

CHIP en güvenilir bilişim medyası...

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

BU AYIN TAVSİYESİ

Dijital Fotoğraf Özel

Dijital fotoğraf konusunda artık benzersiz bir başvuru kaynağına sahip olacaksınız: Dijital Fotoğraf CHIP Özel Sayısı. Bu özel sayımızda 45 dijital fotoğraf makinesinin testinin yanı sıra

dijital fotoğrafçılıkla ilgili temel bilgiler de bulabilirsiniz. Özel sayı CD'sinde de ayrıca dijital resimlerin işlenmesinde ve düzenlenmesinde işinize yarayacak onlarca program yer alıyor. <http://abone.vogel.com.tr> adresinden sipariş edebilirsiniz.

CHIP'in Nisan 2004 sayısı 47.034 adet satılmıştır. Bu rakama yaklaşık 5.500 abone dahildir. Kaynak: YAYSAT
CHIP'in okur katsayısı 2.40'tır.

100. sayımız olan Mayıs 2004 sayısı beklediğimiz üzere, Türkiye'de eşi benzeri görülmemiş bir başarıya imza atarak 63.000'lik bayi satışıyla rekor kırdı. CHIP'e gösterdiğiniz bu benzersiz ilgi için bir kez daha sizlere teşekkür ediyoruz. 100. sayımızın içeriği ile ilgili halen övgüler almaya devam ediyoruz. 100. sayımız bir kez daha gösterdi ki, böylesine zengin bir bilgi içeriğine Türk bilgisayar kullanıcılarının aslında büyük bir gereksinimi var. Biz bu bilgi açlığına elimizden geldiğince her sayımızda karşılık vermeye çalışıyoruz; dergi sayfalarımız yeterli olmadığında içeriğimizin bir bölümünü eCHIP'e aktarıyoruz. Önümüzdeki aylarda bu bağlamda eCHIP'te arayüz değişikliğiyle birlikte daha zengin bir içerik sunmayı düşünüyoruz. Lütfen bu konudaki istek ve görüşlerinizi bize iletmeye devam edin.

Tüketici Kalite Zirvesi'nin düzenlediği 2004 Tüketici Kalite Anketi'nde CHIP, en güvenilir bilişim medyası seçildi. Bizi bu ödüle layık gören herkese CHIP ekibi adına bu sayfadan teşekkür etmek istiyorum. En doğru ve tarafsız bilgileri, en güncel, en anlaşılır ve en kolay okunabilir şekilde bundan sonra da sizlere sunmaya devam edeceğiz.

Sıcak yaz günlerinde PC kasaları ve işlemci gibi hayati bileşenler aşırı ısınıyor. Bunun sonucunda sistem kilitlenmeleri ve veri kayıpları gibi tehlikeler söz konusu. CHIP, daha sessiz ve daha iyi bir soğutma sistemine sahip bir bilgisayara nasıl sahip olabileceğinizi bu ayki kapak konusunda (36) açıklıyor. CHIP Almanya'nın tasarladığı dünyanın en sessiz ve performanstan ödün vermeyen bilgisayarını kendiniz toplayabileceğiniz gibi, internetten de hazır sipariş verebilirsiniz (yaklaşık 10 Euro'luk bir nakliye ücreti söz konusu). Gerçek serinlik ve sessizlik sağlayan su soğutma sistemleri ise daha ziyade overclock meraklılarına ve profesyonel kullanıcılara hitap ediyor.

Bu ay Linux kullanıcılarını oldukça sevindirecek bir hediyemiz var: Mandrake Move Linux CD'si. Özellikle kullanım kolaylığı ve kurulum gerektirmeyen yapısı ile dikkat çeken bu Linux dağıtımı, Linux dünyasıyla tanışmak isteyen kullanıcılar için kaçırılmayacak bir fırsat.

Bu ayın en ilginç yazılarından biri de PC'nize dair bilmediğiniz 15,5 sıradışı kullanım alanına yer veren "Sıra dışı İpuçları" yazısı. PC'sini ev gözetlemede, uyandırma servisi olarak, cep telefonu şarjı için veya lamba kumandası olarak kullanmak isteyen 182'deki sıra dışı ipuçlarımıza mutlaka göz atmalılar. ■

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

Profesyonel yardım

Haziran sayınızdaki kapak konusunda, PC kurtarma için verdiğiniz ipuçları gerçekten de farklı ve profesyoneldi. Ancak içerik daha geniş tutulabilir ve başka önemli PC bileşenlerine de yer verilebilirdi. Bu tip çözüme yönelik pratik yazılara sonraki sayılarınızda da yer vermenizi diliyorum

Serkan Gözen

aynı konuları görmek çok hoş olmuyor. Son olarak doğrusu ben satın alma konusunda CHIP'in tablolarından çok fazla yararlanamıyorum. Örneğin ortalama bir kullanıcı için 80 GB HDD, Radeon9600 serisi, Philips ya da Samsung monitörler önemli terfiler ve en sık satın alınan donanımlar. Her tabloda en çok satan birkaç donanımı sabitleyerek, onları referans alan bir sistem izlerseniz daha iyi olacağını düşünüyorum. Bir de -bağlandığım ISS'den de olabilir, emin değilim- yoğun saatlerde CHIP'in sitesine bağlanmak sıklıkla mümkün olmayabiliyor. Sizden kaynaklanıyorsa kapasitenizi artırılırsanız internet eziyetimizi bir nebze azaltmış olursunuz. Yeni okur kazanma çabasıyla eski okurları memnun etmek zor ayarlanabilir bir denge. CHIP'in bu dengede ileri düzey kullanıcıları ihmal etmeyeceğini umuyorum. CHIP'in profesyonel yaklaşımı en büyük artısı bence.

Erkan D.

Photoshop 8

CHIP dergisini ilk aldığımda Windows'um çökmüştü. Çünkü CHIP'in verdiği CD'deki aynı özellikteki programları aynı anda yüklemiştim. Fakat şimdi önce dergiyi okuyorum verdiğiniz programları daha sonra yüklüyorum. Anlatmak istediğim, CHIP'i önceleri CD içeriği için alıyordum fakat şimdi dergideki bilgi ve yorumlar için alıyorum ve başarınızın devamını diliyorum. Son olarak, gelecek ay Photoshop 8 programının demo versiyonunu verebilir misiniz? Bir de virüs programlarını kullandığı CPU miktarı, bellekteki yeri gibi özelliklerine göre test edip bizi aydınlatırsanız çok mutlu olurum. İyi yayınlar..

Mustafa Durukan

CHIP: Photoshop CS'nin deneme sürümünü daha önceki bir CD'mizde vermiştik. Antivirüs yazılımlarının testine güncel sürümleri çıkarttıkta tekrar yer vereceğiz.

Bilgisayar oyun demek değil

Merhaba CHIP ailesi, ben dergilerinizi 2004 yılının başlarından beri takip ediyorum. Şu anda 15 yaşımdayım ve yaşıtlarımın bilgisayarı sadece oyun amaçlı kullanmaları beni gerçekten üzüyor. Bilgisayarlarında bir problem olduğu zaman ilk işleri beni çağırmak oluyor (Tabii ki sizin sayenizde). Sizden istediğim şey gençlerin kafalarında bilgisayar kavramını değiştirmeniz. umarım bunu yaparsınız... Teşekkürler CHIP.

Fiyat tutarsızlığı

Merhaba sevgili CHIP ailesi. Ben bir yıldır der-
ginizi alıyorum. Haziran sayısında "Ayın 100

Doları" başlıklı haberde Creative LX 100 MP3 çaların 100 doların altındaki fiyatı ile piyasa-
nın en ekonomik modelleri arasında yer aldığı yazıyor. Kaynak olarakta "www.hepsibura.com" gösteriliyor. Fakat bu sitedeki fiyatı 149 \$ + KDV. Derginin 193. sayfasında Creative reklamında aynı MP3 çaların 159 \$ +KDV olduğu yazıyor. Bu durumda herhalde bir yanlışlık var. Ben derginin her satırını okuduğum için bu haber dikkatimi çekti.Bu arada 100. sayınızı kutlarım, nice 100. sayılara ulaşmanız dileğiyle. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Abdullah Şen

CHIP: Ayın 100 doları sadece 100 dolara satın alınabilen ürünleri içermiyor. 50 ile 150 dolar arası ortalama bir fiyat söz konusu burada.

PDF formatında CHIP

Merhaba, uzun süredir CHIP'i alıyorum ve yakınlarında da abonemiz oldum. CHIP'i baştan sona okuyorum diyebilirim. Kısaca birkaç istek ve önerim olacak. İlk isteğim önceden yaptığınız gibi derginin PDF'lerini vermeye devam etmeniz. Bunu bırakmayı CD'de yer darlığından dolayı yaptığınızı söylemiştiniz önceden. PDF'lerin işlevi açısından birkaç programdan daha değerli olduğu çok açık. Birkaç süreli yayın aldınız mı evde kağıt biriktiriyormuşsunuz gibi bir yığın oluşuyor. Bu konuyu değerlendirip PDF'lere devam ederseniz çok sevinirim. Şahsen bir özel sayı olarak parayla satsanız da almaya hazırım. Ek olarak, sık işlediğiniz konuları özel sayı olarak çıkartıp daha uzun aralıklarla konu ederseniz çok iyi olacak. Özel bir yenilik olmadan

CHIP: PDF uygulamasına tekrar başlayıp başlamayacağımıza henüz karar vermedik. Eylül ayı gibi bu konuya bir kesinlik kazandıracağız. Satın alma rehberi için güncel PC konfigürasyon tavsiyeleri (₺ 30) ve TOP10 tablolarımızın (₺ 106) yeterli olduğunu düşünüyoruz. İnternet sitemizde zaman zaman bu tip sorunlar oluyor, sunucumuzu yazılımsal ve donanımsal olarak güncelliyoruz ve güncellemeye devam edeceğiz.

Fotoğraflara diqqət!

Sevgili CHIP çalışanları, çıkardığınız dergi gerek konu seçimi gerekse mizanpaj ve sayfa tasarımı, fotoğrafların kullanımı olarak çok etkileyici. Şu anda Türkiye’de rakipsiz durumda. Bilgisayar parçalarının karşılaştırmaları özellikle müthiş, 3 yıldır kesintisiz takip ediyorum.

Derginin görsel yanının bu kadar hoş hazırlanması evime gelen gerek akrabalarım gerekse de arkadaşlarımın kardeşleri küçük bilgisayar meraklılarını da cezp ediyor. Dergideki bazı terimleri anlamasalar da resimlerine bakıyor ilgilerini çeken konular hakkındaki yazıları okuyorlar. Fakat kullandığınız bazı fotoğraflar erkek dergilerinde yayınlanacak türden. 8-9 yaşlarındaki çocukların görmemesi gereken fotoğraflar. Ben henüz evli değilim. Ama evli olup da derginizi çocuklarıyla beraber okuyan okurlarınızın adına sizden ricam fotoğraf seçiminde daha özenli davranmanız. Bu konu dışında başka bir kusur göremiyorum. Başarılarınızın devamını dilerim.

Abdurrahman Temizkök →

PC ONLiNE nerede?

Chip CD'deki PC Online bölümünü Haziran 2004 CD'sinde göremedim. Lütfen bu bölümü kaldırmayın. Ayrıca o bölümdeki "Sözlük" kısmını daha da geliştirmenizi rica ediyorum. Sözlüğü geliştirmenizi rica ederken asıl hedeflediğim konu sözlüğe "Sertifikasyon Eğitimleri"nde anlatılan teknik terimleri eklerseniz birçok kişi için yararlı olacağını düşünüyorum. Zaten "DNS" gibi genel terimleri eklemiştiniz. Ama "ECDL" yok mesela. Biraz daha geliştirmenizi rica ediyorum.

Mehmet Aslan

CHIP: PC Online bölümünü kaldırmadık, Haziran ayı 2. eCHIP CD'sinde (tam sürüm programların olduğu) anamenüde sol üstte bu bölümü bulabilirsiniz.

PDF istic

Derginizi geçen ay almaya başladım. Tek kelimeyle mükemmel. Ancak sizden şunu rica edeceğim: Ben görme özürlüyüm. Dergiyi bir tarayıcı yardımıyla bilgisayara aktarıyor, sonra bir ekran okuyucu yardımıyla okuyorum. Acaba dergiyi PDF veya DOC formatında bir CD'ye koymanız mümkün mü?

Ali Alpaslan

CHIP: Hayır maalesef bu şimdilik mümkün değil. Ancak size bu konuda özel bir yardımımız olabilir, ilerleyen günlerde sizinle bu konuyla ilgili irtibat kuracağız.

Eksik sayfa

Merhaba CHIP! 100. Sayınızı kutlarım... Gerçekten de bu 100. sayıyı yetiştirebilmek için

iki kat daha fazla çaba harcadığınızdan kuşku duyuyorum... Çünkü böyle bir sayıda daha fazla özen gösterilmesi gerekirken, satın aldığım CHIP 100. sayının 74-94. sayfaları eksik çıktı! Eğer basımda yanlışlık olursa bu dergiler yine piyasaya sürülüyor mu merak ediyorum, çünkü son sayılarda dikkat ediyorum sayfalar eksik çıkıyor. Umarım severek takip ettiğim CHIP'in, Haziran sayısında bir eksiklik olmaz... Hatasız kul olmaz deyip başarılarınızın devamını diliyor, nice 100. sayılara diyorum.

Görkem Erbilgin

Görkem Erbilgin

CHIP: Bu sorun bizden değil baskıdan kaynaklanıyor ve bu tip eksik basılmış dergileri elbette yenileriyle değiştiriyoruz, tek yapmanız gereken dergi@chip.com.tr adresine e-posta atmak.

Zarar gören CD

Merhaba CHIP, şu sıralar gururla sunmuş olduğunuz 100. sayınızı zevkle okumaktayım. 458 sayfalık bir dergiyi dopdolul vermek kolay bir iş değil elbette. Bunun için CHIP ekibi ne teşekkür ediyorum. Ben, ilk sayınızdan itibaren derginizi düzenli okuyan şahıslardanım. Zaman zaman abone olarak, zaman zaman da her ay gidip gazete bayisinden satın alarak derginizi takip etmekteyim. Diyebilirim ki vermiş olduğunuz 100 sayıdan en az 80 sayısını aksatmadan almış ve okumuşumdur. Geçmişten bugüne baktığımda sizlerden çok şey öğrendiğim inkar edilemez bir gerçektir. Ayda 1 disket hediye verildiği günlerden 100. sayıdaki gibi bir dergiyi sunmuş olmanız elbetteki takdire değer bir çalışmadır. Bu e-postayı size göndermemdeki gayem

i CHIP'E ULAŞIN

Okur mektupları

CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İş Merkezi B Blok No: 6 34349
Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Teknik sorular

yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular

dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve Özel Sayılar

Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
<http://abone.vogel.com.tr>

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini
Künye’de bulabilirsiniz: **239.**

öncelikle çıkardığınız bu güzel dergi için sizleri tebrik etmektir. Bu e-postayı gönderirken acizane bir tavsiyemi de bildirmek isterim. Son aylarda dikkat ettiğim kadarıyla dergi ile birlikte vermiş olduğunuz CD'leri dergiyi satın alırken görünebilecek şekilde ambalaj yapıp ya derginin alt kapak sayfasına ya da ön kapak sayfasında üste gelecek şekilde koyuyorsunuz. Bu durum, CD'leri nakliye esnasında fiziksel temaslara maruz bıraktığı için

CD'lerin elimize bozuk veya çizik şekilde geçmesine sebep olmaktadır. Eğer CD'leri derginin iç sayfalarına koyma şansınız varsa bu sorunun çözülebileceğini düşünüyorum. Bizleri CHIP gibi şahane bir dergi ile buluşturduğunuz için sizlere tekrar teşekkür eder, saygılar sunarım.

Habip Küçük

CD'den çalışan Windows

Merhaba, yıllardır CHIP okuyucusuyum. Ya-
yınlarınızı ve yaklaşımınızı tebrik ederim ve
başarılar dilerim. Benim isteğim Windows'u
CD'ye yükleyip CD sürücüden çalıştırmak,
böylece internetten sürekli gördüğüm zarar-
lardan ve bazı programları sürekli kurmak-
tan kurtulmak; çeşitli programları ayrı ayrı
CD'lerden çalıştırmak. Eğer böyle bir prog-
ram varsa dergide yer verirsiniz ihtiyaç du-
yan diğer okuyucuları sevindirmiş olursunuz.

Osman Akdaş

CHIP: Windows 98 için böyle bir program mevcut ve belki önümüzdeki sayılardan birinde buna yer verebiliriz. ■

- ❖ 10 haneli numara ve bunun ardından çevrilecek olan asıl numara birleştiğinde ortaya son derece uzun

bir rakam silsilesi çıkıyor. İsteyen müşterilerimize Çevirmatik adlı küçük bir cihaz vereceğiz. Uzun numaraları çevirme işini bu küçük cihaz üstlenecek.

Hakan Koçer, INKO Genel Müdürü

- ❖ Tüm telekomünikasyon hizmetlerini sunabilmek için zaman gerekiyor.

Fakat altyapımız ve nitelikli insan

kaynakları sayesinde, zaman içerisinde Türk Telekom'un bütün hizmetlerini kullanıcılara sunacağız.

M. Tanju Erkoç, e-kolay.net ses hizmetleri

Yurtdışı ile konuşmanın dakikası 200 bin lira

Nihayet!

Uzak mesafe telefon hizmeti verecek yirmi yedi firma ile Türk halkı telekomünikasyon alanında yeni bir çağa giriyor. Acaba fiyatlar gerçekten düşecek mi?

■ Türkiye geçtiğimiz ay telekomünikasyon alanında asırlık politikasını değiştirip telekom pazarını özelleştirerek, ses iletimi konusunda hizmet vermek isteyen yetmiş bir özel şirketten yirmi yedisine çalışma izni verdi. Telekom pazarının özelleşmesinin neden önemli olduğu ise bir kez daha anlaşıldı.

Yıllardır dünyanın en pahalı tarifelerinden biri üzerinden telefon görüşmesi yapmak zorunda kalan tüketiciler bugünlerde, arka arkaya görüşme tarifelerini açıklayan yeni telekom firmalarının milletlerarası, şehirlerarası veya cep telefonu aramalarını (uzak mesafe) %90'a varan oranlarda ucuzlattıklarına şahit oluyor. Küçük bir örnek vermek gerekirse, tekel tarifesi üzerinden Amerika ile görüşmenin dakikası milyon liralarla ifade edilirken yeni firmaların tarifelerinde bu görüşmenin dakikası 100 ile 200 bin lira arasında değişiyor. Üstelik sadece Amerika için değil, bütün görüşmeler için yaklaşık bu oranlarda fiyat düşüşleri görülüyor. Yirmi yedi firmanın her birinin sayfalar uzunluğundaki fiyat tarifelerini tek tek bu sayfalara taşımamızın imkanı yok, ama söz konusu firmaların web siteleri üzerinden fi-

yat tarifelerine kolayca ulaşılabilir.

Tüketici bu yeni dönemin başlangıcında, gazetelerde, televizyonlarda sık sık şu üç harfi duyuyor ve duymaya devam edecek: A, B ve C. Taze telekom şirketlerimizin sahip oldukları lisans derecelerini belirtmek için kullanılan bu harfler, önemli anlamlar taşıyor. C tipi lisansa sahip işletmeler, kontrollü görüşme kartı satma yetkisine sahipler. Yani bu firmaların piyasaya süreceği kontrollü kartı satın alan tüketiciler on haneli bir şifreyi tuşlayarak, mevcut telefon hatları üzerinden firmanın tarifesi ile görüşme yapabilecekler. Dünyada da çok yaygın olan bu kartlara Calling Card veya Arama Kartı deniliyor. Sistemin tek dezavantajı, kullanıcıların her görüşme için on haneli bir numara tuşlamaktan yorulabilecek olması. Ancak telekom firmaları, bu kartlar için özel bir çevirme makinesi de üretmeyi düşünüyorlar. Böylece kullanıcı on haneli şifresini bir kez girdiğinde, telefonunun ahizesini her kaldırdığında cihaz numarayı otomatik olarak tuşlayacak ve kullanıcıyı abonesi olduğu telekom şirketinin sistemine bağlayacak. Sonra kullanıcı yıllardır alıştığı gibi, sadece aramak istediği numara-

güncel

27 yeni telekomünikasyon firması

► **A Tipi lisans alan şirketler:** Süperonline A.Ş., Koç.net A.Ş., Eser Telekomünikasyon A.Ş., Doğan İletişim A.Ş., Sabancı Telekomünikasyon A.Ş., Borusan telekom A.Ş., Global İletişim A.Ş.,

► **B tipi lisans alan şirketler:**

Deltacom İletişim A.Ş., Atlas Online A.Ş., Mor-Tel Telekom Ltd.Şti, Mega Uluslararası Telekomünikasyon A.Ş., Net İletişim Ltd.Şti, Kaya Telekom A.Ş., İsko İletişim A.Ş., Akcell Bilgi ve İletişim A.Ş., SGS Telekomünikasyon Hizmetleri A.Ş., GİSAD telekomünikasyon A.Ş., VİANET Telekomünikasyon A.Ş., Türknet İletişim A.Ş., L.D.T.S. UMTH İletişim A.Ş.

► **C Tipi lisans alan şirketler:**

TSM Bilişim A.Ş., Televersal Bilgi A.Ş., Telnet telekom Ltd. Şti, İTERCOM Telekomünikasyon A.Ş., İşnet A.Ş., UTH Telekomünikasyon A.Ş., İkon telekomünikasyon A.Ş.t) 5, 10, 20 veya 50 milyon lira ücret karşılığında operatörlerin satış noktalarından yapacak.

rayı tuşlayabilecek. Kartlı sistemde herhangi bir kayıt, fatura, sabit hizmet ücreti gibi bir ödeme söz konusu olmayacağından, kullanıcılar bu kartlarla telefon kulüblerinden bile avantajlı fiyatlarla arama yapabilecekler. C tipi firmalar, bu aşamada, kazı-konuş-at ve kazı-konuş-yükle-konuş tipi farklı kartlar üretmeyi düşünüyorlar. Birinci seçenekte kontörü biten kart geçerliliğini yitirirken, ikinci seçenekte her seferinde yeni bir kart almak için bayi bayi dolaşmak ve yeni pin numarası ezberlemek istemeyen kullanıcı, mevcut kartına dilediği kadar kontör yükleyebilecek.

Faturalı hatlar geliyor

B tipi lisansa sahip işletmeler ise yine Türk Telekom'un mevcut altyapısı üzerinden faturalı abone kabul edebilecekler. Bir Türk Telekom abonesi, B tipi telekom şirketine başvurduğunda ve bu şirkete abone olup telefon ahizesini kaldırdığında, kendisine verilen dört haneli şifreyi tuşlayarak abonesi olduğu yeni telekom firmasının tarifesi üzerinden görüşmesini gerçekleştirecek. Şirket her ay abonesine düzenli fatura gönderecek ve ödemeler fatura üzerinden kredi kartı, banka havalesi gibi yöntemlerle gerçekleşecek.

A tipi lisans sahibi şirketlerin işi ise ilk aşamada biraz zor görünüyor. Sabancı, Koç, Çukurova, Doğan gibi büyük holdinglerin aldığı bu lisans tipinde, yeni telekom şirketi Türk Telekom'un alt yapısından farklı olarak, 18 ay içinde Türkiye'nin her coğrafi bölge-

sindeki en az bir ilde kendi alt yapısını kurmak zorunda. Böylece kullanıcının evine kadar hat çekmek durumunda olan A tipi şirketin abonesi, ahizeyi kaldırdığında hiçbir şifre girmeden doğrudan abonesi olduğu şirketin omurgası üzerinden arama yapacak. Yeni alt yapıların oluşması, gelecekte rekabet alanının çok daha genişleyip, kullanıcılara her türlü veri iletişimi konusunda çok çeşitli seçeneklerin sunulmasını da beraberinde getirecek.

Firmalar şu anda Türk Telekom ile bir anlamda komisyon anlaşması yapmış durumdalar ve abonelerinin yaptıkları görüşmeler üzerinden Türk Telekom'a belli bir ücret ödeyecekler. Birkaç yıl içinde yeni firmalar alt yapılarıyla piyasada ağırlıklarını hissettirdiğinde ve sadece uzak mesafe konusunda değil, tüm alanlarda Telekom gerçek anlamda tekel konumunu kaybettiğinde ise Türkiye ses iletiminden internet ulaşımına kadar iletişim sektörünün her alanında bir "Rönesans" yaşamaya başlayacak ki zaten bu süreç artık evinde oturup da yakınlarını aramak isteyen her abonenin zihninde başlamış bulunuyor. Dün, diğer şehirdeki, başka ülkedeki akrabasını aramak için dakikasına milyonlarca lira ödediği telefon görüşmesinin aynısını bu gün 75 bin liraya, 150 bin liraya yapabilen tüketicinin aklında ister istemez şu soru oluşuyor: "Bir şirket bu fiyata yapılan görüşmelerden de kar edebiliyorsa, bizim bugüne kadar ödediğimiz milyonlarca liralık tarife ücretleri neydi, haraç mı?" ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Google A.Ş.

Borsaya yeni bir soluk

■ Bekleyiş sona erdi. Google, ABD borsasına giriş için başvurusunu tamamladı. Hisse senetlerinin yaz sonu ya da sonbaharda satışa çıkması bekleniyor. Google'ın 2003 yılı için açıkladığı 1 milyar dolar ciro ve 100 milyon dolar kar, bazı çevrelerde şirket hisselerinin borsada yükselişe neden olacağı umudu yarattı. Bazı ekonomistlerse bu rakamların ekonomideki birleşmeler sırasındaki kadar spekülatif olmayacağını savunuyor. Başlangıçta yalnızca Amerikalılar bu his-

seleri satın alabilecek, Avrupalıların biraz sabretmesi gerekiyor. Aslında Amerikalıları kıskanmaya gerek yok, beklemek daha akıllıca. Piyasanın durgun zamanlarda hisse senedi fiyatlarının, şirketlerin borsaya girişi sırasındakinden çok daha uygun olduğu biliniyor.

Bilgi: <http://www.google.com>

Ayın ek işi

Web'deki reklam banner'larına tıklayarak para kazananların sayısı giderek artıyor. Kullanıcıya tıklama başına para ödendiğinden aylık gelir 200 dolara kadar çıkabiliyor. İki tıklama arasında 60 ila 90 saniye arasında zaman geçmeli. Click 2FreeMoney gibi firmalar, reklam verenler tarafından reklamlarına tıklanma sayısına göre ödeme yapılan web sayfaları sahiplerine tıklama satıyor. Bilgi: www.click2freemoney.com

READ.ME

MAHMUT KARSLIOĞLU
Yayın Koordinatörü
mkars@chip.com.tr

» Gez, gör ama bir şey getirme!

■ Zaman zaman hepimiz yoğun iş temposundan ve şehrin stresinden kaçıp güzel bir tatil yapmak için çeşitli planlar yaparız. Bunu gerçekleştirme imkanı bulanlar ise kendilerini imkanlar dahilinde çeşitli turizm merkezlerine atarlar. Yurtiçini tercih edenler için deniz, kum en önemli tercih sebepleri arasında yer alırken, yurtdışında bir tatil düşünenlerin planları içinde ise her zaman alışveriş ayrılmış bir zaman dilimi vardır. Ekonomik alışveriş imkanı, çoğu zaman yurt dışı tatil tercihlerini doğrudan etkiler. Hatta belki alışveriş turizmi adı altında sadece alışveriş için ülkeler arası seyahat etmeyi; bir ürüne ülkemizde ancak sahip olabileceğiniz fiyata, seyahati de bedavaya getirebileceğiniz bir turizm şeklini de tercih edebilirsiniz. Çok cazip, öyle değil mi?

Anlattıklarım belki size avantajlı bir tatil tavsiye eden bir köşe yazısının girişi gibi gelmiş olabilir. Ancak asıl üzerinde durmak istediğim bu ve bunun gibi satırları başka bir yerde okumuş ya da yakınlarından duymuş herkes için ilk bakışta oldukça cazip görünen bu şekilde bir tatil alışverişinin tatil rehabetiyle düşünülmemeyen bir başka boyutu olduğunu da hatırlatmak. Üstelik alışveriş listeniz içinde elektronik ürünler de yer alıyorsa, bu boyutun hiç tahmin edemeyeceğiniz bir şekilde tatsızlaşacağına da şahit olabilirsiniz. Bu yüzden ister gidip kendiniz alın, ister de internetten sipariş verin, elektronik cihazlar konusunda birazdan bahsedeceğim birkaç küçük ama önemli noktaya mutlaka dikkat edin.

Herhalde hepinizin tahmin edebileceği gibi bunlardan ilki, alacağınız ürünün mutlaka uluslararası bir markaya sahip olması ve daha da önemlisi mutlaka ülkemizde de bulunması. Bu şekilde en azından bir sorun yaşadığınızda başvurabileceğiniz bir nokta olacaktır. Ancak bazı durumlarda bunu sağlamış olmanızın bile işe yaramayabileceğini de unutmayın. Çünkü destek alabilmek için çoğu zaman sadece aynı markanın ülkemizde bulunması da yeterli olmuyor. Bu yüzden mutlaka dışarıdan almış olduğunuz ürün modelinin ülkemizde de bulunup bulunmadığını önceden araştırın. Böylelikle bazı firmaların tıpatıp aynı ürünü farklı ülkelerde farklı model numaraları ile satışa sunması nedeniyle bir sorun durumunda bürokrasiye takılıp cihazınızı tamir ettirememeye durumuna düşmemiş olursunuz.

Oldu ki böyle bir şey başınıza geldi. Bu durumda ise maalesef tek yapabileceğiniz gittiğiniz ülkeye bir seyahat daha yapmak ya da üründen tamamen vazgeçmek. Bu konuda bazı firmaların "uluslararası" garantisini de iyi değerlendirmeniz gerekiyor. Çünkü bazen "uluslararası" garanti her nasılsa sadece ürünün satıldığı ülkede geçerli olabiliyor. Dolayısıyla siz siz olun, mutlaka yurt dışından elektronik bir ürün alırken, bunun garantisinin Türkiye'de de geçerli olup olmadığını sorun. Ya da ürünün her bozuluşunda bir yurt dışı seyahati yapmayı göze alın. Aslında bana sorarsanız, siz en iyisi gezin, görün ama oralardan bir şey almayın. İyi tatiller.

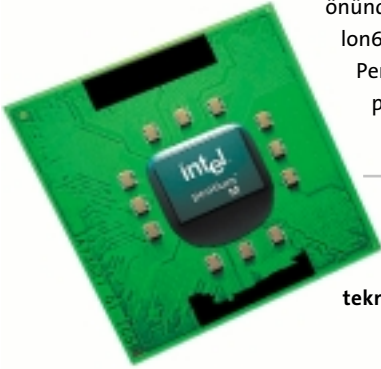
Test: Pentium M 755 işlemcili Asus Dizüstü Bilgisayar

Seyahat dostunuz dizüstü PC

Asus, 2 Gigahertz hızındaki mobil işlemci Pentium M 755'i sistemlerinde kullanan ilk dizüstü PC üreticisi. CHIP işlemci saat hızındaki artışın performansı nasıl etkilediğini test etti.

■ Asus üst fiyat grubundaki dizüstü bilgisayarlarında pil ömründen ödün vermeden performans artırma yoluna gitmiş. Bu amaçla kullanılabilecek en uygun işlemci Dothan çekirdekli Pentium M 755 (2GHz saat hızı, 2MB L2 önbellek ve 90 Nanometre mimarisi) ATI'nin en yeni mobil ekran kartı Mobility Radeon 9700 Pro sayesinde grafik performansında zirveyi hedefliyor. M6B00N model kodlu prototipi, masaüstü işlemcili rakipleriyle karşılaştırdık. Fujitsu Siemens Amilo A1630 (Athlon 64 3200+) ve Dell Inspiron 9100 (Pentium 4 3,2 GHz) dışında karşılaştırmaya Dothan çekirdekli bir diğer mobil işlemcinin kullanıldığı Samsung P35'i de dahil ettik (1,7GHz)

Performans: Asus, Sysmark2002'de daha düşük saat hızındaki Samsung'un yüzde 15 önündeysen, Athlon64 (285 puan) ve Pentium 4'ün (304 puan) çok az ge-

Büyük önbellek: 2GHz Dothan CPU çekirdeği, 90 Nanometre teknolojisine rağmen çok hacimli.

risinde kaldı. Ürün DivX Encoder ve CPU testlerinde de P4 ve Athlon64'ün yalnızca yüzde üç daha yavaşken, 1,7GHz Pentium M'den yüzde altı daha hızlıydı.

Batarya Ömrü: Bataryayla çalışma süresi ölçümlerinde masaüstü işlemcili dizüstü PC'lerle mobil olanlar arasındaki fark, beklendiği gibi çok fazla. Asus, Office uygulamalarında yaklaşık 4 saat ve tam yükte yaklaşık 135 dakika kesintisiz kullanım sağladı. Dell Inspiron ise hiçbir ölçümde 91 dakikayı aşamadı, Amilo A1630'in pili düşük işlem yükü altında 4 saat dayanabiliyorsa da diğer

benchmark'larda 40 dakikayı aşamadık. Masaüstü işlemcili dizüstü PC'de gürültü seviyesi 8 soneye kadar çıktı, Asus'un soğutma sistemi fısıltıdan daha yüksek ses üretmiyor.

Ancak birinci nesil Pentium M cihazlarla karşılaştırıldığında çalışma süresinin neredeyse yarıya indiği görülüyor. Bunun nedeni sistem bekleme konumundayken dahi saat hızından bağımsız olarak oluşan enerji kaybı. Dothan çekirdekli işlemciler bekleme modunda öncülü Banias'lardan iki buçuk kat fazla enerji harcıyor.

Sonuç: Piyasada masaüstü işlemci sınıfında daha hızlı dizüstü bilgisayarlar da var. Ancak yüksek performanslı Pentium M ile, yeterli batarya ömrünü birleştiren ürün kendi sınıfında çok başarılı. 15,4" geniş ekran, DVD yazıcı ve kaliteli işçilik de hesaba katıldığında 3000 dolarlık fiyat kabul edilebilir düzeyde. Orta vadede Pentium 4'lerin yerini alması beklenen Pentium M tabanlı, yüksek performanslı işlemcilerin yolunu merakla gözlüyoruz.

Bilgi: <http://www.asusturk.com>

3DMark 03 Sürüm 340

1.024 x 768, 32 Bit renk derinliği

Dell Inspiron 9100	3.370
Fujitsu-Siemens Amilo A1630	3.158
Asus M6B00N	2.846
Samsung P35	2.680
	Punkte

Üçüncü kazanan: Masaüstü işlemcili dizüstü PC'lerle karşılaştırıldığında Asus bir miktar geride.

Ses tanıma

Kredi kartı sizi sesinizden tanıyacak

Entegre ses tanıma özelliğinin kredi kartı işlemlerinin güvenliğini artırması bekleniyor. Bu özellik sayesinde kart sahibi sizi sesinizden tanıyacak. Beepcard firması tarafından

geliştirilen ürün henüz prototip aşamasında. Normal kredi kartlarından üç kat daha kalın olan kartın üzerinde hoparlör, mikrofon, pil ve ses tanıma yongası yer alıyor. Bunlar kartın izinsiz kullanımını engellemek için entegre edildiğinden, ancak kart sahibi tarafından parola telaffuz edildiğinde kullanım mümkün oluyor. Yani hırsız parolayı bilse dahi alışveriş yapamıyor. Günde ortalama 10 işlem gerçekleştirilse bile pil iki yıl boyunca kullanılabiliyor.

Bilgi: <http://www.beepcard.com>

Ayın çayı

Çay yalnızca insanlara keyif vermekle kalmıyor, aynı zamanda sabit diske de yarıyor. National Science Foundation'ın (ABD) araştırmasına göre **yeşil çaydaki tanin adı verilen madde,**

şimdiye dek sabit disklerin temizlenmesinde kullanılan tüm kimyasallardan üç kat daha etkili. Taninin diğer avantajlarına gelince: Bu biyolojik temizlik malzemesi bitkisel hammaddelerden kolayca elde edilebiliyor ve rakiplerinden daha fazla çevre dostu. **Bilgi: <http://www.nsf.gov>**

Yeni emülatör: PearPC

Windows altında MacOS X

■ Geliştirici firma, emülatöre Pear PC (Türkçesi Armut PC) adını vermiş. Performansı ise şaşırtıcı. Apple MacOS X, misafir işletim sistemi olarak Windows altından çalıştırılabilir. Yazılım bu amaçla G3 işlemcisi, IDE denetleyicisi ve Apple PC'lerin diğer temel bileşenlerini simüle ediyor. PearPC'nin 0.1 kodlu ilk sürümü diğer beta yazılımlardaki gibi bazı sorunlarla birlikte geliyor. Geliştiricinin web sayfasında MacOS X, Power PC için Darwin ve Mandrake Linux 9.1 için Windows altında kurulum talimatları var. Ancak emülatörün düşük çalışma hızı konusunda henüz önerilerde bulunulmamış. Simüle edilen bilgisayar, ana bilgisayarın işlem gücünün yalnızca yüzde 2'sini kullanabiliyor. Bunun anlamı şu: PearPC ile 2GHz işlemcili Win-

dows sistemine MacOS X kurduğunuzda sanal Apple 40-50 MHz hızındaki çok eski bilgisayarların performansını verebiliyor. Rahatça çalışmak imkansız, ama bu emülasyonun başarılabilmesi bile hoş.

Bilgi: <http://pearpc.sourceforge.net>

IP kamera ile güvenlik

Her yerde bir gözünüz olsun

■ Teknolojinin gelişmesi, yerel ağ ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla kapalı devre video kamera sistemleri, yerini IP

Camera sistemlerine bırakıyor. Yerel ağın ya da internetin ulaştığı her yerden ulaşılabilen IP Camera'lar düşük maliyet, kurulum ve kullanım kolaylığı açısından da avantaj

sağlıyor. Beyaz Bilgisayar'ın Türkiye pazarına sunduğu Orite IP Cam, herhangi bir zamanda ve yerde evinizi, ofisinizi, dükkanınızı ya da fabrikanızı herhangi bir bilgisayardan, internet yoluyla canlı olarak hızlı bir şekilde görüntüleyebilme imkânı sağlıyor. Güvenlik kamerası, reklam ve video konferans amaçlı kullanılabilen Orite IP Cam, internet üzerinde var olan LAN/WAN hatlarını kullanarak görüntüyü ağ üzerinden iletebiliyor. Görüntü iletimi için IP Cam'in bulunduğu yerde PC'ye ihtiyaç duyulmaması ürünün en cazip yönlerinden biri.

Bilgi: www.beyazbilgisayar.com

NGSCB, yeni bir Palladium vakası mı?

Microsoft güvenlik konseptini değiştiriyor

■ Microsoft, güvenlik stratejileri konusundaki suskunluğunu son zamanlarda da sürdürüyor. Ancak firmanın ürün yöneticisi Peter Biddle, WinHEC 2004'te (Seattle'daki Windows Hardware Engineering Conference) firmanın kendi gü-

septi üzerinde çalışmayı sürdürecektir. Sonucun hangi ad altında lanse edileceği o anki özelliklere bağlı olacak. Firma, şimdiye dek NGSCB adı verilen çalışmayı revize edecek. Sebep, geline aşamada kullanıcı geri bildirimlerine dayanarak

venlik konseptinin yeniden değiştirilmesi gerektiğini açıkladı. Açıklamanın hemen ardından Microsoft'un NGSCB (Next Generation Secure Computing Base) projesini durduracağı söylentisi yayılmaya başladı.

CHIP, NGSCB yetkililerine dedikodular hakkındaki yorumlarını sordu. Açıklamaya göre Microsoft bu güvenlik kon-

bazı noktalarda değişiklik gerektiğini anlaşılmaması. Yetkililer yine de detaylar ve takvim hakkında bilgi vermiyor. Ne de olsa NGSCB'nin öncülü Palladium'dakine benzer hatalar yapmak istemiyorlar. Belki geçmişte bu konuda hiç somut bilgi verilmediği için, belki de verilen bilgilere rağmen.

Bilgi: <http://www.microsoft.com>

AYIN
100 DOLARI

Pinnacle Studio PC TV Rave TV kartı: Bu ay harcayacak fazladan küçük bir bütçeniz varsa, bilgisayarınızda TV seyretmenin, sevdiğiniz programları sabit diske kaydetmenin önünü açmak için bir TV kartı almayı deneyebilirsiniz. Pinnacle Studio PV TV kartını yaklaşık 70 dolarlık fiyatı ile hem internetten hem de bilgisayar mağazalarından temin edebilirsiniz.

Bilgi için: www.hepsiburada.com

Athlon 64 3800+ ve FX-53

Soket 939 için daha hızlı AMD işlemciler

AMD, Athlon 64 3800+ ve Athlon 64 FX-52 adlarıyla her ikisi de 2,4 GHz saat hızında iki yeni PC işlemcisini duyurdu. En büyük yenilik bu ürünlerin 939 pin ve entegre çift kanal bellek denetleyicisine sahip ilk CPU'lar olması. Bellek denetleyicisi unbuffered DDR belleklerle de birlikte kullanılabilir. FX-53'de 1 MB büyüklüğündeki L2 ön belleğe dokunulmamış ancak Athlon 64 3800+'de bu değer yarıya, yani 512 KB'a düşürülmüş. Test merkezimizde Soket 939 işlemcilerin beklentileri karşılar nitelikte olduğunu gözlemledik: 1 GHz'e çıkarılan Hyper Transport hızı VIA K8T800 yonga setli test sisteminde çok az bir performans artışı ortaya koydu. ENX (Enhanced Virus Protection, Gelişmiş Virüs Koruma) pratikte en fazla yarar sağlayan özellik. Soket 939 işlemcilerin her ikisinde de bulunan bu özellikler Microsoft'un XP için hazırladığı Service Pack 2 ile birlikte etkin hale gelecek.

Bu özellik "Buffer overflow" (tampon bellek taşması) hatasının oluşmasını engelliyor ve bu yolla virüs saldırılarına karşı etkin koruma vaat ediyor.

Bilgi: <http://www.amd.com.tr>,
<http://www.via.com.tw>

Oyun Benchmarkı Aquamark 3
(1.024 x 768 Piksel, 32 Bit)

AMD Athlon 64 3800+ (2,4 GHz, Soket 939)	45,2
AMD Athlon 64 FX-53 (2,4 GHz, Soket 939)	45,0
AMD Athlon 64 3400+ (2,2 GHz, Soket 754)	44,7
Intel Pentium 4 EE (3,4 GHz, Soket 478)	44,7

Soket 939 için pole pozisyonu: Yeni Athlon 64 işlemciler 3B oyunlarda önde.

ATI, Nvidia'ya karşı

Yine şüpheli bir rekabet

Overclocklu ekran kartları, sürücü "optimizasyonları": ATI ve Nvidia üç boyut savaşlarından galip çıkmak için her yolu mubah sayıyor.

■ Geçen yıllara ait rakamlar piyasaya en hızlı ekran kartını sunan firmanın alt fiyat gruplarında da pazar payını artırdığını ortaya koyuyor. Birbirleriyle amansız bir rekabet içine giren ATI ve Nvidia yeni ürünlerde hileye başvurmuş benziyor. Kartların lansmanından bugüne kadar geçen sürede şu gelişmeler oldu: ATI farklı saat hızlarında çalışan çok sayıda örnek ürün hazırladığı için kesin performans ölçümleri yapmak imkansız. ATI'nın yakaladığı yüksek performanstan korkan Nvidia bu belirsizlikten istifade ederek işlemci hızı daha yüksek GeForce 6800 Ultra Extreme Edition ve FarCry adlı 3B oyunda

performansı iki katına çıkaran sürücü güncellemesiyle yeni bir hamle yaptı. Bahsi geçen sürücü (60,72) kafamızda soru işaretleri uyandırmadı değil. Nvidia bu güncellenmenin bir optimizasyondan ibaret olduğunu ve sürücü "hatasını" ortadan kaldıracığını vaat ediyor. "Extreme Edition"ın yalnızca GeForce 6800 grafik işlemcisinin performans potansiyelini göstermek amacıyla hazırlandığı söylenerek geri çekilmesi her şeye tuz biber ekmiş oldu. CHIP bugüne dek duyurulan kartları benchmark'larıyla birlikte bir tablo-

Sapphire Radeon X800

Pro: Satışa sunulan ilk yeni nesil ekran kartlarından biri.

da topladı. Değerlerin referans kartlara ait olduğunu hatırlatalım. Gerçek şu: Radeon X800 de GeForce 6800 de boş ürünler değil, ancak farklı modellerin piyasayı sarmasını beklemek zorundayız.

Bilgi: <http://www.ati.com>, <http://www.nvidia.com>

ÖZET: YENİ NESİL EKRAN KARTLARI (HAZİRAN 2004 İTİBARIYLA)

Ekran kartı modeli	İşlemci/Bellek hızı	Bellek türü/Boyutu	Pipeline	Fiyat	Oyun benchmark'ları UT 2004**
ATI Radeon X800 XT Platinum Edition	520/560 MHz	GDDR 3/256 MByte	16	440 dolar	70,2
Nvidia GF 6800 Ultra Extreme Edition*	450/550 MHz	GDDR 3/256 MByte	16	540 dolar	62,3
ATI Radeon X800 Pro	475/450 MHz	GDDR 3/256 MByte	12	330 dolar	60,5
Nvidia GeForce 6800 Ultra	400/550 MHz	GDDR 3/256 MByte	16	460 dolar	58,7
Nvidia GeForce 6800 GT	350/500 MHz	GDDR 3/256 MByte	16	415 dolar	52,9
Nvidia GeForce 6800	325/350 MHz	GDDR 1/128 MByte	12	330 dolar	(henüz spesifikasyonu belli değil)

*Nvidia tarafından önce piyasaya sürüldü ardından geri çekildi.

** (1.600 x 1.200, 4xAA, 8xAF resim karesi/saniye)

Güvenlik raporu

Phishing ile dolandırıcılık

E-posta üzerinden parola avı

■ “Phishing”de, yani parolaların ele geçirilmesinde online dolandırıcılar şu sıralar büyük başarılar kaydediyor. Gerçi yöntem yeni değil, ancak yılın başından beri saldırılar açıkça yükseliyor: Şu-

neğin eBay’in talimatlarına göre hareket ettiklerini ileri sürdükleri, üzerinde oynanmış e-postalar gönderiyor. Bu e-postalarda alıcının erişim verilerini güncelleştirmesi talep ediliyor. Alıcının

sahtekarlık yapıyorlar, yani kullanıcı kendini doğru sayfada sanıyor.

E-postalardaki bağlantılar da dolandırıcıları kamufle ediyor. Güvenlik açıkları da ekmeklerine yağ sürüyor. Böylece bazı kodları kullanarak Outlook Express ve Outlook XP altında hem e-posta penceresinde hem de durum çubuğunda kullanıcıya bağlantının kendisini doğru bir URL’e gönderdiği yanılsaması yaratılabilir. Sadece Outlook 2003 fare imleci bağlantının üzerine getirildiğinde gerçek hedefi gösterebilir.

Dolandırıcılıklarda ismi kötüye kullanılan eBay ise Phishing oyunlarına gelmemeleri için kullanıcılarına ipuçları veriyor. “eBay kullanıcılarına e-posta üzerinden parola gibi gizli kişisel verilerini sormuyor”, diyor online müzayede evinin basın sözcüsü Maïke Fuest. Ayrıca firma artık görev çubuğunun yeni bir sürümünü indirilmeye sunuyor. Bu yazılım, kullanıcının gerçekten bir eBay sayfasında bulunup bulunmadığını gösteriyor.

Bilgi için: www.antiphishing.org

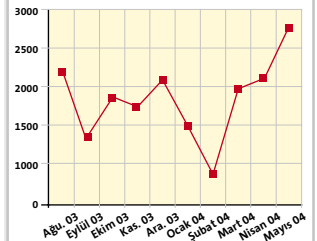
KISA... KISA...

Bilgisayar başına 28 casus programcık

Earthlink firması, web’de yaklaşık bir milyon PC’yi casus programcıklara (spyware) karşı taramış ve ortalama 27,8 adet zararlı kod bulmuş. Hem de PC başına!

Bilgi için: www.earthlink.net

ZARARLI PROGRAM BAROMETRESİ

Yükselen ateş: Ay başına kayıtlı virüsler, truva atları, solucanlar.

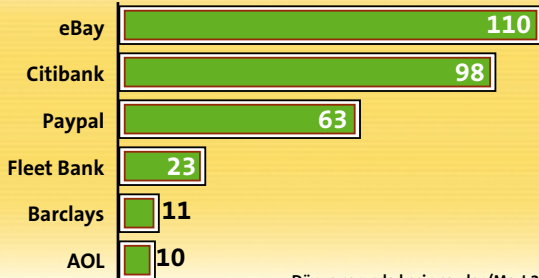
Eudora’da tehlikeli tampon bellek taşması

Eudora e-posta istemcisinin 5.21’den 6.1’e kadar sürümlerinde tampon bellek taşmasına yol açabilen bir hata tespit edildi. Normal görünen bir bağlantının ardına gizlenmiş aşırı uzun bir URL programı çökertiyor ve hacker’lar buradan yola çıkarak saldırı başlatabiliyorlar.

Bilgi için: www.eudora.com

E-POSTA YOLUYLA VERİ HIRSIZLIĞI

Adres satırı üzerinde oynama yapıyor

Dünya çapında kesin sayılar (Mart 2004)

Kaynak: Anti-Phishing Working Group

bat’tan Mart’a yüzde 43 civarında artış gerçekleşmiş. Anti-Phishing Working Group, Mart’ta toplam 402 bildirilmiş Phishing vakası sayıyor. Böylelikle ABD kökenli Gartner şirketinin piyasa araştırmacılarına göre 1,2 milyar dolar zarar meydana gelmiş. Bir numaralı hedef ise eBay kullanıcıları (üstteki grafiğe bkz.).

Phishing’de dolandırıcılar ör-

metine eklenmiş bağlantıya tıklaması gerekiyor. Oysa bunu yaptığı takdirde kullanıcı eBay’e değil, aynı ona benzeyen bir başka sayfaya geliyor. Kullanıcı verilerini verirse, bunlar doğrudan dolandırıcıların eline geçiyor.

Kulağa basit gelse de hırsızlar başarıyla ilerliyor: Dolandırıcılar artık JavaScript yoluyla web tarayıcısının adres satırında da

Norton Firewall Açıkları ortada

■ Symantec’in güvenlik duvarının birtakım güvenlik açıkları bulunduğu belirtildi. Bunlar Hacker’ların kod sızdırmasını olanaklı kılıyor. Böylece Witty benzeri bir solucan saldırısına maruz kalınabilir. Bu güvenlik sorunlarından Norton Internet Security, Norton Personal Firewall 2002, 2003, 2004, Norton AntiSpam 2004, Client Firewall 5.01, 5.1.1 ve Client Security 1.0, 1.1, 2.0 sürümleri etkileniyor.

Bilgi için: www.symantec.com

MacOS Apple’dan yamalar

■ Apple beş farklı güvenlik açığı için yeni yamalar sunuyor. Bu açıklardan nasibini alanlar ise firmaların MacOS X 10.2.8 ve 10.3.3 işletim sistemleri. En tehlikeli sorun Apple File Protocol’un (AFP) Filesharing bileşeniyle bağlantılı olarak ortaya çıkıyor ve bir hacker’ın tampon bellek taşmasını takiben yönetici haklarını eline geçirebilmesine bile olanak tanıyor. Apple eleştirisi oklarına hedef oluyor.

Bilgi için: www.apple.com

EN SIK GÖRÜLEN ON HOAX

Hoax e-postaları, kişileri sözde virüsler karşısında uyarıyor ve okurları metni göndermeye devam etmeye yönlendirmeye çalışıyor, böylece e-posta kutularını dolduruyorlar. Bilgi için: www.hoax.com.

1	HOTMAIL HOAX
2	MENINAS DA PLAYBOY
3	BILL GATES FORTUNE
4	A VIRTUAL CARD FOR YOU
5	BONSAI KITTEN
6	BUDWEISER FROGS
7	SCREENSAVER
8	JDBGMGR
9	JAMIE BULGER
10	BLOODHOUND

Yıllardır dolaşımda: Hotmail Hoax 1999 yılından beri dolaşımda. Alıcıdan e-postayı en az on Hotmail kullanıcısına iletmesi isteniyor ve aksi takdirde hesabının kapatılacağı belirtiliyor.

Kafa ütülüyor: Bu hoax’tan bir kesit: “Bu e-postayı gönderdiğiniz herkes için Microsoft size 245 dolar ödeyecek.” Bu vaatlerin elbette hiçbirisi gerçek değil.

Zevksiz: E-postalar kullanıcıları “WTC-Survivor” konu satırına sahip virüslere karşı uyarıyor. Asıl zararlı olan bu zincirleme e-postanın ta kendisi.

Kaynak: Sophos

GÜNCEL TEKNOLOJİ

İlk test: Samsung Z105 ile görüntülü telefon görüşmesi yapmak mümkün ama ancak video biraz kesintili.

Yeni UMTS hizmetleri

Hilelerle video konferans

UMTS şimdi gerçekten başlıyor. Dizüstü PC'ler için pek göze çarpmayan veri kartlarından sonra şimdi nihayet UMTS destekli, görüntülü görüşme yapılmasına izin veren cep telefonları piyasaya çıkıyor. Ama bu işin altında da hileler gizli.

■ Bir sansasyonla çıkış yapıp ardından yükselmek, hala Hollywood'da başarının sırrı. Mobil operatörler ise bu formülü bilmiyor-muş gibi görünüyor Avrupa'daki ilk UMTS veri kartlarının sahipleri dizüstü PC'lerini açtıklarında basit SMS'leri alabiliyorlardı. Ne de olsa 384 KBit/s'lik indirme oranında küçük video klipler sorunsuzca oynatılabilir.

Pratikte görüntülü telefon

UMTS'nin en çok beklenen uygulaması Avrupa'da Mayıs başından beri hizmette. Vodafone görüntülü görüşmeyi destekleyen ilk cep telefonu operatörü olarak, Samsung Z105 (UMTS sözleşmesiyle yaklaşık 300 dolar) modelini sunuyor.

Aygıt yaklaşık 130 gram ağırlığında ve VGA çözünürlüklü döner bir kamera-ya sahip. İlk pratik testlerinde görüntülü görüşme herhangi bir sorun olmadan çalıştı. Ancak görüntünün biraz titrediği ve konuşma ile görüntü arasında yaklaşık bir saniyelik bir gecikme yaşandığı olabiliyor. Bir dakikalık

video telefonunun ücretlendirmesi ise başlangıç aşamasında 30 Eylül'e kadar olağan bir cep telefonu konuşmasından daha pahalı olmayacak.

UMTS destekli cep telefonu Siemens U15 de bu amaçla hazırlanmış, ancak hala Avrupa'da hiçbir operatör tarafından kullanılmıyor. Geriye kalan firmalar ise UMTS uyumlu cep telefonla-

rını 2004 yılının ikinci yarısı için duyurmuş bulunuyor. Ama ortada yanıt bulmayı bekleyen bir soru var: Neden sektör video destekli cep telefonlarını ve hizmetlerini bu denli geciktirdi? Bir neden şu olabilir: Video görüşmesinin donanım gereksinimleri oldukça fazla. Böyle bir görüşme sırasında cep telefonlarının akım tüketimi GSM aygıtlarından bariz bir şekilde daha yüksek, dolayısıyla da pil ömürleri kısa. Örneğin sözünü ettiğimiz Samsung'la on dakikalık görüntülü görüşmenin ardından pilin doluluk oranı üçte ikiye düşüyor.

Başka bir neden ise endüstrinin hala UMTS konusundaki sorunları çözmemiş olması. Örneğin, bir UMTS telefonu video görüşmesi yaparken bir baz istasyonu bölgesinden diğerine geçmek durumunda kalınca video bağlantısı kopabiliyor. Otomobilde görüntülü telefon görüşmesi yaparken birkaç dakikada bir bağlantının kopması hiç şüphesiz her müşteriyi çileden çıkartacak bir sorun. UMTS cep telefonları GSM standardını da destekliyor gerçi, ancak kullanamaya-çağı özelliklerle dolup taşan bir telefon için

AZAMI VERİ ORANLARI

» UMTS'in güncel hızı

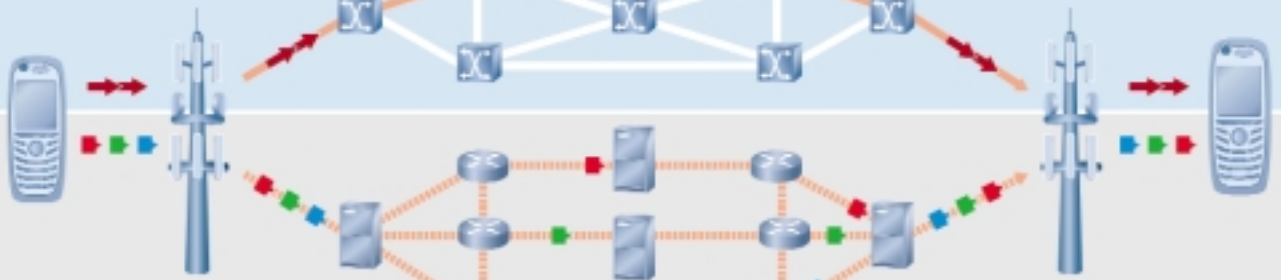
UMTS hizmet başlangıcı	Anahtarla-malı iletim	Anahtarla-malı paket	Upstream (kbps)	Downstream (kbps)
Konuşma telefonu	x	-	12,2	12,2
Video telefonu	x	-	64	64
MMS	-	x	64	64
Resim MMS	-	x	64	64
Video MMS	-	x	64	64
WAP	-	x	64	384
Video Streaming	-	x	64	384
Video indirme	-	x	64	384
UMTS indirme	-	x	64	384

UMTS TRANSFER YÖNTEMLERİ

» Video sinyalleri ve veri paketleri ayrı ayrı yollardan gidiyor

Anahtarlama iletim:

Konuşma ve video telefonu

Paket anahtarlama iletim:

Video MMS, Foto MMS, metin MMS, WAP vs.

➡ Konuşma ve video sinyalleri ➡ Veri paketleri X Devre anahtarlama Yönlendirici Sunucu

İkisi bir arada: Konuşma ve video sinyallerinin birbirinden bağımsız transferinde “Anahtarlama” olarak nitelenen teknoloji, telefon görüşmesi için özel olarak atanmış bir iletim hattı belirliyor. MMS gibi paket anahtarlama transferlerdeyse her bir veri paketi yönlendiriciler ve arabellerik (sunucu) üzerinden başka bir yollanıyor.

fazladan yüzlerce dolar vermeyi kim ister ki?

Paket ve iletim santrali

UMTS’de veri hizmetlerinin ses ve görüntü aktarımı açısından başından beri paralel sunulmamış olması aslında transfer yöntemleri ile ilgili bir sorun. Veriler paketler halinde transfer edilirken, konuşma ve video sinyalleri iletimi de birbirini izliyor. Karmaşık UMTS sistemi aslında her iki yöntemi de içeren ilk standart, ancak alt yapı ve operatör faktörleriyle sistem belli bir olgunluğa ulaşınca taşlar yerine oturuyor. Bu dairesel anahtarlama bağlantıda her bir transfer kanalı için fiziksel bir bağlantı açılıyor. Transfer teknolojisi bakımından bu saf israf, çünkü bu özel noktadan-noktaya bağlantı (P2P) konuşmadaki duraksamalarda bile açık kalmak zorunda. Yöntemin avantajı, sabit bir bant genişliği vermesi ve böylelikle hesaplanabilen hizmet kalitesi, bir başka deyişle Quality of Service (QoS). Çünkü konuşma ve video telefonu gibi zaman bakımından kritik hizmetlerde bağlantı kesilmeleri kabul edilemez.

Zaman bakımından daha az kritik veri transferlerinde sabit bant genişliği rezervine gerek yok, bilakis verileri farklı etaplar

üzerinden ayrı ayrı göndermek (paket anahtarlama) için dosya bağımsız veri paketlerine de bölünebilir. Bu paketler hedefe vardıklarında paketler yine doğru sırayla bir araya getirilebilir. Ancak bu yöntemde yüksek bir hizmet kalitesi sağlanmış değil.

İki transfer standardı bir arada

Paket anahtarlama GSM (hala) güncel cep telefonu kuşağının teknoloji standardı. Aynı şekilde paket anahtarlama HSCSD (High Speed Circuit Switched Data) yalnızca Avrupa’daki bazı operatörler tarafından kullanılıyor ve normal GSM’in bir “çok kanallı kullanımı” gibi çalışıyor. Sabit kablolu ISDN’de olduğu gibi mobil GSM ağına da kanallar açılıyor.

ılıyor. Teorik olarak HSCSD ile her biri 14,4 kbps’lik sekiz GSM telsiz kanalına ve azami 115,2 kbps’e kadar hıza ulaşılabilir. Pratikte HSCSD şu sıralar 50 kbps’e geliyor. Bu ancak hareketli bir sahneden saniyede iki ila dört vasat video karesi için yeterli oluyor.

GPRS (General Packet Radio Services) ise IP temelli ve paket anahtarlama bir hizmetti ilk kez kablosuz iletişime taşıyor. IP ses ve video paketlerine, e-posta ve veri paketlerine göre öncelik atanabilir. Ama yüksek hizmet kalitesi, ister kablo üzerinden ister hava içinden rastlantısal olarak yönetilen paket anahtarlamaından daha iyi ve daha güvenilir.

UMTS buna karşılık temel olarak frekansların çok ekonomik bir kullanımını (GPRS gibi) optimal “Quality of Service” ile (HSCSD de olduğu gibi) bir araya getiriyor. Örneğin e-posta gibi kritik olmayan uygulamalar paket anahtarlama iletiliyor, öte yandan zaman bakımından kritik video konferanslar için anahtarlama ilkesiyle ağda bunun için gereken minimum bant genişliği rezerve ediliyor. Ancak UMTS bölgesinin terk edilmesinde oluşan roaming sorunlarına henüz çözüm bulunmuş değil. ■

HK / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

GÜNCEL APPLE

MP3 çalar eklentileri

iPod için aksesuarlar

Her iPod alıcısı küçük müzik çaların yavaşça paketinden çıkarıldığı ve duyulan sevincin alış fiyatını unutturduğu anı hatırlar. Oysa pek az kişi, paketlerinden çıkarılmayı bekleyen iPod aksesuarlarından haberdar. Bunların en önde geleni, ABD kaynaklı Dr. Bott (www.drbot.com). NaviPod adlı uzaktan kumandadan tutun da sesli notlar için mikrofona (iTalk) ya da beyaz MP3 çaları bir anda

BoomBox'a çeviren bir çantaya (Groove Bag) varıncaya kadar her şeyi bulmak mümkün. SoundFeeder adlı aksesuarın kullanımıysa her ülkede serbest değil, zira bu alet iPod'un çaldığı şarkıları herhangi bir UKW frekansı üzerinden yayınlıyor, yani iPod'unuzu apartmana ya da okula yayın yapan küçük ve yerel bir radyo istasyonuna dönüştürüyor.

Dünya çapında bu tür aksesuarları sunan çok sayıda web sitesi var. Örneğin "InMotion" ses sistemi: Bir iPod Docking-Station üzerinde iki hoparlörlü taşınabilir bir HiFi seti. "Digital Camera Link" ise kameranın USB bağlantısı ve iPod arasındaki köprüyü oluşturuyor ve böylece MP3 oynatıcının GB büyüklüğündeki belleğini fotoğraf taşımada kullanmak mümkün oluyor.

Ama Amerikan teknoloji sitesi Wired'a (www.wired.com) göre şık MP3 çaların en akıl almaz kullanımı için "Yüzüklerin Efendisi"nin yapımcıları gösteriliyor. Söylenenlere göre, yapımcısı üç bölümlük fantezi filminin montajlarını, çalınmaması için iPod'larda taşıyıp saklamış. Bilgi için: www.ipod.com

Aklınıza ne gelirse: Müzik setinden radyo istasyonuna. iPod için neredeyse her şey mevcut.

APPLE İPUCU

MacOS X standart kurulumda bile CD imajlarını mount edebiliyor. Ama yalnızca az sayıda Apple tutkunu mevcut araçlarla da imaj oluşturulabileceğini biliyor. Sabit disk hizmet yazılımı *Images / New / dizindeki imaj* menü seçeneği altından sanal sürücüler üretebiliyor. Böylelikle sürücüye yerleştirilmiş CD'yi sabit diskiniz üzerinde depolayabilirsiniz.

iBook ve Powerbook

Daha hızlı mobil bilgisayar

Tutkunlar yeni 64 Bit G5 işlemcili bir dizüstü beklentisinde olsalar da, Apple mevcut dizüstü PC serilerini iyileştirmeyi tercih ediyor. Bu bağlamda yeni başlayanlara hitap eden beyaz iBook'lar artık hızı 1,2 GHz'i bulan G4 işlemcisiyle çalışıyor ve grafik kartı olarak 32 MB video bellekli bir ATI Mobility Radeon 9200 kullanır hale getirilmiş durumda. Apple'ın yeni 1,2 GHz'li G4 işlemcili diz üstü modelleri özellikle ABD'de büyük ilgi topluyor.

Apple'ın Powerbook serisinde yer alan lüks dizüstü PC'leri daha da hızlı. G4 işlemci 1,5 GHz saat frekansı ile çalışıyor ve grafikler için bir ATI Mobility Radeon 9700 ekran kartından yararlanıyor. Tüm mobil bilgi-

Kar tanesi: Kar beyazı iBook'a 1,2 GHz hızındaki işlemci entegre edilmiş.

sayarlar, Apple'ın Panther kod adıyla bilinen yeni işletim sistemi MacOS X 10.3 ile geliyor.

Fiyatı: yaklaşık 1.600 Euro (14 inç iBook)

Yaklaşık 2.700 Euro (15 inç Powerbook)

Bilgi için: www.apple.com

KISA... KISA...

► Yeni Airport router prizsiz de kablosuz çalışıyor

Apple W-LAN yönlendiricisi Airport Extreme'i yeniliyor. Yeni model, Ethernet kablosu üzerinden akımla beslenebiliyor (Power over Ethernet) ve bu yüzden artık civarda priz bulunmasını gerektirmiyor.

Ürün

kablosuz

W-LAN

standartı 802.11g'yi destekliyor ve saniyede maksimum 54 MBit veri aktarabiliyor.

Bilgi için: www.apple.com

► Çokluortam profesyonelleri için iyileştirilmiş yazılım

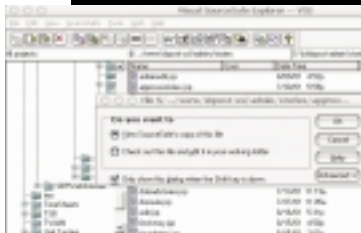
Apple "Pro Digital Production" serisinin üç uygulamasını birden yayınladı. Pro-Team'e 2004'ün 3. çeyreğinde çıkacak ve Apple'ın açıklamasına göre 300 dolardan satılacak animasyon yazılımı "Motion" eklenmiş. Ayrıca video montaj yazılımı Final Cut Pro artık High-Definition kayıtları işleyebiliyor, DVD Studio Pro 3 ise DTS formatında ses izleri oluşturma becerisine kavuşmuş.

Bilgi için: www.apple.com/software/pro/

► iTunes artık CD kapaklarını da basıyor

Apple, iTunes MusicStore'un birinci doğum gününde sürüm 4.5'e bir terfi yayınladı. Bu sürüm, dinamik çalma listesi "Party Shuffle", WMA şarkılarını iTunes'a aktarabilme ve VD kapaklarının program içinden basılması gibi yeni özellikler getiriyor. iTunes kullanıcıları iMix işlevi sayesinde, sevdikleri çalma listesini yorumlarla birlikte web'e koyabiliyor ve arkadaşlarına gönderebiliyorlar.

Bilgi için: www.itunes.com

GÜNCEL LINUX

Gnome 2.6

Yepyeni masaüstü

■ Dosya yöneticisi Nautilus'un basitleştirilmiş kullanıcı hesap yönetimi yeni başlayanlara kolaylık sağlıyor. Geliştiriciler Nautilus'u tepeden tırnağa optimize etmişler, böylelikle yazılım daha kontrolü ve daha hızlı olmuş. Navigasyon sistemi önceki sürüme kıyasla tamamen yeni. Böylece şimdi her bir dizin için programın kendi penceresi açılıyor.

Bir alt dizinin çağırılmasında kaosu önlemek için, [Shift] tuşuna basmak suretiyle üst dizinler otomatikman kapanıyor. Ayrıca pakette başka güncelleştirilmiş aletler mevcut: Ancak kısa bir süre önce tamamlanan GnomeMeeting sürümü internet üzerinden video konferansı yapmayı olanaklı kılıyor. Ağ trafiği ve etkin bağlantılar hakkında bilgi

veren bir ağ monitörü de yenilikler arasında. Sık olarak yabancı dillerde yazışma yapanların örneğin İngilizce, Rusça ve öteki kurulu dillerin farklı klavye düzenleri arasında seçim yapması mümkün. Ayrıca tuşlara örneğin klavye üzerinden sesi yönetmek gibi çoklu ortam görevleri atanabiliyor. Gnome 2.6 güncel sürümünde programlama kütüphanesi GTK+ 2.4'ü temel alıyor (Gimp-Toolkit 2.4), bu da görünümü güzelleştiren bir unsur. Üstelik yazılımı ücretsiz olarak indiririz mümkün.

Fiyatı: Ücretsiz

Bilgi için: www.gnome.org

KISA... KISA...

► YaST Açık Kaynak oluyor

SUSE konfigürasyon aracının serbest bırakılmasını takiben artık başka dağıtımlar da YaST kullanabiliyor. Bu adım YaST'ın Linux kullanıcıları tarafından yaygınlaştırılmasını ve daha da geliştirilmesini teşvik edecek.

Bilgi için: www.suse.com

► Lindows artık Linspire

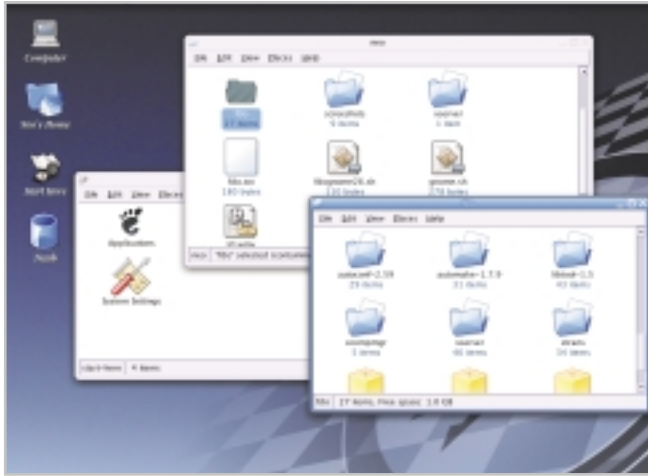
Microsoft'un birçok ülkede Windows'a ad benzerliği yüzünden Lindows dağıtımına karşı hukuki önlemler alması yüzünden, üretici firma, adını "Linspire" olarak değiştirdi.

Bilgi için: www.linspire.com

► XPde 0.5.0

Windows'tan Linux'a geçenler pencere yöneticisi XPde'yi ilginç bulacaklardır. Program, Windows XP arayüzünü Linux altında sonradan oluşturuyor. Yenilenmiş sürüm 0.5.0 daha hızlı ve daha stabil çalışıyor.

Bilgi için: www.xpde.com

Açık mesele: Dosya yöneticisi Nautilus her dizinde kendi penceresini de açıyor.

LINUX İPUCU

Hızlı metin arama

Bir anahtar sözcüğü arıyorsunuz, ama her seferinde sonsuz işaretler zincirini bir konsola tuşlamayı canınız istemiyor mu? O zaman grep'in, arama aracı "find" ile birlikte kullanılması işinizi görecektir. Aşağıdaki komutla örneğin /home dizinindeki tüm dosyalarda bir kelimeyi arayabilirsiniz:

```
find /home -exec
grep -s -l <Stich
wort> {} \;
```

Komut zincirini ileride hızla çağırmak için, aşağıdaki

satırı bir dosyaya yazıyor ve örneğin şöyle depoluyorsunuz

```
find $1 -exec grep
-s -l $2 {} \;
```

Ardından dosyaya "chmod 755 Script_adı" komutuyla yürütme haklarını verin. Script'e herkesin erişebilmesine izin vermek için, yönetici haklarınız varken dosyayı /usr/bin dizinine kaydırın. Script'i \$1 ve \$2 gibi iki parametreyle çağırabilirsiniz. Örneğin: <ara /home Computer>.

Audacity 1.2.0

Performanslı ses stüdyosu

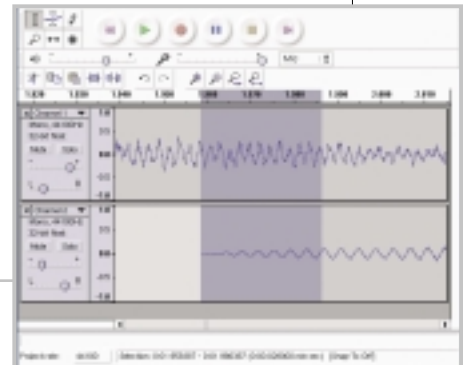
■ Ses dosyalarını işlemek, kesmek ve efektlerle donatmak Audacity'nin işi. Yazılım, müziği tüm olağan formatlardan (MP3, OggVorbis, WAV, MIDI, AIFF) ya da doğrudan ses kartından da alabiliyor. Program kesmek, kopyalamak ve eklemek gibi klasik düzenleme araçlarını, yankı, azalarak kaybolma ve deformasyon gibi efektleri karıştırmayı ve eklemeyi başarıyor. Arka plan gürültüleri ve plakların kayıtlarındaki çıtırtılar filtrelenebiliyor. Bunun dışında yeni sürümde bir Prelistening işlevi ve sonradan işleme için ek seçenekler mevcut.

Çok yönlü: Wave editörü Audacity ile MP3'ler de optimal sese denk ediyor.

Örneğin artık her bir iz üzerinde rahat mix yapmak için özel bir ses ve denge ayarlayıcısı var. Linux ile müzik yapmak isteyenlerin ilgi gösterdiği yazılım bir hayli kullanışlı.

Fiyatı: Ücretsiz

Bilgi için: <http://audacity.sourceforge.net/>

Güncel PC sistemleri

CHIP Test Merkezi her ay üç adet PC sistemi oluşturup bu sayfalardan sizlere duyuruyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

yaklaşık 600 \$

Ofis PC

Kasa: 300 Watt güç kaynaklı Aopen H600

Anakart: Asus P4R800 Socket 478, ATI Radeon 9100 grafik, ses ve ethernet entegreli / MSI K7N2 Delta grafik, ses ve ethernet entegreli

İşlemci: Intel Celeron 2.6 GHz, AMD Athlon XP 2400+

Bellek: 256 MB Kingston DDR-RAM

Sabit Disk: 80 GB Seagate

Optik Sürücü: Samsung SW-252 CD yazıcı

Klavye+Fare: A4Tech Rechargeable Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Home, Open Office

yaklaşık 1000 \$

Multimedya PC

Kasa: 400 Watt güç kaynaklı Aopen H600

Anakart: Asus P4P800 i865 chipsetli ses ve ethernet entegreli / Abit KV7 Via KT600 ses ve ethernet entegreli

İşlemci: Athlon XP 3200+, Intel Pentium 4 3 GHz

Ekran Kartı: Leadtek Winfast A280 TD

Bellek: 512 MB Kingston DDR-RAM

Sabit Disk: 120 GB Samsung SATA

Optik Sürücü: LG 8X DVD yazıcı

Klavye+Fare: A4Tech Rechargeable Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Home, MS Works

yaklaşık 2.400 \$

Profesyonel PC

Kasa: 420 Watt Chieftec Dragon

Anakart: Abit IC/ MAX III, Gigabit Ethernet, ses, S-ATA RAID

İşlemci: Intel Pentium 4 3.2 GHz 800 MHz FSB

Ekran Kartı: MSI GeforceFX 5950U VTD 256

Bellek: 1 GB Corsair TWINX Pro DDR Ram 500 MHz

Sabit Disk: 160 GB Samsung SATA

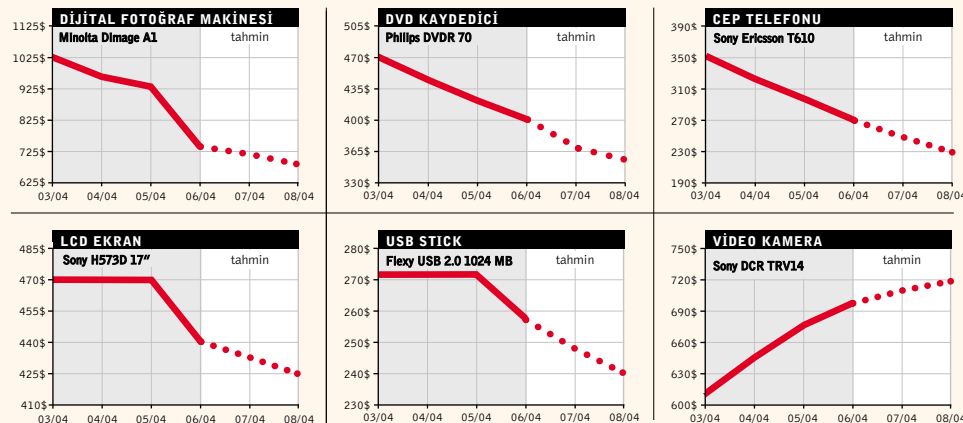
Optik Sürücü: Philips 8X DVD yazıcı

Klavye+Fare: Microsoft Wireless Desktop

Yazılım: Microsoft Windows XP Professional

BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

» Önümüzdeki iki ay için CHIP'in fiyat tahminleri

Dijital fotoğraf makinesi, DVD kaydedici ve cep telefonlarında fiyatlar düşmeye devam ediyor. LCD monitörlerde fiyatlar düşme eğiliminde. Sony'nin 17 inçlik modeli buna iyi bir örnek. USB Stick üreticileri arasındaki amansız rekabet fiyatlara da sonunda yansıyor, kapasiteler artarken fiyatlar düşüyor. Dijital video kameralarda ise Sony'nin büyük rağbet gören modelinin raflarda son stokları da tükenmek üzere ve fiyatı da bu yüzden yükseliyor.

Diyağramlardaki fiyatlar ortalama fiyatları esas alır

Kaynak: CHIP, 22.06.2004

e-CHIP içeriği

Temmuz 2004

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

JETAUDIO BASIC 6

0 bir Jukebox

Müzik CD'lerinden video dosyalarına kadar hemen hemen tüm multimedia formatlarını destekleyen JetAudio sayesinde başka bir medya oynatıcıya ihtiyaç duymayacaksınız.

Oldukça kullanışlı bir multimedia aracı olan JetAudio, bu son sürümüyle oldukça gelişmiş. Daha önceden bir müzik setini andıran arabirimi artık tek parçadan oluşuyor ve daha çok MusicMatch programına benzeşmiş. Asıl amacı müzik dosyalarını çalmak olan JetAudio ile değişik konfigürasyonlar yapabilir ve programı özelleştirebilirsiniz. Bu tarz programların en büyük özelliği görsel açıdan zengin olması. JetAudio da skin desteği olan bir multimedia aracı.

Dosya formatları: Program, popüler müzik ve video formatlarının hemen hemen tümünü kapsayan bir dosya desteğine sahip. ASF, ASX, AVI, DivX, MID, MP3, MPEG, OGG, RA, RM, WAV ve bunlar gibi daha onlarca multimedia uzantısını tam anlamıyla çalıştırabiliyor.

Yeni arayüz ve özellikler: Müzik CD'lerini MP3, WAV veya diğer müzik formatlarına çeviren *RIP CD* özelliği ve dosya formatlarını birbirlerine çevirebilen *Conversion* bölümü oldukça başarılı. Ayrıca *Recording* kısmında mikrofondan veya stereo çıkıştan profesyonel ses kayıtları yapmak mümkün oluyor. Bu versiyonla gelen yeni özelliklerden biri de CD yazma... Tüm müzik formatlarından kolayca müzik CD'si yapabiliyorsunuz. Yapmanız gereken sadece dosyaları art arda eklemek ve *START* butonuna basmak.

Efektler, ayrıntılar: Müzik dinlerken şarkının hızını artırabilir, Flange, Reverb, Phase gibi efektler ekleyebilirsiniz. *X-Bass* ile basları artırabilir, *Surround* ile 3B ses düzenini seçebilirsiniz. Aynı zamanda *Wide* seçeneği ile oda veya stadyum ortamlarında dinleme hissi yaratabilirsiniz. Ayrıca gelişmiş eko-

layzıra sahip JetAudio ile Dance, Ballad, Rap, Metal, Jazz gibi hazır ayarları kullanabilirsiniz.

Yepyeni araçlar: *JetCast* adlı yeni eklenmiş programla elinizdeki müzik arşivini kullanarak internet üzerinden radyo yayını yapabilirsiniz. *Audio Trimmer* ile müzik dosyalarını kısaltabilir, *Audio*

Nitelikli müzik çalıcı: *X-Surround* ve *X-Bass* gibi seçeneklerle müzik kalitesini artırabilirsiniz.

Mixing Recorder ile üst üste sesler kaydedebilirsiniz. Yeni eklenen bir farklı özellik de *Lyric Maker*. İsteddiğiniz şarkıların sözlerini senkronize olarak yerleştirebilir ve daha sonra JetAudio ile o şarkıyı dinlerken sözlerini de izleyebilirsiniz.

eCHIP'TE YENİLİKLER!

Artık daha renkli!

Yenilenen arabirimiyle daha kullanışlı bir hal alan eCHIP'te programlar yanında eğlenceli bölümler de yer alacak.

► Flash oyunlar:

Bilgisayarınızla çalışırken birkaç dakikalık molalarınızda sizi eğlendirebilecek minik oyunlar artık her ay eCHIP'te yer alacak.

► Film fragmanları:

Gösterime girecek olan filmlerin yüksek kalitedeki fragmanlarını eCHIP arabiriminden izleyebilir veya bilgisayarınıza kopyalayarak arşivleyebilirsiniz.

► **PCONLINE:** Web sitesi tanıtımları, Studio Web+, Elektronik sözlük

DİKKAT!

Çizik, kırık veya başka nedenlerden dolayı çalışmayan CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için yardim@chip.com.tr adresine adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

TAM SÜRÜM gmax 1.2

gmax, Discreet'in ödüllü 3ds Max'ını temel alan bir 3B modelleme ve animasyon aracı. Oyun tutkunlarının gmax destekli oyunlarda kullanabilecekleri oyun içeriklerini yaratmalarını sağlıyor ve oyuncular bu yazılım sayesinde karakterlerden araçlara, manzarlardan dekorlara kadar her türlü şey yapma özgürlüğüne kavuşuyorlar.

Kurulum şifresi: www.discreet.com/products/gmax/register adresindeki "register gmax version 1.2" bağlantısına tıklayıp, açılan sayfaya kişisel bilgilerinizi ve e-posta adresinizi girdiğinizde size bir şifre gönderilecek. Programı kurarken bu şifreyi girdiğiniz takdirde gmax 1.2'yi tam sürüm olarak kullanabilirsiniz.

TAM SÜRÜM ShowShifter 1.61

Showshifter tek bir arabirim üzerinden TV yayınlarını izlemenize, duraklatmanıza, kaydetmenize (artık DivX video formatı da dahil), DVD seyretmenize, dijital fotoğraflarınıza bakmanıza, CD'lerinizi ve ses dosyalarınızı dinlemenize izin veren eksiksiz bir medya merkezi. Arabirim hem TV'de hem de mo-

nitörde çok güzel gözüküyor ve uzaktan kumanda ile tamamen kontrol edilebiliyor. İsterseniz PC'nizi uzaktan kumandayla katabilirsiniz bile.

Kurulumda gerekli şifre:
Username = CHIPTurkey
Password = 123

WEBROOT SPY SWEEPER Casuslardan kurtulun

Bilgisayarımızda kullandığımız ücretsiz yazılımların çoğu aslında ücretsiz gözükmesine rağmen içinde reklam barındıran programlar. Bu sözde ücretsiz yazılımların istem dışı

laylaştırıyorlar. SpySweeper bu tür yazılımlarla birlikte kurulan programcıkları temizleyebiliyor.

Temizlik başlıyor: Programı ilk çalıştırdığınızda dilerseniz güncelleme dosyasını indirebiliyorsunuz. Eğer internet bağlantınız varsa bu güncellemeyi yapmanızda fayda var. Daha sonra basamak basamak butonlara tıklayarak kolayca programı kullanabilirsiniz. İlk olarak Sweep Now bölümünde taramayı başlatıyoruz. Eğer daha önce bu tarz bir program kullanmadysanız SpySweeper'in onlarca casus yazılım bulması kuvvetle muhtemel.

Otomatik blok: Sisteminizi temizledikten sonra bir daha casus yazılımlar tarafından işgal edilmesinin istemiyorsanız Options bölümünden Active Shields'ı aktif hale getirebilirsiniz.

çalışan reklamları, arka planda çalışan casus yazılımlar sayesinde karşımıza banner'lar ve pencereler çıkarıyor. Daha da önemlisi hacker'ların bilgisayarlarımıza girmelerini ko-

DENEME SÜRÜMLERİ Corel, Microsoft, Symantec

Download ile uğraşmadan eCHIP'te bulabileceğiniz bu deneme sürümlerini -Microsoft OneNote dışında- 30 gün kullanabilirsiniz.

Corel WordPerfect Office 12: Microsoft Office'e bir alternatif olan Corel firmasının ofis paketi. Word dokümanlarını da açabileceğiniz WordPerfect 10 ile aynı zamanda çeşitli araçları kullanarak tüm metin düzenlemelerini yapabilirsiniz.

Microsoft OneNote 2003: Notlarınızı ve kısa bilgilerinizi kolayca ulaşabileceğiniz kağıt

not defteri tarzında kullanabileceğiniz bir yazılım. Deneme sürümü için gerekli şifre: GGHR7-KRCWH-Y7RYY-YKRD4-BD9XG

Symantec Ghost 7.5: Özellikle yerel ağa bağlı bilgisayarları otomatik olarak kurmak için tasarlanmış bir yazılım. Bir bilgisayara kurduğunuz işletim sistemini diğer bilgisayarların sabit disklerine de kolayca kopyalayabiliyorsunuz. Aynı zamanda bir bilgisayar çöktüğü zaman format atıp eski halini Norton Ghost ile geri getirebiliyorsunuz.

Teknoloji ve Yaşam Konulu Fotoğraf Yarışması

Herkes İçin Bilgisayar ve fotograf.com işbirliği ile düzenlenen Fotoğraf Yarışması 2004'e Amatör Fotoğrafçılar "Teknoloji ve Yaşam" dalında dijital fotoğraflarınızla internet üzerinden 1 Temmuz - 15 Ağustos tarihleri arasında www.herkesicinbilgisayar.com ve www.fotograf.com/yarisma adreslerinden katılabilirsiniz.

1. Amatör Fotoğrafçılar "Teknoloji ve Yaşam" kategorisi birincisi, fotograf.com'dan 300 adet 10x15 baskı, fotoğraflarını saklaması için SINIRSIZ ALAN ve FUJIFILM Digital Q1 3 MP dijital fotoğraf makinesi
2. Amatör Fotoğrafçılar "Teknoloji ve Yaşam" kategorisi ikincisi, fotograf.com'dan 200 adet 10x15 baskı, fotoğraflarını saklaması için SINIRSIZ ALAN ve FUJIFILM Digital Q1 3 MP dijital fotoğraf makinesi
3. Amatör Fotoğrafçılar "Teknoloji ve Yaşam" kategorisi üçüncüsü, fotograf.com'dan 100 adet 10x15 baskı, fotoğraflarını saklaması için SINIRSIZ ALAN ödülleri ile ödüllendirilecektir.

Ayrıca Herkes İçin Bilgisayar dergisi 1 yıllık abonelik paketinden oluşan 3 jüri özel ödülü dağıtılacaktır.

BASCUDA.COM
"Güvenli Alışveriş"
FUJIFILM Digital Q1 3 MP:
• 3 megapiksel çözünürlük
• 8 MB dahili bellek
• xD-Picture kart desteği
• Kısa süreli video çekimi
• 62.000 piksel ekran
• USB bağlantısı

Yarışmaya katılan fotoğraflar

Altan Bal (Fototrek Nikon),
Emre Aydın (www.fotograf.com) ve
Murat Karşıoğlu (Herkes İçin Bilgisayar)
jürisi tarafından seçilecektir.

Fotoğraf yarışmasının sonuçları, Eylül ayında www.herkesicinbilgisayar.com, www.fotograf.com/yarisma sitelerinde ve Herkes İçin Bilgisayar dergisinde açıklanacak.

Atölye çalışması: Süper sessiz masaüstü PC'ler topluyoruz

Tam performanslı

CHIP Sessiz PC
online sipariş
için
<http://www.ichbinleise.de/index.php?language=en>

ve gürültüsüz

Asıl güç sessizliğinde gizli: CHIP sizlere, kendinizin toplayabileceği iki ayrı sistem ile hem süper sessiz hem de iyi görünümlü PC'lerin nasıl meydana getirileceğini gösteriyor. Sessiz bir bilgisayar isteyenler bu yazıyı kaçırmassınlar.

Ev içindeki ortak yaşam alanının darlığı sebebiyle internet kullanıcıları yatak odalarına çekiliyor, multimedya kullanıcıları ise buna rağmen bilgisayarı oturma odasına koymayı tercih ediyor. Bunlara ek olarak sadece konsantre olup bilgisayarında çalışmak isteyenler de var. Bu üç grup için bilgisayar seçimi iki hayati kritere dayanmakta: Sessiz olmalı ve Empire States binasının 1:500 maketi gibi durmamalı, yani küçük olmalı! Kolaylıkla elde edilebilecek bir bileşim değil bu.

Kolay olmadığını, birkaç anakart üreticisinin küp şeklinde tasarladığı uçuk dış görünüme sahip sistemlerinin çıkardığı gürültüden de anlayabilirsiniz. Hush gibi endüstriyel firmaların el ile yapılmış çözümleri de aslında ısı kanalı tekniklerindeki dahiyane fikirler sayesinde son derece başarılı. Ne var ki insanları yüksek desibelli ses üreten bir sistem almaya ikna etmek gerekiyor. Dahası, yanlış yerleştirilmiş bir ısı kanalı, bilgisayarın donanımı konusunda bağlayıcı bir rol oynayabilir. Biz, CHIP olarak "Hiçbir şey imkansız değildir!" sloganını takip edeceğiz ve ne Hush'a, ne de şu popüler Shuttle tipi bilgisayarlara boyun eğmeyecek iki ayrı bilgisayar yaratacağız. Kanıt olarak da

42'deki tabloda oluşturduğumuz bilgisayarların sessizlik, genişleyebilirlik ve donanım bilgilerini size sunuyoruz. Bir sonraki sayfada sessiz bir bilgisayarın nasıl oluşturulacağını göreceksiniz.

"Büyük ve güçlü" veya "ucuz ve ufak": İşte İki CHIP masaüstü PC'si

İlk projemiz, boyutları pahalı ve çok kanallı amfilerinkine neredeyse yaklaşan, ATC-620C-BX1 tipi Cooler Master soğutuculu kasa içerisinde Athlon-64 işlemcili bir sistem. Bu sistem 0,9 sone yani 28 dB'lik gürültüsü ile o kadar sessiz ki, kulağınızı kasaya dayadığınızda sadece hafif bir hırıltı duyuyorsunuz.

İkinci bölümde bir adım öteye geçiyoruz: Müzik seti dolaplarına kolayca sığabilecek büyüklükte bir kasa seçiyoruz. Cooler Master projesiyle kıyaslandığında bu projede yerden kazanmak bize sesin artmasına, genişleyebilirliğin azalmasına ve performans düşüşüne mal oluyor. Bu yüzden Silverstone daha ucuz bir seçim. Sizlere bilgisayarınızı oluştururken iyi eğlenceler diliyoruz. Eğer şu andaki bilgisayarınızı daha da sessiz hale getirmek istiyorsanız, bilgisayarınız ister masaüstü, ister büyük kasa, ister küp olsun, sizin için en iyi tavsiyeler 46'da.

Roket fırlatılışı, kalıcı duyma bozukluğu tehlikesi

Ağır taşıtlar, uzun süreli etkide duyma hasarı

Rock konseri, disco, uçak kalkışı

90 dB

120 dB

130 dB

150 dB

Ağrı sınırı

* Ses düzeyinin belirlenmesinde kullanılan birimler olan Sone ve Desibel'in tam olarak birebir olmadığına dikkat edin. Desibel, yalnızca ses düzeyinin fiziksel değerini verirken, Sone insan kulağının psikolojik duyma özelliklerinden bir ses düzeyi belirler. Bu yüzden CHIP olarak ölçümümüzü sone ile yapacağız.

Sessiz güç paketi

CHIP'in oturma odası için tasarladığı bilgisayarlardan ilki karşınıza geniş, güçlü ve siyah bir dış görünüşle çıkıyor, elbette tamamen sessiz. Özellikleri, her türlü kullanıma cevap verecek düzeyde.

- + Dünyanın en sessiz bilgisayarı (0,9 Sone)
- + Performanslı, en modern işlemci teknolojisi
- + Genişletilebilir, iki adet 5,25 inç sürücü yuvası
- + Her türlü kullanıma uygun
- Her yere sığmayabilir

İşlemci soğutucusu

ThermalRight SLK948U soğutucu plakası baz alınan ichbinleise-Cooler 821U-64 soğutucusu çok etkili ve sessiz bir şekilde soğutuyor.
Fiyat: 70Euro
Bilgi için: www.ichbinleise.de

İşlemci

Enerji koruma özellikli "Cool'n'Quiet" AMD Athlon 64 (3200+ modeli), yüksek performans gerektirmeyen durumlarda saat hızını azaltarak olabilece en düşük ses seviyesinde çalışıyor. Avantajı: Daha düşük güç tüketimi, daha az ısı ve gürültü.
Fiyat: 355 dolar, Bilgi için: www.amd.com.tr

Ekran kartı

Sessiz olmalı ve televizyon bağlantısı sunmalı. MSI FX5200 Personal Cinema bu özelliklere uyuyor, hem fiyatı da gayet uygun. Ortadaki bağlantı noktasından video sinyallerini almak ve göndermek mümkün.
Fiyat: 104 dolar, Bilgi için: www.msi.com.tr

Sabit disk

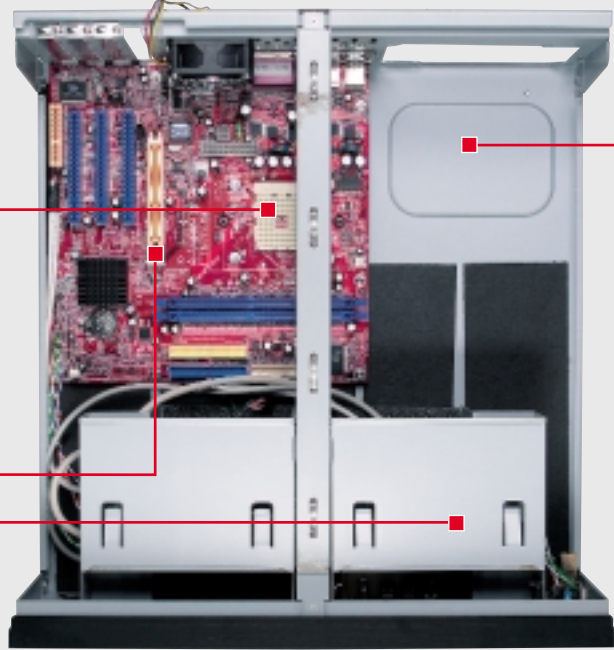

Aşırı sessiz bilgisayarlar yaratmada en can alıcı karar, sabit disk seçimidir. Şu ana kadar üretilmiş en sessiz sabit disk olan Samsung SP1604N modelini seçtik.
Fiyat: 145 dolar,
Bilgi için: www.samsung.com.tr

Güç kaynağı

"ichbinleise Power NT" modelindeki 300 watt'lık güç kaynağı, Fortron güç kaynağı baz alınarak üretilmiş ve 12 santimlik süper sessiz fanı ve aynı zamanda sıcak hava çıkışı ile çok iyi soğutma sağlıyor.
Fiyat: 60 Euro, Bilgi için: www.ichbinleise.de

■ CHIP PC'yi toplarken öncelikli amacımız 1 sonenin altında bir gürültü düzeyiydi. Ses ölçüm aletimiz, hayal ettiğimiz değer olan 0,9 sone (28dB)'i gösterdiğinde, kendimizle gerçekten gurur duyduk çünkü bu değer, sessiz bir odadaki gürültü düzeyiyle neredeyse aynıydı. Su soğutmalı ve ısı kanalları ile donanmış bir sistem bile bu kadar sessiz çalışmıyor, çünkü sabit disk sürekli döndüğü için sessiz mod gibi bir şey söz konusu değil. Cooler-Master (ATC-620C-BX1) model kasanın boyutları ise rüya gibi: 42,5 x 14,5 x 44,5 cm ile neredeyse 1.000 Euro'luk bir amfi ile aynı boyutlarda, bu tip ses emici bir kasanın maliyeti ise 160 Euro. 44,5 cm'lik derinlik, bazı müzik seti dolaplarında sorun yaratabilir. Şimdi de içindekilere bir göz atalım:

Athlon 64 3200+ İşlemci

Sessiz CHIP PC'nin işlemcisi Athlon 64 3200+. Bu işlemci, entegre 64 bit mimariyle ünlü, ama şu anda bizi başka bir özelliği ilgilendiriyor. Bu özelliğin ismi Cool'n'Quiet ve işlemcinin enerji koruma moduna geçmesini sağlıyor, tıpkı dizüstü bilgisayarlarda olduğu gibi. Windows XP'deki *Güç Yönetimi* menüsünden *Minimum Güç Tüketimi* seçeneğini devreye soktuğunuzda, sistemin uzun süreli beklemelelerinde Athlon 64, normal çalışma hızı olan 2.000 MHz'den güç tasarrufu yapmak için 800 MHz'ye geriliyor. Bununla aynı anda CPU voltajı da 1,55'den 1,3 volta düşüyor.

Bir adım öteye geçiyoruz: Japon yazılım şirketi HiyoHiyo'nun ürettiği bir freeware olan CrystalMark 2004 (© eCHIP-

Code Sessiz PC) ile Athlon 64'ün önceden sınırlandırılmış olan FSB çarpanına ve çekirdek voltajına müdahale etme olanağını →

CrystalMark 2004 v. 9.9.5.1.68			
File Edit View Help Language Settings			
Math	Ranking	System	Device
CPU Name	Intel Pentium 4	Q1B	Unit
Code Name	Willamette	Platform	Socket 423
Vendor String	Intel	CPU Type	Original OEM processor
Model String	Intel(R) Pentium(R) 4 CPU 1800MHz		
Microcode ID	8B	Brand ID	00
Family	F	Stepping	A
Generation	Model	Stepping	ModelEx
Current	Original	Memory	300MB
Internal Clock	1000.00	L1 I-Cache	12Kb/30ns
System Clock	100.00	L1 B-Cache	0Kb
System Bus	800.00	L2 Cache	256Kb
Multiplier	10.00	Full	1800.00MHz
Over Clock	0.00	L3 Cache	0Kb

Serin ve sessiz: CrystalMark aracıyla Windows altında Athlon 64 ve FX CPU'lar için enerji tasarrufu modu Cool'n'Quiet etkinleştirilebiliyor.

buluyoruz. Böylelikle süper tasarruf modundan tam hız moduna kadar 3 kademeye ayrılmış olan güç tasarrufu modlarını da ayarlayabiliyoruz. *File* menüsündeki *Multiplier Management Setting* seçeneğiyle 200 Mhz'lik Front-Side Bus için düşük, orta ve yüksek çarpan değerlerini, gereken CPU voltajını ve istenilen hıza çıkılırken oluşabilecek sapmayı belirleyebilirsiniz. İlk basamağı 4 çarpanı ile (yani $4 \times 200 = 800\text{MHz}$) ve voltajı da (1,55 volt yerine) 0,80 volt olarak ayarladık. Bu ayarlar bile zevkle MP3 dinlemenize, DVD ve DivX filmleri izleyebilmenize olanak veriyor. İlk basamağın yüzde 80'lik

landırma için sessizlikte usta olan MR-Computer firmasının fanını lastik pedler ile birleştirmiş. Bütün bu ekipmanı, 12 volt yerine daha rahat olan 7 volt değerinde bile çalıştırabildik ki bu da 0,9 sonelek ses değeri sağlamamıza yardımcı oldu. İşlemcinin arkasında ise, işlemci fanının yükünü azaltan, daha ufak bir kasa fanı mevcut, bu fanı da 12 volt yerine 7 volt ile çalıştırıyoruz.

Sürücüler (Sabit disk ve DVD)

Müzik arşivleri veya sevdiğiniz filmler sabit diskte sınırsız alana ihtiyaç duyar. Basit bir hesaplama her film için 1,5 GB ve her müzik CD'si için 70-100 MB gerekir. Bilgisayarınıza video kaydetmek istiyorsanız, kayıt yapacağınız kaliteye göre bu hesaba en az ikiyle çarpmalısınız. Bunun için Samsung SP16x4 modeli 160 GB'lık kapasitesiyle en uygun seçim olacaktır. CHIP'in karşılaştırma testinde birinci sıraya yerleşen bu sabit disk, P-ATA (SP1614/04N) ya da S-ATA arayüzü (SP1614C) seçenekleriyle satılıyor, her şey bir yana, piyasadaki en sessiz sabit disk şu an itibarıyla bu.

Voltaj freni: Adaptörler aracılığıyla fan gerilimlerini 12'den 7 volta indirin.

Ekran kartı Personal Cinema FX5200

Ekran kartı seçiminde fazla zorlanmıyoruz: Pasif soğutma, entegre teletext'li TV alıcı, video kayıt özelliği, S Video In/Out, TV-Out ve uzaktan kumanda özelliklerini sadece MSI sunuyor.

Personal Cinema, Nvidia'nın FX5200 grafik işlemcisine sahip ve genel olarak oyunlarda da başarılı. Tabii bir oyun PC'si yaratmak istemediğimiz için, bu ürünün özelliklerinin sayısı, sessiz çalışması ve 140 dolarlık fiyatı bizi epeyce memnun ediyor.

Anakart Biostar K8NHA-M

Anakart seçimi ise biraz daha zor. Her şeyden önce Cooler-Master kasa, Micro ATX yapısında bir anakarta ihtiyaç duyuyor. İkinci olarak Athlon 64'ün Cool'n'Quiet teknolojisi, ancak Nvidia Nforce3 yonga setli bir anakartta çalışabiliyor ki bu da piyasadaki seçenekleri epey daraltıyor. En sonunda seçimimizi Biostar K8NHA-M modelinden yapıyoruz, zira bu anakart testlerimiz sırasında Cool'n'Quiet özelliğini sorunsuz ve güvenilir bir şekilde kullanabilmemizi sağlıyor. Diğer özellikleri arasında tümleşik ağ, USB 2.0, 5.1 ses kartı ve Firewire, seçimlik olarak da bazı kasalarla tamamen uyumsuz olan Serial ATA sabit disk bağlantısı yer alıyor. Yonga seti ise sessizlik ilkesine uygun bir şekilde pasif soğutucuyla soğutuluyor.

Bellek konusunda aç gözlü davranmaya gerek yok, 512 MB'lık DDR-400 bellekler işinizi görecek. Bir tane mi yoksa iki tane mi bellek modülü kullanmalı diye düşünmeyin çünkü Athlon 64 çift kanalı desteklemiyor. Eğer bütün belleği tek bir modüle toplarsanız, sisteminizde güç tüketen bir parçadan daha kurtulmuş olursunuz.

Crystal CPU-ID: Athlon 64'ü işlemci yüküne göre yavaşlatıp hızlandırabiliyor.

kısmını aştığımızda Athlon 64, bu sefer çarpanı 6 ($6 \times 200 = 1.200\text{ Mhz}$) ve voltajı da 1,25 volt olan orta basamağa atlıyor. Film sıkıştırma işlemleri gibi durumlarda orta basamağın da yüzde 80'lik kısmı zorlanmaya başladığında sistem Full Speed moduna geçiyor (yani $10 \times 200 = 2.000\text{Mhz}$) ve işlemcinin gerilimini, önceden belirlenmiş olan 1,55 volt düzeyine çıkarıyor. Günlük işlerde işlemciniz ilk basamağın üstüne çıkma gereği duymayacaktır, böylece işlemcinizin ömrü uzamış olacak, daha az elektrik tüketeceksiniz ve paradan da tasarruf yapmış olacaksınız. Tam güç ile çalışırken bile bilgisayarın çıkarttığı 0,9 sonelek ses düzeyi korunuyor.

CPU soğutucu 821U-64

Thermalright'ın ürettiği bakır soğutma metal, şu anda piyasadaki en iyi ürün. Tek başına, düşük hızda çalışan bir fanın yaptığı soğutmayı yapıyor. ichbinleise-Cooler 821U-64 modeli, hava-

Herhangi bir bilgiyi ölümsüzleştirmek istemeniz halinde, optik sürücü olarak kasada sadece DVD yazıcı bulunuyor. Bu konuda tavsiyemiz Lite-On firmasının 8 hızlı bir DVD yazıcısı olan LDW-811a modeli. Yazma konusunda güvenilir, DVD filmleri oynatırken gürültü yapmıyor ve dışı siyah renkte (Bu sürücü aynı zamanda yapı olarak Teac DV-W58GK modeliyle aynı).

Sessizlik sağlandı: Lastik ve mantar ile sabit disk kasadan ayrılıyor.

Sessiz zarafet

Zarafet, boyutlar ve multimedya özellikleri, ikinci bilgisayarımızı ana hatlarıyla tanımlıyor. Çalışma sırasında çıkan 1,4 sonelik gürültü, zor duyuluyor.

- + Çok düşük gürültü düzeyi (<1,4 sone)
- + Son derece ufak yapı
- + Uygun fiyatlı bileşenler
- Biraz sınırlı genişleyebilirlik
- Orta düzey performans

İşlemci soğutucu

Kullanıcının dertsiz, tasasız çalışabilmesinden ve işlemcinin soğutulmasından sıcağı emen bakır ve sessiz bir fan dan oluşan ichbinleise-Cooler 821A sorumludur.

Fiyat: 65 Euro

Bilgi: www.ichbinleise.de

İşlemci

1.100Mhz'lik bir işlemci olan Athlon 2500+'ı, inanılmaz bir hız olan 1.833Mhz'de çalıştırıldıktan sonra MP3, DVD, DivX ve her türlü diğer multimedya uygulamaya yetecek bir güce sahip olduk.

Fiyat: 95Dolar Bilgi: www.amd.com.tr

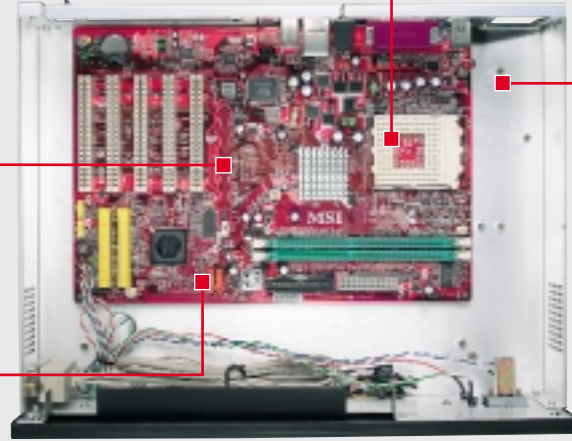
Ekran kartı

Daha önce "Sessiz Güç Paketi" sistemimizde kullandığımız "Sessiz Zarafet" MSI Personal Cinema FX5200'u TV ve video özellikleri yüzünden burada da kullanmayı uygun gördük. Fiyat: 140 Dolar Bilgi: www.msi.com.tr

Sabit disk

Bu küçük sistemimizde de 160 GB'lık Samsung sabit disk yer alıyor ama bu sefer S-ATA veriyolu üzerinden, çünkü kablo bağlantısını yapmak daha kolay. Fiyat: 140 Dolar Bilgi: www.samsung.com.tr

Güç kaynağı

Silverstone kasasına entegre bir şekilde gelen ve dışarıdan satın alamadığımız 200 Watt'lık güç kaynağının modeli ENP2822. Çalışırken son derece sessiz olması ve güç kaynağı fanının CPU fanına destek olması bizi epeyce şaşırttı. Fiyat (SST-LC02B model kasa ile): 180 Euro Bilgi: www.ichbinleise.de

■ HiFi tasarımlı en uygun kasayı bulmak için CeBit fuarının sayısız salonlarını arşınladık. Ve kazanan Silverstone SST-LC02B modeli oldu. Bu konuda bizim için önemli olan kasayı standart bileşenlerle donatabilmektir. İnce tipli optik sürücü dışında diğer bütün bileşenlerde Silverstone beklentilerimizi karşıladı. Ayrıca ince tip sürücüler (bizim örneğimizde Toshiba SD-R6372 DVD/CD yazıcı) şu sıralarda piyasada rahatlıkla bulunabiliyor. Daha düşük hızlardaki (8 yerine 4 hızlı) yazıcılar, 5,25 inçliklerden en az %30 daha pahalılar.

Buna rağmen bizi en çok düşündüren, kasaların kendilerine has yapıları yüzünden güç kaynaklarını daha sessiz olanlarıyla değiştiremememiz. Ama kaygılarımız boşuna çıktı. Silverstone mühendisleri, tasarladıkları kasaların hangi amaçla kullanılacağını tahmin etmiş olmaları ki

her şeyi en az ses çıkaracak şekilde ayarlamışlar.

Bu projedeki hedefimiz, ikinci bilgisayar da dahil, diğer masaüstü sistemlerle karşılaştırıldığında daha sessiz çalışan sistemler oluşturmaktır. Bu konuda kendini kanıtlayabilen en ciddi rakip, pasif ve dıştan soğutmalı güç kaynağı sayesinde mükemmel bir 1,6 Sone (34 dB) değerine inebilen, Shuttle firmasının ST62K Zen modeliydi. 1,4 Sone (32 dB) gibi bir sessizlikteki performansı, en azından alt etmemiz gerekiyordu. Bu sayede Athlon'un hız değerlerinde ufak oynamalar yapma şansı yakaladık.

Athlon XP 2500+ İşlemci

AMD firmasından Athlon XP 2500+ seçilebilecek en avantajlı işlemcilerden biri. 95 dolarlık fiyatıyla gayet hesaplı, ayrıca diğer eski Athlon akrabalarıyla karşılaştı-

rıldığında sahip olduğu Barton çekirdek, en düşük ısı değerlerine sahip. Bununla beraber 166 MHz'lik saat frekansı ile yeterli derecede overclocking imkanı sunuyor. Bu özellikler belirli koşullarda gayet iyi performans gösteriyor, çünkü 1.833 MHz'lik hız, bu ufak kasa içerisinde yaz aylarına doğru eski kararlılığını kaybediyor. CHIP test merkezinde çalıştırdığımız bir simülasyonla işlemci ısı 70 dereceye kadar yükseldi ki bu da tavsiye ettiğimiz 65 derece sıcaklığın biraz üstünde. En kolay frenleme metodu, FSB hızını 166 MHz'den 100MHz'e çekmek olacaktır. Böylelikle CPU hızını 1.833Mhz'den (= 11 x 166 Mhz) 1.100Mhz'ye (= 11 x 100Mhz) indirmiş oluyorsunuz ve sonrasında CPU gerilimi 1,65 volttan 1,35 volta iniyor. Artık işlemciyi bir saat boyunca tam verimle çalıştırmanız bile ısı 60 dereceyi geçmeyecektir ve sonuna kadar da →

stabil olacaktır. 1.100 MHz'lik hız, DVD, DivX veya MP3 gibi günlük multimedya ihtiyaçlarınızın yanında ofis programlarında da yeterli hızı sağlayacaktır.

İşlemci soğutucusu Cooler 821A

Silverstone firmasının masaüstü tipi sıkışık kasası içindeki Athlon işlemciyi gün

boyunca 60 derecede tutabilmek için bakar bir soğutucuya ve bir fana ihtiyacımız var. Tamamı bakır Cooler 821A ve MR-Computer firmasının içbinleise için ürettiği Thermalright soğutucu işimizi görecektir. Bu aşamada soğutucunun üstüne lastik bir ara malzeme ekleyip, üzerine de MR tipi 80/2100 modeli fan takıyoruz. En yüksek devirde 2,5 sone sese ulaşan bu fan, daha çok oturma odasındaki bilgisayarlar için uygun. Biz de kendi amaçlarımız doğrultusunda fanın voltajını, anakartla fan arasına yerleştirdiğimiz bir direnç ile 12'den 9 volta indiriyoruz. Böylece fanın sesini duyulamayacak bir düzeye çekmiş oluyoruz ve inanılmaz bir değer olan 1,4 soneye ulaşıyoruz.

Sürücüler (Sabit disk ve DVD)

Sabit disk seçiminde daha önceki sistemde de kullandığımız 160 GB'lık Sam-

sung'da kararlıyız (₺40'a bakın).

Optik sürücülerin seçiminde ise alternatifler azalıyor. Çünkü Silverstone kasalara sadece ince tip sürücüler takılabiliyor. Sadece DVD oynatmak istiyorsanız, hiç tereddüt etmeden ince tip DVD sürücülerini tercih edin, fiyatları 80 ile 100 dolar arasında değişiyor. DVD yazmak isteyenler içinse tavsiyemiz Toshiba'nın 4 hızlı SD-R6372 modeli.

Anakart MSI KT6V

Dış görünüme aldanmayın: Bu ufak Silverstone kasanın içine normal ATX formunda bir anakart sığdırmak mümkün. İki adet genişleme yuvası bulunması son derece kullanışlı: Bir adet PCI, bir adet de AGP yuvası, adaptör kartlar sayesinde ikisi de 90 derece açı ile duruyor. Eğer CHIP'in Haziran 2004 sayısındaki gibi bir Mobile Athlon kullanmak isterseniz, o →

İPUÇLARI

» Eski bilgisayarınızın gürültüsünü azaltın

Oluşturduğumuz sistemlerdeki özel soğutma tekniklerinin yanında, her bilgisayara uygulanabilecek teknikler de mevcut.

Fanı temizlemek: Zamanla bilgisayarın kasasındaki fanın pervanelerinde toz birikir ve bu da dönüş hareketinde dengesizliğe yol açar, zaten bu durum kasadaki ufak sarsıntılardan da kolaylıkla anlaşılır. Minik bir fırça yardımıyla işlemcinin, ekran kartının, yonga setinin ve kasanın fanını temizleyebilirsiniz.

Fanı değiştirmek: Eğer toz fanın içine işlemişse, gürültü çıkarak çalışmaya başlayacaktır. Bu durumda fanı değiştirmelisiniz.

Fanı yavaşlatmak: Bazı fanlar, üzerlerinde tek bir toz zerresi olmasa da hızlı döndükleri için sesli çalışırlar. Size fazla mı hızlı geliyor? O zaman çözüm basit. Güç kaynağı ile fan kablosu arasına yerleştireceğiniz bir direnç işinizi görecektir. Bu sayede güç kaynağından gelen gerilimi 12'den 9 veya 7 volta indirebilirsiniz. Bu işe uygun bir adaptörü 2,5 Euro fiyatla bulabilirsiniz, 8 Euro'ya ise Zalman marka ayarlanabilir voltaj adaptörlerinden edinebilirsiniz.

Daha fazla kontrol isteyenler içinse özelliklerine göre 20 Euro'dan 200 Euro'ya kadar fan gereçleri bulmak mümkün. Ama bu sefer de gözünüz ısı göstergesinde olmalı çünkü yerleştirdiğiniz fanların hiç durmadan Turbo kipinde çalıştığından emin olamazsınız. Yaz aylarında bile sistem ısısı 45 dereceyi geçmemeli, işlemciler için bu sınır 65 dereceye kadar

çıkabilir. Bu değerlerin üzerine çıkılması halinde sisteminiz hiç beklenmedik bir anda dengesini yitirebilir ve bu durumda bütün overlocking ayarlarınızdan vazgeçmek en iyi çözüm olacaktır.

Fanı çıkarmak: Fanlar ne kadar küçükse, dönüş hızları o kadar yüksek olur ve gürültülü çalışırlar. Burada söz konusu olan yonga seti fanı ya da ekran kartının fanı. Sisteminizde overlock yapmadığınız sürece yonga setinin fanını risksiz bir şekilde pasif bir soğutucu ile (Zalman ZM NB47J, 7 Euro) değiştirebilirsiniz. Ekran kartlarında pasif soğutucunun etkisi fark etmek zor. Zalman ZM 80 C HP pasif soğutucu ile her ATI Radeon 9700 veya Nvidia ekran kartını 0 dB gürültü ile çalıştırabilirsiniz.

Fanı büyütme: Genellikle işlemcinin soğutucusu üzerine yerleştirilen 60 milimetrelilik fanlar, kullanıcıyı aklını kaçırmaya sınırına getirebilirler. Kasadaki hava girişlerinin önünde ise genelde 80 milimetrelilik fanlar bulunur. 80 mm'lik bir fanı 60mm'lik bir soğutucunu üstüne yerleştirmek için sadece bir fan adaptörüne ihtiyacınız var. Bu parçanın fiyatı yaklaşık 6 Euro ve birçok bilgisayarcıda bulunabilir.

Fanı ayırmak: Kasaya sıkıca bağlanmış fanlar sarsıntılara neden olur, bu bütün kasa fanları için geçerlidir. Bu durumda fanı, vida yerine lastik bağlantı parçaları ile kasaya tutturarak sesi azaltabilirsiniz. Lastik bağlantıların seti (4 parça) 3 Euro.

Sabit diski ayırmak: Aynı sarsıntılara sa-

bit diskler de sebep olur. Bunu önlemek için kasadaki 5,25'lik sabit disk yuvasına Sharkoon HDD Vibe Fixer 5,25 (20 Euro) takabilirsiniz.

Güç kaynağını değiştirmek: Kasadaki en büyük gürültüyü güç kaynağı oluşturur çünkü ses hiçbir engelle takılmadan dışarı çıkar. Gerektiğinde kasayı açıp bu güç kaynağını başka bir güç kaynağı ile değiştirebilirsiniz. Bu işlem için epeyce zahmet girmek ve bilgisayarınızın garanti koşullarını geçersiz bırakmak zorundasınız, yani bu her yiğidin harcı değil. Güç kaynağını değiştirmek pahalı ama etkili bir çözümdür. Bu arada, artık moda olan pasif güç kaynaklarına karşı olduğumuzu da belirtelim. 200 Euro'luk korkunç fiyatı ve fazla ısı vermesi ile bilgisayarın ısıya duyarlı diğer parçalarını da tehlikeye sokuyor. Satıcılar bu tip güç kaynaklarının hasta şansının %10'un altında olduğunu söylüyor, ama bu oran rus ruletininkiyle aynı. 12 cm'lik fana sahip güç kaynakları daha ucuz ve güvenilir (60 Euro, CHIP Sessiz PC'ye bakın).

Kasayı sessizleştirin: Ses kesen kaplamalar kötü bir üne sahiptir. Sistem ısını fark edilir derecede artıran ve kanserojen kokular yayan bu kaplamalar, sesi kesmek uğruna keyfinizi kaçırırlar. Innovatek firmasının Professional-Mat-Set adlı ürünü sorunsuz ses emilimi için garanti veriyor. (30 Euro). Overclockçular ve performans tutkunları, tercihlerini hiç kuşkusuz ısıyı direkt olarak kasa dışına atmaktan yana kullanacaklar.

zaman VIA yonga setli anakartlara yönelmeniz gerekiyor, çünkü sadece bu kartlar Mobile Athlon işlemcilerin güç tasarruf kipini destekliyor. Şu anda piyasada KT400 ve KT600 anakartları bulmak mümkün, zaten Mobile özelliği KT133 yonga setinden sonrakilerde kullanılabiliyor. İşlemcinizi FSB üzerinden overclock etmeniz için bu özellik BIOS'tan ayarlanabilmeli, tercihen megahertz basamakları halinde olursa daha iyi. Aynı işlemci gerilimi için de geçerli. Satıcı size bu konuda bilgi verebilir. Bizim durumumuzda elimizdeki VIA-KT600 yonga setli MSI KT6V anakart, bu kriterlere en uygunu.

Bir sistemde olması gereken özellikler konusunda istekleriniz ön planda. Ağ, 5.1 ses ve USB 2.0 gibi özellikler artık her anakartta mevcut. Eğer kendi zevkinize

İncelmiş: Silverstone kasa ince tip sürücülerini destekliyor. Sistemimizdeki Toshiba SD-R6372, neredeyse tüm optik ortamlara yazabiliyor ve her şeyi okuyabiliyor.

göre bir sistem toplamak istiyorsanız, Seri ATA bağlantısı veya kamera bağlantısı yapmak isteyenler için bir Firewire bağlantısı eklemek mümkün.

Bellek seçiminde ayırım yapmıyoruz çünkü Athlon sistemimiz 100Mhz'lik bir FSB ile çalışırken performans için ne ge-

rekiyorsa yapacağız. Windows XP'yi rahat ettirmek için 512 MB tavsiye ediyoruz. Çifte kanal teknolojisinin size kazandıracığı yüzde 5'lik performansı kullanmak için iki adet 256 MB'lık modül kullanmanızı öneririz. ■

AI / Mete Pınar, mete@chip.com.tr

OTURMA ODANIZ İÇİN EN İYİ SİSTEMLER

					
	CHIP Masaüstü Cooler-Master	CHIP Masaüstü Silverstone	Hush Technologies ATX Media	Shuttle XPC SB61G2 RefleXion	Shuttle XPC ST62K ZEN
Fiyat	1.299 Euro	899 Euro	2.400 Euro	279 ² dolar	389 ² dolar
Boyut (G x D x Y)	42,5 x 44,5 x 14,5 cm	38 x 29,5 x 10 cm	44 x 38 x 9,9 cm	20 x 30 x 18,5 cm	19 x 28 x 17 cm
Soğutma Sistemi	Hava	Hava	Isı kanalları ve soğutma metalleri	Isı kanallarıyla hava soğutması	Isı kanallarıyla hava soğutmalı
Anakart	Nvidia Nforce 3	VIA KT600	Intel i865	Intel i865	ATI RS300N
İşlemci Tipi	Athlon 64 3200+	Athlon XP 2500 ¹	Pentium4/2,8 GHz	Pentium4; tercihe göre	Pentium4; tercihe göre
Bellek	DDR400; 512 MB	DDR400; 512 MB	DDR400; 512 MB	DDR400; tercihe göre	DDR400; tercihe göre
Ekran Kartı	MSI FX5200 Personal Cinema	MSI FX5200 Personal Cinema	ATI Radeon 9600 Pro All-in-Wonder	Onboard Intel Extreme-Graphics 2; tercihe göre	Onboard ATI Radeon 9100 IGP
Sabit disk	Samsung Spinpoint SP1614 160 GB	Samsung Spinpoint SP1614 160 GB	Seagate Barracuda ST3120026AS 120 GB	Tercihe göre	Tercihe göre
DVD yazıcı	Lite-On LDW-811A	Toshiba SD-R6372 (4 hızlı DVD+/-)	Teac DV-W22E (2 hızlı DVD-R)	Tercihe göre, DVD sürücü hazır takılı	Tercihe göre
Performans potansiyeli	Çok iyi	Yeterli	İyi	Çok iyi	Tatminkar
Genişleyebilirlik	İyi (AGP, 3 x PCI, 2 x 5,25 inç sürücü yuvaları, 3 x 3,5 inç sürücü yuvaları)	Tatminkar (Riser-Adapter ile 1 AGP ve 1PCI yuvası, 1 x Slimline ve 1 x 3,5 inç sürücü yuvası)	Yetersiz (Riser Adapter ile 1 AGP ve 1PCI yuvası, 1 x Slimline ve 1 x 3,5 inç sürücü yuvası)	Tatminkar (AGP, 1 x PCI, 1 x 5,25 inç sürücü, 1 x 3,5 inç sürücü)	Yeterli (1 x PCI, 1 x 5,25 inç sürücü, 2 x 3,5 inç sürücü)
Ses düzeyi	Çok iyi	İyi	Çok iyi	Tatminkar	İyi
Gürültü	0,9 Sone (28 dB)	1,4 Sone (32 dB)	1,1 Sone (30 dB)	2,4 Sone (38 dB)	1,6 ³ Sone (34 dB)
Özetle	İçerisindeki 3 adet fana rağmen dünyanın en sessiz bilgisayarı CHIP'in sessiz PC'si. Değerlendirmede Hush'un fansız sistemini bile geçmeyi başarıyor çünkü sabit disk 5,25 inçlik yuvasında kasadan bağımsız bir şekilde çalışıyor. Ayrıca genişleyebilirlik ve performans açısından da CHIP PC en iyisi, hem de fiyatı Hush sistemin yarısından ancak biraz fazla.	1,4 sonelik ses düzeyi sayesinde bir metre yakınına gelene kadar sesi duymamız mümkün değil, yani neredeyse tümüyle sessiz. Bu sessizliğin bedeli Athlon'un hızını düşürmekten ve voltajda fedakarlık yapmaktan geçiyor. Video ve oyun tutkunlarına pek hitap etmese de, bu sistemde film izlemenin ve müzik dinlemenin keyfi bir başka oluyor.	Hush PC, güç kaynağından tutun da asil dış görünüşüne kadar her yönüyle HiFi havasında bir sistem. Isıyı, ısı kanalları üzerinden kasanın dışındaki soğutma metallerine iletmek sistemi gerçekten sessiz hale getirmiş ama bu da fiyata yansımış. Bazı bileşenlerin doğrudan ısı kanallarına bağlanmış olması, genişleme olanaklarını imkansız hale getiriyor.	Karşılaştırmalı testin birincisi, tamamen sökölüp dağıtılabilen en sessiz küp. İsteğe göre seçilen bileşenleriyle çok güçlü bir oyun bilgisayarı da, çok kullanışlı bir ofis bilgisayarı da oluşturulabiliyor. 2,4 sonelik ses düzeyi, tam performans almak istediğinizde kabul edilebilir bir değer, ama filmin sessiz kısımlarını izlerken bilgisayarın sesi kulağa gelmeye başlıyor.	Isı kanallarına bağlanmış işlemciyle beraber kasayı soğutmak için 80 milimetrik bir fan görev yapıyor. Dışarıya yerleştirilmiş pasif soğutmalı güç kaynağı sayesinde Shuttle PC 1,6 sonelik bir ses değerine ulaşıyor. Anakartın üzerindeki ekran kartı, ofis ve multimedia uygulamalarının üstesinden gelse de, gerçek oyun tutkunları AGP yuvasının eksikliğini hissedecekler.

¹ 1.833'ten 1.100 MHz'e düşürülmüş

² Bileşensiz boş Barebone fiyatı

³ P4/2,8 GHz ve Samsung SP1614 sabit diske ölçülmüş

Güvenli soğutmayla yüksek performanslı ve sessiz PC'ler

Suyun zaferi

Bilgisayarlarda kullanılan en iyi havayla soğutma yöntemleri dahi suyla soğutmanın performansına yaklaşmıyor. Su tabanlı sistemler overclock sınırlarını zorlamakla kalmıyor, çok da sessiz çalışıyor. PC için su soğutma sisteminin kurulumunu ve kullanım sırasında dikkat edilmesi gerekenleri açıklıyoruz.

Intel ve AMD gibi IT devlerinin su soğutma tabanlı projeleri gündeme almasıyla birlikte bu soğutma yöntemi profesyonel kullanım için de konuşulmaya başlandı. Aslında bu gelişme hiç şaşırtıcı değil. Çünkü su soğutma, geleneksel sistemlerle kıyaslandığında çok belirgin avantajlara sahip.

Suyun havadan daha yüksek bir soğutma etkisi olduğunu birçoğumuz okul yıllarından hatırlayacaktır. Yoğunluğunun ve özgül ısının düşüklüğü, havanın birim hacimde taşıyabileceği ısı miktarının suyunkine kıyasla çok daha az olmasına neden oluyor. Su soğutmalı sistemler tam yük altında bile en iyi hava soğutmadan daha performanslı olduğundan işlemci ömrü uzuyor. Bu sistem, doğrudan su ile soğutulmayan bileşenlerin bile işine yarıyor, çünkü kasa içerisinde dolaşan hava serin kalıyor ve su soğutmada temas alanı ihtiyacı yüzlerce kat daha düşük.

BUNLARA İHTİYACINIZ VAR

- ▶ 1x Zalman su pompası (Uygun akvaryum pompaları da kullanılabilir)
- ▶ 1xCPU su bloğu: Zalman ZM-WB2 (Intel, AMD Athlon, Athlon 64 uyumlu)
- ▶ *1xCool Cases R5 Kuzey köprüsü su bloğu
- ▶ *1xGPU su bloğu Zalman ZM-GWB1 (ATI/NVidia uyumlu)
- ▶ *1x Zalman Radyatör
- ▶ 1x Vantec Nexus Fan regülatörü
- ▶ 3xFan: (120mm)
- ▶ 2x Dirsek 8mm
- ▶ 1x 1/4" Adaptör giriş için
- ▶ 1x 1/4" Adaptör çıkış için
- ▶ 1x1 litre damıtılmış su
- ▶ 3 metre PVC boru 8x1 mm

* İşaretli ürünleri aldığınızda diğer ürünleri satın almanız gerekmez.

Güncel fiyatlar için:

Dijital Center <http://www.dijitalcenter.com>

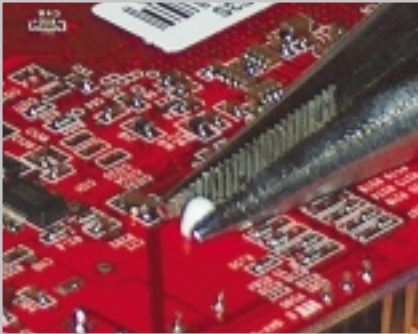
Baskuda <http://www.baskuda.com>

Mavi Bilgisayar <http://www.mavibilgisayar.com>

Adım adım su soğutma

Kişisel su soğutma kurulumu sanıldan çok daha basit. 18 adımda işlemci, yonga seti ve ekran kartı için böyle bir sistemin nasıl kurulacağını açıklıyoruz.

Bu atölyede kurulan su soğutma sisteminin benzerleri Zalman Aquarius II ve III, Thermaltake Reserator adı altında komple setler halinde kullanıcılara sunulmuş. www.dijitalcenter.com, www.baskuda.com, www.mavibilgisayar.com gibi adreslerden satın alabilirsiniz. Denememizden BigTower kasa, GeForce4 ekran kartı ve Aquarius II setini Athlon64 ve Athlon işlemcili sistemlerde çeşitli eklemeler ve değişiklikler yaparak geliştirmeyi tercih ettik. Yine de atölyedeki bilgiler hem bu setleri kullanan, hem de kendi su soğutma sistemlerini kendi inşa etmek isteyenlere yardımcı olacak şekilde hazırlandı. Bu amaçla zaman zaman farklı markalara ait

Sökme işlemi: Yonga seti soğutucuyu sökmek için plastik parçayı sıkıştırarak aşağı itin.

ürünleri bir arada kullanmaya da çalıştık. Aquarius III ve Reserator gibi ürünlerde kullanıcıya fazla iş düşmüyor, ancak fiyatlar daha yüksek. Anakarttaki işlemci soketinin yanında dört delik vardı. Soğutma sistemi bileşenlerini satın alırken sahip olduğunuz donanımın uyumlu olmasına dikkat edin. Bu koşullar yerine geliyorsa kurulumu başlayabilirsiniz.

1 CPU soğutucuyu sökmek

İşlemci soğutucusunun klipslerini tornavida yardımıyla, onu tutan yuvadan ayırın ve çıkarın. İşlemcinin üzerindeki iletken macunu uygun bir çözücüyle temizleyin.

2 Chipset soğutucuyu sökmek

Yonga seti soğutucusunu demonte etmek ve sonraki adımları uygulamak için ana-

kartı kasadan çıkarmalısınız. Soğutucu, iki pinle anakartın arka yüzüne tutturulmuş halde. Pinleri birbirine doğru bastırarak anakartın ön yüzüne doğru itin. Soğutucuyu söktükten sonra altındaki termal macunu temizleyin.

3 Chipset soğutucu klipsleri

Yonga seti su bloğunun klipsleri, anakartın arka yüzünden takılan ve her biri bir plastik parça ve cıvatayla sabitlenen iki vidadan oluşuyor. Parşaları iyice sabitleyin. Yonga setinin üzerine ince bir tabaka halinde iletken termal macunu sürün ve Cool Cases-R5 yonga seti su bloğunu yerleştirin.

4 Chipset soğutucuyu sabitleme

Soğutma bloğunun yonga seti üzerine yerterince iyi temas etmesi için şu yolu izleyin. Her iki yayı, vida uçlarından sıkıştırın ve aynı anda cıvatalardan birini bastırarak vida üzerinde döndürün. İkinci cıvata da aynı işlemi uygulayın. Yaylar arasında çok ufak bir boşluk kalana dek vidaları dönüşümlü olarak sıkıştırın.

5 CPU su bloğu klipsleri

Su bloğunun klipslerini yonga setindeki ne benzer şekilde monte edin. İki vidayı da anakartın arka yüzünden ön yüzüne doğru yerleştirin ve plastik parçalarla hem ön hem arka yüze sabitleyin. İşlemci ya da diğer anakart bileşenleri bu sabitlemeyi engelliyorsa plastik parçaları herhangi bir makasla kesebilirsiniz. Cıvatalar yardımıyla her vidayı iyice sıkıştırın. Artık işlemci çekirdeğinin üzerine termal macunu sürebilir ve işlemciyi soketine yerleştirebilirsiniz. Bu iletim macunu daha önce sürülürse montaj sırasında zarar görebilir.

6 CPU su bloğunu yerleştirmek

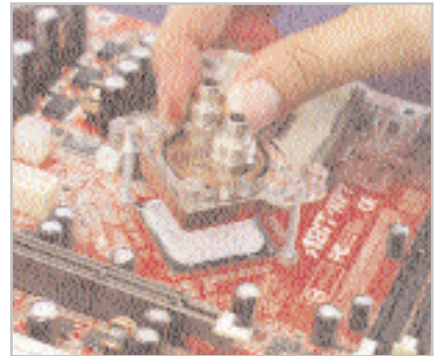
İşlemci soketi bazı anakartlarda Intel ve AMD tarafından belirlenen boş alan sınırını zorlayacak şekilde gerilim dönüştürücülerle çevrelenmiştir. Özellikle nFor-

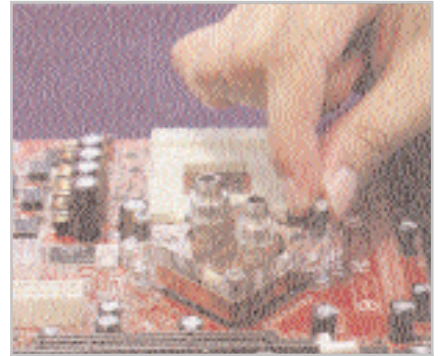
1 İlk aşama: Uzun bir yassı tornavidayla işlemci soğutucusunun klipsini açın.

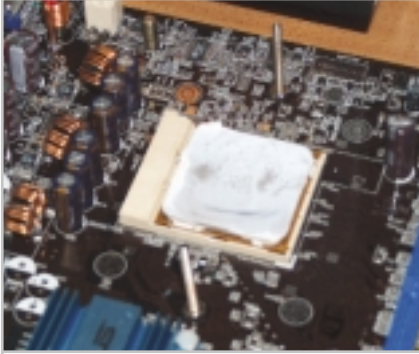
2 Chipset: Yonga seti soğutucuyu anakartın arka yüzündeki pinlerinden bastırarak çıkarın.

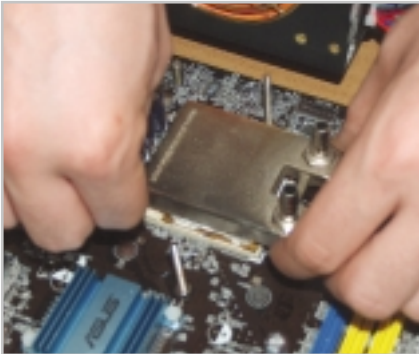
3 Isı iletimi: Termal macunu sürün ve yonga seti su bloğunu yerleştirin.

4 Sabitlemek: Cıvataları dönüşümlü olarak sıkarak yaylara çok az bir hareket alanı bırakın.

5 Eski yerine: Ancak soğutucu klipslerini taktıktan sonra işlemciyi yerleştirin.

6 Ufak müdahale: CPU soketinin kenarındaki kondansatörleri hafifçe yana itebilirsiniz.

7 Sırayla: Baskıyı eşit derecede artırmak için civataları karşılıklı olarak sıkın.

8 CPU soğutma hazır: GPU fanını çıkardıktan sonra hava soğutma klipslerini sabitleyin.

ce2 yonga setli anakartlarda benzer tasarım sorunları söz konusu. Sonuçta Zalman ZM-WB2 gibi bazı su blokları ve hatta fanlar için bu alan yetersiz kalıyor. Aquarius II'den çıkan su soğutucuyu yada Zalman ZM-WB2'yi yerleştirirken gerilim dönüştürücülerini parmak uçlarınızla hafifçe yanlara itmeniz gerekebilir.

7 CPU su bloğunu sabitlemek

Uzun vidaları Zalman'ın yonga seti su bloğundan daha sağlıklı biçimde monte sabitlenmesini sağlıyor. Her vidanın üzerine önceden plastik parçayı yerleştirerek diğer kısımların yaylardan zarar görmesini engelleyebilirsiniz. Her vidayı tırtıklı civatalarla dönüşümlü olarak sıkıştırın, yani her sıkıştırmadan sonra tam karşı-sındaki civatayı döndürmeye başlayın. Bu yolla daha duyarlı işlemci çekirdeğiyle daha güçlü temas sağlayabilirsiniz. Pentium 4 işlemciler ısı yayıcı tabakaya sahip olduğundan Athlon çekirdeklerinden daha hafif tepkiler veriyor.

8 GPU soğutucuyu çıkarmak

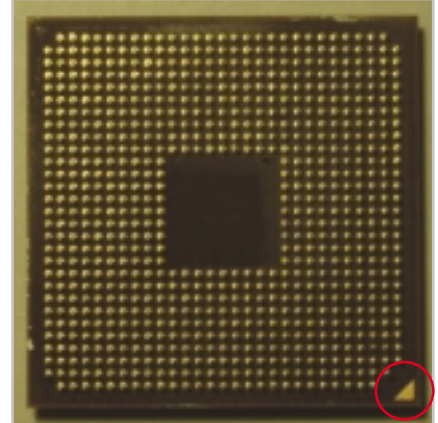
Ekran kartı üzerindeki grafik işlemcisi tıpkı yonga seti soğutucusu gibi demonte ediliyor. GPU soğutucular genellikle iki pin ya da vidayla arka yüze sabitleniyor. Bu pinleri birbirine doğru bastırın ve ekran kartının ön yüzüne doğru itin. Cımbız ya da kargaburun da aynı işi görecek. Soğutucuyu çıkarın ve grafik işlemcisi üzerindeki macunu temizleyin.

9 GPU su bloğu klipsleri

GPU su bloğu klipslerinin montajı oldukça kolay. Plastik tutucuyu vidaya takın ve bu vidayı kartın arka yüzünden ön yüzüne doğru geçirin. Ön yüzdeki vida ucuna da plastik parçayı taktıktan sonra oluşturduğunuz yapıyı civatalarla iyice sabitleyin. Termal macunu, GPU üzerinde ince bir katman oluşacak şekilde sürün.

10 GPU su bloğunun montajı

Zalman GWB-1 vidaları yetersiz kalırsa biraz kuvvet uygulayarak parmak uçlarınızla montajı kolaylaştırabilirsiniz. GWB-1'i GPU'nun üzerine yerleştirdikten sonra vida ucundan plastik parçayı ve ardından civatayı takın.

Doğru yön: CPU'yu doğru yerleştirmek için işaretli köşeye dikkat edin.

Bu sırada civatayı vida üzerinde bastırarak döndürün. İkinci vidaya da aynı işlemi uygulayın. Civataları olabildiğince sıkın. Zalman'ın ürünü ekran kartı bellekleri için de ufak heatsink'ler içeriyor. Bunları da termal macun sürerek monte edin. Bu soğutma yönteminin en büyük dezavantajı genişleyen grafik kartının ilk PCI yuvasını işgal etmesi.

11 Su pompası ve su tankı

Su pompası ve su tankını ufak bir hortum parçasıyla ya da bazı setlerde doğrudan birbirine bağlayabilirsiniz. Aquarius II'de boruları setle birlikte gelen kelepçelerle kolayca sabitledik. Ancak bazı durumlarda su deposunda su girişine bir dirsek monte etmeniz gerekebilir. 8mm borunun pompaya uyması için ek işlem gerekebilir.

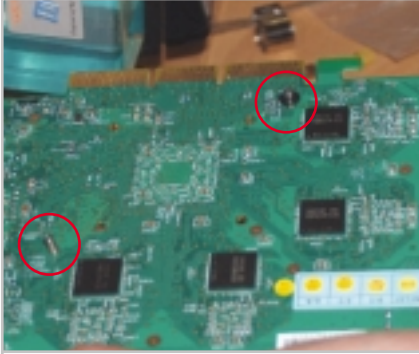
Plastik filtreyi çıkardıktan sonra plastik emme çıkışı dönüştürücü ile değiştirin. Yazılı kısımdaki plastik kısmın yerine diğer adaptörü takın.

12 Radyatörü monte etmek

Radyatör çok sayıda parçadan oluşuyor. Bu sayede bazı parçaları değiştirerek farklı fan, kasa kapağı ve koruyucu parmaklıklar yerleştirilebilir. Öncelikle radyatörü giriş ve çıkışları sağına gelecek ve aşağı →

Ses kaynağı: GeForce 4 4600 ekran kartının fanı iyi soğutuyor ancak çok gürültülü.

9 Ufak bir önlem: Plastik parçaları burada da kullanmalısınız. Aksi takdirde kart zarar görebilir.

10 Yeni su bloğu: GPU üzerine termal macunu sürün ve CPU soğutucuyu yerine yerleştirin.

11 Dikkat etmek gerek: Pompa ve su tankı boru ve kelepçelerle birbirine bağlanmalı.

12 Hafif bir ses: 120 mm'lik üç fan eklenerek tamamlanmış radyatör bu şekilde görünüyor.

bakacak şekilde yerleştirin. Fanlar, kenarlarında dönüş ve hava akış yönünü gösteren iki oka sahiptir. Üç adet fanı üzerindeki okları yukarıyı gösterecek şekilde radyatörün üst kısmındaki boru deliklerinin üzerine yerleştirin. Bu yolla radyatörden geçen hava kasayı terk edecektir. Radyatördeki ısı dışarı taşındığından içerisinde dolaşan su daima serin kalır. Hiçbir aksaklık yaşamamak için tüm vidalama işlemleri tamamlanana dek borulardan uzun tahta çubuklar geçirebilirsiniz. Aquarius II'nin silikon boruları içerisindeki yaylar ek önlem almadan katlanmayı önüyor. Fanın üzerine parmaklıkları yerleştirerek yabancı cisimlerin fan kanatlarına çarpmasını engelleyin.

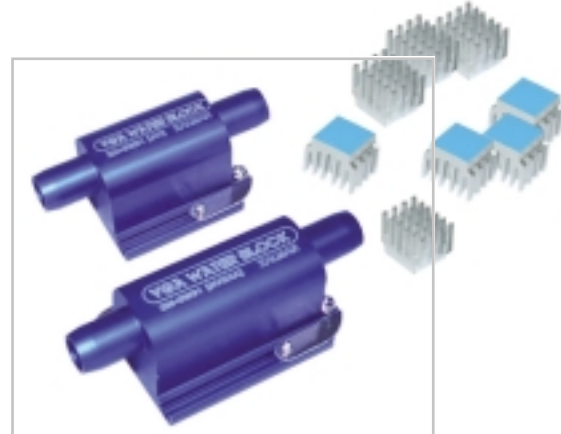
Fanlardan biri siz farkına varmadan duracak olursa su devresi istenen verime ulaşamaz. Artık daha önce kullandığınız tahta çubukları çıkararak vidaları sıkabilirsiniz.

13 Radyatörü yerleştirmek

Bu adım yalnızca soğutma kiti yerine ayrı bir akvaryum su pompası tercih ettiyseniz gerekecek. Radyatörü yerleştirmeden önce kasa kapağını çıkarmalısınız. Ön ve arka yüz için 4 mm matkapla her defasında üç, kenarlarda birer delik açın ve kasa kapağını çıkarın. Radyatördeki giriş ve çıkış açıklıkları için uygun dirseklere sahipseniz, açıklıkların güç kaynağının üzerinde yer almasını sağlayabilirsiniz. Eğer böyle değilse kendi dönüştürücünüzü yapmalısınız. Ufak bir boru parçası alın. Bir ucunu radyatör girişine, diğerini dirseğe takın. daha sonra bu yapıyı her iki yanından birer cıvatayla sabitleyin. Bu durumda güç kaynağıyla radyatör arasındaki boş

Su pompası: Su pompası üzerindeki bu bağlantılar borunun pompaya bağlanabilmesi için gerekli.

Ek VGA soğutucu: Zalmán VGA su bloğu ekran kartı bellekleri için pasif soğutucularla birlikte geliyor.

alan kısılacığından radyatörü ters monte etmelisiniz ki giriş ve çıkış yerleri sürücü kafesinde yer alsın. Aquarius II'de miknatıslar montajı kolaylaştırmış.

14 Fan regülatörü montajı

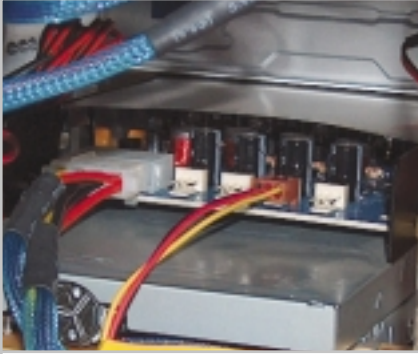
Vantec Nexus ile fan dönüş hızını kademeli olarak ayarlayabilir ya da fanları tümüyle devre dışı bırakabilirsiniz. Ürün üç ve dört pinli dört kabloyla birlikte geliyor. Fanları bu cihaza bağlayın. Nexus'un güç bağlantısını güç kaynağına monte edin.

15 Boruları hazırlamak

Su devri için en uygun sıra şu: Radyatör, su deposu, pompa, CPU su bloğu, grafik kartı su bloğu, yonga seti su bloğu, Bileşenler arasındaki mesafeyi cömertçe hesaplayın ve boruları daima düz kesin. Hiçbir şekilde borularda bükülmeler oluşmamalı. Buna rağmen kasa içerisinde borunun kıvrılması gerekiyorsa kritik noktalarda metal ya da plastik dirsekler kullanın.

16 Birleştirmek

İlk deneme için tüm bileşenleri PC'nin dışında birleştirmenizi öneriyoruz. Aksi takdirde su sızıntısı PC'ye zarar verebilir. Sistem donanımı deneme sırasında çalışmıyorsa herhangi bir sorun oluşmayacaktır. Anakart ve diğer kartlar onları sudan koruyan özel bir maddeyle kaplıdır. Islanan yerleri mendille temizleyebilirsiniz. Ulaşılması zor noktaları saç kurutma makinesiyle dikkatle kurutun. Bu kurutma işlemine hiç gerek kalmaması için tüm boruların cıvatalarla sıkıştırıldığından emin olun. Pompayı çalıştırmadan önce tüm bileşenleri bir kez daha kontrol edin. →

14 Dilediğiniz hızda: Nexus'la radyatör fanlarının dönüş hızlarını ön panelden sıfıra indirebilirsiniz.

15 Özenle: Boruların boyunu kısa tutmamaya özen gösterin ve onları olabildiğince düz kesin.

16 Sızıntıya karşı önlem alın: Civatalar borunun bağlantı noktalarının su sızdırmasını engeller.

18 Katkı maddeleri: Suya önerilen şekilde katkı maddesi ekleyerek yosun oluşumunu ve korozyonu önleyin.

17 Soğutucu sıvıyı doldurmak

Hem deneme aşamasında hem de gerçek kullanımda daima damıtılmış su kullanmalısınız. Damıtılmış su minerallerden arındırıldığından soğutma sisteminde kireçlenme riski azalır. Kireçlenme soğutma performansını azaltır. Su doldurmak için huni ya da kesilmiş pet şişe kullanmanızı öneriyoruz.

Su tankını ağzına kadar suyla doldurun ve pompayı çalıştırın. Su tankı girişine gelene ve su seviyesi girişin hemen altına yükselene dek su eklemeyi sürdürün. 10 dakika içerisinde hiçbir sızıntı oluşmıyorsa pompayı kapatabilir ve su soğutma sistemini PC'ye monte edebilirsiniz. Gerekiyorsa montaj öncesinde suyu boşaltın ve sonra yeniden doldurun.

18 Su ilavesi

Su soğutucu sıvı görevini yerine getirmek için tek başına yeterli. Ancak bir süre sonra sistem içerisinde su yosunu ve mikro-organizmalar oluşur. Temizlik hem hijyen hem de soğutma performansı açısından önemlidir. En kötü ihtimalle, kirlenme nedeniyle tüm sistemi yeniden satın almak durumunda kalabilirsiniz. Özel maddelerle dezenfekte etmek pahalı bir işlemdir. Bu durumla karşılaşmamak için suya katkı maddeleri ekleyebilirsiniz. Birkaç milimetre katkı, su döngüsünü önceden korumaya almak için yeterli. Katkı

Kelepçe: Borunun bağlanması sırasında sızmayı önleyecek civataları takmayı unutmayın.

maddeleri korozyonu da engeller. Pahalı ürünler ısı emilimini ve pompa parçalarının kayganlığını artırır. UV etkili sıvılar, UV lambalarla kullanıldığında hoş bir kasa görünümü sağlar. CC Power Fluid gibi basit ürünler de korozyon ve yosunlanmayı engellemede etkili. Ancak kimyasal sınıfına girdiğinden bilgisayarılarda bulmak mümkün olmayabiliyor. Farklı renklerdeki 20 ml kadar sıvıyı su tankına dökmeyiz yeterli olacaktır.

19 Su soğutma kullanımı

Bilgisayar kapalı konumdayken su soğutma sistemini 12 saat süreyle çalıştırın. Su tankı dışında su devrinde hiçbir yerde su kalmamalıdır. PC'yi çalıştırın ve işlemci sıcaklığını kontrol edin. Bu değer, önceki soğutma sistemine kıyasla daha düşük olmalıdır. Durum buysa hava soğutma sistemini başarıyla su soğutmayla değiştirdiniz demektir. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

19 Tamam! Suyla soğutulan bilgisayarınız artık hava soğutmaya kıyasla çok daha sessiz ve serin.

İÇİNDEKİLER

62

Şarjlı pillerin sırları
Pillerinizin ömrünü uzatın

68

Donanım inceleme
Yeni donanımlar testte

84

Ekran kartlarında overclock
Bedava performans artışı

88

Test: Combo cihazlar
Yeni combo yazıcılar testte

102

Donanım günlüğü
Donanım dünyasında bu ay

106

CHIP TOP 10
En iyi donanımlar

Masaüstü sistemlerde dizüstü teknolojisi

Hızlı. Serin. Sessiz.

Dizüstü sabit diskleri, mobil işlemciler ve ince optik sürücüler masaüstü PC'leri fethediyor. Büyük bilgisayarlar hem inciliyor hem de serinliyorlar.

■ Artık yalnızca güç göz önünde tutulmuyor, üreticiler masaüstü sistemlerine de mobil teknolojiler ekliyorlar. Güç tasarrufu sağlayan işlemciler, ince yazıcılar, ince sabit diskler ve harici güç kaynakları işyerinizde kullandığımız masaüstü bilgisayarları kompakt, serin ve tüm bunlara karşın hızlı kılıyor.

Mobil işlemciler için anakartlar

AMD geçenlerde "Cool 'n' Quiet" ile CPU'lar için bir akım tasarruf teknolojisini dizüstü bilgisayarlarından alıp masaüstüne ekledi. Athlon XP'nin mobil sürümleri ayrıca birçok güncel masaüstü anakartında da sorunsuzca çalışıyor. Buna karşılık Intel basın sözcülerine göre Intel şimdilik kendisi bir adım atmıyor ama Pentium-M sınıfı işlemciler için dizüstü anakartları üretme yetisine sahip firmaların doğal olarak buna uygun masaüstü anakartları tasarlayabileceği düşünülüyor. Piyasada yeterince arz olduğunda bu üretimin doğal olarak gerçekleşeceği görüşü hakim.

Bununla birlikte Intel'in de bu akıma cevap vereceğinin sinyalleri geliyor. Masaüstü işlemcileri daha 2005'ten itibaren birçok Pentium M teknolojisini devralacak. Hitachi ise bu denli uzun beklemek istemiyor ve daha bu yıl Japonya'da Pentium M işlemcili Ultra kompakt PC'leri satışa sunmak istiyor. Avrupa'da ise geçen yıldan beri, Pentium M için mini

anakartlar mevcut, ancak henüz fiyatları tüketiciler için pek cazip değil; 300 Euro'nun üstünde seyrediyor.

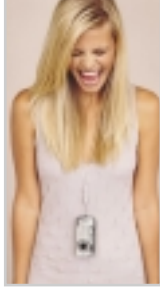
Sabit disk üreticileri de dizüstü bilgisayar sürücülerini masaüstü sistemlerde kullanmaya başlayacaklar. Mesela Seagate rakiplerini performans bakımından da geride bırakabilecek 10.000 turlu 2,5 inçlik yeni sabit disklerini bu yıl içinde piyasaya sürecek.

İnce yazıcılar ve harici güç kaynakları

İnce optik sürücüler de aynı şekilde masaüstü PC pazarına girmek için çabalıyor. Mitsumi ince DVD ve CD sürücülerini yalnızca OEM müşterilerine satmayı sürdürüyor. Pioneer da benzer şekilde kompakt ince yazıcıların masaüstü bilgisayarların geleceğinde önemli bir yer tuttuğunu düşünüyor. Elbette fiyatları şimdilik yüksek görünüyor ama artan taleple birlikte gelecekte fiyatların düşeceğini artık herkes biliyor. Shuttle, Mini-Barebone ZEN XPC ST62K'da bir dizüstü bilgisayar teknolojisini devralmış: Harici güç kaynağı. Üretici yakında AGP Port'lu ve harici 350 Watt güç kaynaklı bir Barebone üreteceğini duyurdu bile. Böylelikle nihayet ofis ya da oturma odası için şık ve sessiz Mini PC'lerin önü açılmış oluyor. Daha iyisi halihazırda varken, masasüstü bilgisayarları iri hantal ve gürültülü yapıya mahkum etmek neden?

Boynunuza takın, kemerinizi süsleyin Kodak'lar aksesuar gibi

Küçük bir cep telefonu boyutlarında şık alüminyum gövdesi bulunan LS743 ve LS753 fotoğraf makinelerindeki paylaşım tuşu kişilere, fotoğrafları basmak, hatta e-postayla göndermek üzere hemen seçme imkanı da veriyor. Makinede en fazla 32 e-posta adresi saklanabiliyor. LS743'ün 4 MP'lik çözünürlüğü ve 16 MB'lik dahili belleği bulunuyor. Bu da zengin detayların yanı sıra fo-

toğrafları 50x75 cm'e kadar büyütme olanağı veriyor. LS753 ise 5 MP'lik çözünürlüğe ve 32 MB'lik dahili belleğe sahip.

Ürün Müdürü Burcu Yılmaz, insanların, ya küçük hacimli ya da mükemmel görüntü kalitesine sahip bir dijital fotoğraf makinesi almak durumunda kaldıklarını, ama iki özelliği birden tek makinede bulamadıklarını söylüyor.

Bilgi için: www.kodak.com.tr

Samsung'dan "X430" İmaj tazelemek için

Samsung Electronics, yeni X430 modeliyle sade ve şık tasarıma sahip, minimalist bir kapaklı cep telefonu sunuyor. Modern yaşam tarzını benimseyenler için tasarlanmış X430, 65.536 UFB yüksek çözünürlükteki renkli ekranıyla da fotoğrafların ve duvar kağıtlarının daha canlı görünmesini sağlıyor. 40 poli melodi gerçek sesli zil tonları X430 ile yaratılan stile ayrıcalık katarken, MMS, yüklenebilir Java oyunları gibi eğlenceli özellikler de multimedya önem verenlere hitap ediyor. Wap 1.2, GPRS

ve kişisel ajanda özellikleriyle cep telefonundan beklenen tüm konforu sunan Samsung X430, sadece 73 gr ağırlığında.

Bilgi için: www.samsung.com.tr

Color LaserJet 2550 HP'den renkli lazer yazıcılar

Dakikada 19 sayfa siyah-beyaz ve 4 sayfa renkli baskı hızıyla çalışan yazıcılar kolay kullanımları ve küçük boyutlarıyla ön plana çıkıyor. HP yetkilileri, mühendislerinin yarattığı yeni kaynaştırma teknolojisiyle daha zengin bir renk gamı, daha parlak renkler ve daha koyu siyah baskılarla üstün renk kalitesi sunduklarını da belirtiyor. Ayrıca HP PCL 6 ve HP Postscript özellikleri, farklı işletim sistemleriyle uyumluluk ve uygun maliyetli paylaşım sağlıyor. Anında ısınma (Instant-on) teknolojisi, yazıcının ilk sayfa çıkış işlemini hızla gerçekleştiriyor. Color LaserJet 2550 serisindeki yazıcılar, 264 MHz işlemci ve standart 64 MB RAM hafızaya sahip olarak geliyorlar.

Bilgi: www.hp.com.tr

Canon CanoScan 3000ex Yeni başlayanlar için tarayıcı

Canon CanoScan 3000ex'le öncelikle fiyat bakımından bilinçli ilgililere hitap ediyor. Aygıt 48 bit renk derinliğinde 1.200 x 2.400 dpi'lık bir çözünürlüğe ulaşıyor. Fast-Multiscan işlevi üzerinden birden fazla resim tek geçişte sayısallaştırılabilir. Her biri ayrı ayrı programlanabilen tarama düğmeleri CanoScan 3000ex'in kullanımını kolaylaştırıyor. Veri transferi yüksek hız modunda USB 2.0 üzerinden cereyan ediyor. Üretici tarayıcıya ayrıca ArcSoft PhotoBase 3.0 ve PhotoStudio 5.0 ve de ScanSoft'un Omnipage SE programlarını eklemiş.

Fiyatı: 90 dolar

Bilgi için: www.canon.com

KISA... KISA...

► 8x hızlı DVD eksi ortamları geliyor

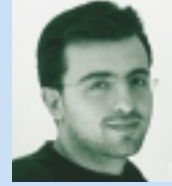
Traxdata 8x yazılabilen DVD eksi ortamlarını duyurdu. Uzun süredir beklenen 4x DVD-RW'lar da piyasada. Bilgi için: www.traxdata.com

► Speeddata'dan 12x DVD çoklu yazıcı

Speeddata LDR12844 adlı bir 12x çoklu format DVD yazıcının üretimine başladı. Yaklaşık olarak 130 Euro'dan satılacak olan bu cihaz, boş DVD+R'lara 12x, boş DVD-R'lara ise 8x hızında yazıyor.

Bilgi için: www.speerdata.com

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

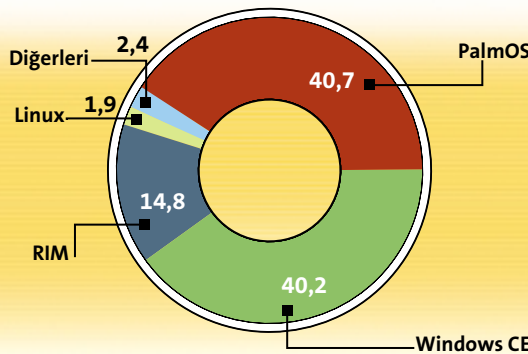
Kadir Tuztaş,
Editör

Seçime dikkat

Son dönemde grafik kartları konusunda çok sıkı bir rekabet yaşanıyor. Hem grafik yongası üreticileri ATI ve Nvidia, işlemcileri ile birbirine diş geçirmeye çalışırken hem de kart üreticisi firmalar kartlarının üzerindeki modifikasyonlarla işlemcilerin sınırlarını zorlayan ürünler ortaya çıkarabiliyorlar. Aynı grafik işlemcisine sahip iki ayrı kartlar arasında büyük performans farkları görülebiliyor. Hatta geçen ay Herkes İçin Bilgisayar dergisinin yaptığı testte de görüldüğü gibi düşük model numaralı bazı işlemciler doğru kart üreticilerinin elinde üstün işlemcileri geride bırakıyorlar. Yakın zamanda grafik kartı almak niyetindeyseniz dergilerimizde hazırladığımız testleri ve CHIP'deki Top 10 sayfalarımızı mutlaka incelemenizi tavsiye ederiz.

% PDA İŞLETİM SİSTEMLERİ

2004'ün 1.çeyreğinde pazar payları (yüzde cinsinden)

Kaynak: Gartner

Küçük savaşçıların mücadelesi: PalmOS ve Windows CE PDA sistemlerinde %80'nin üzerindeki pazar payını bölüşüyor. Linux avuçları pazarında %1,9 ile neredeyse hiçbir rol oynamıyor.

KISA... KISA...

► **Toshiba: Dizüstü PC'ler için ilk 100 GB sabit disk**
2,5 inçlik formatta ilk 100 GB kapasiteli sabit diski üreten Toshiba oldu. MK1031GAS modeli 50 GB'lık iki plaka ve toplam 8 MB tampon bellek ile donatılmış, dakikada 4.200 tur atıyor ve tahminen 2004 sonbaharından itibaren Avrupa'da satışa sunulacak.
Bilgi için: www.toshiba.com

► **PCI 3.0: PCI veriyolu için yeni standart**
Endüstri kurulu PCI-SIG PCI veriyolunu yeniden elden geçirdi ve PCI 3.0 adlı yeni bir spesifikasyonu duyurdu. PCI 3.0 kartları şu an piyasada satılan anakartlarla uyumsuz.
Bilgi için: www.pcisig.com

► **MSI'dan OLED ekranlı MP3 çalar**
MSI'nin Mega Player 515'i OLED ekranlı ilk MP3 çalarlardan biri. Yaklaşık 140 Euro fiyatlı aygıt 256 MB bellek, radyo ve USB bağlantısı sunuyor. Üretici bilgilerine göre, aygıt dahili Li-Ion pil ile yaklaşık 15 saat çalışıyor.
Bilgi için: www.msi.com.tw

► **Sharkoon: 4 GB kapasiteli USB 2.0 Stick**
Sharkoon USB Stick'ler portföyünü 4 GB'lık bir model ile genişletiyor. Flexidrive verileri hızlı USB 2.0 bağlantısı üzerinden transfer ediyor ve 1.400 Euro'ya alınabiliyor.
Bilgi için: www.sharkoon.com

► **Intel'den yeni mobil işlemci**
Intel, diz üstü bilgisayar pazarında dört yeni mobil işlemcinin duyurusunu yaptı. Intel Pentium 4 Mobil 538, 532, and 518 işlemciler yeni özellikleri ve yüksek performansıyla dikkat çekiyor.
Bilgi için: www.intel.com.tr

Sanyo Xacti VPC-S3

Ekonomik 3 Megapiksel!

Sanyo amatör kullanıcılara hitap eden hesaplı bir dijital fotoğraf makinesi çıkardı. Xacti VPC-S3 yaklaşık 140 gram ağırlığında, CCD resim algılayıcısı ise 3 Megapiksel çözünürlüğe ulaşıyor. Optik 3x zum, 1,8 inç ekran ve otomatik ayarlar fotoğraf çekmeyi kolaylaştırıyor. PictBridge özelliğine sahip olan Xacti VPC-S3 bir video işlevine, USB 2.0'a ve de SD kartları üzerinden genişle-

tilebilen 16 MB belleğe sahip.

Fiyatı: Yaklaşık 250 dolar

Bilgi için: www.sanyo.com

Palm Zire 72

Kamera ve Bluetooth

Palm'ın dijital kameralı, Bluetooth'lu ve çoklu ortam destekli yeni PDA'sı olan Zire 72, Palm severleri mutlu edecek özelliklere

sahip. Renkli ekranı 320x320 piksel çözünürlük sağlıyor. Ürün, hesaplama gücünü 312 MHz hızındaki Intel PXA27x XScale işlemciden alıyor ve 32 MB RAM'e sahip. Zire 72 Bluetooth üzerinden kablosuz bağlantı sağlıyor ve 1,2 Megapiksel çözünürlükte kamerası. PDA, MP3 ve video dosyalarını oynatıyor ve SD ile MMC kartları üzerinden genişletilebiliyor. Ayrıca bir web tarayıcısı, bir e-posta istemcisi ve çeşitli ofis yazılımları eksik edilmemiş.

Fiyatı: Yaklaşık 330 Euro

Bilgi için: www.palmone.com

Seagate yeni sabit disk teknolojisini tanıttı

NCQ ürünleri pazarda

Seagate Seattle'daki WinHEC Fuarı'nda Intel'in IOMeter benchmark'ını kullanarak gerçekleştirdiği demoda Native Komut Sıralama'ya (Native Command Queuing - NCQ) sahip Barracuda 7.200 rpm Seri ATA (SATA) sabit diskindeki teknolojinin pazarda halen mevcut en yeni 10.000 rpm SATA sabit disklerin performansına eşit veya daha

yüksek olduğunu ispat ettikten sonra NCQ teknolojisine sahip Barracuda 7200.7 SATA sabit diskleri Haziran ayından itibaren OEM'lere satış için yollamaya başladı.

Yapılan demo, NCQ'ya sahip bir Barracuda 7200.7 SATA sabit diskini yeni nesil 74 GB 10,000 rpm'lik bir SATA diskiyle karşılaştırarak NCQ'nun gücünü ortaya koydu. NCQ sadece Seagate'in sunduğu gibi native Seri ATA sabit disklerde uygulanabilen bir Seri ATA komut protokolü ve birden çok komutun bir sabit disk içinde aynı anda yer almasını sağlıyor.

Bilgi: www.seagate.com

OKI C3100

Hesaplı renkli lazer yazıcı

OKI C3100 ile görece düşük bir fiyat olan 830 Euro'ya, dakikada 12 sayfa hızında bir renkli lazer yazıcı tanıtıyor. Yazıcı tek geçiş yönteminde LED tekniği ile baskı yapıyor ve azami 1.200 x 600 dpi çözünürlüğe ulaşıyor. Siyah-be-yaz modunda ise dakikada 20 sayfa çıkış almak olanaklı. C3100 yüksek hızlı USB 2.0 bağlantısına sahip ve GDI yazıcı dilini kullanıyor. OKI'nin yeni renkli lazeri ayrıca 130 cm.ye kadar özel kağıtlara baskı yapabiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 830 Euro

Bilgi için: www.oki.com

Zalman Reserator 1

Pahalı su soğutma tesisatı

Yazın da sessiz soğutma. Zalman'ın 60 cm yüksekliğindeki suyla soğutma sistemi Reserator 1 yalnızca Intel'in P4'ünü değil, Athlon, Athlon 64 ve Opteron modeli AMD işlemcileri de serinletiyor. Cihaz çalışma masası üzerinde dik-katleri üzerinde topluyor. Isı değiştirici olarak da hizmet gören mavi soğutucu kabı 2,5 litre su alıyor ve tamamına 6,5 kilo ağırlığıyla bilgisayarın içindeki yangını söndürmeye hazır görünüyor (Su devir miktarı: saatte 300 litre). Sistemin havayla soğutulmasına ihtiyaç duymayan Reserator 1'in çok sessiz çalıştığı söyleniyor.

Fiyatı: Yaklaşık 230 Euro

Bilgi için: www.zalmanusa.com

KISA KISA...

► Creative'den yeni dijital fotoğraf makinesi

Dc-Cam 3200Z koduyla satılan ürün şık ve sade tasarlanmış. 3.2 megapikselli bir CCD algılayıcıya sahip olan ürünün üzerinde 16 MB sabit bellek bulunuyor. SD bellek kartı ile bu kapasite artabiliyor. Fotoğraflar 1,6 inçlik LCD ekran üzerinden incelenebiliyor. 3x optik ve 4x dijital zum yapabilen Dc-Cam 3200Z'in 8 saniyeye kadar ayarlanabilen pozlama hızı ile kaliteli gece çekimleri yapabilmek de mümkün. 6 farklı ışık ayarı yapabilen cihaz yalnızca 2 adet kalem pille çalışıyor.

Bilgi için: www.creative.com

► Brother HL-6050 DN Türkiye'de

Brother'in, Altındağ tarafından Türkiye pazarına sunulan mono lazer yazıcısı HL-6050 DN, küçük ofis ortamlarından büyük kurumsal şirketlere kadar, bir ofiste ihtiyacınız olabilecek baskı kalitesi ve hızını size sağlayabilecek bir çözüm olarak kullanıcıların hizmetinde. HL-6050DN, 200Mhz'lik Aurora işlemcisi ve 160MB'a kadar arttırılabilir 32MB'lık hafızayla geliyor.

Bilgi için:

www.altindag-yatirim.com.tr

► "Apple Shop" İstanbul Şişli'de açıldı

Artı Bilgisayar tarafından İstanbul Şişli'de 22 Mayıs'ta açılan ilk Apple Shop, tüketicileri Apple ürünleri ile buluşturuyor. Şişli Abide-i Hürriyet Caddesi üzerinde 150m2'lik bir mağaza olarak açılan Apple Shop'ta, masaüstü yayıncılıktan, dijital yayıncılığa ve dijital yaşam ürünlerine kadar Apple'ın tüm kullanıcılara yönelik ürünleri sergileniyor.

Bilgi: www.bilkom.com.tr

Tatile giderken yanınıza alacağınız üç şey

Panasonic tatil seti!

■ Panasonic Türkiye temsilcisi Tekofaks, kendini deniz kenarına, doğaya veya sokaklara atarak yazın keyfini çıkartmak isteyenler için üç yeni taşıyabilir Panasonic modelini satışa sundu.

DVD'ye kayıt yapan el kamerası

Panasonic'in yeni dijital kamerası VDR-M50, 8 cm'lik DVD RAM/R diskleri üzerinde doğrudan MPEG2 formatında görüntü kaydedebilen bir cihaz. 18x optik ve 240x dijital zum özelliği, 800.000 piksel CCD görüntü kalitesi, USB arabirimi, SD hafıza kart yuvası ve 2.5" LCD ekranı ile VDR-M50, bir dijital kamerada ihtiyaç duyabileceğiniz tüm özellikleri bünyesinde birleştiriyor.

CD çalar görünümlü müzik seti

Tekofaks'ın Türkiye pazarına sunduğu ikinci taşıyabilir ürün olan SLU-610V, dijital sentezlemeli radyo, CD ve MP3 çalar özelliklerini bir arada topluyor.

Portatif: Küçük MP3 çalar, güçlü bir müzik setine dönüşüyor.

SLU-610V'nin en önemli özelliği ise ev veya ofisinizde kullanabilmeniz için hoparlör standı ile birlikte satılması. Hoparlör standı üzerinde yerleştirilen SLU-610V, radyo, MP3 ve CD çalarlı bir müzik setine dönüşüyor.

İster videoya çek, ister film izle, istersen de MP3 dinle

Panasonic'in Türkiye'de satışa sunulan üçüncü taşıyabilir ürünü ses ve görüntü ihtiyaçlarını tek bir üründe çözen D-snap ailesinden SV-AV25. MPEG 4 formatında, 2.11 megapiksel CCD görüntü kaydeden ve film oynatan SV-AV25, 4 saat boyunca MP3 ve ACC dosyalarını çalabiliyor.

Bilgi: www.panasonic.com.tr

DVD kamera: El kamerası doğrudan ham DVD ortamı üzerine kayıt yapıyor.

Leadtek WinFast A400 Ultra TDH MyVIVO

3B grafik gücü

Leadtek, Nvidia grafik kartlarının ürünü paletini üreticinin ATI karşısındaki yeni kozu GeForce 6800 Ultra yongalı üst uç bir modeli ile genişletiyor. AGP-8x grafik kartı WinFast A400 Ultra TDH MyVIVO 256 MByte GDDR3 belleğe ve iki DVI bağlantıya sahip. Ancak bu kadar performans, güç gerektiriyor. Leadtek en az 480 Watt'lık güç kaynağı kullanımını tavsiye ediyor.

Fiyatı: Yaklaşık 560 Euro

Bilgi için: www.leadtek.com

200 bin yeni port açılmışken

SpeedStream Türkiye'de

Siemens, SpeedStream ADSL CPE çözümlerini Türkiye'ye taşıyor. Siemens Enformasyon ve Komünikasyon Şebekeleri Grubu Kurumsal Şebekeler Birimi tarafından pazara sunulan ve Armada Bilgisayar Sistemleri San. ve Tic.A.Ş. ile Neteks İletişim Ürünleri Dağıtım A.Ş. tarafından dağıtımı gerçekleştirilecek olan üç yeni ADSL CPE ürünü, 08 Haziran 2004'de Swisotel'de gerçekleştirilen bir basın toplantısıyla tanıtıldı.

Siemens'in, Genişbant CPE ürünleri ile ilgili olarak yoğunlaştırıldığı çalışmaları sonucunda geliştirilen ve Siemens marka ve hizmet devamlılığı güvencesi ile

sunulan ürünler, farklı kategorilerde kullanıcılara hitap edecek. Geniş bir son kullanıcı kitlesine

sahip olacak olan ürünlerin, satış sonrası desteğinin müşteri memnuniyeti açısından çok önemli olduğunun farkında olan Siemens Kurumsal Şebekeler Birimi, bu konuda kendisini farklılaştırmak amacıyla hazırlıklarını tamamladı.

Bilgi: www.siemens.com/

Uzun ömürlü pillerin sırrı

Pillerinize doping

Kötü bakım ve yanlış şarj uygulamaları her pilin ömründen çalabilir. CHIP, cep telefonlarınızda, dizüstü bilgisayarlarınızda, MP3 çalarlarınızda ve dijital fotoğraf makinelerinizde kullandığınız şarjlı pillerin daha uzun dayanmasını sağlayacak püf noktalarını ve ipuçlarını sunuyor.

Ifte o uğursuz bip sesini duydunuz ve pil bir kez daha son nefesini verdi. Bu pil ister cep telefonunuzun, dizüstü PC'nizin, PDA'nızın ya da MP3 çalarınızın olsun, durum son derece sinir bozucu. Yapılan online anketlerin sonuçları gösteriyor ki katılımcıların neredeyse dörtte üçü vaktinden önce biten şarjlı pillerden şikayetçi. Oysa şarj edilebilir bataryalardan daha fazla performans almak ve ömürlerini yıllarca uzatmak aslında mümkün. Pillerinize gereken ihtimamı nasıl göstereceğinizi ve doğru şarj yöntemlerini bilmeniz aslında yeterli.

Günlük hayatımızda önemli yer tutan şarjlı pillerin birkaç çeşidi var: Nikel Kadmiyum (NiCd), Nikel Metalhidrit

(NiMH), Lityum İyon (Li-Ion) ve Lityum Polimer (Li-Poly). Nikel bazlı piller hesaplı ve sağlam olmakla birlikte çok ağır; lityum piller daha pahalı olmalarına rağmen hem hafifler hem de daha az bakım gerektiriyorlar. Şarjlı bataryalarla uğraşanların karşı karşıya geldiği başlıca dört kavram var: Kapasite (mAh), şarj oranı (C), iç direnç (Mili-Ohm) ve Memory Effect (bellek etkisi). Konuyla ilgili bu kavramlar 64'te açıklanıyor. Uygun şarj tekniğine ilişkin ilginç bilgileri ve akıllı şarj cihazlarının pilleri nasıl en iyi şekilde şarj ettiğini 66'da öğrenebilirsiniz. CHIP ayrıca size pillerin daha uzun süre dayanması için, batarya ve şarj aygıtı satın alırken muhakkak göz önüne alma-

nız gerekenleri de açıklıyor. 63'teki kutuda ayrıca pil üreticilerinin yaptığı en önemli hataları öğreneceksiniz.

NİKEL PİLLER İÇİN İPUÇLARI

NiMH ve NiCd bataryaları en hesaplı, en sağlam ve en uzun ömürlü olan piller. Bu piller 700 ila 1.000 şarj çevrimi dayanıyor. Nikel hücrelerinin pahalı lityum pillerinden daha hızlı gücünü yitirdiği konusundaki geçersiz bir söylenti var. Eğer sayacağımız ipuçlarına dikkat ederseniz bunun tam da tersi söz konusu.

NiCd
NiMH

Pillerin sorunlarını giderme yolları

Bilgisayar yönetimli bir hızlı şarj aygıtıyla artık gücünü yitirmiş NiCd ve NiMH pillerini hayata döndürmeniz mümkün. Bu tür şarj cihazları şarjın yanı sıra bir de boşaltma işlevine sahip. Bu işlemle pil, hücre başına yaklaşık 0,9 ila 1 Volt'a kadar boşaltılıyor ve hemen ardından 1 C ile şarj ediliyor.

Bu olayı bazı akıllı şarj aygıtları iki ila üç kez yineliyor. NiCd ve NiMH pillerindeki bellek etkisini ve tembel pil etkisini (Lazy Battery Effect) gideren bu işlem, uzmanlar "çevrimleme" ya da "pil idmanı" adını veriyorlar.

NiCd
NiMH

Yorgun pilleri boşaltmadan canlandırmak

Yorgun pilleri, boşaltma işlevi sunmayan bir hızlı şarj cihazıyla da sorunsuzca canlandırabilirsiniz. Aygıttaki pili tümüyle boşaltana kadar çalıştırın ve ardından hızlı şarj cihazıyla tümüyle doldurun. Bu olayı iki ila üç kez yineleyin. Bu, nikel pillerdeki bellek ve tembel pil etkilerini ortadan kaldıracaktır. Ancak dikkat etmeniz gerekiyor. Bu, eğer şarj aygıtı pili yüksek bir akımla (en az 0,5 C ila 1 C) şarj edebilirse geçerli.

NiCd

Soğuk ısılarda NiCd piller daha iyi

Örneğin kayak yaparken ya da dağa tırmanırken ısılar eksi seviyesine düşerse, tamamen dolu Nikel MetalHidrit bataryalar depolanmış enerjinin yalnızca yüzde 50 ila 70'ini kullanabiliyorlar.

Soğuk akım, dönüşüm sırasında gerçekleşen kimyasal süreçleri engelliyor ve böylece düşük yüklenmede bile gerilim çöküyor. Nikel Kadmiyum pillerde ise böyle bir sorun yok ve düşük ısıda performans kaybına uğramıyorsunuz. Aynı yüklerdeki NiCd ve NiMH pillerini istediğiniz zaman birbirleriyle değiştirebilirsiniz.

NiCd
NiMH

NiMH pillerini asla bir NiCd şarj cihazıyla doldurmayın

NiMH hücrelerini asla bir NiCd şarj cihazıyla doldurmayın çünkü pil hücreleri aşırı yükleniyor ve ısınıyor. Bunun nedeni şu: NiCd ve NiMH pillerin benzer bir şarj sınır çizgisi olsa da (66'daki grafik)

ÜRETİCİLERİN EN YAYGIN HATALARI

» Pil satın alırken dikkat

Hatalı şarj tekniği, pil kapasitesinin yanlış verilmesi ve eksik üretim tarihi, üreticilerin hesabına yazılan hatalardan yalnızca bazıları. CHIP, bataryaları ve şarj aygıtlarını satın alırken nelere muhakkak dikkat etmeniz gerektiğini açıklıyor.

Eski şarj tekniği: Nikel bazlı pilleri 14 ila 16 saat içinde düşük akımla yükleyen şarj aygıtlarına yavaş şarj cihazları (ya da Slow Charger) deniyor. Bu modası geçmiş teknoloji yok pahasına üretilebildiği için, cep telefonlarında, CD çalarlarda ve benzer eğlence elektroniği ürünlerinde yaygın olarak kullanılıyor. Pil daha birkaç kullanımın ardından bellek etkisi veya tembel pil etkisi nedeniyle çalışmaz hale geliyor. Bu yüzden, yavaş şarj cihazları, şarjlı pillerin en büyük düşmanı. Eğer nikel batarya kullanacaksanız, şarj cihazının pilleri iki saatten daha kısa bir sürede tamamen depolayabilmesine dikkat edin.

Eksik garanti: Lityum piller yalnızca belli şartlarda depolanabilir, çünkü bu piller zamanla bozuluyorlar. Yedek batarya satın alırken en az altı aylık garanti talebinde bulunun. Satıcı garanti vermiyorsa, o zaman büyük olasılıkla kullanım süresi geçmekte olan bir malı elden çıkarmak istiyordur.

Eksik son kullanma tarihi: Bir lityum pilin ortalama ömrü yaklaşık üç yıl. Bundan sonra kapasitesi hissedilir bir biçimde azalıyor. Maalesef üreticilerin çok azı pillerin üzerine son kullanma tarihini yazıyorlar. Bu tarihler de genellikle kodlanmış oluyor. Bir lityum pilin üretiminin üzerinden birkaç hafta mı, yoksa iki yıl mı geçtiğini asla öğrenemeyebilirsiniz. Bu yüzden kulağınıza küpe olsun, son kullanma tarihi belirsiz olan yedek

bataryalardan uzak durun.

Abartılı kapasite verisi: Bir Cadex C7200 pil analiz cihazıyla CHIP test merkezinde yapılan ölçümler birçok nikel pilin, üreticilerin rengarenk ambalaj üzerine bastıklarından yaklaşık yüzde 10 ila 15 daha az kapasiteye sahip olduklarını ortaya koyuyor. Örneğin üzerine basa basa 2.000 mAh yazılan yeni Varta "15 Minute Charge & Go" pilleri aslında

Pil testi: Cadex C7200 pillerin kapasitesini günışığına çıkarıyor. Birçok üretici kapasite verilerini abartıyor.

da sadece 1.800 mAh akım sağlayabiliyorlar.

Hatalı tasarlanmış dizüstü PC'ler: Bir dizüstü bilgisayar uzun süre prize bağlı kalıyorsa lityum pilin çıkartılması ve serin bir yerde depolanması gerekir (bununla ilgili daha fazla bilgiyi 67'de bulacaksınız.) Ama birçok ucuz dizüstü PC'de pil ya kasaya vidalanmıştır ya da klavyenin altına monte edilmiş, yani ulaşılması zordur. Acer, Dell, IBM ve Toshiba gibi markalı aygıtlardaysa durum tümüyle farklı. Bu taşınabilir bilgisayarlar kolay ulaşılabilir pillere sahipler.

Ender durum: Üretim tarihi bulunan bir lityum batarya.

Metal Hidrit hücrelerinde voltaj çıkıntısı Kadmiyum pillerdekinden daha az belirgin. Bu yüzden Nikel MetalHidrit (NiMH) şarj cihazlarında devre kesme sistemi Nikel Kadmiyum (NiCd) pillerdekenden daha duyarlı tepki göstermek zorunda. Bu sorunun üstesinden gelmek için bazı üreticilerin hızlı şarj aygıtları (örneğin Ansmann ve GP marka) NiCd ve NiMH piller için devre değiştirici ile donatılmış.

NiCd
NiMH

Modern şarj tekniğiyle bataryaların keyfi yerinde

Nikel temelli hücreler yalnızca eğer yüksek akımlarla (en az 0,5 C ila 1 C) şarj edilir ve yaklaşık üçüncü ila beşinci şarjdan önce tümüyle boşaltılırlarsa tam performans potansiyellerini gösteriyorlar. Batarya ve şarj aygıtı birbirine uymuyorsa, yaklaşık 700 (NiMH pil) ila 1.000 şarj çevriminden geriye (NiCd pil) 30 ila 50 →

adedi kalıyor. Endüstri ikilemin farkına varmış ve buna tepki göstermiş bulunuyor: Ansmann, GP ve Varta gibi üreticiler pilleriyle birlikte, uyumlu şarj cihazlarını da piyasaya sürüyorlar. AA boyutlu piller için örneğin Ansmann'ın Digispeed 4 ya da GP'nin Power Bank Smart doğru seçim. Her iki aygıt da beraberinde gelen pilleri (2.000 mAh) yaklaşık bir saat içinde ağzına kadar dolduruyor. Bu cihazlar 90 ila 100 Euro arası fiyatlarla mesela online alış-veriş mağazalarında satılıyorlar. Bu şarj cihazlarıyla başka marka üreticilerin pillerini de sorunsuzca şarj edebilirsiniz.

Emektar hızlı şarj aygıtları: Ansmann Digispeed 4 ve GP Power Bank Smart ile dörder adet NiMH pil geliyor. Şarj cihazı ve piller birbirleriyle en iyi şekilde uyumlular. Şalter üzerinden NiMH ya da NiCd pil tipini seçebilirsiniz.

NiMH

Hızlı şarj cihazıyla pilleri 15 dakikada doldurun

Şarj aygıtla NiMH pillerin yeni bir kuşağını Varta kısa süre önce piyasaya sürdü. Bu konseptin adı "15 Minute Charge & Go". Bu hızlı şarj aygıtı paketle birlikte verilen dört NiMH pili (2.000 mAh) 7,8 Ampere kadar (yaklaşık 3,9 C) akımla şarj ederek 15 dakikada tamamen dolduruyor. Şarj işleminin bitişini tespit etmek için alışıldık Delta Peak yöntemi (aşağıdaki kutuya bkz.) kullanılmıyor; bunun yerine bir algılayıcı, pil içersinde şarj olayı sırasında oluşan fiziksel basıncı gözetliyor. Bu be-

lirli bir sınırı aşarsa, şarj cihazı derhal kapanıyor ve pil dolmuş oluyor.

"15 Minute Charge & Go" pillerinin etiketlerindeki metal bir bant sayesinde, şarj cihazı kullanıcıların yüksek akıma dayanıklı yeni Varta piller mi, yoksa entegre basınç algılayıcısına sahip olmayan geleneksel piller mi söz konusu olduğunu anlayabiliyor. Dört 2.000 mAh şarjlı pille birlikte şarj cihazı yalnızca 70 Euro tutuyor. Kaçırılmayacak bir fırsat doğrusu.

Ansmann firması da yakında 2.000 mAh pilleri yaklaşık 20 dakika içinde dolduracak bir ultra hızlı şarj cihazı üre-

tecek, ancak firma şarj teknolojisine ve fiyata ilişkin bilgi vermek istemedi.

LİTYUM PİLLER İÇİN İPUÇLARI

Lityum piller aynı kapasiteli nikel bataryaların yarı ağırlığında ve bellek etkisi sorununa karşı bağımsızlıkları var. Ancak lityum piller maalesef yalnızca 300 ila 500 şarj çevrimi dayanıyor ve ayrıca nikel pillerden ortalama beş kat daha pahalılar. →

PİLLERLE İLGİLİ ÖNEMLİ KAVRAMLAR

Şarjlı pil kullanıyorsanız pil kapasitesi, pil şarj oranı, iç direnç, bellek etkisi ve tembel pil etkisi gibi kavramlarla yüz yüze kalabilirsiniz. Eğer bu teknik terimleri tanıyorsanız, bataryaların özelliklerini daha iyi kavrayabilirsiniz.

Pil kapasitesi: Kapasite miliamper saat (mAh) cinsinden veriliyor. Örneğin üzerinde 1.000 mAh yazılı bir pil bir saat boyunca 1.000 mA ya da beş saat boyunca 200 mA akım sunabilir. Bundan sonra boşalır ve gerilim yük altında çöker. NiMH piller şu sıralar yaklaşık 2.200 mAh'lık bir kapasiteye ulaşabiliyor, dizüstü bilgisayarlardaki lityum bataryalar ise 6.000 mAh üzerinde bir değere çıkıyor.

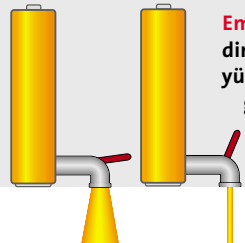
Pil şarj oranı: Bu kavram pil kapasitesinden bağımsız olarak şarj ya da boşalma akımının büyüklüğünü vermeye hizmet ediyor. Örneğin bir 1.000 mAh'lık pil 3 C ile yüklenir/boşaltılırsa, o zaman şarj/boşaltma akımı 3 x 1.000 mAh, yani 3 Amper tutu-

yor. Bazı üreticiler Li-Ion pillerde depolayabilen enerjiyi Watt/saat (Wh) cinsinden veriyor, ancak bu birimi kolaylıkla mAh cinsine çevirebilirsiniz: Pilin üzerinde örneğin 10 Wh ve 7,2 volt yazılıysa zaman bu verileri birbirine bölün (10 Wh / 7,2 Volt). Buna göre, pil yaklaşık 1,4 Ah ya da 1.400 mAh'lık bir kapasiteye sahiptir.

Empedans ya da iç direnç: İç direnç ne kadar düşüğe, akım o kadar iyi akar. İç direnç lityum pillerde eskime yoluyla ya da nikel pillerde yanlış şarj yoluyla yükselirse, o zaman pille çalışan aygıtlar birkaç dakika çalışıp devreyi kapatırlar. Yaklaşık 100 miliohm ile NiCd pilleri en düşük iç direnci sergiliyor, bunu Li-Ion (150 miliohm) ve Li-Polymer piller (200 miliohm) takip ediyor. NiMH hücreleri 200 miliohm'dan fazlasıyla en yüksek iç dirence sa-

hip ve bu değer yanlış uygulamaların sonucu olarak 350 miliohm'un üzerine çıkabiliyor.

Bellek etkisi ve tembel pil etkisi: Nikel piller uzun süre kullanılmazsa huysuzlaşıyor ve NiCd pillerinde bellek, NiMH'lerdeyse tembel pil etkisi baş gösteriyor. Her iki sorun da aynı şekilde, yani batarya düşük akımla (örneğin 0,1 C) sık sık şarj edilirse ya da dolu bataryalar zaman zaman tümüyle boşaltılmadığı takdirde ortaya çıkıyor. Sık sık şarj yoluyla ya da eğer dolu aküleri zaman zaman tamamen boşaltmayı unutursanız oluşuyor. Elektrotlar üzerinde küçük kristaller birikiyor ve pil ömrü yüzde 90'a kadar kısalıyor, çünkü iç direnç büyüyor ve yük altında gerilim çöküyor. Bir fark hariç her iki etki de birbirine benziyor: Tembel pil etkisi, bellek etkisinin tersine, ansızın oluşmuyor. Modern lityum piller bu sorunlardan mustarip olmasalar da başka zaafı yüzünden kullanıcıları sıkıntı yaşıyorlar (66'daki ipuçlarına bkz.).

Empedans: İç direnç ne kadar yüksekse, akımın geçişi o kadar zorlaşıyor.

Bellek etkisi: İçteki kristalleşme nikel pillerin kapasitesini azaltıyor.

Li-Ion Li-Poly

Pil çalışma süresini Firmware ile uzatmak

Yeni piyasaya çıkan taşınabilir ürünlerde aygıt bazen çok erken devreyi kapatıyor ve tüm pil kapasitesi kullanılamıyor. Örneğin 3,6 Voltluk bir Lityum pil, cep telefonunda yaklaşık 3,0 Volt'a kadar kullanılabilmeli. Batarya ancak o takdirde boş sayılıyor. Ama mobil telefon daha 3,3

Volt'ta devreyi kapatıyorsa, pilde geriye yaklaşık yüzde 30 atıl kapasite kalıyor.

Sizin aygıtınız da devreyi teknik verilerde verildiğinden çok daha erken kapatıyorsa bunu firmware güncellemesiyle önlemeniz mümkün olabilir. Neredeyse tüm cep telefonu, PDA, dizüstü PC ve dijital fotoğraf makinesi üreticilerinin internette indirilmek üzere bu tip güncellemeleri bulunuyor.

Kullanımı yaygınlaşıyor: Çoğu dijital fotoğraf makinesi kendine özgü Lityum pille geliyor.

Yeni ultra hızlı şarj cihazı: Varta'dan "15 Minute Charge & Go" dört adet boş NiMH pilini (2.000 mAh) yalnızca on beş dakika içinde tamamen dolduruyor.

Li-Ion Li-Poly

Kullanılmayan Lityum pilleri doğru depolamalı

Bir lityum batarya haftalarca, hatta aylarca kullanılmayacaksa uygun bir biçimde muhafaza edilmeli, aksi takdirde bozulabiliyor. Kaldırmadan önce, pilin yaklaşık yarı yarıya dolu olmasını sağlayın. Cep telefonunun ya da dizüstü bilgisayarın şarj göstergesi, yük altında (bir telefon konuşması ya da sabit disk üzerine yazma sırasında) yüzde 40 ila 50 kullanılabilir kapasite göstermelidir. Böylelikle pilin uzun

muhafaza sırasında gereğinden fazla boşalmasını önlemiş olursunuz. Bundan sonra aygıttan bataryayı çıkartın ve 15 ila 18 derecede (örneğin bodrumda) depolayın, böylece elektrolit ile lityum elektrotu arasındaki kimyasal süreçlerin olabileceğince yavaş cereyan etmesini garantilemiş olacaksınız. Pili yeniden kullanmaya başlamadan önce tamamen doldurun.

MODERN ŞARJ CİHAZLARI NASIL ÇALIŞIYOR?

» Önemli olan şarj tekniği

Modern hızlı şarj cihazları nikel bataryaları "Delta Peak" yöntemiyle yaklaşık bir saat içinde tamamen doldurabiliyor. Şarj akımı ne kadar yüksekse, şarj süresi de o kadar kısalmıyor.

Buna karşılık lityum aküleri iki basamakta yükleniyor: İlk basamakta 0,7 C'lik şarj oranı aşılamayacağı için, şarj olayı üç saatten fazla sürüyor. Yani hızlı şarj mümkün değil.

Delta Peak şarj: Bir hızlı şarj aygıtıyla 1.000 mAh'lık bir NiCd pili 1 C'lik (1 A şarj akımı) bir şarj oranıyla depolanıyor (sağdaki ilk grafiğe bkz.). Pil gerilimi "Peak" denilen azami değere (yaklaşık 1,48 Volt) ulaşınca kadar yükseliyor. Aküdeki kimyasal süreçler dolayısıyla gerilim çöküyor, Peak'in yaklaşık 20 mV altında şarj aygıtı hızlı şarjı sonlandırıyor (şarj sonu) ya da sakım şarjına geçiyor.

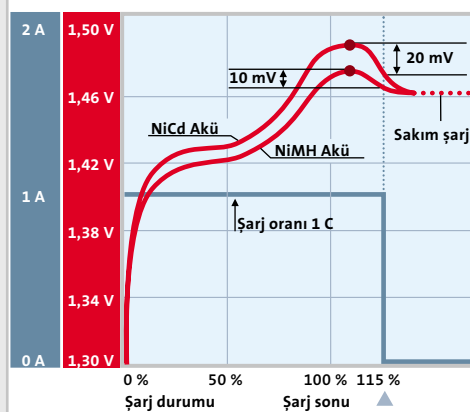
Böylece Nikel akülerinin yaklaşık bir saat içinde dolması ve kullanıldıkları aletlerde uzun süre kaldıklarında kendi kendilerine boşalmaması sağlanıyor. NiMH hücrelerinin şarj eğrisi biraz daha az dik ve görüntü çıkıntısı NiCd akülerinde olduğundan biraz daha az ortaya çıkıyor. Sonuçta bir NiMH hızlı şarj cihazındaki kapama sistemi, bir NiCd şarj aletinde olduğundan iki kat daha duyarlı tepki göstermek zorunda.

İki basamaklı şarj: Lityum iyon ve lityum polimer bataryaları çoğunlukla iki adımda gerçekleşen ve yaklaşık üç saat süren özel bir şarj yöntemine ihtiyaç duyuyor. 1.000 mAh'lık kapasiteli boş bir Lityum hücresi ilk basamakta 0,7 C'lik (700 mA şarj akımı) bir şarj oranıyla depolanıyor, hücre gerilimi hızla yaklaşık 4 Volt'a yükseliyor. Yaklaşık 75 dakika sonra ilk şarj basamağı

sonlandırılmış ve pil yaklaşık yüzde 70 dolu oluyor. İkinci şarj basamağında hücre gerilimi artık yalnızca yatayda ilerliyor, şarj akımıysa hızla düşüyor. Bir Lityum pil, şarj sırasında kutuplarda 4,2 Volt'luk bir gerilim oluştursa ya da akım yaklaşık 0,03 C'lik (30 mA) bir orana düşülürse tamamen yüklenmiştir. Bu durumda şarj işlemi sona erdiriliyor.

DELTA PEAK ŞARJ (1.000 mAh)

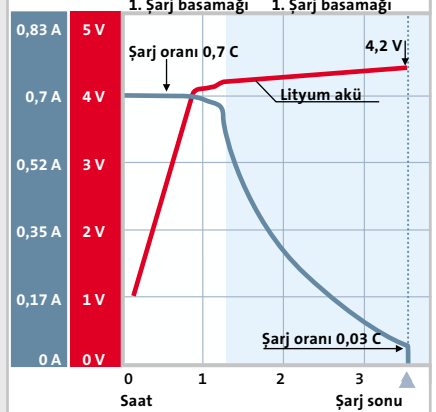
Nikel bataryanın şarj eğrisi: Nikel aküler 1 C'lik bir değerle şarj ediliyor. Eğer pil dolu ise (Peak), gerilim çöküyor ve hızlı şarj cihazı ya kapanıyor (şarj işlemi sonu) ya da sakım şarjına geçiyor.

I = [A] Pil şarj akımı

İKİ BASAMAKLI ŞARJ (1.000 mAh)

Lityum akünün şarj eğrisi: Şarj cihazı akımı 0,7 A ile sınırlıyor. Eğer gerilim 4,2 Volt'a ulaşırsa ya da şarj oranı 0,03 C'ye inerse, şarj cihazı kendini kapatıyor (şarj işlemi sonu).

● Peak

**Li-Ion
Li-Poly****Dizüstü PC'yi prize bağlarken
pili mutlaka sökün**

Bir lityum pilin ömrü, kullanılsın ya da kullanılsın, oda sıcaklığında yaklaşık üç yıldır. Lityum elektrotu ve elektrolit zamanla yavaş yavaş kendilerini yiyip bitirirler ve böylece elektrotun etkin alanı küçülür, iç direnci büyür ve yüksek akım yükünde pil gerilimi çöker. Sonuçta aygıt birkaç dakika çalıştıktan sonra devreyi kapatır.

Dizüstü PC'lerde sıkıştırılmış yapı tarzı ve yetersiz havalandırma yüzünden, pili 50 dereceye kadar ısıtan yüksek sıcaklık oluşuyor. Isı, bozulma sürecini hızlandırıyor ve pil beklendiğinden daha erken ömrünü tüketiyor. Lityum piller eğer 50 derecede depolanırlarsa, altı ay içinde kapasitelerinin yaklaşık %30'unu, bir yıl sonra ise %50'sini kaybediyorlar. Eğer dizüstü PC'nizi prize bağlı olarak çalıştırıyorsanız bataryayı sökün. Böylelikle pil soğuk kalacak, sürekli yüklenmeyecek ve iki kat daha uzun ömürlü olacaktır.

LN / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

Li-Ion / Li-Poly**Temas sorunlarını silgi ile bertaraf etmek**

Cep telefonunuz telefon ağını arama sırasında pil tamamen dolu olmasına rağmen beklenmedik bir biçimde devreyi kapatıyorsa, sorun kirin ya da oksitlenmenin yol açtığı temassızlıkta yatıyordur. Telefon ağına bağlantı sırasında kısa süreli de olsa yüksek değerde akımlar oluşabilir ve kirlenmiş kontaklar dolayısıyla besleme gerilimi çöküyor. Pili çıkartın, temas noktalarını bir silgi ile (örneğin Edding DR20) dikkatlice temizleyin. Sonra üzerine biraz kontak spreyi (KONTAKT 60 adlı ürün iyi sonuçlar veriyor) sıkın. Birkaç dakika etki etmeye bırakın ve kir çözücüyü bir gözlük temizleme beziyle silin. Cep telefonunuz yine sorunsuzca işleyecektir.■

İÇİNDEKİLER

69

MP3 çalar
Muzio MP3 Çalar
ADSL modem
Siemens SpeedStream 5200
ADSL
Güç kaynağı
Tagan TG480

70

Dijital fotoğraf makinesi
Orite VC5000Z
MP3 çalar
MSI MegaStick 256/MP3
Anakart
EpoX 8KDA3+

72

Bellek kartı okuyucusu
Ergotech PhotoPlayer
Dijital fotoğraf makinesi
Minton MDC1500
Anakart
ECS 865G-M

74

HDD Kutusu
STLAB Pocket
Hard Disk Drive
Kablosuz ağ bağlantısı
MSI CardBus CB54G
Anakart
Foxconn 875A02-6EKRS

76

Bellek
OCZ DDR PC-4400
Lazerli işaretleyici
Acrox Trigger
Hoparlör seti
Logitech Z-640

78

Dizüstü PC soğutucusu
Vantec LapCool
Notebook Soğutucusu
Ekran kartı
XGI Volari V8
Dijital video kamera
Trust 742AV Power Video

80

Renkli lazer yazıcı
HP Color Laserjet 2550

82

Hoparlör seti
Creative GigaWorks S750

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/donanim adresinde bulabilirsiniz.

Yeni Donanım TESTLERİ

Bilgisayar piyasasına her ay yeni ürünler katılıyor. CHIP Test Merkezi olarak, bu ürünleri mümkün olduğunca tanıtmayı hedefliyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç donanım ürünlerinin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Bu ay da yine birbirinden ilginç ürünlerle karşı karşıyayız. Bu ürünlerin ortak özelliği, hiçbirinin TOP10 tablomuzdaki ürün ailelerinden olmaması. Bir başka deyişle, bu ay incelenen ürünlerin çoğunluğu bilgisayar çevre birimidir. 4 satırlık OLED ekranlı Muzio MP3 çalar bunlardan biri. Oldukça şık bir tasarımı sahip olan Muzio, dönebilen ve bilgisayara takılı olmadığı zamanlarda iç kısma yerleşen USB portu ile ilgi çekiyor. Bu ay dikkatleri üzerine çeken diğer bir ürün Siemens'in SpeedStream 5200 adlı ADSL modemi oldu. Gelişmiş ağ güvenliği özellikleri ile donatılmış olan bu ürün, iletişim güvenliğinin önemini artırdığı bu dönemlerde kuşkusuz oldukça etkili bir çözüm. Ayın ürünlerine gelince: HP sayesinde artık her eve bir renkli lazer yazıcı girecek. Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz

HP ürünü Color Laserjet 2550, fiyatı ile bunu bize kanıtıyor. Hemen söyleyelim, ürünün fiyatının düşüklüğüne rağmen kaliteden

hiç ödün verilmemiş; dolayısıyla oldukça kaliteli ve hızlı çıkışlar almak mümkün. Bu ay sizler için seçtiğimiz diğer bir ürün de Creative'in Gigaworks S750 hoparlör seti. Çoğu ev sineması sisteminin 6 kanallı (5.1) olduğu şu sıralar Creative hem Audigy 2 serisi ses kartları, hem de bu yeni hoparlör seti ile 8 kanallı ses çıkışı sağlıyor. Dolby Digital ses standardının son sürümü olan Dolby Digital EX ile DTS-ES gibi başarılı standartları destekleyen Creative, optik, koaksiyel ve analog girişleri sayesinde isteğe bağlı olarak oyun konsolu, TV, ve de DVD çalarla da bağlantı kurabiliyor.

Ecevit Bıkmış, ecevitb@chip.com.tr, (MCSA+MCSE)

DEĞERLENDİRME

Donanım test sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı".

Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu yeni puan sistemini ürünleri daha kolay

değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Böylece puanlandığımız ürünleri başka ürünler ile kıyaslayıp size göre bir alternatif oluşturup oluşturmadığını belirleyebilirsiniz. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen ürünler, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimizde yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz. Top 10 listelerinin tamamına www.chip.com.tr adresinden de ulaşabilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

MP3 çalar**MUZIO MP3 ÇALAR**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Tellioglu
BİLGİ İÇİN (212) 213 34 40
WEB www.tellioglu.com.tr
FİYAT 166 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 1.1
Dosyalar MP3, WMA, LWF, LVW
Bellek 256MB
Ağırlık Pil hariç 42 gr
Boyut 84 x 33 x 23 mm
Diğer 4 satırlık OLED ekran, FM Radyo

ADSL modem**SIEMENS SPEEDSTREAM 5200 ADSL**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Siemens Türkiye
BİLGİ İÇİN (216) 459 20 00
WEB www.siemens.com
FİYAT 99 EURO + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Ethernet, USB
Downstream 8 Mbps
Upstream 1 Mbps
Standartlar IEEE 802.3, T1.413 issue
2 G.992.1 (G.DMT) G.992.2 (G.Lite)
Boyut 97,5 x 67,5 x 45,1 mm
Ağırlık IEEE 802.11d

Güç kaynağı**TAGAN TG480**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 40 20
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 119 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Güç değeri: 480 Watt
Güç çıkışı 10 adet IDE, 2 Adet FDD, 2 SATA
ATX adaptör ATX 20 pin / ATX 24 pin
Fan 2 adet 80 mm
Diğer Altın kaplama konektörler, toprak konektörleri, kauçuk korumalı güç anahtarı

4 SATIRLIK OLED İLE MP3 KEYFİ: Birçok farklı özelliği bünyesinde barındıran Muzio, ilk bakışta şık tasarımı ve ele oturan sağlam gövdesiyle dikkat çekiyor. Dönebilen ve bilgisayara takılı olmadığı zamanlarda iç kısma yerleşen USB portu da ürünün kullanışlılığını artırıyor. Bu tip ürünlerin bir problemi loş bir ışık altında ya da karanlık bir ortamda kullanıldıkları zaman ekranın sadece bir tuşa basarak arkaplan ışığı çalıştığı zaman görülebilmesi. Ancak Muzio'nun 4 satırlık OLED grafik ekranı hem temiz bir görüntü sağlıyor hem de arkaplan ışığına ihtiyaç duymadan her koşulda ekranın görülebilmesini mümkün kılıyor. ID3 bilgileri bu ekrandan görülebiliyor. Ürün MP3 ve WMA dosyalarını çalabiliyor. Bunun yanı sıra otomatik arama ve kayıt fonksiyonu bulunan FM radyo olarak kullanılabilir. 9 kanallı 7 hafızalı ekolayzer ise bu kadar ufak bir ürün için fazlasıyla gelişmiş. Ses kaydı da yapabilen ürün ne yazık ki USB 2.0 ile çalışmıyor.

SONUÇ: 256 MB bellek, ergonomik ve şık dış yapı ile OLED ekran bir arada. FM dinleyebilmek, ses kaydedebilmek de mümkün.

- + Başarılı ergonomi, geniş bellek
- + Her ışıkta ekran görülebiliyor
- + 4 satırlık OLED ekran

SOHO DSL ROUTER: Speedstream 5200 küçük iş grupları ile birlikte ev kullanıcılarının da ihtiyaç duydukları bağlantı esnekliği ile güvenliği beraber sunan bir ADSL yönlendirici. İsteğe bağlı olarak Ethernet ya da USB arayüzünden bağlantı kurabilen Speedstream'in zahmetsizce kuruluyor ve web arayüzü üzerinden yönetilebiliyor olması büyük bir avantaj. Bu sayede PPPoE parametrelerinin yanı sıra, kapsamlı routing özellikleri de temel bilgilere sahip kişiler tarafından rahatlıkla ayarlanabiliyor. Buna ek olarak NAPT, DHCP ve DNS gibi fonksiyonlar da bu arayüz üzerinden aktif hale getirilebiliyor. Speedstream 5200'ün beğendiğimiz bir özelliği gelişmiş ağ güvenliği özellikleri ile donatılmış olması. İletişim güvenliğinin önemi arttığı bu dönemlerde Denial Of Service ve ICASA uyumlu bir Stateful Inspection Firewall'a sahip olan ürün, bu sayede hem kurumsal hem de son kullanıcıların güvenli bir şekilde internete odaklanmasını sağlayabiliyor.

SONUÇ: Esnek, zengin özellikli ve bir o kadar da güven ile ev ve ofislerin internet erişim yeteneklerini güçlendiriyor.

- + Başarılı ergonomi, etkili çalışma
- + Gelişmiş güvenlik duvarı özelliği
- + Türkçe kurulum kılavuzu ile kolay kurulum

YENİ NESLİN GÜÇ KAYNAĞI: Günümüzde stabil bir PC sistemini oluşturmak için gerekli en önemli parçalardan biri kuşkusuz güç kaynağı. Nedeni, yeni teknolojilerin gün geçtikçe daha çok güç ihtiyacı duymaları. Dolayısıyla yetersiz bir güç kaynağı bu tür parçaların da stabil çalışması beklenemez. Durum böyle olunca performans tutkunlarının, sunucu kullanıcılarının veya overclock çılgınlarının en önemli ihtiyaçlarından biri şüphesiz yüksek performanslı bir güç kaynağı oluyor. Tagan TG480 güç kaynaklarının seçkinler sınıfında yer alan bu tür bir ürün. Yeni teknolojileri destekleyen Tagan, 20 pinlik ATX yapılarını çalıştırmakla birlikte yakın gelecekte tanışacağımız i915 ve i925 yonga setlerinin Intel 24 pin BTX yapısındaki anakartlarına da uyumlu. Çok sayıda güç çıkışı barındıran bu ürünün SATA güç çıkışlarına da sahip olması beğenimi kazandı. Bizi en çok şaşırtan tarafları ise sessiz çalışmasının yanı sıra bir o kadar da etkili bir soğutma sağlaması.

SONUÇ: Geniş bir kitleye hitap eden Tagan, 480 Watt'lık güç değeri ile sürekli çalışma ihtiyacı duyan sistemler için oldukça makul bir seçim.

- + Yüksek performans
- + ATX ve BTX sistemlere uyumlu
- + Düşük gürültü teknolojisi

Dijital fotoğraf makinesi

ORITE VC5000Z

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Beyaz Bilgisayar
BİLGİ İÇİN (216) 449 38 25
WEB www.beyazbilgisayar.com.tr
FİYAT 340 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 5,3 Megapiksel
Çözünürlük 2560 x 1920
Zum 4X Dijital, 3X Optik
Bellek yuvası SD/MMC Card
Boyut 101 x 56 x 34 mm
Ağırlık 174 gr

MP3 çalar

MSI MEGASTICK 256/MP3

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41,
(212) 479 46 46
FİYAT 212 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek 256 MB
Arabirim USB 1.1
Desteklediği formatlar MP3, WMA, ADPCM
Boyut 95.7 x 31 x 18.9 mm
Ağırlık Pille birlikte 40 g
Diğer Radyo özelliği var

Anakart

EPOX 8KDA3+

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Mascom
BİLGİ İÇİN (212) 321 17 00
WEB www.mascom.com.tr
FİYAT 210 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Yonga seti nVidia nForce3 250Gb
İşlemci yuvası Socket 754
FSB hızı Athlon64 1.6GTs Hyper Transport
Bellek yuvası 3 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 1 AGP, 6 PCI

SONY + SAMSUNG = ORITE: Orite'nin VC5000Z modeli hiç şüphesiz bu ayki ilginç ürünlerden biri. 5,3 Megapiksel çözünürlüklü bir dijital fotoğraf makinesi olan Orite toplam 12X zum ile 2.560 x 1.920 çözünürlüğe kadar çekim yapabiliyor. Ayrıca boyutları da oldukça küçük ve hafif. Ancak ürünün ergonomisi maalesef orta seviyelerde seyrediyor. Örneğin modlara geçiş tuşu basit bir yapıda. Ayrıca menu ve playback düğmeleri de oldukça küçük ve rahatsızlık verici, hatta parmakları kalın olan biri için zaman zaman zorlayıcı. Buna ek olarak menü yazılımı da yeterince geniş ve açıklayıcı değil. Bizi şaşırtan bir özellik ise Orite'nin Sony CCD algılayıcı ve Samsung lensle donatılmış olması. Bu, resim çekimlerinde ürünün hakkını vermesini sağlıyor. Öyle ki zumlu çekimlerde bile iyi bir performans yakalamak mümkün. Karanlık ortamlarda yaptığımız resim çekimlerinde de iyi sonuçlar elde ettiğimizi söylemeliyiz.

SONUÇ: Ergonomisi her ne kadar orta seviyelerde seyretse de kalitede hakkını verdiğini söylemeliyiz. Tabii bu kaliteyi profesyonel ürünlerinkilerle kıyaslamamak şartıyla.

- + Oldukça kaliteli resim görüntüsü
- + Yüksek çözünürlüklerde kayıt olanağı
- + Sesli video kayıt

BEŞ PARMAKTA BEŞ MARİFET: MSI ince ve hafif MP3 çaları ile "her parmağında bir marifet" sözüne nazire yaparcasına beş farklı işleve sahip. MP3 ve FM radyo çalabiliyor, ses ve radyo kaydı yapabiliyor, USB disk ve dil öğrenme aracı olarak kullanılabilir. 256 MB belleği ile MP3 ve WMA formatındaki dijital müzik çalabilmesinin yanında dahili mikrofonu ile ADPCM formatında ses kaydedebiliyor. Bir adet AAA kalem pil ile çalışan ürün yaklaşık 12 saat dijital müzik dosyalarını çalabiliyor ve ses kaydedebiliyor. Ucundaki kapak çıkartılarak bilgisayara USB (1.1) portundan takılan ürün, enine geniş olduğu için PC kasasının arkasındakiler gibi dikey portlarda üst ve altındaki girişleri tıkayabiliyor. Böyle bir durumda kütudan çıkan mini uzatma kablosu kullanılabilir. 2 satır LCD ekranı arka aydınlatmaya sahip. Üst kısmındaki kaydırma tuşu sayesinde menüye girmek ve ayarları yapabilmek mümkün.

SONUÇ: MSI doygun bir kutu içeriği ile sunduğu üründe USB 2.0 desteğini ihmal etmiş. Bunun yanında menülerde gezmenin zorluğu da bir eksi. Ancak beş farklı fonksiyon ve geniş bir hafıza bulunuyor.

- + Geniş bellek ve beş farklı kullanım alanı
- Ek kablo gerekebilir
- Scroll ayarlama yapmakta yetersiz

YENİ NFORCE İLE PERFORMANS VE GÜVENLİK: Bugünlerde nVidia, nForce3 250Gb olartak adlandırdığı yeni bir yonga setiyle karşımızda. Epox'un 8KDA3+ modelinde yer alan bu yonga setinin özelliği de AMD'nin yeni nesil 64 bit işlemcileriyle uyumlu olması. Esasında bu yeni bir özellik değil, çünkü nVidia'nın nForce 150 yonga seti bu işlemci ailesini zaten destekliyordu. Burada yenilik nForce150'un yararlanamadığı özellik ve işlevlerin bu yeni yonga setinde yer alması. Bu sayede güncel ses standartları ile Serial ATA teknolojisi ve daha da önemlisi Hyper Transport Protokolün daha da etkili kullanılması sağlanmış. Örneğin Epox 8KDA3+'ın desteklediği 8 kanal ses, Silicon Image RAID kontrolör ve 4 adet SATA portu gibi. Öyle ki diğer bir yonga seti üreticisi olan VIA'dan özellikle multimedya uygulamalarında az da olsa daha iyi sonuçlar aldığını söyleyebiliriz.

SONUÇ: nVidia bu yonga setiyle VIA'yı yakalayıp geçmiş durumda. Ayrıca başarılı donanım seçiminin yanı sıra donanımsal güvenlik duvarına sahip olması da farkı açıyor.

- + Hyper Transport Link ile 6,4 GB/s'lik bant genişliğinde çalışma
- + Donanımsal güvenlik duvarı desteği
- + Tam donanımlı bir anakart

Bellek kart okuyucusu**ERGOTECH PHOTOPLAYER**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Transdata
BİLGİ İÇİN (216) 336 00 20
WEB www.transdata.com.tr
FİYAT 69 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 1.1.
Bellek türü CF, SD, MMC, MS, SM, MD
Boyut 125 x 90 x 23 mm
Ağırlık 125 gr
İşletim sistemi Win98/2000/Me/XP MAC
Diğer Video çıkışı

Dijital fotoğraf makinesi**MINTON MDC1500**

CHIP PUANI

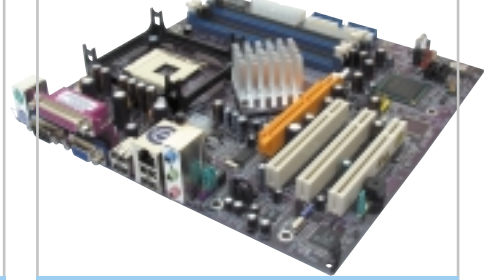
FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Minton
BİLGİ İÇİN (212) 519 72 87
WEB www.minton.com.tr
FİYAT 150 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Algılayıcı 3.3 Megapiksel
Çözünürlük 2560 x 1920
Zum 4X Dijital
Bellek yuvası SD/MMC Card
Boyut 98 x 51 x 37 mm
Ağırlık 122 gr

Anakart**ECS 865G-M**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Armada
BİLGİ İÇİN (212) 230 89 80
WEB www.armada.com.tr
FİYAT 92 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü MicroATX
Yonga seti i865G
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 400/ 533 / 800 FSB
Bellek yuvası 4 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 1 AGP, 3 PCI

VERİ AKTARMANIN VE OYNATMANIN EN KOLAY YOLU: PhotoPlayer benzer ürünlerinden çok farklı özelliklere sahip. Bellek kartlarına çektiğiniz fotoğrafları ve videoları hem bilgisayarda hem de evinizdeki televizyonda seyretme imkanına sahip olmanız. Evet doğru okudunuz, sahip olduğunuz TV çıkışı sayesinde ürünü televizyona bağlamak ve buradaki bilgileri ekranda görmek mümkün. Yalnız dikkat edilmesi gereken konu çekilen fotoğrafların JPEG, videoların da AVI biçiminde olmaları. Bu kriterlere uyulduğunda 6 megapiksel çözünürlüğe kadar olan resimler hızlı bir şekilde aktarılabilir. Buna ek olarak birlikte verilen kumanda yardımı ile ister slide show isterse de önizleme modlarına geçilebilir. 125 x 90 x 23 mm boyut ve 125 gram ağırlık değerleri ile başarılı bir ergonomik yapıya ve taşınabilir boyutlara sahip olan ergotech gerek bilgisayara gerekse de televizyona gayet kolay bir şekilde kuruluyor. Ayrıca CF, SD, MMC, MS, SM ve MD bellek kartları desteği ile hemen her türden kartla çalışıyor.

SONUÇ: Birçok bellek kartını destekleyen bu ürün TV'ye doğrudan bağlantı kurabilen başarılı bir kart okuyucusu.

- + TV'ye bağlantı olanağı var
- + Birçok bellek kart türünü destekliyor
- + Kolay kurulum ve kullanım

RESİM ÇEKMEK ARTIK DAHA EĞLENCİLİ: Bu ay tanıtacağımız ürünlerden bir diğeri olan Minton MDC1500, bir dijital fotoğraf makinesinden beklentileri büyük olmayan kullanıcılar için tasarlanmış bir ürün. Dolayısıyla yazılım yardımı ile 5 Megapiksel'le çıkan 3.3 Megapiksellik CCD algılayıcının bu kullanıcı kesimi için oldukça yeterli olduğunu söyleyebiliriz. Dahili hafıza sadece 16 MB ile sınırlandırılmış. Fazlasını arayan kullanıcılar için bir SD/MMC kart yuvasının bulunması artık neredeyse standart halini aldı. Temel özelliklerle donatılmış olan bu ürün, gece çekimi, video kayıt ve ses kaydı ile kendisini rakiplerinden farklılaştırıyor. Ayrıca çekilen fotoğrafların daha eğlenceli görünmesi için çeşitli çerçeve efektleri de eklenebilir. Buna karşın ergonomisi ve resim kalitesi orta seviyede. Modlar arasında geçişi sağlayan tuş takımı da oldukça basit işçilikte. Kullanılan 1,6 inç boyutundaki LCD ekranı ise birçok kullanıcı için yeterli.

SONUÇ: Kullanımı oldukça basit olan bu ürün, fazla beklentisi olmayan ama birçok işleve sahip olmak isteyen kişiler için farklı bir alternatif.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Photo frame ile eğlenceli çekimler
- + Gece çekimi ve ses kaydı yapabiliyor

i865'LERDE PRESCOTT DESTEĞİ: Eskiden entegre çözüm sağlayan anakartlar genelde fazla beklentisi olmayan veya yeni başlayan kullanıcılar için kullanılıyordu. Günümüzdeyse bunu söylemek pek mümkün değil, çünkü bu ay incelediğimiz ECS 865G-M ürünü güncel teknolojileri desteklemekle kalmıyor, yeni nesil işlemci desteği de sunuyor. Çift kanal bellek desteği ve Prescott işlemci uyumluluğu ile başarılı performans değerleri ortaya koymak mümkün oluyor. ECS 865G-M'nin ilk göze çarpan özelliği ise renk kodları ile donatılmış olması. Bu oldukça hoşumuza gitti. Çünkü bu sayede temel bilgilere sahip kişilere montaj esnasında büyük bir kolaylık sağlanmış. Kullanılan Intel Extreme Graphics II grafik işlemcisi birçok kullanıcı için yeterli sayılabilir, zira bu grafik işlemcisi ile çok sayıda oyunu sorunsuzca çalıştırmak olası. Daha fazlasını arayan kişiler için tabii ki bir AGP portu yer alıyor.

SONUÇ: Düşük maliyetli PC sistemlerin tercihi olan bu anakart, orta seviyeli performansa karşın fiyat/performans oranı ile ilgi çekiyor.

- + Başarılı fiyat/performans oranı
- + Intel Prescott işlemci desteği
- + Renk kodlarına sahip, güncel teknolojilere uyumlu

HDD kutusu

STLAB POCKET HARD DISK DRIVE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Eryaz
BİLGİ İÇİN (212) 217 87 87
WEB www.eryaz.com.tr
FİYAT 28 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim USB 2.0
Desteklenen HDD 2,5"
Konnektör USB, Power, Slide Switch, IDE 44 pin
Desteklenen standart ATA/33/66/100
Boyut 133 x 78 x 12.8 mm
Ağırlık 160 gr

Kablosuz ağ bağlantısı

MSI CARDBUS CB54G

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

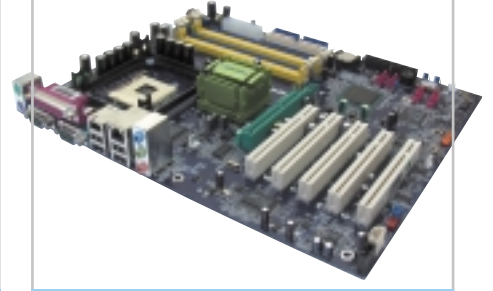

FİRMA Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 321 41 41,
(212) 479 46 46
FİYAT 49 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim PCMCIA
Standartı 802.11g
Hız 11 / 54 MBps
Etki alanı 100 m
Veri güvenliği 64/128 bit WEP
Boyut 115 x 54 x 7 mm

Anakart

FOXCONN 875A02-6EKRS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Çözüm
BİLGİ İÇİN (216) 329 19 89
WEB www.cozum.com.tr
FİYAT 129 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Form faktörü ATX
Yonga seti i875P
İşlemci yuvası Socket 478
FSB hızı 533 / 800 FSB
Bellek yuvası 4 x DDR SDRAM
Yuva sayısı 1 AGP, 5 PCI

DİZÜSTÜ SİSTEMLERDE İKİNCİ DİSK DEVRİ: Dizüstü sistemlerde diskin kapasitesi dolduğunda ikinci bir disk alıp birlikte kullanmak neredeyse imkansız. Bunun nedeni de dizüstü sistemlerde sadece bir adet disk yuvasının bulunması. Yine de ikinci bir diski bu sistemlere entegre etmenin bir yolu var. Nasıl mı? Bu ay inceleme fırsatı bulduğumuz STLAB'ın Pocket Hard Disk Drive'ı ile. Çünkü 2.5 inçlik dizüstü diskler için tasarlanmış olan STLAB harici bir sabit disk kutusu. Daha doğrusu, içinde IDE arayüzünü USB 2.0'a çeviren bir devreye sahip olan ve bu devreyi metal bir kutunun içinde barındıran bir ürün. STLAB'ın kurulumunun gayet basit olduğunu belirtelim. Kutunun içini açıp 2,5 inçlik diski yerleştirmek ve USB kablosunu dizüstü sistemine takmak yeterli. Gerisini Windows işletim sistemi kendi hallediyor. Yalnız güç ihtiyacı ekstra bir USB ya da PS/2 bağlantısından sağlanıyor. Bunun avantajı, gömlek cebinize sığan bu ürün ile birlikte bir güç adaptörüne gerek duyulmaması.

SONUÇ: STLAB, 2,5 inçlik diskleri USB 2.0 arayüzlü harici disklere çeviren başarılı bir çözüm.

- + USB 2.0 desteği sunuyor
- + Başarılı ergonomi
- + USB ve PS/2'den güç ihtiyacını karşılıyor

DİZÜSTÜ SİSTEMLERE 802.11G: Geçen aylarda MSI'nin kablosuz haberleşme standardı için geliştirdiği erişim noktası ve ağ geçidi çözümünü inceleme altına almıştık. Bu ay sıra MSI'nin dizüstü sistemler için kullanılması düşünülen PCMCIA arayüzlü ve 802.11G standartlı kablosuz ağ adaptöründe. 54 Mbit'lik veri transfer hızıyla göze çarpan CardBus CB54G, ev ağılarından büyük şirket ağlarına kadar geniş bir uyumluluğa sahip bir ürün. 802.11G standardının yanı sıra 802.11b standardına da uyumlu olması büyük bir avantaj. CB54G'yi test ettiğimizde 802.11b modunda yaklaşık 6 Mb/saniye'lik bir hız değerine ulaştık. Bu değer 802.11b standardı için oldukça başarılı. 802.11g modunda ise 22 Mb/sn'lik bir değer ile karşılaştık. Teorik olarak bu değer 54 Mb/sn olması gerektiğini biliyoruz, ne var ki kablosuz haberleşme bandındaki kirlilikler hesaba katıldığında 22 Mb/sn'nin de ortalamasının üstünde bir değer olduğunu söyleyebiliriz. Yalnız, bu değerlerin sadece karışık olmayan modlarda geçerli olduğunu söylemeliyiz.

SONUÇ: Etkili çalışma ve kolay kurulum, üstelik 54 Mb/sn'lik hız değeri ile.

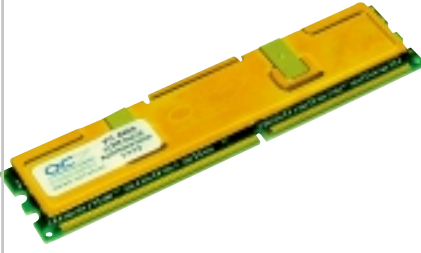
- + Yüksek performansta etkili çalışma
- + Kolay kurulum
- + Yazılımsal ve görsel destek

FOXCONN ANAKARTLAR TÜRKİYE PAZARINDA: Bu ay, daha önce hiç duymadığımız ama bir o kadar da tanıdığımız bir anakart markası inceleme altında. İncelediğimiz ürünün modeli 875A02-6EKRS, markası da Foxconn. Bu markanın birçok kişi için pek bir şey ifade etmediğini biliyoruz. Oysa Apple, Dell ve HP'nin masaüstü sistemlerinde bu anakartı kullandığını hatta Intel ve Leadtek'in ürünlerini bu üreticiye direkt olarak ürettirdiğini söylesek birçoğumuz şaşırır. Evet, Foxconn esasında uzun süredir bizim pazarımızda. Şimdiki farkı kendi marka ve model numaraları ile görünmesi. 875A02-6EKRS adından da anlaşılacağı gibi i875 yonga setine sahip bir anakart. 6 kanal ses, Gigabit Ethernet ve SATA desteği gibi özellikleri sunan Foxconn bu alanda rakiplerinden geri kalmıyor. Anakartın gelişen teknolojileri yakından takip ettiğini görebilmek mümkün. Rakiplerine üstünlük sağladığı nokta ise oldukça stabil çalışabilmesi.

SONUÇ: Foxconn, PC sisteminin canını çıkarmayan kullanıcılar için oldukça iyi bir performansın yanı sıra bir o kadar da stabil çalışan bir ürün sunuyor.

- + Yüksek performans, stabil çalışma
- + SATA RAID desteği var
- ATA/133 desteği yok

Bellek

OCZ DDR PC-4400

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

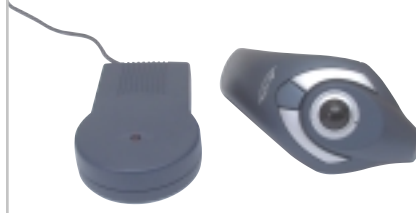

FİRMA DijitalTrend
BİLGİ İÇİN (212) 266 87 70
WEB www.digitaltrend.com
FİYAT 364 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Bellek türü	DDR550
Çalışma hızı	550 MHz
Kapasite	2 x 512 MByte
Rate timing	3-4-4-8
Voltaj	2.8 V
Diğer	Bakır soğutma var

Lazerli işaretleyici

ACROX TRIGGER

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Element
BİLGİ İÇİN (212) 356 75 22
WEB www.elementbilgisayar.com.tr
FİYAT 99 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Alıcı tipi	RF
Mesafe	Yaklaşık 7,5 metre
Tuş sayısı	Trackball ve 4 tuş
Güç	2 x AAA pil
Arabirim	USB
Çözünürlük	200 dpi

Hoparlör seti

LOGITECH Z-640

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem
BİLGİ İÇİN (212) 671 10 71
WEB www.hs.com.tr
FİYAT 89 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Hoparlör	5 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer çıkışı	25W
Satellite çıkışı	9W
RMS	70W
Frekans aralığı	20 Hz – 40 KHz
Giriş impedance	5000 ohm

P4 İŞLEMCİLER İÇİN MAKSİMUM PERFORMANS: “Performans her şeyden önemli” diyen kişiler için bu ay oldukça ilginç bir ürün tanıtacağız. Ürünün adı OCZ DDR PC-4400, yani Dual Channel Performan- ce serisi olarak adlandırılan ve özellikle Intel i865 ve i875 yonga setleri için, maksimum performansı yakalayabilmek amacıyla tasarlanmış bellek modülleri. Bellek modüllerinin önemli gelişmesi CAS latency teknolojisi ve ürünler Low latency ve Enhanced Latency olarak kendi içlerinde ayrılıyorlar.

Ama OCZ dışında en performanslı bellek türleri CAS2 teknolojisine sahip ürünler olarak kabul ediliyor. Çünkü OCZ PC-4400 bellek modülleri, Hyper Speed teknolojisi ile CAS2 teknolojisinin performans değerlerine yaklaşmasını biliyor. Bunu da 550 MHz’lık bir çalışma performansına sahip iki adet bellek modülüyle başarıyor. Testlerimizde bunu görme fırsatımız oldu. Özellikle overclock esnasında sistem stabilitenin bozulmaması hoşumuza gitti.

SONUÇ: Overclock işlemine çok uygun olan bu bellekler ile oldukça yüksek bir performans elde etmek mümkün.

- + Yüksek bir performans sunuyor
- + Etrafında bakır soğutucular var
- + Başarılı overclock performansı

SUNUMLAR KONTROL ALTINDA: Sunum sırasında bir lazerli işaretleyici kullanmak anlatımınızı güçlendirmenizi sağlayabilir. Ancak elinizde lazerli işaretleyiciyle, sunum yapacağınız kitlenin karşısında dururken bir yandan da sunumu bilgisayar- dan yönetmeniz gerekecek; bu da yönet- me işini bir başkasına bırakmanız gereke- ceği anlamına geliyor ve gereken uyumun sağlanamaması durumunda iyi hazırlan- mış bir sunumu kötü hale getirebiliyor. Ancak Acrox’un hem kablosuz Trackball hem de lazerli işaretleyici özelliğini taşı- yan Trigger (tetik) adlı ürünü bu sorunu kökten çözüyor. 200 dpi çözünürlüklü Trigger bir fareden biraz büyük ve ele otu- ran bir yapıya sahip. Ortadaki trackball’a ek olarak üç tuşu bulunuyor. Bilgisayara USB’den bağlanan, neredeyse fare büyü- lüğündeki radyo alıcısıyla 7,5 metreden iletişim kurabilen alet, iki adet AAA pille çalışıyor. Radyo frekansı kullandığı için aradaki fiziksel engellerden etkilenmiyor ve açısı kısıtlanmasız bulunmuyor.

SONUÇ: Özellikle lazer işaretleyici olması sunumun etkisini artırıyor ve 7,5 metre gibi bir mesafeden çalışabiliyor.

- + Radyo alıcısı ile uzak mesafede çalışma
- + Lazerli işaretçi ile sunumun etkisini artırıyor
- Alıcı çok büyük

İDEAL BİR ÇÖZÜM: Logitech Z-640, TV, MP3 çalar, müzik seti, DVD ve PC’yi tek bir sistemde bileştirmek isteyenler için ideal bir çözüm sunuyor. Çünkü bu ürün el kontrollü Dolby Digital 5.1 sese sahip beş adet 9W gücünde uydu hoparlör ve bir adet ahşap yapılı subwoofer’den oluşuyor. Birlikte verilen adaptör kablusuyla TV, MP3 çalar, müzik seti ve oyun konsol- larına kolayca bağlanabiliyor. Döner taba- nı ve yenilenmiş uydu hoparlör tasarımı sayesinde duvar veya herhangi bir yere kolayca monte edilebilen Z-640, kuman- da düğmelerinin kolay kullanılabilirliği ile ilgi çekiyor. Bu düğmeler M2D sesi aktif etmek için Matrix, genel ses, açma/ka- pama ve merkez kolon olmak üzere orta hoparlörde yer alıyor. Ayrıca merkez ko- lon üzerinde birde kulaklık çıkışı olması beğenimizi kazandı. Çünkü bu sayede is- tedığınız an çevreyi rahatsız etmeyecek ses düzenine geçebilirsiniz. PC kullanıcı- larının Z-640 ile özellikle oyunların keyfi- ne varabileceklerini düşünüyoruz.

SONUÇ: Toplam çıkış gücü orta seviyede olmasına rağmen uygun fiyatı ve oyunlar- daki gücü ev kullanıcıları için oldukça ilgi çekici bir seçenek.

- + Fiyat performans oranı iyi
- + Derin ve yumuşak baslar veriyor
- Yüksek seste tizlerde bozulma

Dizüstü PC soğutucusu

**VANTEC LAPCOOL
NOTEBOOK SOĞUTUCUSU**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Dijital Center
BİLGİ İÇİN (212) 217 4020
WEB www.dijitalcenter.com
FİYAT 60 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim	USB 2.0
Bağlantılar	4 USB Out, 1 USB In
Fan boyutu	70 x 70 x10 mm
Boyut	300 x 255 x 45.5 mm
Ağırlık	560 gr
Diğer	Fan hız ayarı

Ekran kartı

XGI VOLARI V8

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA XGITECX
BİLGİ İÇİN www.xgitech.com
WEB www.xgitech.com
FİYAT HENÜZ BELLİ DEĞİL

TEKNİK VERİLER

İşlemci	XGI Volari V8
Bellek	128 MB DDR
GPU frekansı	300MHz
Bellek frekansı	500 MHz
Veriyolu	AGP 2X/4X/8X
Diğer	TV-Out ve DVI çıkışı var

Dijital video kamera

**TRUST 742AV
POWER VIDEO**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Beko ITC
BİLGİ İÇİN www.beko.com.tr
WEB www.trust.com
FİYAT FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK VERİLER

Arayüz	USB 2.0
Algılayıcı	2.0 megapiksel CMOS
Bellek yuvası	SD / Multimedia Card
Zum	4x dijital
Video çözünürlük	640*480(11fps) / 352*288(29fps)

DİZÜSTÜ SİSTEMLER ARTIK ISINMAYACAĞAK: Dizüstü PC'lerin ısınma problemi gün geçtikçe daha büyük bir sorun teşkil ediyor. Hele mobil işlemciye sahip olmayan sistemlerde, bu en büyük dertlerden biri. Isınma dizüstü bilgisayarınıza zarar verip ömrünü kısaltıyor. Bunun önüne geçmek için birçok çözüm var ama Vantec'in dizüstü soğutucu ürünü bunların en etkililerinden biri. Nasıl mı? Vantec Notebook Cooler esasında üzerinde iki adet fan bulunan bir tablet. Isınan dizüstü bilgisayarınızı bu tabletin üstüne koymanız yeterli. Oldukça sessiz ve hızları da ayarlanabilen bu fanlar ile ısınan parçaların kişiyi rahatsız etmeden soğutabilmesi sağlanabiliyor. Ayrıca üzerinde 4 port girişli bir de USB Hub yer alıyor. Ürünün güç ihtiyacını ayrı olarak bir adaptörden alabilmesini de unutmamak gerekli. Dezavantajı ise dizüstü PC'lerin temel özelliğini oluşturan taşınabilirlik kavramına aykırı düşmesi. Çünkü bu ürün her dizüstü sisteme uyumlu olması açısından 300 x 255 x 45.5 mm boyutlarında.

SONUÇ: Sahip olduğu ikili fan sistemi ile dizüstü sistemlerinin ısınmasına izin vermiyor.

- + Her dizüstüne uyumlu, etkili soğutma
- + Ayarlanabilir fan hızı
- + 4 portlu USB 2.0 Hub'ı var

GİRİŞ SEVİYESİ İÇİN BAŞARILI BİR ALTERNATİF: nVidia ve ATI arasındaki savaş kıyasıya sürerken nadir de olsa bu arenaya başka bazı aktörler de girebiliyor. XGI grafik pazarında ümit veren yonga üreticilerinin başında geliyor. XGI tarafından doğrudan test merkezimize yollanan Volari V8 genel olarak dikkate değer bir ürün. XGI'dan gelen referans tasarımı kart Volari V8 Ultra işlemcisine sahip ve 128 MB, 4 ns Hynix bellekle donatılmış. Kartın işlemci çekirdek hızı 300 MHz'ken bellek hızı 250 MHz (500 MHz DDR). Kartın sürücülerinde bulunan ayarlarla bu hızlar kolayca artırılarak sınırlı oranda (Maksimum 550 MHz bellek, 325 MHz çekirdek) overclock yapılabilir. Belirtilen sınırlar arasında yapıldığında overclock işlemci pek sorun çıkarmıyor. AGP 8x yapıdaki kart DirectX 9.0'ı tam anlamıyla destekliyor. Kart, Vertex Shader 2.0 uyumlu 2 üniteye ek olarak 4 adet pixel shader ünitesi (versiyon 2.0), 8 adet pixel rendering pipeline'a sahip.

SONUÇ: Giriş seviyesi için fiyat/performans oranı açısından başarılı olması beklenen bir ürünle, yani Volari V8'le piyasada adından epey söz ettirecek gibi.

- + Tam DirectX 9.0 desteği
- + Sessiz
- + Düşük güç tüketimi

O SADECE BİR KAMERA DEĞİL: Trust'ın dijital video kamera almak isteyenler için ekonomik bir DV çözümü olan 742AV modeli, neredeyse bir avucunuzun içine sığabilecek kadar küçük ve oldukça hafif. Kullanıcıya beş fonksiyon birden sunan kamerayı bu şekilde dijital fotoğraf makinesi, ses kayıt cihazı, MP3 çalıcı ve web kamerası olarak kullanmak da mümkün oluyor. Trust 742AV, üzerindeki iki megapiksel çözünürlüğe sahip 1/2" CMOS ile 1.600x1.200 çözünürlükte resim çekebiliyor. Resimleri JPEG, videoları ise ASF olarak kaydeden kamera dahili olarak 16 MB hafızaya sahip. Ek olarak istenirse 512 MB'a kadar SD ya da 128 MB'a kadar Multimedia Card da kullanılabilir. 4x zum, dijital olması yüzünden çok fazla kullanım avantajı sağlamıyor. Modlar arasında geçmek için kullanılan tekerlek, açılabilir ekranı ve kulaklık ile TV için tüm çıkışlara sahip olması ile kullanımını çok pratik bir kamera.

SONUÇ: Gün ışığında hem video hem de fotoğraf çekim kalitesi oldukça tatmin edici. Uygun fiyatı ile, dijital video dünyasına geçiş yapmak isteyenler için iyi bir başlangıç.

- + 5 fonksiyona sahip combo yapı
- + Uygun fiyat
- Loş ortamlar için uygun değil

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
07/2004

Renkli lazer yazıcı

HP COLOR LASERJET 2550

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

- + Uygun fiyat, kaliteli baskı
- + Masaüstünde başarılı ergonomi
- Kağıt besleme ünitesi yok

FİRMA HP Türkiye
BİLGİ İÇİN (212) 579 79 79
WEB www.hp.com.tr
FİYAT 575 \$ + KDV

TEKNİK VERİLER

Arabirim Paralel, USB 2.0
Baskı hızı siyah/beyaz 20 sayfa/dak
Baskı hızı renkli 4 sayfa/dak
Baskı çözünürlüğü 600 dpi
Boyut 482 x 452 x 325 mm
Ağırlık 21.7 kg

kı teknolojisi sayesinde renk geçişlerinde yaşanan hataları da minimuma indirgeyen HP, tüm bu işlemleri 600 x 600 dpi baskı çözünürlüğünde gerçekleştiriyor. Sorunsuz baskı için kullanılan emülasyon HP Postscript Level 3, baskı dili desteği de HP PCL 5c ile HP PCL 6.

Ayrıca ürünün kullanımı da oldukça kolay. Ancak başarılı bir fiyat /performans oranına sahip olan HP LJ2550'de maliyeti düşürmek için LCD durum gösterge paneli yerine LED takımı kullanılmış. Bunun dezavantajı ürünün çalışmasının ancak renk kodlarından belirlenebilmesi. Ayrıca üzerinden pek müdahale etme imkanı da yok. Yine de bu dezavantaj, birlikte verilen CD'nin içinde yer alan programları kurulması ile telafi edilebiliyor.

Uygun fiyata hızlı ve kaliteli baskı

Yüksek maliyetli renkli lazer ürünlerinde her bir renk için ayrı bir tambur ünitesine karşın HP'de Cyan, Magenta, Sarı ve Siyah toner üniteleri baskı işlemini tek bir tambur ünitesinden gerçekleştiriyor. Dolayısıyla HP LJ2550'nin kurulumu, birlikte verilen dört adet tonerin tek tek yerleştirilmesi ile gerçekleşiyor. Yerleştirme işlemi üzerinde bulunan tuşlar sayesinde oldukça kolay. Tambur ünitesinin de takılması ile birlikte yazıcı çalışır hale geliyor. Tonerlerin ayarlanmasının biraz uzun olduğunu söylemeliyiz. Ayrıca her açıldığında yazıcının kendisini yeniden ayarlaması gerekiyor. 3 renkli tonere karşı renkli baskıda tek bir tamburun bulunması yüzünden renkli baskı hızı dakikada 4 sayfa ile sınırlı. Buna karşın baskı kalitesi oldukça iyi. Renk dağılımları gerçeğe yakın ve tonlamalarının da doğru yapılması beğenimizi kazandı. Ayrıca fotoğraf baskılarında da ürün aynı başarıyı elde etti. Yine de bu baskı kalitesinin profesyonel mürekkep püskürtmeli yazıcılarındakinden daha iyi olmadığını belirtmekte fayda var. HP LJ2550'nin dezavantajı, kağıt besleme ünitesine sahip olmaması. Sahip olduğu kağıt tepsisinin 125 adet ile sınırlı olmasını da bu lazer yazıcısına yakıştıramadık. Buna rağmen oldukça ergonomik bir yapıya sahip olan HP LJ2550, opsiyonel olarak takılan harici bir Printserver yardımı ile küçük ofislerin ağ kullanımına hazır hale getirilebiliyor.

SONUÇ: Daha çok siyah beyaz baskı ile uğraşan ama arada bir renkli çıktıya da ihtiyaç duyan kullanıcılar için başarılı bir çözüm.

Renkli lazer yazıcı

Her eve bir renkli lazer

EN EKONOMİK RENKLİ BASKI ÇÖZÜMÜ:

Renkli lazer yazıcılar mürekkep püskürtmeli yazıcılarla kıyaslandığında daha yüksek bir maliyete sahipler. En azından tek tük baskılar için geçerli olan bu durum, baskı miktarının artışıyla birlikte değişiyor ve lazer yazıcılar daha ekonomik duruma geliyorlar. Bu yüzden bu ürünlere olan ilgi gün geçtikçe daha da artıyor. Hızlı baskı sunmaları ve en kalitesiz kağıtta bile nitelikli çıkış alma imkanının yanı sıra fiyatlarındaki hızlı düşüş de, renkli lazer yazıcıları oldukça cazip hale getiriyor. Yukarıda bahsettiğimiz bu ürünlerden biri de HP'nin Color Laserjet ailesinden 2550 modeli.

Dakikada 4 sayfa renkli baskılar

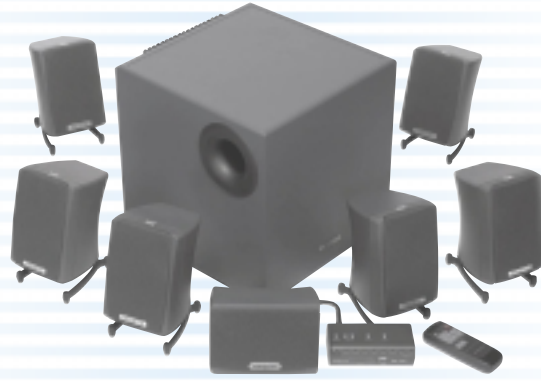
Ev, büro veya küçük ile orta boy iş gruplarının baskı gereksinimlerini karşılamak için tasarlanan HP LJ2550, dakikada 4 sayfa renkli veya 16 sayfa siyah beyaz çıktı verebilen bir ürün. Sahip olduğu Instant-On-Teknolojisi sayesinde renkli bir sayfayı 29 saniye içinde hazır eden HP, Windows ve MAC işletim sistemlerine herhangi bir

sorun çıkarmadan kurulabiliyor.

Kullanılan 264 MHz hızındaki Motorola CFV4e işlemcisi ile Pentium PC'lere taş çıkaran bu ürün, verilen işlerin sorunsuzca işlenebilmesi için 64 MB'lık SDRAM belleklerle güçlendirilmiş durumda. ImageRet 2400 teknolojisi ile metin ve resim kalitelerini önemli ölçüde artıran ve Trapping olarak adlandırdığı bas-

Kağıt besleme tepsisinden yoksun: HP LJ2550'nin en büyük eksikliği bir kağıt besleme ünitesi yerine kağıt giriş tepsisinin bulunması

Hoparlör seti	
CREATIVE GIGAWORKS S750	
CHIP PUANI	★★★★★
FİYAT/PERFORMANS	★★★★★
+	8 kanal ses sunumu
+	Son ses standartlarını destekliyor
-	Başarılı tasarım ve üstün ergonomi
FİRMA BİLGİ İÇİN	Multimedya, Kont, Koyuncu (212)479 46 46, 444 00 52, (216) 522 90 00
FİYAT	560 \$ + KDV
TEKNİK VERİLER	
Hoparlör	7 satellite, 1 subwoofer
Subwoofer çıkışı	210W
Uydu hoparlör çıkışı	70W
Frekans aralığı	20 Hz – 40 KHz
Gürültü oranı	98 dB
Ses girişleri	3 dijital optik, 1 dijital koaksiyel ve 3 analog stereo

Hoparlör seti

8 kanal ses keyfi

7.1 SES STANDARDININ YENİ TEMSİLCİSİ:

Çoğu ev sineması sisteminin 6 kanallı (5.1) olduğu şu sıralar Creative hem Audigy 2 serisi ses kartları, hem de iki adet yeni hoparlör seti ile 8 kanallı ses çıkışı sağlıyor. Bu iki hoparlör setinden GigaWorks S750, yüksek ses kalitesinin yanı sıra Dolby Digital ses standardının son sürümü olan EX ile DTS-ES gibi başarılı standartları destekliyor.

Yeni tasarım ve titanyum yapı

Bu sete ilk baktığımızda uydu hoparlörlerin tasarımının değiştiğini görüyoruz. Her uydu sökülebilir ayakları ile birlikte geliyor. Bunun yanı sıra titanyum yapıya sahip olması temiz bir ses çıkışı ile daha fazla amplifikasyon sağlıyor. Ayrıca opsiyonel olarak Dolby Digital/DTS kod çözümü de tercih edilebiliyor. Bu da daha önceki uydularda olmayan bir özellik. Eski uydularda tercih edilen DTT2500 gibi kod çözümler ses çıkışını üst kaliteye taşımakta yetersiz kalıyordu, ancak artık 3.5" boyutundaki sürücülerle uydu hoparlörlerde doğru özelliklerin birleşimi mevcut. Ahşap bir yapıya sahip olan subwoofer'a baktığımızda ise 8" boyutunda bir sürücü görüyoruz. Hem DVD seyredirken hem de MP3 dinlerken tok ve sade bir

bas sesi duyabilmeniz için optimize edilmiş bu parça tam 210 Watt gücünde.

Ürünün 5.1 hoparlör setlerinden farkı özellikle oyun severler için eklenmiş olan 2 adet çevresel uydu hoparlör. Ancak bu setin masa üstüne kurmak için ideal olduğunu söyleyemeyiz. Çünkü hem çalışma alanını daraltmanıza sebep olacak hem de tek yönlü kurulacağı için doğru performansı almak mümkün olmayacak. Bu yüzden ufak bir oda kurulum için daha uygun olabilir. Özellikle salonunuza bu seti kurduğunuzda kod çözümler sayesinde oyun, DVD veya müzik keyfi katlanacaktır. Dolayısıyla bu üründen tek başına bir ev eğlence paketi olarak bahsedebiliriz.

Tek tek ayarlanabilir ses: Decoder üzerinden her bir hoparlör çiftinin ses ayarı tek tek yapılabilir.

bilmek mümkün. Tek eksiği kutudan çıkacak bir DVD çalar.

Tüm diğer ihtiyaçlarınız için ideal

GigaWorks S750'nin özellikleri bu kadarla kalmıyor. Kablosuz uzaktan kumanda, çeşitli giriş çıkışlar yapılabilen Audio Pod ile M-Port bu ürünün önemli artılarından. Birçok setteki standardın aksine kablosuz kumanda tercih edilmiş. Bu sayede her ayar için subwoofer'ın başına geçmeniz gerek kalmadığı gibi, uzaktan kullanım da kolaylaşıyor. Tuşlar biraz ufak ve malzeme biraz kalitesiz gözükse de diğer hoparlör setlerinin kumandalarıyla karşılaştırıldığında ortalamanın üzerinde denebilir. M-Port teknolojisi ile streaming audio çalabilmek mümkün. Örneğin Creative'in MP3 çalar serisi olan Muvo'ları bu ürüne tanıtılabilir ve buradan arşivinizi bilgisayara aktarmadan doğrudan çalabilirsiniz.

Decoder ile gelen kod çözümü modül

Donanım özelliklerini kullanan kod çözümler sayesinde hoparlörlerin ses çıkış kalitesi büyük bir gelişme gösterdi. Bugüne kadar, başarılı kod çözümler üreten Logitech gibi firmalara karşı Creative'in işi zor görünüyordu.

Creative, hoparlörün içerisindeki donanım kod çözümü yerine, kod çözücüye ayrı bir modüle entegre etmiş. DDTS-1000 ile Dolby Digital EX, DTS-ES, Dolby Pro Logic II (film ve müzik modları) ve DTS Neo 6'dan (film ve müzik modları) faydalanılabiliyor. Burada en yeni gelişme Neo 6 olmuş. Neo 6, 6 veya 7 kanal stereo matris kod çözme, çevresel 5.1 ses üretimi yapabilmesinin yanında çeşitli ses elementlerini tek bir kanaldan veya farklı kanallardan yayararak sesin doğallığını korumasını sağlayabiliyor. ProLogic ile karşılaştırıldığında Neo6 müzik ve TV sesinde daha başarılı bir performansa sahip.

SONUÇ: Fiziksel yapısına baktığımızda yeni uydu yapısı ve ahşap subwoofer'lar sesin başarılı dağılımını sağlıyor. Kod çözümü desteği de eklendiğinde bu set ile DVD, oyun veya müzikten alabileceğiniz keyfi başka setlerde aramanıza gerek kalmıyor. Ayrıca optik, koaksiyel ve analog girişler ile hem oyun konsolu, hem TV, hem DVD çalar hem de PC'nizi bağlamak mümkün. Fazla yer kaplaması ve hem kontrol podunu hem de kod çözücüye açmak gerekliliği de bu ürünün dezavantajlarını oluşturuyor. ■

A'dan Z'ye Overclock - Bölüm 2: Ekran kartları

Ekran kartınızın performansını artırın

Overclock dendiğinde aklınıza sadece işlemciler ya da bellek modülleri gelmemeli. Karmaşık 3B grafikleri monitörümüze yansıtmakla görevli olan ekran kartları da, overclock işlemi sayesinde hayal edilemeyecek hızlara ulaşabilirler. Başka bir deyişle, gizli kalmış grafik işleme gücünü overclock ile ortaya çıkartabilirsiniz.

Yaz> dizimizin ilk bölümünü incelediyseniz, overclock teriminin ne anlama geldiğini de biliyorsunuz demektir. Ama küçük bir hatırlatma yapmakta da yarar var. Bir bileşeni, üreticinin belirttiği hızın ötesindeki hızlarda çalıştırma işlemine overclock adını veriyoruz. İşlemcinize overclock uygulamak için, çekirdek hızını artırmanız yeterli. Çekirdek hızını artırmak ise, özel çarpanı daha yüksek değerlere yükseltmekle mümkün. Ancak Pentium 4 işlemcilerde bu çarpan kilitli olduğundan ve hiçbir şekilde kırılmadığından, bu kez anakartın veriyolu hızları ile oynamanız gerekir.

Eğer çekirdek hızını değiştirmek sizin için yeterli değilse, bellek hızlarını da değiştirebilirsiniz.

Gelelim ekran kartlarına... Bir ekran kartını standart hızının üzerinde çalıştırmak için iki farklı yöntem kullanılabilir. Bunlardan ilki grafik işlemcinin hızını artırmak, diğeri ise kart üzerindeki bellek modüllerini hızlandırmaktır. Yani işlemciler için baş vurulan yöntemler, teorik olarak ekran kartları için de geçerli. Ancak pratikte, aralarında çok büyük farklar olduğu da açıkça ortada.

Unutmamanız gereken ilk nokta, ekran kartlarının kendi grafik işlemcilerine

ve bellek modüllerine sahip olduklarıdır. Yani bir ekran kartının hızını artırma işlemi CPU'dan bağımsız olarak gerçekleşir. Çünkü önemli olan, kart üzerindeki işlemci çekirdeğinin ve bellek modüllerinin hızlandırılmasıdır. Yani bu konunun CPU hızı ya da sistem bellek hızıyla pek bir ilgisi yok.

Overclock işlemi, satış stratejilerini tehdit ediyor

NVIDIA ya da ATI'nin standart sürücü paketlerinde overclock seçeneğine yer vermemeleri, ilk bakışta biraz şaşırtıcı gibi görünebilir. Ama aslında, bu durumun

son derece basit bir açıklaması var. Şirketler overclock işlemine hiç de sıcak bakmıyorlar ve kullanıcıların bu yönteme başvurmalarını istemiyorlar. Peki ama neden?

İlk olarak, bu şirketlerin satış stratejilerine göz atmakta yarar var. NVIDIA ve ATI, sürekli olarak yeni ve daha hızlı modeller geliştiriyorlar ve bu modelleri piyasaya sürüyorlar. Eğer sahip olduğunuz ekran kartı, küçük bir overclock işlemi ile daha pahalı modellerin performansına ulaşabiliyorsa, bu durumda yüksek fiyatlarla satılan pahalı modelleri satın almamıza da gerek kalmayacaktır. Yazının ilerleyen bölümlerinde göreceğiniz test sonuçlarına göz atarsanız, ne demek istediğimizi daha net bir şekilde anlayabilirsiniz. Örneğin sisteminizde GeForce 4 Ti4200 ekran kartı varsa, bu kartı overclock ile neredeyse Ti4600 seviyesine ulaştırmanız mümkün.

Diğer bir nedense, kulaktan dolma bilgilerle yapılmış hız artırımlarının kartı kullanılamaz hale getirebileceği gerçeğidir. Üstelik bu tip bir durumda, kartınız da garanti kapsamından çıkmış olur. Yani yanlış yapılmış bir overclock işlemi, arızalı bir ekran kartı ile baş başa kalmanıza neden olabilir.

Overclock işlemi için, herşeyden önce özel "tweak" yazılımlarından (Riva Tuner ya da Rage 3D gibi) birisine

Riva Tuner: Sürücü paketlerinde ayarlara yer verilmiyor. Bu yüzden, küçük programlardan yardım almanız gerekli.

arama sonucunda ücretsiz olarak sabit diske indirmeniz mümkün.

Overclock öncesinde yapmanız gereken temel hazırlıklar

Eğer tüm risklere rağmen ekran kartınızı hızlandırmaya karar verdiyseniz, öncelikle bazı temel hazırlıkları yapmanızda yarar var. İlk olarak, güçlü bir soğutma sistemi oluşturmanız gerekecek. Çünkü kartların üzerinde göreceğiniz standart soğutucular, çoğu zaman overclock için yeterli olmayabilirler. Hatta birçok kart modelinde, soğutma işlemi sadece grafik işlemci için uygulanıyor ve bellek yongaları dikkate alınmıyor.

İşe başlamadan önce, grafik işlemci ile birlikte kullanacağınız güçlü bir soğutucu, bellek modülleri için uygun boyutlu soğutucular ve kaliteli bir termik macun satın almalısınız. İlk olarak, kartınızı anakarttan ayırın ve dikkatli bir biçimde inceleyin. Bazı ekran kartları, büyük bir soğutucu ve birden çok fan ile desteklenmiş olabilirler. Bu tip soğutucular, neredeyse kartın tamamını kaplarlar ve iyi bir soğutma sağlarlar. Eğer elinizde tuttuğunuz kart üzerinde bu tip bir soğutucu bulunuyorsa, önce bu soğutucuyu karttan ayırın. Daha sonra işlemcinin ve bellek modüllerinin üzerine termik macun sürün ve soğutucuyu tekrar yerine takın.

Eğer sadece işlemci üzerinde yer alan basit bir soğutucu bulunuyorsa ve bellek modülleri de açıktaysa, bu durumda işiniz daha zor olacaktır. Önce, işlemci üzerindeki soğutucuyu yerinden çıkartın. Daha sonra işlemci üzerine termik macun sürün ve satın aldığınız yeni soğutucuyu

KARIŞTIRMAYIN!

» CPU'lar ve grafik işlemciler

CPU veya sistem belleğini hızlandırdığınızda, 3B uygulamalarında da önemli bir performans artışı elde edebilirsiniz. Ancak bu durum, asla ekran kartınızı hızlandırdığınız anlamına gelmez. Ortaya çıkan artış, sadece işlemci ve bellek hızına bağlıdır.

Eğer mümkün olan en yüksek grafik performansına ulaşmak istiyorsanız, işlemci ve sistem belleği ile birlikte ekran kartınızın hızını da artırmanızda yarar var. Unutmamanız gereken nokta, grafik işlemci ve CPU'nun büyük oranda birbirlerinden bağımsız olarak çalışırlardır. Üç boyutlu grafikler için gereken hesapların hemen hepsi grafik işlemci tarafından gerçekleştirilir.

İşlemci üzerine yerleştirin. Bunu yaparken, devrelere zarar vermemeye özen göstermelisiniz. Ayrıca vida yuvaları ve kullanacağınız yeni soğutucunun vidaları, birbirleri ile uyumlu olmalıdır. Aksi halde kartınıza zarar verebilirsiniz.

Son olarak, bellek yongaları üzerine satın aldığınız küçük soğutucuları yerleştirmelisiniz. Bunu yaparken de, yine termik macundan yardım almanızda yarar var. Ancak termik macunu sürerken (hem bellek yongalarına, hem de grafik işlemcisine), yonga dışına taşırmamaya özen gösterin. Eğer tüm işlemleri eksiksiz olarak tamamladıysanız, kartınız da overclock için hazır demektir.

Overclock ile GeForce 4 Ti4200'ün sınırlarını zorluyoruz

Overclock işleminin nasıl yapıldığını öğrendikten sonra, şimdi de bu işlemin pratikte neler sunduğunu göreceğiz. Önce Asus'un Ti4200 grafik işlemcisi ve 128 MB DDR bellek ile donattığı V9280-VS'nin hızını arttırmayı denedik. Grafik işlemciyi soğutmak için kullanılan soğutucu, yaptığımız testlerde son derece başarılı bir performansa imza atmayı başardı. Kart üzerindeki bellek modülleri de özel soğutucularla desteklendiği için ekstra bir çaba göstermemize gerek kalmadı. Yazılım cephesinde ise, ünlü "Power Strip"i kullanmayı tercih ettik.

Ti4200 grafik işlemcileri biraz olsun tanırıyorsanız, standart çekirdek hızının 250 MHz, bellek hızının 512 MHz olduğunu da mutlaka biliyorsunuzdur. →

Soğutmaya dikkat: Eğer overclock fikri hoşunuza gittiyse, bellek yongalarını da soğutucu ile desteklemenizde yarar var.

sahip olmanız gerekli. Bu tip yazılımlar, sürücülerde bulunmayan bazı ayarların ortaya çıkmasını sağlarlar. Örneğin çekirdek hızını ve bellek hızını değiştirmemizi sağlayan ayarlara, bu yazılımların yardımıyla ulaşabiliriz. "Tweak" yazılımlarını, internet üzerinde yapacağınız küçük bir

V9280-VS'de de aynı hızları görüyoruz.

Yaptığımız testlerde çekirdek hızını 300 MHz'e, bellek hızını ise 600 MHz'e kadar yükseltmeyi başardık. Üstelik bu artış, kartın çalışmasında herhangi bir soruna da yol açmadı.

Öncelikle, kartın overclock işlemi sonrasında elde ettiği sonuçlara göz atalım. 1.024x768 çözünürlükte yaptığımız 3DMark 2001 SE testinde 10.788 puana imza atan V9280-VS, Quake III testlerimizde ise 239 ve 117 fps'lik (1024x768 ve 1.600x1.200 çözünürlüklerde) sonuçlar elde etmeyi başardı. Jedi Knight II testleri ise, kartın 1.024x768 çözünürlükte 115 fps'lik ve 1.600x1.200 çözünürlükte 71 fps'lik bir performansa sahip olduğunu ortaya koydu.

Gelelim overclock işlemi sonrasında ortaya çıkan sonuçlara... Kartımız, 3DMark 2001 SE testinde bu kez 12.578 puan elde etmeyi başardı. Yani overclock ile yaklaşık 2.000 puanlık bir artış elde ettik. Aynı durum, diğer testlerimizde de değişmedi. Quake III testlerinde 269 ve 141 fps'lik sonuçlara imza atan kart, Jedi Knight II testlerinde ise 144 fps ve 79 fps'lik sonuçlara ulaştı.

Radeon 9500 Pro ile farklı bir overclock deneyimi daha

İkinci overclock deneyimimizde, ATI imzasını taşıyan ekran kartlarına göz atacağız. Bu kez, ATI'nin 128 MB DDR bellek ile desteklediği Radeon 9500 Pro'sunu

kullandık. Bu kartı tercih etmemizin nedeni, performansının Ti4200 ile oldukça yakın olmasıydı.

Overclock işlemine başlamadan önce, kart üzerindeki bellek yongalarını uygun soğutucular ile desteklemek zorunda kaldık. Çünkü bu yongaların üzerinde herhangi bir soğutucu bulunmuyordu.

Overclock ayarlarını aktif hale getirmek içinse "Rage 3D Tweak" isimli küçük

Gelelim sonuçlara... Kart, standart hızları kullanarak yaptığımız 3DMark 2001 SE testlerinde (1.024x768 çözünürlükte) 11.345 puana ulaştı. 1.024x768 ve 1.600x1.200 çözünürlükleri kullanarak yaptığımız Quake III testleri ise, Radeon 9500 Pro'nun 257 fps ve 125 fps'lik rakamlara ulaşabileceğini gösterdi. Kartın Jedi Knight II testlerinde elde ettiği sonuçlar da (1.024x768 ve 1.600x1.200 çö-

Ti4200 – Overclock sonuçları

	250 MHz / 512 MHz	300 MHz / 600 MHz
3D MARK 2001 SE (1.024x768)	10.788	12.578
QUAKE III (1.024x768)	239 fps	269 fps
QUAKE III (1.600x1.200)	117 fps	141 fps
JEDI KNIGHT II (1.024x768)	115 fps	144 fps
JEDI KNIGHT II (1.600x1.200)	71 fps	79 fps

Radeon9500 Pro – Overclock sonuçları

	275 MHz / 270 MHz	355 MHz / 315 MHz
3D MARK 2001 SE (1.024x768)	11.345	13.125
QUAKE III (1.024x768)	257 fps	284 fps
QUAKE III (1.600x1.200)	125 fps	154 fps
JEDI KNIGHT II (1.024x768)	121 fps	124 fps
JEDI KNIGHT II (1600x1200)	101 fps	112 fps

bir programdan yardım aldık. Bu program, sürücülerin içerisinde gizli olan ayarların ortaya çıkmasını sağladı.

Testlerimizde, 275 MHz olan çekirdek hızını 355 MHz'e kadar ve 270 MHz olan bellek hızını da 315 MHz'e kadar yükseltmeyi başardık. Böylece çekirdek hızı yüzde 25 ve bellek hızı da yüzde 15 oranında artmış oldu.

zünürlüklerde) 121 fps ve 101 fps oldu.

355 MHz'lik çekirdek hızı ve 315 MHz'lik bellek hızı ise, 3DMark 2001 SE puanının 13.125'e kadar artmasını sağladı. Ayrıca Quake III sonuçları 284 fps ve 154 fps'ye, Jedi Knight II sonuçları ise 124 fps ve 112 fps'ye kadar yükseldi.

Ekran kartları ve overclock: Dost mu düşman mı?

Overclock işleminin, işlemcilerde olduğu gibi ekran kartlarında da önemli bir performans artışı anlamına geldiği açıkça ortada. Eğer kartınızdan maksimum verimi almak istiyorsanız, dikkatli olmak koşuluyla overclock'a baş vurabilirsiniz. Ancak geçen ay yaptığımız uyarıyı bir kez daha tekrarlayalım. Overclock işlemi sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü sorun sadece sizin sorumluluğunuzda olacaktır. Çünkü üreticiler overclock'u hiçbir şekilde tavsiye etmezler ve hızı artırılmış bir ekran kartını da garanti kapsamı dışında tutarlar.

Son olarak, overclock konusunun uzmanlık isteyen bir konu olduğunu da asla aklınızdan çıkartmayın. Yanlış yapılmış bir overclock işlemi, kartınıza büyük zararlar verebilir. Bu yüzden, overclock yapma ya da yapmama arasındaki kararınızı vermeden önce bir kez daha düşünmeniz de büyük yarar var. ■

Cem Sinanoğlu, cemsinanoglu@chip.com.tr

KİLİTLİ RADEON'LAR

» Sabitlenmiş hızların üstesinden gelebilirsiniz

NVIDIA ve ATI'nin overclock konusuna pek sıcak bakmadıklarından ve sürücü paketlerinde overclock ayarlarına yer vermediklerinden daha önce de bahsetmiştik. Ancak ATI, başta Radeon 9500 ve 9600 serileri olmak üzere bazı kartlarında daha ciddi önlemlere başvurmadan da geri kalmadı. Bu kartların büyük bölümü, çekirdek ve bellek hızları kilitlenmiş olarak satışa sunuldu. Yani hızların artırılması, ilk bakışta pek de mümkün değilmiş gibi görünüyor.

Ancak overclock konusuna meraklı olan kullanıcılar, bu önlemin de üstesinden gelmeyi başardılar. Eğer elinizdeki

kartın hızları kilitlenmişse, küçük bir BIOS güncellemesi ile bu kilidi kaldırmanız mümkün. <http://www.3dchipset.com/bios/index.php> adresini

ziyaret ederseniz, bu iş için ihtiyaç duyacağınız yeni BIOS dosyasına ve gerekli bilgilere ulaşabilirsiniz.

ATI imzalı tüm kartların bu kilide sahip olmadığını da aklınızdan çıkartmayın. Örneğin bizim kullandığımız Radeon 9500 Pro'da herhangi bir hız sınırlaması söz konusu değildi. Aynı şekilde, tüm Radeon 9600 ya da 9600 Pro'ların kilitli olmadığını da bilmelisiniz. Yani elinizdeki kartın kilitli ya da kilitsiz olması, tamamen şansınıza kalmış bir durum.

Test: Combo cihazlar

Bir taşla iki kuş vurmak

CD yazıcıların fiyatları 50 doların altına inmiş durumda. DVD yazıcılar da 100 dolar seviyesine indi. Kesin olan bir şey varsa, o da özel amaçlar hariç CD sürücülerin devrinin kapandığı. DVD yazıcıların PC'lerin standart donanımı olması sandığınızdan daha yakın olabilir.

DD yazıcılar ve combo denilen, CD yazıp DVD okuyabilen cihazlar aslında bu ara dönemin padişahları konumunda. Zira bu cihazlar sayesinde DVD yazıcıları pahalı bulan kullanıcılar bir taşla iki kuş vurabiliyor. DVD yazabilmenin faturasını ağır bulsalar da pek çok kullanıcı için tek bir cihazla DVD okuyabilmek ve CD yazabilmek, üstüne üstlük bunu 50 dolar civarında satılan tek bir cihazla yapabilmek Tanrı'nın bir hediyesi gibi.

Aslına bakarsanız bu cihazların ortaya ilk çıkışı dizüstü bilgisayarla başladı. Dizüstü bilgisayarında DVD film izlemek ve CD yazabilmek isteyen kullanıcıların talepleri combo denilen bu cihazları ortaya çıkardı. Gerçekten de bu cihazlar yer ve

taşınabilirlik konusunda sınırlamaları olan dizüstü PC'ler için ideal. Günümüzde pek çok dizüstü bilgisayarda bu tür combo yazıcı/sürücüler kullanılmakta.

Peki PC kullanıcıları pratikte ne ister?

Cevap basit; az ödeyerek çok işe yarayan hızlı ve sorunsuz sistemlere sahip olmak. Bir CD yazıcı/DVD okuyucu cihazla, CD ve DVD'lerinizi okuyup kopyalayabilir ve CD'lere yazabilirsiniz. Kopyalama işlemi için sanılının aksine tek iki cihaza gerek duyulmaz. Zira CD yazıcı tek başına önce kaynak CD'yi okur ve imaj olarak sabit diske yazar, bu işlem bittikten sonra CD yazma yazılımı boş CD'yi ister ve sabit diskteki imaj aynen boş CD'ye aktarılır.

Böylece birebir kopyalanmış bir CD elde edilir, hem de sadece tek bir optik cihazla. Kullanıcılar için ideal durum tabii ki yazılabilir ortam olarak DVD'leri kullanmaktır. 4.7 GB'ın dayanılmaz çekiciliği ve gerek DVD yazıcıların, gerekse yazılabilir DVD'lerin fiyatlarında yaşanan düşüşler pek çok kullanıcıyı CD yazıcılardan uzaklaştırarak DVD yazıcılara yönlendirmekte.

Farklı bilgisayarlara anında bağlantı kolaylığı

Harici bir yedekleme ünitesi çok keyifli bir cihazdır. İnsanın hayatını bazen öyle kolaylaştırır ki şaşır kalırsınız. USB arabirimi üzerinden yapacağınız bağlantıyla harici CD yazıcınızı istediğiniz bilgisayara

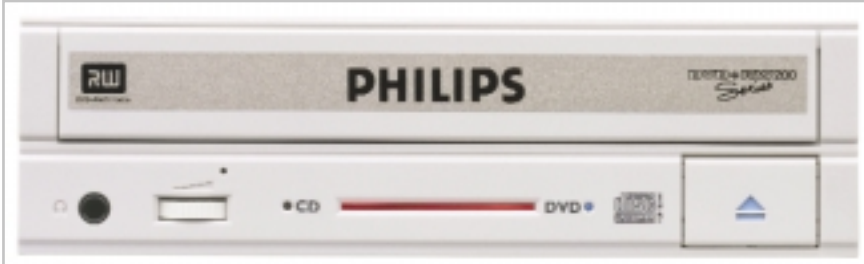
Tek bir 3.5 inç yuva yeter: PC anlayışı zamanla değişiyor. PC'lerin eski büyük ve gürültücü tasarımlarına artık rağbet yok.

İlk önce dizüstü PC'lerde: Combo denilen CD yazıcı/DVD sürücü cihazlar, ilk olarak dizüstü bilgisayarlarda ortaya çıktı ve çok tutuldu.

Dahiliden hariciye dönüşüm: Sabit diskinizi ya da CD/DVD yazıcınızı özel kutular yardımıyla USB ya da Firewire üzerinden harici hale getirebilirsiniz.

Hala pek çok kullanıcı için pahalı: DVD yazıcıların fiyatı hızla düşüyorsa da hala kullanıcıların çoğu CD yazıcı ya da combo cihazlara yönelmeyi tercih ediyor.

bağlayarak kolayca CD üzerine dosya transferi yapabilirsiniz. Özellikle CD-RW'lar bu iş için biçilmiş kaftan. İstedığınız kadar tekrarlayabileceğiniz bu işlemle PC'ler arasında yedekleme, dosya transferi gibi işlemler çok kolaylaşır.

Aslında bunun için harici bir yazıcıya da ihtiyacınız yok. Daha pratik bir çözüm için bu iş için üretilmiş özel kutuları kullanabilirsiniz. Bu kutular metal ya da plastikten olabilir ve içlerinde IDE arabirimini USB ya da Firewire arabirimleri üzerinden kontrol etmenizi sağlayan bir devre bulunur. Böylece isterseniz CD yazıcınızı, isterseniz sabit diskinizi bu kutunun içine koyarak PC'nize tanıtabilir ve kolayca kullanabilirsiniz. Hatta bunun için 3.5 inçlik disklerle ya da optik sürücülerle de sınırlı değilsiniz. 2.5 inçlik düzü PC diskleri için üretilen özel kutular da var ve tahmin edebileceğiniz gibi, bu kutular taşınabilirlik açısından çok daha avantajlı.

Tabii bu kutulara sadece 2.5 inç sabit disk koyabiliyorsunuz. 3.5 inçlik kutulara ise sabit disk ya da CD/DVD yazıcı koyabilirsiniz, bu size kalmış.

DAHİLİ COMBO CİHAZLAR

Lite On SOHC-5232K: Herhangi bir kategoride rekor kırmaya da genel olarak tüm testlerde çok başarılı sonuçlara imza atan Lite On SOHC-5232K'nın kutusundan IDE kablosu çıkmıyor fakat uygun fiyatı bu durumu mazur gösteriyor. Ürün hem

performans açısından hem de ekonomik açıdan gayet başarılı bir katılımcı. Lite On standart 2 MB tampon belleğe sahip.

LG GCC-4521B: Sabit diskten CD yazma testinde şahlanarak tüm testin en iyi derecesini elde eden LG GCC-4521B, diğer test kategorilerinde de başarılı bir tablo ortaya koydu. 52x32x52x16 hızlı bir ürün olan bu yazıcıyla beraber IDE kablosuna ek olarak Nero Express ve PowerDVD yazılımları geliyor. Standart 2 MB tampon bellekle donatılmış olan katılımcı testi-

Cebinizdeki disk: 2.5 inçlik diskler için üretilen özel kutular sayesinde sabit diskiniz cebinizde.

DAHİLİ COMBO CİHAZLAR

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

56 dolar + KDV
www.msi.com.tr

Arabirimin farkı: Seri ATA arabiriminin performansa olan katkısı aşikar.

- + Yüksek performans
- + Uygun fiyat
- + Değişebilir ön kapak

MSI XA52P(MS-8452T)

Seri ATA'nın başarısı

Seri ATA optik cihazların bu ilk temsilcisi, testimizde başarılı olarak CHIP Test Merkezi'nin beğenisini kazandı.

■ Seri ATA arabirimini kullanan MSI XA52P, bu avantajı iyi kullanarak genel toplamda birincilik ipini göğüslemeyi başarıyor. Diğer katılımcıların zorlandığı CD'den CD'ye yazma testinde büyük başarı gösteren ürün, sıkça CD kopyalama yapan kullanıcılar için de ideal bir seçim. 52x24x52x16x hızlarında çalışan yazıcının ilginç bir tarafı da ön kapağının değişebilir olması.

Evet yanlış duymadınız! MSI XA52P, tıpkı cep telefonlarında olduğu gibi değişebilir ön kapak seçeneği ile satışa sunulmuş ve beraberinde 3 adet farklı kapak var. Aslına bakarsanız optik cihazların estetik kaygılar pek göz önüne alınmadan üretilmesine alışmıştık. Bu bağlamda bu katılımcı bizi

şaşırttı. Ürünün belki de en önemli özelliği de yüksek performansı ve hoş tasarımı bir yana, fiyatının makul olması. PowerDVD ve Nero yazılımlarıyla gelen ürünün kutusundan boş CD çıkmıyor.

Sözün kısası, hem performanslı hem de uygun fiyatlı bir CD yazıcı/DVD sürücü arıyorsanız MSI XA52P(MS-8452T)'nin sizi kesinlikle memnun edeceğini düşünüyoruz. Fakat ürünün seri ATA arabirimini kullanıyor olması sisteminizin yeni olmasını gerektiriyor. Eğer anakartınız seri ATA arabirimini desteklemiyorsa PCI arabirimini kullanan bir seri ATA kartınız olması şart; aksi takdirde bu ürünü kullanamazsınız.

mizde öne çıkan seçenekler arasında.

Lite On SOHC-5232K : Performans testlerinde başarılı olmasına rağmen kutusuz, kablolu, vidasız oluşu ve beraberinde yazılım gelmemesi yüzünden genel toplamdaki puanı bir miktar düşen Lite On SOHC-5232K, eğer bu tür eksiklikleri önemsemiyorsanız, satın alma listenizin başına ekleyebileceğiniz ürünlerden birisi. 52x32x52x16 hızlı bir ürün olan bu katılımcı da standart 2 MB tampon bellekle donatılmış.

Teac DW-552G: Özellikle sabit diskten CD'ye yazma testindeki başarısıyla öne çıkan Teac DW-552G, 52x32x52x16 hızlı bir ürün. Diğer testlerde de ortalamanın oldukça üzerinde bir başarı gösterdiyse de kutusuz olması ve beraberinde yazılım, vida, kablo v.s. gelmemesi bazı kullanıcılar için çok önemli bir dezavantaj olabilir.

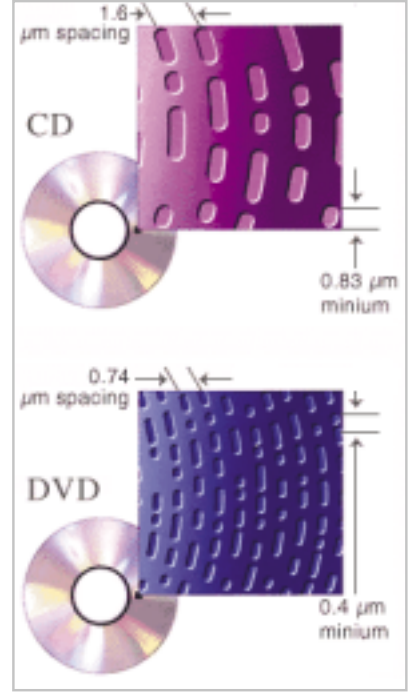
AOpen COM5232/AAH: Performans testlerinde CD okuma hariç varlık gösteremeyen AOpen COM5232/AAH, değişebilir 2 adet değişebilir ön kapakla satışa sunulmuş. 52x32x52x16 hızlı yazıcıyla beraber Nero ve PowerDVD yazılımları geliyor.

CD VE DVD'LERİN BİRBİRİNDEN FARKI NEDİR?

» İşin sırrı okuyucu lazerin dalga boyunda

Dış görünüşleri birbirine bu kadar benzeşmesine rağmen CD sürücülerin DVD okuyamaması nedendir dersanız, CD ve DVD'lerin yapısına kısaca göz atmakta fayda var. Gerek CD'lerin gerekse DVD'lerin üzerine verilerin 1 ve 0 olarak yazıldığını hepimiz biliriz. Bu 1 ve 0'ları belirleyen mikroskopik boyutlardaki çukur ve tümsekler kullanılır.

Temelde benzer materyallerden üretilseler de CD'lerle DVD'lerin arasındaki fark da işte burada devreye girer: Zira DVD'lerde kullanılan çukur ve tümsekler birbirine daha yakındır. Bir anlamda, iki medyanın "çözünürlüğü" farklılık gösterir. Dolayısıyla DVD okuyan cihazlardaki lazer ışının dalga boyu CD'lerdeki çukur ve tümsekleri algılayabilecek düzeye gelebilir. Böylece DVD'ler geriye doğru uyumluluk gösterir. Bu noktada oturma odamızdaki DVD çalar cihazla VCD de izleyebiliriz. Fakat tersi ne yazık ki mümkün değil. Çünkü CD okuyucudaki lazer ışının dalga boyu DVD'ler için düşük kalır.

Fark yaratan boyutlar: CD ve DVD üzerinde verileri kaydetmeye yarayan çukur ve tümsekler vardır. DVD üzerindeki daha küçük boyutlara sahiptir. Böylece daha fazla kapasite elde edilir, fakat aynı sebepten ötürü CD okuyucular DVD'leri okuyamaz.

DAHİLİ COMBO CİHAZLAR

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ

58 dolar
www.msi.com.tr

Modaya uyun: Değişebilir kapaklar ile her kasaya renk uyumu mümkün.

- + Çok iyi fiyat/performans oranı
- + Başarılı DVD performansı
- CD'den CD'ye yazma hızı düşük

MSI X48

Değişebilir kapaklı yazıcı

MSI, optik cihazlar konusunda iddialı. Performans ödülünden sonra uygun fiyat ödülümüz de bir diğer MSI'ya gidiyor.

■ CD'den CD'ye kopyalama testinde gösterdiği performans düşüşü olmasaydı, diğer testlerdeki başarısı, bu ürünü daha üst sıralara taşıyabilirdi.

Tıpkı test birincisi diğer MSI gibi bu üründe de ön kapak değiştirebilme seçeneği var ve ürünle birlikte iki adet kapak geliyor. 50 dolar civarındaki fiyatıyla bütçeniz dar bile olsa biraz zorlayarak sisteminizde böyle bir cihaza yer vermenizde fayda var. Zira hem DVD okuyup hem de CD yazabilmesi sayesinde ortaya koyduğu işlevsellik dikkate alınırsa fiyatının makul olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Testteki katılımcılar arasında fiyat açısından büyük uçurumlar yok. Bu

bağlamda testimizin birincisi olan diğer MSI, pek çok kullanıcı için biçilmiş kaftan. Fakat yaklaşık 10 dolarlık fark sizin için önemliyse, bu ürünü incelemenizde fayda var. Uygun fiyatının bir sonucu olsa gerek, ürünle birlikte IDE kablosu ya da boş CD gelmiyor fakat gerekli yazılımlar; Nero Burning Rom ve PowerDVD, unutulmamış. 48x24x48x16 hızlı bir yazıcı olan MSI X48, 2MB tampon belleğe sahip.

Katılımcılar arasındaki fiyat farkının az oluşu kullanıcıları testin üst sıralarına yönlendirecektir. Fakat öyle ya da böyle bu ürünün test içindeki en iyi fiyat/performans oranına sahip olduğunu unutmamak gerek.

UYGUN FİYAT
CHIP
07/2004

Samsung SM-352: 52x24x52x16 hızlı bu yazıcı, başta DVD okuma performansının düşüklüğü olmak üzere genel olarak testlerde varlık gösterememesi yüzünden son sıralarda yer almaktan kurtulamadı. Ürünle beraber gerekli yazılımlar gelirken IDE kablosu gelmediğini belirtelim.

NU DBW-521: Farklı kategorilerde gerçekleştirdiğimiz testler sonucunda son sırada yer alan NU DBW-521 ile birlikte kablo, yazılım ya da vida gibi bileşenler gelmiyor. Ürün 52x24x52x16x hızlı olarak belirtilmiş.

HARİCİ COMBO CİHAZLAR

Teac DW-224PUK: İnce fakat sağlam hatlarıyla dikkat çeken Teac DW-224PUK, performans testlerinde harikalar yaratmaktan uzak bir tablo çizdi. 24x10x24x8x hızlı bir yazıcı olan ürün, fiyat/performans oranı açısından kendi kategorisindeki en zayıf katılımcı.

Lite On LSC-24081MX: Gerek DVD okuma hızı, gerekse CD yazma hızı testlerinde vasatın altında sonuçlar sergileyen ürün, 24x12x24x8x hızlı bir CD yazıcı/

DVD okuyucu. İnce ve hafif yapısıyla beğenimizi kazandıysa da, performansının tatminkar olmaktan çok uzak olması önemli bir dezavantaj. Hele ürünün fiyat avantajı sunmadığı da dikkate alınırsa.

NU SBW-242US: Performans açısından başarılı olamayan Nu SBW-242US, fiyat olarak uygun bir tablo çiziyor. Kuşkusuz bu ürünün en önemli özelliği ince ve hafif olması. Bu tür bir cihaz için büyük öneme sahip olan bir CD'den biraz daha büyük boyutları ve tüy siklet yapısı sayesinde cihazı kolayca taşıyabilirsiniz.

HARİCİ COMBO CİHAZLAR

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

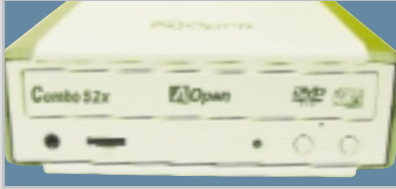

FİYAT/PERFORMANS

iyi

FİYAT
BİLGİ

120 dolar
www.aopen.com.tw

Klasik tasarım: Ürün iyi özelliklere sahip fakat daha küçük olabilirdi.

- + Yüksek performans
- + Uygun fiyat
- Tasarımı daha kibar olabilirdi

Aopen EHB-5232U

Büyük ve güçlü

Genel toplamda birinciliği elde eden bu CD yazıcı, nispeten uygun fiyatıyla da pek çok kullanıcının hoşuna gidecek.

■ Tasarım olarak alışıldığımız harici optik okuyucuların çizgisinde olan Aopen EHB-5232U bu noktada kendi kategorisindeki nispeten ince ve daha hafif ürünlerden ayrılıyor.

Özellikle CD'den CD'ye kopyalama testinde gösterdiği performansla dikkatleri üzerine çeken 52x32x52x16x hızlı yazıcının, performans testlerinde, genel olarak baktığımızda kendi kategorisinde rahat bir birincilik elde ettiğini söylemek mümkün değil. Zira 2. sıradaki NU DBW-521S ile arasındaki fark çok az. Fiyat açısından baktığımızdaysa ürünün test ortalamasının altında bir fiyata satıldığını söyleyebiliriz. Harici cihazlar kategorisindeki en iyi 2.

fiyat/performans oranına sahip olması da bunu zaten kanıtlıyor. Ürünün kutusundan boş CD çıkmıyor. Fakat PowerDVD ve Nero Express yazılımları unutulmamış. Sonuç itibarıyla dış tasarım açısından ürün belki daha ergonomik olabilirdi fakat gerek test sonuçlarına gerekse fiyatına baktığımızda Aopen EHB-5232U harici bir CD yazıcı/ DVD sürücü almak isteyen kullanıcılar için satın alma listesinin ilk sıralarında bulunması gereken seçeneklerden biri. 2. sıradaki NU DBW -521S her ne kadar performans olarak Aopen EHB-5232U'nun ensesindeyse de boyutlar ve ağırlık açısından baktığımızda Aopen'ın üstünlüğü kolayca görülebiliyor.

E-Postalarınız için
tatilinizi bölmeniz gerekmez.

bırakın...
postacı'nız size ulaştırırsın...

internetimiz.com

KOMBO CİHAZLARI NASIL TEST ETTİK?

» Farklı test protokolleri bir arada

Farklı okuma ve yazma becerileri olan combo cihazları test ederken hem CD hem de DVD okuma testi yapan yazılımlarını kullandık ve buna ek olarak CD yazma testleri gerçekleştirdik.

CD okuma ve DVD okuma testlerinde kullandığımız Benchmark yazılımları kendi içinde 3 ayrı kategoride sonuç veriyordu. Bu sonuçlar da teker teker puanlanarak ayrı birer testmiş gibi değerlendirildi ve toplamda ilgili yazılımın genel skoru olarak puana yansdı.

İşe her şeyden önce test edilecek cihazı sisteme secondary master olarak bağlamakla başladık. CD sürücü rolündeki cihazsa primary slave olarak bağlanmıştı. Okuyucu ve yazıcı cihazların farklı kanallarda olması başarımlar üzerinde olumlu etki yapar. Gelelim test kriterlerine;

► **SABİT DİSKTEN CD YAZMA (%25):** Dijital testte toplam 650MB'lık irili ufaklı onlarca dosya içeren bir klasörü CD'ye yazdık ve geçen süreyi ölçtük. Bu testin toplam puan üzerindeki etkisi %25 oldu.

► **SES CD'Sİ KOPYALAMA (%25):** Kullanıcıların CD yazıcıları sıkça kullandığı alanlardan biri olan ses CD'si kopyalama da testimizin kriterleri arasındaydı. Bu test için tam dolu bir ses CD'sini kopyaladık ve geçen süreyi ölçtük. Ses CD'si kopyalama testi genel toplamda %25 oranında etkili oldu.

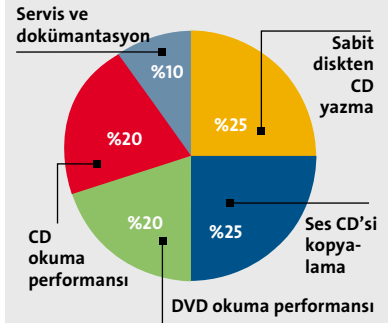
► **DVD OKUMA PERFORMANSI (%20):** Bu test için DVD Tach adlı yazılımı kullandık. Tıpkı CD Tach'de olduğu gibi maksimum ve ortalama veri transfer oranına ek olarak rastgele erişim süresi bu kategoride dikkate aldığımız kriterler oldu. Bu kategori de toplamda %20 ağırlığa sahipti.

► **CD OKUMA PERFORMANSI (%20):** Cihazların CD okuma performansını test edebilmek için bu konuda en sık başvuru programlardan biri olan CD Tach'ı kullandık. Yazılımın verdiği maksimum ve ortalama veri transfer hızı kategorilerine ek olarak rastgele erişim süresini değerlendirmeye aldık. Bu üç başlığa ait puan-

lar testteki tüm katılımcılar için teker teker değerlendirildi ve genel bir CD okuma performansı puanı elde edildi. Bu puan toplam puanı %20 oranında etkiledi.

► **SERVİS VE DOKÜMANTASYON (%10):** Teste katılan firmaların teknik destek hizmeti, ürünle beraber gelen kitapçık, vida v.s. gibi başlıklar bu kriter altında değerlendirildi. Bu kategorinin toplam puan üzerindeki etkisi %10 oldu.

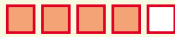
TEST KRİTERLERİ

HARİCİ COMBO CİHAZLAR

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT
BİLGİ99 dolar
www.nu-global.com

Pek taşınabilir değil: Ürünün boyutları bu tür bir cihaz için biraz kaba kalıyor.

- + Yüksek performans
- + Uygun fiyat
- Büyük ve ağır

NU DBW-521S

İri kıyım yazıcı

Performanstan ödün vermeden uygun fiyata harici bir CD yazıcı/DVD sürücü satın almayı düşünüyorsanız bu ürüne bir göz atın.

■ CD okuma performansının yüksekliğiyle dikkat çeken bu katılımcı, diğer test başlıklarında da kendi kategorisi içinde oldukça başarılı bir tablo çizdi. Örneğin DVD okuma performansı testinde harici cihazlar kategorisinin en iyi değerine imza atan ürün, CD'den CD'ye kopyalama testinde de başarılıydı.

Performansının yüksekliği bir yana, farklı tasarımıyla da diğer katılımcılardan kolayca ayrılan ürün, kendi kategorisindeki en uygun fiyatlı yazıcı olmasıyla beğenimizi kazandı. Doğal olarak uygun fiyat, yüksek performansla birleşince NU DBW-521S, CHIP Test Merkezinin fiyat/performans ödülünü hak ediyor. Cihazın hem

performans hem de ekonomik açıdan cazip olması hoş. 52x24x52x16 hızlı ürünle birlikte Sonic adlı yazılım geliyor ki, bu yazılımla Nero'da olduğu gibi hem CD yazma işlemlerinizi gerçekleştirebilir, hem de video ve ses dosyalarınızı izleyebilirsiniz / dinleyebilirsiniz.

Nu DBW-521S'nin tek ve belki de en büyük eksisi kocaman boyutları ve ağır oluşu. Tasarım alışlageldiğin dışında ve ilk başta göze hoş geliyor fakat bu illüzyonun kaybolması çok sürmüyor. Zira harici bir cihaz, taşınabilir olmalı. Yani "kolay" taşınabilir olmalı. NU DBW-521S pek çantanıza atıp dolaşabileceğiniz bir cihaz değil.

Sonuç

Şahin Ekşioglu,
CHIP Test Merkezi
Editörü

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi
Editörü

■ Seçeceğiniz CD yazıcının dahili mi yoksa harici mi olacağına karar vermeniz büyük önem taşıyor. Her iki kategorinin de kendine has avantaj/dezavantajları var. Bu kararı verdikten sonra testimizi alıcı gözüyle incelemeye başlayabilirsiniz. Dahili yazıcılar arasında MSI XA52P'nin gerçek bir mücevher olduğunu belirtmekte fayda var. Sadece performans değil fiyat açısından da cazip olan bu ürün, dahili cihazlar kategorisinde ilk dikkate almanız gereken seçenek. Fakat ürünün seri ATA arabirimini kullandığını belirtelim. 2. sıradaki Lite On SOHC-5232K'nın sıralamada MSI XA52P'nin ensesinde olduğunu söylemekte, hatta 3. sıradaki LG GCC-4521B'yi de şampiyonlar kategorisinde değerlendirmeye almakta fayda var. Bu üç ürün arasında genel toplamda çok az bulunuyor ve üçü de fiyat olarak neredeyse aynı. 6. sıradaki MSI X48 uygun fiyat ödülü aldıysa da biz biraz daha para ödeyip tercihinizi ilk 3 içinden yapmanızı öneririz.

Harici cihazlarda ise benzer şekilde ilk iki sıradaki ürünler bariz bir şekilde öne çıkıyor. Bunlar arasında Aopen EHB-5232U, CD'den CD'ye kopyalama hızıyla dikkat çekiyor. 2. sıradaki NU DBW-521S ise DVD okuma performansı ve uygun fiyatıyla Aopen EHB-5232U'ya meydan okuyor. Genel toplamda aradaki fark çok az ve bu aşamada seçim size kalmış. Fakat her iki cihazın da büyük ve ağır olduğunun altını çizmekte fayda var. Özellikle 2. sıradaki NU DBW-521S, pek mobil sayılmaz. Keza birinci olan Aopen da tıy sıklet değil. Bu aşamada eğer sizin için taşınabilirlik birinci plandaysa 4. sıradaki Lite On LSC-24081MXC ya da sonuncu sıradaki NU SBW-242US'yi dikkate almalısınız. Özellikle sonuncu sıradaki NU'yu görünce daha ince ve hafif olamazdı herhalde diye düşünmeden edemiyorsunuz.

DAHİLİ COMBO CİHAZLAR

1

2

3

Marka Model	MSI XA52P (MS-8452T)	LiteOn SOHC-5232K	LG GCC-4521B
Fiyat (+ KDV)	56 dolar	55 dolar	55 dolar
Firma	Datagate, Multimedya	Beko	Ufotek
Telefon	(212) 479 46 46, (212) 321 41 41	444 14 14	(212) 336 61 00
İnternet (www.)	msi.com.tr	bekoelektronik.com.tr	lg.com
Toplam puanı	91	90	89
CD performansı puanı (%20)	96	90	92
DVD performansı puanı (%20)	75	93	89
HDD'den CD yazma (%25)	87	99	100
CD'den CD yazma (%25)	100	83	73
Servis ve dokümantasyon (%10)	100	80	95
Fiyat/performans oranı	91	93	91
Özetle	Değişebilir 3 adet ön kapakla geliyor	Test birincisine iyi bir alternatif	Test birincisine iyi bir alternatif
Teknik veriler			
Arabirim	Serial ATA	E-IDE	E-IDE
CD yazma hızı	52	52	52
CD yeniden yazma hızı	24	32	32
CD okuma hızı	52	52	52
DVD okuma hızı	16	16	16
Tampon bellek	2 MB	2 MB	2 MB
Belirtilen koruma yöntemi	Super Link	Smart-Burn	Superlink
Beraberinde gelenler			
Audio kablosu	¥	¥	¥
Vidalar	¥	¥	¥
IDE kablosu	¥	—	¥
Boş CD	—	—	—
Tekrar yazılabilir CD	—	—	—
Yazılım	Power DVD, Nero OEM	Power DVD 4, Nero Express	Power DVD5, Nero Express 5.5.99, Incb 3.39.0
Test sonuçları			
CD Tach			
Maksimum transfer oranı (Kbyte/s)	6037	5789	6292
Ortalama transfer oranı (Kbyte/s)	4566	4399	4557
Rastgele erişim süresi (ms)	75	82	83
DVD Tach			
Maksimum transfer oranı (Kbyte/s)	9370	13432	10936
Ortalama transfer oranı (Kbyte/s)	6926	10503	8646
Rastgele erişim süresi (ms)	102	96	88
CD kopyalama			
Sabit diskten (sn)	172	151	149
Audio CD (sn)	298	356	406

¥= var - = yok

4

5

UYGUN FİYAT
CHIP
07/2004

6

7

8

9

LiteOn
SOHC-5232K

Teac
DW-552G

MSI X48

Aopen
COM5232/AAH

Samsung
SM-352

NU
DBW-521

54 dolar

59 dolar

58 dolar

49 dolar

59 dolar

55 dolar

Beko

Sky, Dijital Center

Datagate, Multimedya

Çözüm

Kont, Koyuncu

Çözüm

444 14 14

(216) 422 75 05,
(212) 217 4020

(212) 479 46 46,
(212) 321 41 41

(212) 217 40 10

(216) 499 62 99,
(216) 522 99 00

(212) 217 40 10

bekoelektronik.com.tr

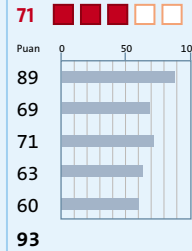
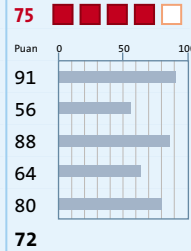
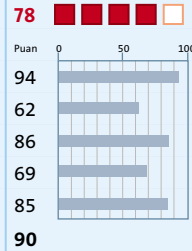
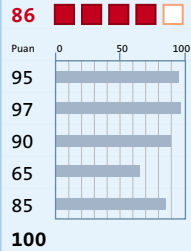
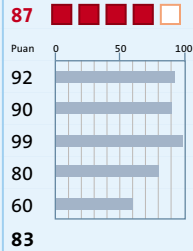
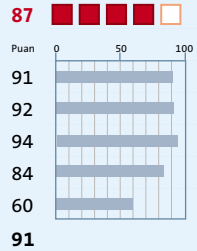
teac.com

msi.com.tr

aopen.com.tw

samsung.com

nu-global.com

Genel olarak başarılı

Yüksek CD yazma hızı

Türkçe kurulum,
2 adet ön kapak

CD okuma hızı iyi, DVD
okuma hızı düşük

CD okuma hızı iyi, DVD
okuma hızı düşük

CD yazma hızı düşük

E-IDE

E-IDE

E-IDE

E-IDE

E-IDE

E-IDE

52

52

48

52

52

52

32

32

24

32

24

24

52

52

48

52

52

52

16

16

16

16

16

16

2 MB

2 MB

2 MB

2 MB

2 MB

2MB

Smart-Burn

WriteProof

SuperLink

Justlink/Justspeed

Superlink

Superlink

—

—

¥

¥

¥

—

—

—

¥

¥

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

Power DVD5,
Nero Burning Rom

power Dvd Xp 4,0,
Nero Express

Easy Cd Creator,
Direct Cd, PowerDVD
Xpro

—

5816

5799

6032

6498

6096

5746

4356

4445

4560

4958

4610

4378

81

79

76

85

85

84

12997

12159

13886

11105

5486

8491

10492

9353

11163

7139

4075

6301

97

92

94

163

118

111

158

151

166

174

169

210

354

372

462

435

465

470

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

1

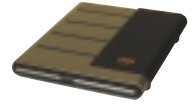
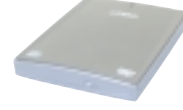
2

3

4

5

HARİCİ COMBO CİHAZLAR

Marka Model	Aopen EHB-5232U	NU DBW-521S	Teac DW-224PUK	LiteOn LSC-24081MX	NU SBW-242US
Fiyat (+ KDV)	120 dolar	99 dolar	189 dolar	132 dolar	119 dolar
Firma	Çözüm	Çözüm	Sky, Dijital Center	Beko	Çözüm
Telefon	(212) 217 40 10	(212) 217 40 10	(216) 422 75 05, (212) 217 4020	444 14 14	(212) 217 40 10
İnternet (www.)	aopen.com.tw	nu-global.com	teac.com	bekoelektronik.com.tr	nu-global.com
Toplam puanı	82	82	67	60	55
CD performansı puanı (%20)	93	94	72	63	33
DVD performansı puanı (%20)	74	82	72	54	61
HDD'den CD yazma (%25)	75	69	44	39	39
CD'den CD yazma (%25)	91	89	79	74	73
Servis ve dokümantasyon (%10)	75	75	75	85	80
Fiyat/performans oranı	83	100	43	55	56
Özetle	Haricilerin en iyisi	Hızlı ama büyük ve ağır	Tasarımı iyi fakat pahalı	Tasarımı iyi, fakat performans yetersiz	Performansı yetersiz fakat ince ve çok hafif
Teknik veriler					
Arabirim	USB 2,0	USB 2,0	USB 2,0	USB 2,0	USB 2,0
CD yazma hızı	52	52	24	24	24
CD yeniden yazma hızı	32	24	10	12	24
CD okuma hızı	52	52	24	24	24
DVD okuma hızı	16	16	8	8	8
Tampon bellek	2 MB	2 MB	2 MB	2 MB	2 MB
Belirtilen koruma yöntemi	Justlink/Justspeed	Superlink	WriteProof	Smart-Burn	Superlink
Beraberinde gelenler					
Audio kablosu	¥	—	—	¥	—
Vidalar	—	—	—	—	—
IDE kablosu	USB kablosu, adaptör	USB kablosu, adaptör	USB kablosu, adaptör	USB kablosu, adaptör	USB kablosu, adaptör
Boş CD	—	¥	¥	¥	¥
Tekrar yazılabilir CD	—	—	—	¥	¥
Yazılım	Power DVD XP 4,0, Nero Express	Sonic	Driver, Nero5, Win DVD 4	Driver, Nero Express, Power DVD	Sonic CD
Test sonuçları					
CD Tach					
Maksimum transfer oranı (Kbyte/s)	6498	6039	3539	2902	1203
Ortalama transfer oranı (Kbyte/s)	4733	4585	2677	2196	1202
Rastgele erişim süresi (ms)	85	79	83	92	173
DVD Tach					
Maksimum transfer oranı (Kbyte/s)	11521	11174	11067	5243	7306
Ortalama transfer oranı (Kbyte/s)	8605	8308	8184	3902	5969
Rastgele erişim süresi (ms)	129	102	130	124	126
CD kopyalama					
Sabit diskten (sn)	198	216	335	383	383
Audio CD (sn)	329	336	377	403	408

¥= evet — = hayır

■■■■■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

Intel'den önemli haberler var

Intel'in yeni yonga setleri Alderwood ve Grantsdale, alıştığımızın aksine birkaç irili ufaklı teknolojik yenilik değil; CPU, ses, grafik, bellek ve daha pek çok konuda önemli gelişmeler sunuyor.

25 Mayıs: Müzisyenlerin Portalı

İnternette pek çok kaynağa erişmek ve bunlardan faydalanmak mümkün. Tabii İngilizce biliyorsanız. Aksi takdirde işiniz biraz zor. Çünkü Türkçe kaynak bulmak, hele hele söz konusu olan spesifik bir alansa pek kolay değil. Bu bağlamda eğer müzikle amatör ya da profesyonel olarak ilgileniyorsanız www.muzisyenim.com adresini ziyaret etmenizde fayda var. Sitenin en çok hoşuma giden bölümü makale bölümü oldu. Bu bölümde bilgisayarla müzik yapmanın incelikleri, müzikal algı, ses modelleme ve MIDI gibi pek çok konuda oldukça kaliteli yazılara rastlamak mümkün. Ayrıca seri ilan köşesi de müzisyenlerin donanım merakını uygun fiyatlarla tatmin et-

mesi açısından başarılı. Bu köşede satmak istediğiniz enstrümanınıza müşteri bulabilir ya da 2. el enstrüman satın alabilirsiniz. Bu tür sitelerin artması dileğiyle.

3 Haziran: Elveda Clié: Palm platformuna darbe

PalmOS kullanan PDA'lar arasında Sony Clié'lerin hep müstesna bir yeri olmuştur. Mükemmel tasarımları sayesinde geniş bir kullanıcı kesimi tarafından kabul gören bu cihazlar, PalmOS'in gururu olarak niteleniyordu. Fakat yazık ki bu durum sona ermek üzere. Zira Japon elektronik devi Sony, Japonya dışındaki ülkelerde artık Clié PDA satmayacağını duyurdu. Şirket bundan böyle akıllı telefonlar mobil oyun cihazları gibi ürünlere yönelceğini belirtti. Sony'nin planlarına bakılırsa şirketin tek bir cihazda film izleme, müzik dinleme ya da oyun oynamayı mümkün kılan ürünlere ağırlık vereceğini söylemek mümkün. Gelişen ve değişen ihtiyaçlar, şirketleri farklı stratejiler geliştirmeye itiyor. Gerçekten de pek çok kişi yeni cep telefonlarının piyasaya sürülmesinin ardından PDA'lara olan ilgisini kaybetti. Kimse cepleri elektronik aletlerle dolu bir şekilde gezmekten hoşlanmıyor ve tüm fonksiyonların tek bir cihazda gerçekleşmesi bekleniyor.

Yeni (ve pahalı) cep telefonlarının sunduğu konfor, pek çok kullanıcının beklentilerini ve kullanım alışkanlıklarını değiştirdi. PDA'ların neredeyse tüm özelliklerini bünyelerinde barındıran cep telefonları, şu an için

Fotoğraflarda kalan güzellik: Sony, özgün ve başarılı tasarıma sahip Clié serisi PDA'leriyle PalmOS platformunun haklı gururuydu.

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

bir lüks ve oldukça pahalı. Fakat bu cihazlar mevcut ve fiyatlarının düşmesi çok sürmeyecektir. Kaldı ki bir PDA ve bir cep telefonu satın almak yerine kullanıcıların çoğu zengin özelliklere sahip bir cep telefonu satın almayı tercih ediyor. Zira ekonomik açıdan da bu son durum daha avantajlı.

Sony'nin PDA pazarından çekilmesi rastgele alınmış bir karar değil, "tamamen duygusal". Gartner raporlarına bakılırsa PDA satışlarında geçen yıl %5.3'lük bir düşüş gerçekleşti. Peki bu durum PalmOS cephesini nasıl etkileyecek?

IDC raporlarına göre PalmOS kullanan cihazlar arasında PalmOne %38'le lider konumda. Bunu %22 ile HP izlerken Sony %13'le 3. sıradaydı. Bence bu, PalmOS/PPC savaşının dışına taşmış bir durum artık. Bugün PalmOS'in pazar payı daralırken yarın aynı sebepler, PPC platformunu vuracaktır.

Sözün kısası, ilginç bir dönem yaşıyoruz. Yakın gelecekte hibrit cihazların yükselişe geçeceğini söyleyip duruyorduk. Sanırım gelecek geldi.

5 Haziran: Yeni flash bellekler yolda

Bellek üreticisi Pretec, MMC 4 standardında ürettiği yeni bellek kartını piyasaya sürdü. 2 GB kapasiteli kartın en önemli özelliği geriye doğru uyumlu olması ve MMC 4 standardında çalışırken saniyede 22.5 MB'lık okuma ve 18 MB'lık yazma hızına sahip olması. Pretec'in duyurusunu yaptığı fakat 2004 yılı sonunda piyasaya sürülecek olan bir diğer ürünse 12 GB kapasiteli Compact Flash kart. Bu kartın en ilginç tarafı sadece kapasitesinin değil fiyatının da çok yüksek olması. Yaklaşık 15 bin doları hangi kullanıcı bu kart için öder bilmiyorum ama 3 adet Microdrive kul-

» 15 Haziran: 100MB ücretsiz e-posta alanı

Web tabanlı e-posta adresi kullanmayan çok az kişi vardır sanırım. POP3 e-posta adresi tabii ki şart ama bazen öyle ya da böyle web tabanlı bir e-posta adresi elzem oluyor. Yahoo ve Hotmail bu konudaki öncü şirketlerin başında geliyor. Hotmail, Microsoft tarafından satın alındıktan sonra bu avantajı iyi değerlendirerek müşteri portföyünü genişletti ve şu an pazarın lideri konumunda. Öte yandan Yahoo da oldukça başarılı ve bu başarısı daha da artacak gibi görünüyor. Zira Yahoo'nun yaptığı yeni bir düzenlemeyle ücretsiz e-posta alanı tam 100MB'a çıkarıldı. Evet yanlış okumadınız, 100MB!

Dosyalar web'de yedeklenecek: Yahoo'nun 100MB ücretsiz e-posta alanı vermesi farklı ve ilginç kullanım alanlarını beraberinde getirebilir.

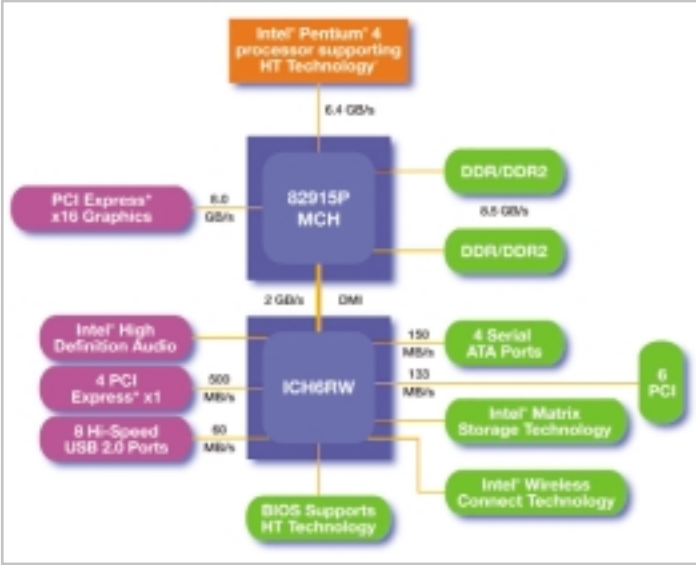

lanarak yaklaşık 1.500 dolara aynı kapasiteyi elde etmek mümkün.

12 Haziran: Intel'in yeni yonga setleri duyuruldu

Intel, uzun süredir resmi olmayan kaynaklarca hakkında spekülasyonlar yapılan yeni yonga setleri Alderwood (925) ve Grantsdale (915) ile ilgili detayları nihayet duyurdu. Intel platform mimarileri ve çözümleri bölümü iş geliştirme müdürü Seyhun Dede ve Intel iş çözümleri uzmanı Aaron Coday'in gerçekleştirdiği sunum, Intel'in yakın gelecekteki planları hakkında önemli bilgiler içeriyordu. Yeni yonga setleriyle ilgili en önemli gelişmelerden biri tabii ki Soket 478'in 775 pinlik yeni bir soketle yer değiştiriyor olması. Yeni üretilecek Pentium 4 işlemciler (Prescott ve Celeron'lar da) 775 pinlik olacak ve aslında pinleri değil pin temas noktaları olacak. İşlemci bacakları görevini anakart üzerindeki sokette bulunan özel pinler görecek. Bu arada donanım dünyasındaki yeni gelişmeler ve çeşitli teknik sebeplerden ötürü BTX form faktörüne sahip kasalar yeni Intel yonga setleri masaüstü sistemler için standart olacak. ATX'in pabucu dama atılmak üzere. Üzere diyoruz çünkü yeni yonga setlerini taşıyan bazı anakartların BTX yerine ATX yapıyı desteklemesi olası. Zira test merkezimize ulaşan Abit anakart BTX değil ATX uyumluydu. →

Flash belleklerde kapasite artıyor: Çok yönlü ve pratik kullanımları, flash bellekleri hayatımızın önemli bir parçası haline getirmeye başladı.

Grantsdale'in blok şeması: Yonga seti, pek çok yeni özelliği beraberinde getiriyor. Bunlardan Matrix Storage Technology'nin ilginç bir RAID 1+0 varyasyonu olduğunu belirtmek gerek (sadece 2 sabit diskle).

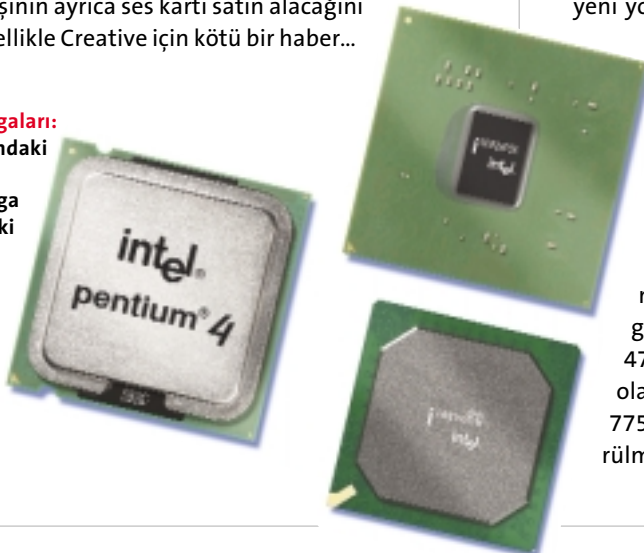
Anakart üreticisi olarak Intel

Intel yetkilileri yeni yonga setlerindeki DDR2, PCI Express 24 bit yüksek çözünürlüklü entegre ses ve daha pek çok yenilikten bahsederken özellikle bir noktanın altını çizdiler. O da Intel'in zaten var olduğu anakart pazarındaki gücünü artırmak istediği. Bugüne kadar Intel'in kendi markası altında üretilen anakartlar genellikle çeşitli ekstralardan uzak ürünlerdi. Görünen o ki Intel, bundan böyle Asus, Gigabyte ya da Abit gibi üreticiler misali, anakartlarında kullanıcıların aklını çecek pek çok özellik bulunduracak.

Tekrar yonga setlerine dönersek en çok hoşuma giden özelliklerden biri yonga setlerindeki entegre ses donanımının 24 bit /192KHz çözünürlükte sinyal işleyebilmesi oldu. Pratikte harici analog ses kaynakları için bu 24 bit/ 96KHz örnekleme kalitesi anlamına gelir ki bu da profesyonel müzisyenlerin kullandığı bir standarttır. 7.1 kanal ses desteğiyle de beğenimi kazanan entegre ses donanımına bakılırsa, anakartlarda yükselen ses kalitesi, bundan böyle çok az kişinin ayrıca ses kartı satın alacağını gösteriyor. Özellikle Creative için kötü bir haber...

Yeni neslin yongaları:

LGA 775 formundaki Pentium4 ve Alderwood yonga seti önümüzdeki günlerde mükemmel ikili olarak adından epey söz ettirecek.

DDR ve DDR2 desteği önemli bir gelişme

Yeni yonga setlerini taşıyan anakartlar piyasaya çıktı bile. Bunlardan ilki Abit tarafından doğrudan test merkezimize yollanan ve 915P yonga setine sahip AG8 adlı model.

Yeni yonga setlerinin hepsinde (925X, 915P, 915G, 915GV) DDR2 desteği mevcut. İşin güzel tarafı ise 925X hariç diğer üçünün DDR desteğinin de olması. Anakart üreticileri bu durumda DDR uyumlu olan yeni anakartları piyasaya sürerken DDR2 belleğin yaygınlaşmasıyla yeni modellerinde aynı yonga setlerini DDR2 uyumlu olarak tekrar piyasaya sürebilecek. Bu arada önemli bir diğer gelişme de kuzey ve güney köprüsü arasındaki bant genişliğinin 2 GB/sn olması. Neredeyse

Entegre grafikte DirectX 9.0 devri: Intel'in Grantsdale (915G ve 915GV) ile sunduğu Graphics Media Accelerator 900, DirectX 9.0'a verdiği destekle giriş (hatta orta seviye) seviyesi kullanıcıları tatmin edecek gibi.

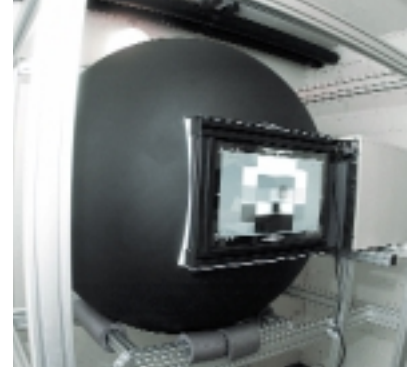
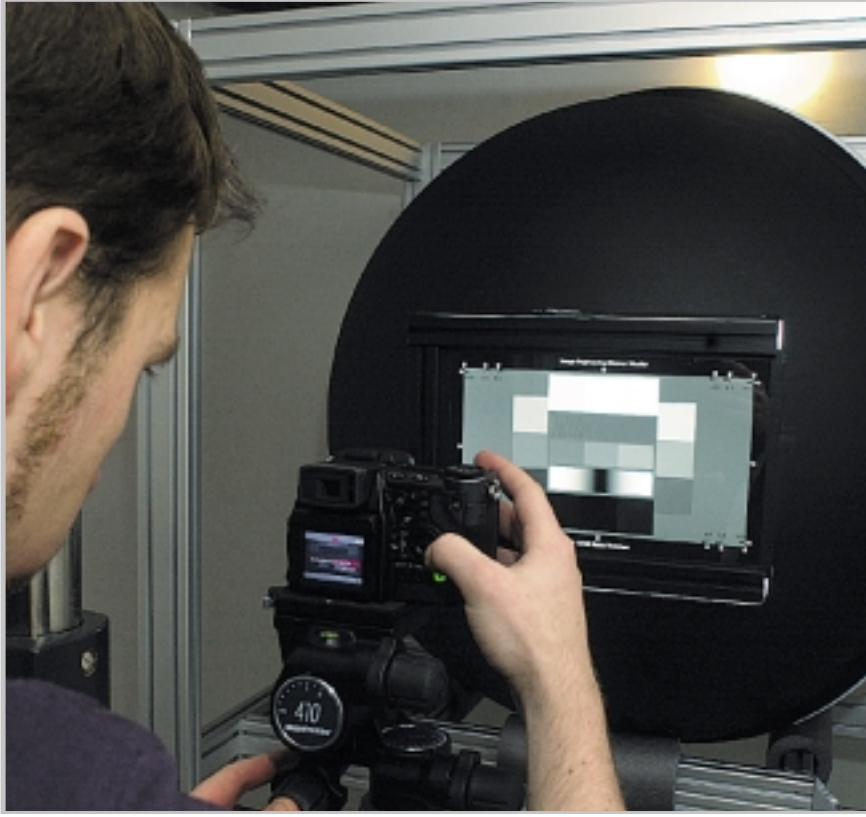

tüm yonga setlerinde konfigürasyona bağlı olarak darboğaz oluşturan kuzey/güney köprüsü arasındaki bant genişliği darboğazı yeni Intel yonga setlerinde ortadan kalkıyor. Yeni yonga setlerinin özellikleri saymakla bitecek gibi değil. Bu özelliklere elimize ulaşan anakartlarla bağlantılı olarak zaman zaman değineceğiz fakat son olarak iki önemli gelişmeyi de belirtmeden edemeyeceğim. Bunlardan biri Intel Graphics Media Accelerator adındaki entegre grafik çözümü.

DirectX9.0 desteği sayesinde giriş seviyesi kullanıcılar, ekran kartı için ayrıca para ödemekten kurtuluyor. Zira yonga setleri entegre grafik donanımı açısından, nForce2'den bile daha başarılı bir tablo çiziyor. Değindenmeden geçemeyeceğim son nokta ise yeni yonga setlerinde bulunan entegre kablosuz bağlantı donanımı. Intel, Centrino'lar

dan sonra masaüstü sistemlere de kablosuz bağlantıyı taşıyarak önemli bir işe imza atıyor. Öte yandan bazı anakart üreticileri için kablosuz bağlantı özelliği bulunmayan daha uygun fiyatlı yonga seti versiyonları da olacak.

Alderwood ve Grantsdale piyasaya fırtına gibi giriyor. Intel yetkilileriyle yaptığım görüşmelerde yeni yonga setlerini soket 478 yapıda destekleyecek anakart üreticileri olabileceği cevabını aldım. Öte yandan LGA 775 yapıyı destekleyen işlemciler piyasaya sürülmeye başlandı bile. ■

Platformun önemi: Özel olarak hazırlanan çeşitli platformlar sayesinde birçok değişik ürünü rahatlıkla test etmemiz mümkün oluyor.

TEMMUZ 2004 CHIP TOP 10

CHIP TOP 10

Güncel CHIP TOP 10 tabloları her ay donanım pazarındaki en başarılı ürünleri listeliyor. TOP 10 tablolarını satın alma kararlarınızda rehber olarak kullanabilirsiniz.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

► IDE-SATA diskler	108
► DVD sürücüler	108
► 17 ve 19" monitörler	110
► Mürekkep püskürtmeli yazıcı	110
► Lazer yazıcılar	112
► Dijital video kameralar	112
► DVD yazıcılar	110
► Cep telefonları	114
► Ekran kartları	114
► CD sürücüler	116
► CD yazıcılar	116
► Tarayıcılar	116

■ Bildiğiniz gibi, her ay TOP 10'da en iyi donanımları yayınlıyoruz ve bu sayfalarımız sizlerden oldukça büyük ilgi görüyor. Bunda, sıralamaların yaptığımız donanım testlerinde en üst sırayı alan ilk 10 üründen oluşmasının payı büyük. Her ay gerçekleştirdiğimiz testlerde, onlarca ürün test prosedürümüz doğrultusunda tek tek inceleniyor ve sıralanıyor. Sizlerle paylaştığımız donanım veritabanımız bu şekilde oluşuyor. Bir sonraki adım, seçilen en iyi 10 ürünü bu sayfalarda sürekli olarak yayımlamak. TOP 10 sayfalarının test tablolarından en büyük farkı, önemli kısa bilgilerin yer alması ve her ay güncellenmesi. Buna ek olarak, donanım incelemelerimizde de test prosedürlerine sadık kaldığımız için, daha önce testi kaçırın ya da piyasaya yeni sürülen ürünleri de aynı kriterlerle ölçüp değerlendirmeye katabiliyoruz. Bu, aylar önce test edilen bir ürün ile yeni çıkan bir ürünün rahatlıkla kıyaslanabilmesi ve sıra-

lanabilmesi avantajını sağlıyor. Sayfalara baktığımızda, ürünleri önce kategorilere ayırdığımız, sonra da performanslarına göre listelediğimiz dikkatinizi çekecektir. TOP 10 tablolarımızda Fiyat / Performans oranlarına da yer verdiğimiz için, bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oranın yalnızca o ayki ürünler için geçerli olduğunu unutmadan fayda var. Yani performans puanı yüksek olan yeni bir ürün, şayet fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin Fiyat / Performans oranını kolayca değiştirebilir. Ürünlerin performanslarını bir bakışta görebilmeniz için de renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk, test ve incelemelerde çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Performansı iyi olan ürünler sarı, orta seviye performans gösteren ürünler de turuncu renkle temsil ediliyor. Güncel TOP 10 tablolarının tümüne www.chip.com.tr adresinden de erişebilirsiniz.

Satın alma kararınız için CHIP TOP 10 tabloları

Bir aygıtın sıralaması CHIP Toplam Puanından elde ediliyor. Puanlar eşitse fiyatı daha uygun olan ürün bir üst sırada yer alıyor.

Bir aygıtın CHIP Toplam Puanı tek tek değerlendirmeler baz alınarak hesaplanıyor. CHIP Toplam Puanı sonucunda aygıtların sınıfları ortaya çıkıyor. Aygıt sınıflarında ayırım, zirve sınıfı, üst sınıf ve orta sınıf aygıtlar şeklinde yapılıyor.

Bu sütunlar puanlamalar, ölçüm değerleri veya teknik bilgilerden oluşuyor. Tablolarda sadece en önemli olanları yer alıyor. Ürünleri temin edebileceğiniz firmaların iletişim bilgilerini e-CHIP'te **CHIP TOP 10** bölümünde bulabilirsiniz.

17" MONİTÖRLER									
Sıra	Marka	CHIP Top P.	Fiyat/Performans	Fiyat (TL + KDV)	Genişlik (mm)	Yükseklik (mm)	Ekran Çözünürlüğü	Ekran Alanı (cm²)	Ekran Çözünürlüğü
1	Sony CDP-6200P	94	5.0/4.5	309	76	200	91	200	91
2	Sony CDP-6200P	92	5.0/4.5	305	76	200	90	197	90
3	ADN Microscan G190	90	5.0/4.5	290	74	50	85	89	89
4	Samsung SyncMaster 750 N	88	5.0/4.5	287	76	50	84	88	88
5	Samsung SyncMaster 750 DHD	79	5.0/4.5	258	75	50	84	88	88
6	Philips 10796	78	5.0/4.5	259	70	50	84	88	88
7	NEC 1790	78	5.0/4.5	256	74	50	81	88	87
8	Viewsonic G2778	77	5.0/4.5	260	80	50	88	88	88
9	Hyundai VisionMaster Pro K20	76	5.0/4.5	260	80	50	100	92	100
10	Sony CDP-6120S	76	5.0/4.5	260	87	50	88	88	88

Bu renklerle aygıtları şu gruplara ayırıyoruz:

- Zirve sınıfı
- Üst sınıf
- Orta sınıf

Bu simge ile CHIP TOP 10'a yeni giren ürünleri ifade ediyoruz.

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat ve CHIP toplam puanından da daha sonra Fiyat/Performans puanını 5'lik okul notu sistemine göre hesaplıyoruz.

Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor. Sadece puanlamalarda bu tip bir öne çıkarılma söz konusu, teknik özelliklerde böyle bir uygulama yok.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

TOP 10 tablolarında, CHIP Test Merkezi'nde yapılan testler sonucunda ilk 10 arasına girmeyi hak eden ürünleri, performans puanları ve teknik bilgileriyle birlikte bulabilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman fiyat/performans

oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. CHIP TOP 10 listelerinde ürünler sıralanırken performans puanları dikkate alınıyor. Fiyat sıralamada bir etken değil. Bu listeler her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmaması nedeniyle, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak siz oluşturmalsınız. CHIP TOP 10 tablolarını dergide olduğu gibi CHIP Online'da da (www.chip.com.tr) bulabilirsiniz.

IDE SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614N	84	■■■■■	115	84	69	96	97	90	160 GB, U-DMA/133, 8MB, 7200
2	Samsung SP1604N	84	■■■■■	102	76	78	96	95	90	160 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
3	Samsung SP0411N	84	■■■■■	58	83	68	100	95	90	40 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
4	Samsung SP0802N	81	■■■■■	71	74	70	98	95	90	80 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
5	Samsung SP1203N	81	■■■■■	92	74	69	94	100	90	120 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
6	Samsung SP0612N	80	■■■■■	63	62	80	93	100	90	60 GB, U-DMA/133, 2MB, 7200
7	S.B. 7200.7 Plus ST3160023A*	79	■■■■■	149	73	68	98	92	80	160 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
8	S.B. 7200.7 Plus ST3200822A*	79	■■■■■	191	75	60	95	95	80	200 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200
9	Maxtor DiamondMAX Plus 9	78	■■■■■	109	71	68	98	88	80	120 GB, U-DMA/100, 2MB, 7200
10	S.B. 7200.7 Plus ST3120026A*	78	■■■■■	270	77	64	93	93	75	250 GB, U-DMA/100, 8MB, 7200

*S.B.: Seagate Barracuda

1. SIRA: Samsung SP1614N

İyi bir performans sunan Paralel ATA arabirimine sahip bu disk hız sevenler için cazip bir seçenek.

- Yüksek veri transfer hızı
- 8 MB tampon bellek
- Fiyat/MB açısından kötü

CHIP Toplam Puanı: **84**
Fiyatı: 115 dolar (kötü)

3. SIRA: Samsung SP0411N

Kullanmayacağınız Megabyte'lara fazladan para ödemek istemiyorsanız bu diske göz atmanızı tavsiye ediyoruz.

- Uygun fiyat
- 2 MB tampon bellek
- Yüksek performans

CHIP Toplam Puanı: **84**
Fiyatı: 58 dolar (çok iyi)

SERIAL ATA SABİT DİSKLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Veri Trans. H.	Sıralı ve Sırasız Veri Erişim Hızı	Gürültü Oranı	Çalışma Sıcaklığı	Servis ve Doküman.	Teknik veriler Kapasite, Arabirim, Ön bellek, Dönüş Hızı (rpm)
1	Samsung SP1614C	87	■■■■■	155	91	79	93	88	90	160 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
2	Western Digital Raptor WD360GD	87	■■■■■	188	88	94	79	86	75	36 GB, S-ATA, 8MB, 10000 rpm
3	Samsung SP1213C	85	■■■■■	122	86	77	90	95	90	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
4	Samsung SP0812C	85	■■■■■	96	82	78	91	95	90	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
5	Maxtor DiamondMAX Plus 9	79	■■■■■	117	76	79	84	86	70	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
6	S.B. 7200.7 SATA ST380013AS	78	■■■■■	189	75	74	86	81	80	80 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm
7	Western Digital Caviar WD1200JD	78	■■■■■	124	77	64	92	95	75	120 GB, S-ATA, 8MB, 7200 rpm

*S.B.: Seagate Barracuda

DVD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	DVD Perfor.	CD Perfor.	Audo Grabbing	Hata Düz. Perf.	Beraber. Gelenler	Teknik veriler DVD okuma, CD okuma, Bağlantı
1	Pioneer DVD-105SZ	90	■■■■■	61	97	93	69	60	100	16X, 40X, Slot
2	LG DRD 8162B	89	■■■■■	32	95	95	60	75	90	16X, 40X, Slot
3	Acer DVP1640A	87	■■■■■	39	100	100	57	26	90	16X, 40X, Tray
4	Aopen DVD-1640PRO	83	■■■■■	68	87	94	57	52	95	16X, 40X, Slot
5	LG DRD 8160B	82	■■■■■	32	80	85	60	95	87	16X, 40X, Slot
6	Aopen DVD-1240	70	■■■■■	69	72	82	59	20	85	12X, 40X, Tray
7	BTC BDV 316B	67	■■■■■	39	65	77	74	18	90	16X, 48X, Tray
8	Sony DDU1621	63	■■■■■	44	65	55	98	26	85	16X, 40X, Tray
9	Lite-On LTD-163	60	■■■■■	47	44	78	100	4	90	16X, 40X, Tray
10	Nec DV-5800A	53	■■■■■	43	59	55	26	21	85	16X, 48X, Tray

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Convergence	Contrast Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Geometri	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (pixel)
1	Sony CPD-G220P	94	■■■■■	328	76	100	97	100	95	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
2	LG F700P	80	■■■■■	230	77	50	94	90	90	Flat, 0.24 mm, 1920x1440
3	ADI Microscan G700i	80	■■■■■	255	74	50	93	89	93	T.CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200
4	Samsung SyncMaster 757 NF	79	■■■■■	263	76	50	90	88	92	NaturalFlat, 0.25 mm, 1920x1440
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	78	■■■■■	243	75	50	88	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440
6	Philips 107B4	77	■■■■■	189	73	50	84	90	90	D.Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
7	Miro 17F95	77	■■■■■	206	72	50	87	89	87	Dot Pitch, 0.25 mm, 1600x1200
8	LG T710BH	76	■■■■■	145	70	50	90	85	85	Flat, 0.20 mm, 1280x1024
9	Sony CPD-E220E	75	■■■■■	294	57	50	94	86	92	T.CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024
10	Iiyama VisionMaster Pro 410	74	■■■■■	377	43	50	90	91	100	D.Trön, 0.25 mm, 1600 x 1200

19" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Conv.+ Geo. P.	Ergonomi	Yatay Frekansı	Düsey Frekansı	Boyutları (GxYxD)	Teknik veriler Ekran tipi, Nokta aralığı (mm), Çözünürlük (dpi)
1	Sony G400	98	■■■■■	540	96	100	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
2	LG 995FT	95	■■■■■	324	96	94	30-96 kHz	50-160 Hz	470 x 480 x 470	Flat Square Tube, 0.24, 1600 x 1200
3	Philips 109P	95	■■■■■	390	95	94	30-110 kHz	50-160 Hz	456 x 469 x 438	Flat Square Tube, 0.25, 1920 x 1440
4	Philips 109P4	95	■■■■■	373	97	95	30-111 kHz	50-160 Hz	460 x 450 x 450	Flat Square Tube, 0.24, 1920 x 1440
5	LG Flatron EZ T910BU	94	■■■■■	285	97	90	30-98kHz	50-160 Hz	443 x 458 x 450	Flat, 0.24, 2048x1536
6	NecFP950	94	■■■■■	762	100	85	31-110 kHz	55-160 Hz	442 x 456 x 447	Grill Pitch, 0.25, 1600 x 1200
7	Hyundai ImageQuest Q995	92	■■■■■	255	90	95	30-110 kHz	50-160 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.25/0.20, 1600 x 1200
8	Sony E400	91	-	F.A.	96	83	30-96 kHz	48-120 Hz	446 x 464 x 461	Trinitron, 0.24, 1600 x 1200
9	Hyundai ImageQuest Q910	89	■■■■■	245	85	95	30-107 kHz	50-150 Hz	436 x 431 x 456	DynaFlat-X, 0.20, 1600 x 1200
10	Benq V991	88	■■■■■	215	90	85	30-95 kHz	50-160 Hz	466 x 455 x 463	Flat Square Tube, 0.25, 1600 x 1200

F.A.: Firmayı Arayınız

5. SIRA: LG Flatron EZ T910BU

Kendisini diğer ürünlerden ayıran ez-FLAT, Brightview ve Brightwindow teknolojileri ile kullanıcılara kolaylık sağlıyor.

- Desteklediği teknoloji entegrasyonu
- Yüksek çözünürlüklere ulaşıyor
- Güçlü ergonomi

CHIP Toplam Puanı: **94**
Fiyatı: 285 dolar (iyi)

7. SIRA: Hyundai ImageQuest Q995

Göze hitap eden tasarımın yanı sıra düzeltilmiş teknik değerlerle iyi bir performansla sahip.

- Dar alanlar için iyi bir seçenek
- Başarılı ergonomi
- Uygun Fiyat

CHIP Toplam Puanı: **92**
Fiyatı: 255 dolar (çok iyi)

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Baskı Hızı	Grafik Kalitesi	Resim Kalitesi	Teknik veriler Ergonomi, çözünürlük, arayüz, baskı hızı
1	Epson Stylus C84	93	■■■■■	119	100	100	81	92	92	100, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 22/12
2	HP Deskjet 5652	91	■■■■■	150	93	54	98	100	95	100, 4800x1200 dpi, Paralel/USB, 21/15
3	Canon i455	87	■■■■■	150	87	27	92	98	100	89, 4800x1200 dpi, USB, 18/12
4	HP Deskjet 5150	85	■■■■■	99	90	52	100	85	87	94, 4800x1200 dpi, USB, 19/14
5	HP Deskjet 3650	81	■■■■■	80	73	45	87	87	89	83, 4800x1200 dpi, USB, 17/12
6	Canon i350	79	■■■■■	105	79	77	75	85	78	83, 4800x1200 dpi, USB, 16/11
7	HP Stylus C64	76	■■■■■	90	70	53	51	74	84	94, 5760x1440 dpi, Paralel/USB, 17/9
8	Canon i250	76	■■■■■	79	70	76	74	74	78	80, 4800x1200 dpi, USB, 12/9

2500 \$'IN ALTINDAKİ LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (+ kdv)	Office Baskı Hızı	Grafik Baskı Hızı	Resim Kalitesi	Grafik Kalitesi	Ergonomi + B. gelenler	Teknik veriler Çözünürlük, Bellek
1	Xerox Phaser 4400	95	■ ■ ■ ■ ■	1050 \$	97	98	94	90	95	1200 x 1200 dpi, 64 MB
2	Lexmark Optra T614	94	■ ■ ■ ■ ■	1030 \$	93	100	95	86	93	1200 x 1200 dpi, 16 MB
3	Xerox Phaser 4500	93	■ ■ ■ ■ ■	997 \$	85	85	90	95	95	1200 x 1200 dpi, 48 MB
4	Kyocera Mita FS-3800	87	■ ■ ■ ■ ■	950 €	90	82	87	86	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
5	Kyocera Mita FS-1900	86	■ ■ ■ ■ ■	685 €	87	78	92	87	95	1200 x 1200 dpi, 16 MB
6	Brother HL-5040	84	■ ■ ■ ■ ■	220 \$	90	90	76	80	90	2400 x 600 dpi, 8 MB
7	HP Laserjet LJ1300	84	■ ■ ■ ■ ■	385 \$	91	85	80	81	90	1200 x 1200 dpi, 16 MB
8	Konica Minolta 1300W	84	■ ■ ■ ■ ■	149 €	90	90	75	78	90	1200 x 1200 dpi, 8 MB
9	Brother HL-1430	81	■ ■ ■ ■ ■	179 \$	84	85	76	78	85	600 x 600 dpi, 4 MB
10	Kyocera Mita FS-1010	79	■ ■ ■ ■ ■	392 \$	82	84	78	74	75	1200 x 1200 dpi, 16 MB

DİJİTAL VIDEO KAMERALAR

YENİ

YENİ

YENİ

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€+ kdv)	Resim Kalitesi	Ergonomi	Beraber. Gelen Don.	Ses	Optik Zum	Teknik veriler Bellek türü, ağırlık
1	Sony DCR-VX2100	94	■ ■ ■ ■ ■	2900	100	96	100	100	12 X	0,3 Mpixel, 1.500gr
2	JVC GR-PD1	88	■ ■ ■ ■ ■	3000	93	89	77	84	10 X	1.18 Mpixel, 1270gr
3	Panasonic NV-GS55	83	■ ■ ■ ■ ■	700	82	92	72	85	10 X	0,8 Mpixel, 370gr
4	Canon MVX10i	82	■ ■ ■ ■ ■	1055	85	90	86	77	10 X	2,2 Mpixel, 530gr
5	Panasonic NV-GS120	81	■ ■ ■ ■ ■	790	85	84	71	90	10 X	0,5 Mpixel, 450gr
6	Panasonic NV-GS11	78	■ ■ ■ ■ ■	440	79	82	60	82	24 X	0,8 Mpixel, 410gr
7	Canon MV6iMC	77	■ ■ ■ ■ ■	660	69	100	74	78	10 X	1,07 Mpixel, 520gr
8	JVC GR-D230	77	■ ■ ■ ■ ■	710	85	71	72	77	10 X	0,8 Mpixel, 440gr
9	Sony DCRPC103	76	■ ■ ■ ■ ■	710	76	92	57	87	10 X	1,07 Mpixel, 520gr
10	Canon MVX-250i	76	■ ■ ■ ■ ■	790	78	82	71	75	18 X	1,33 Mpixel, 500gr

DVD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$+ kdv)	DVD Oku. Perfor. P.	CD Okuma Perfor. P.	DVD Yazma P.	CD Yazma Puanı	Ergonomi	Teknik veriler (DVD Yaz. Hız, DVD Yeniden Yaz. Hız, DVD Oku. Hız, CD Yaz. Hız, CD Yeniden Yaz. Hız, CD Oku. Hız)
1	LG GSA-4082B (+R,-R, RAM)	95	-	-	95	90	97	90	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
2	Philips DVDRW824 (+R)	93	■ ■ ■ ■ ■	159	90	90	100	95	80	8X, 4X, 12X, 24X, 12X, 40X
3	LG GSA-4081B (+R,-R, RAM)	92	■ ■ ■ ■ ■	165	92	89	95	90	100	8X, 4X, 12X, 24X, 16X, 32X
4	NEC ND-2500 (+R,-R)	92	■ ■ ■ ■ ■	170	88	85	96	88	100	8X, 4X, 12X, 32X, 16X, 40X
5	Pioneer DVR-A06 (-R)	90	■ ■ ■ ■ ■	198	90	90	90	90	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 32X
6	Plexwriter PX-504A (+R)	89	■ ■ ■ ■ ■	232	91	88	92	91	85	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X
7	Mitsumi DW-7802TE (+R,-R)	88	■ ■ ■ ■ ■	219	83	87	86	98	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X
8	Philips DVDRW416 (+R)	87	■ ■ ■ ■ ■	130	86	89	87	75	75	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X
9	Nec ND-1300A (+R,-R)	86	■ ■ ■ ■ ■	269	81	90	82	94	95	4X, 2.4X, 12X, 16X, 10X, 40X
10	Teac DV-W50E (-R)	86	■ ■ ■ ■ ■	275	88	88	92	86	85	4X, 2X, 12X, 16X, 8X, 32X

F.A.: Firmayı arayınız

F.A.: Firmayı Arayınız

1. SIRA: LG GSA-4082B

Tüm DVD yazma formatlarına sahip, performansı yüksek, başarılı bir ürün.

- ✓ Başarılı DVD ve CD yazma performansı
- ✓ Tüm DVD standartlarını destekliyor
- ✓ 8X DVD-R yazma hızı

Toplam CHIP Puanı: 95
Fiyatı: Firmayı arayınız

2. SIRA: Philips DVDRW824

Philips DVDRW824, toplam 4.7 GB'lık verileri 8 dakika gibi kısa bir sürede yazması sayesinde mükemmel bir yedekleme ünitesi seçeneği.

- ✓ Başarılı DVD yazma performansı
- ✓ Stabil çalışma
- ✓ Sadece DVD+R/RW formatını destekliyor

Toplam CHIP Puanı: 93
Fiyatı: 145\$ (çok iyi)

CEP TELEFONLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (€ + kdv)	Mobilite	Donanım	Pratiklik	Ağırlık (gram)	Boyut (mm)	Teknik veriler Konuşma süresi, özel telsiz standardı
1	Nokia 6230	88	■■■■■	450	65	89	89	97	103 x 45 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
2	Siemens SX1	86	■■■■■	475	55	86.00	87.67	119	109 x 56 x 20	176 dk, IR, Tri-Band, GPRS
3	Sony Ericsson P900	84	■■■■■	739	45	100	85	158	115 x 59 x 25	293 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
4	Nokia 6600	83	■■■■■	465	52	90	80	128	109 x 58 x 24	166 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
5	Nokia 7600	82	■■■■■	495	57	91	83	122	87 x 78 x 22	197 dk, IR, GPRS, HSCSD
6	Motorola V600	82	■■■■■	393	55	84	79	127	108 x 48 x 25	184 dk, Tri-Band, GPRS
7	Nokia 7200	81	■■■■■	427	70	84	79	115	85 x 50 x 26	158 dk, IR, GPRS, HSCSD
8	Nokia 3660	81	■■■■■	296	44	90	80	132	129 x 57 x 24	174 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
9	Nokia 3650	81	■■■■■	239	44	87	80	132	129 x 57 x 24	173 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD
10	Sony Ericsson T610	81	■■■■■	269	67	81	76	94	102 x 44 x 19	185 dk, IR, Tri-Band, GPRS, HSCSD

150 \$'IN ALTINDAKİ EKRAN KARTLARI

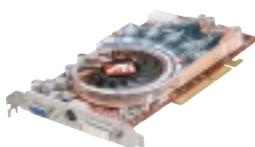
Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	Leadtek WinFast A280 TD	97	■■■■■	145	96	100	100	128 DDR	275/500	Geforce4 Ti4800SE
2	Asus V9280 Video Suite	91	■■■■■	141	89	100	100	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
3	Aopen Aeolus Ti 4200S 8X	89	■■■■■	115	89	80	100	128 DDR	250/400	Geforce4 Ti4200
4	Eagle Geforce Ti 4200	83	■■■■■	144	89	55	65	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
5	Lifeview Geforce4 Ti 4200	83	■■■■■	145	74	50	70	128 DDR	250/512	Geforce4 Ti4200
6	MSI FX5200	67	■■■■■	75	62	95	85	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
7	Inno Tornado Geforce FX 5200	66	■■■■■	60	62	80	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
8	Leadtek WinFast A340 TDH	66	■■■■■	90	62	85	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
9	Albatron GeforceFX 5200	64	■■■■■	72	62	65	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200
10	Sparkle GeForceFX 5200	64	■■■■■	87	62	60	80	128 DDR	25/400	Geforce FX 5200

150 \$'IN ÜSTÜNDEKİ EKRAN KARTLARI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	3D Performansı	Birlikte Gelenler	Ergonomi	Belleği (MB)	CHIP/ B.F. (MHz)	Grafik yongası
1	MSI GeforceFX 5950U VTD 256	100	■■■■■	565	100	100	100	256 DDR2	475/950	Geforce FX 5950
2	MSI GeforceFX 5900 VTD 128	97	■■■■■	654	100	100	98	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
3	Leadtek Winfast 350 TDH	96	■■■■■	435	95	100	100	128 DDR2	400/850	Geforce FX 5900
4	Abit Geforce FX5900 OTES	96	-	F.A.	99	99	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5900
5	HIS Excalibur Radeon 9800 XT Pl.	95	■■■■■	543	99	95	95	256 DDR	412/730	ATI Radeon 9800 XT
6	Leadtek Winfast A300 Ultra TD	95	■■■■■	548	98	100	95	128 DDR2	500/1000	Geforce FX 5800 Ultra
7	Creative Blaster 5 RX9800 Pro	94	■■■■■	442	97	90	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
8	HIS Excalibur Radeon 9800 Pro ISEQ	94	■■■■■	349	94	95	95	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
9	Gigabyte Radeon 9800 Pro	94	■■■■■	403	97	94	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro
10	HIS Excalibur Radeon 9800 Pro	94	■■■■■	505	97	94	90	128 DDR	380/680	ATI Radeon 9800 Pro

F.A.: Firmayı arayınız

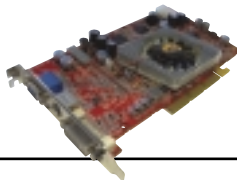
5. SIRA: HIS Excalibur Radeon 9800 XT Pl.

Oldukça başarılı bir ürün olan Excalibur 9800 XT, Direct X 9 Benchmark'larında üst sıralarda yer almayı başlıyor.

➤ Frekans artışı ile yüksek performans
➤ Başarılı DirectX 9 desteği
➤ Yüksek fiyat
Toplam CHIP Puanı: **95**
Fiyatı: 543 dolar (kötü)

7. SIRA: Creative Blaster 5 RX9800 PRO

Oyunlarda yüksek performans, multimedya uygulamalarında da maksimum verimlilik için oldukça başarılı bir seçenek.

➤ Yüksek performans değerlerine sahip
➤ TV+Out çıkışı ve DVI çıkışı
➤ Sürücülerden başka yazılım verilmiyor
Toplam CHIP Puanı: **94**
Fiyatı: 442 dolar (iyi)

CD SÜRÜCÜLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Ort. Veri Trans. H.	Maks. Trans. H.	Veri Erişim S.	Ergonomi	Audio Ripping	Teknik veriler Okuma, Bağlantı
1	LG GCR-8523B	88	■■■■■	17	90	100	100	95	95	52X, IDE Ultra DMA 33
2	MSI MS-8152	85	■■■■■	19	88	96	100	95	93	52X, IDE Ultra DMA 33
3	Aopen CD-956E	84	■■■■■	20	100	100	99	90	45	56X, IDE Ultra DMA 33
4	Asus CD-S520	84	■■■■■	20	93	98	98	90	36	52X, IDE Ultra DMA 33
5	Aopen CD-952E	82	■■■■■	19	90	96	78	95	53	52X, IDE Ultra DMA 33
6	Samsung SC-152	72	■■■■■	17	79	77	79	90	80	52X, IDE Ultra DMA 33
7	Mitsumi FX5401W	67	■■■■■	24	70	71	79	90	90	54X, IDE Ultra DMA 33
8	BTC BCD-F563E	65	■■■■■	19	66	69	68	90	100	56X, IDE Ultra DMA 33
9	NEC CD3002A	58	■■■■■	20	62	59	86	90	69	52X, IDE Ultra DMA 33
10	Benq CD 656A	48	■■■■■	21	48	48	74	95	72	56X, IDE Ultra DMA 33

CD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	Audio CD Yazma	Data CD Yazma*	Data CD Yazma**	CD Okuma Perfor.	Ergonomi Birlikte G.	Teknik veriler Okuma / Yeniden yazma / Yazma, Ön bellek
1	Samsung SW-252	86	■■■■■	46	78	100	100	66	100	52/24/52, 8 MB
2	Plextor Premium	83	■■■■■	111	97	95	91	55	80	52/32/52, 2 MB
3	Plextor PX-W5224TA	83	■■■■■	75	100	94	87	58	70	52/24/52, 2 MB
4	LG GCE-8523B	82	■■■■■	40	75	67	97	89	85	52/24/52, 2 MB
5	Benq CRW5524P	75	■■■■■	49	52	49	87	97	100	52/24/52, 2 MB
6	Aopen CRW5232	67	■■■■■	34	49	45	99	67	80	52/32/52, 2 MB
7	Mitsumi CR-48ETE	67	■■■■■	45	41	40	97	75	80	52/24/52, 2 MB
8	Philips PCRW5224	65	■■■■■	39	52	49	82	67	70	52/24/52, 2 MB
9	MSI CR-52-A2	61	■■■■■	49	31	29	88	76	85	52/24/52, 2 MB
10	Asus CRW-5234A	61	■■■■■	49	38	35	87	53	100	52/24/52, 2 MB

*CD'den yazma, **HDD'den yazma

TARAYICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/Performans	Fiyat (\$ + kdv)	300 dpi RPTH	600 dpi GGTH	300 dpi RRTK	600 dpi GGTK	Ergonomi	Teknik veriler Çözünürlük, Renk kalitesi, Arabirim
YENİ 1	Epson Perfection 3170 Photo	94	■■■■■	294	17	55	96	100	90	3200 x 6400 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 2	Canon CanoScan 3200F	92	■■■■■	126	20	42	95	97	85	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 3	Canon Lide 80	85	■■■■■	279	39	73	89	87	93	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 4	HP Scanjet 4670	83	■■■■■	229	24	125	95	95	100	2400 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 5	Benq S2W 7400UT	77	■■■■■	190	66	55	87	88	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 6	Mustek BearPaw 4800TA Proll	77	■■■■■	90	48	39	86	86	80	2400 x 4800 dpi, 48 bit, USB 2.0
YENİ 7	Canon Lide 30	73	■■■■■	104	47	287	89	85	80	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 1.1
YENİ 8	Genius ColorPage HR-7X SLIM	71	■■■■■	110	55	130	80	84	80	1200 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
YENİ 9	Genius ColorPage HP-6X SLIM	71	■■■■■	80	69	88	78	82	82	600 x 1200 dpi, 48 bit, USB 1.1
YENİ 10	Mustek BearPaw 2448 CS Plus	70	■■■■■	75	46	59	78	84	75	1200 x 2400 dpi, 48 bit, USB 2.0

R.R.T.H.: Renkli Resim Tarama Hızı, G.G.T.H.: Gri tonlarında Grafik Tarama Hızı, R.R.T.K.: Renkli Resim Tarama Kalitesi, G.G.T.K.: Gri tonlarında Grafik Tarama Kalitesi

YENİ 1. SIRA: Epson Perfection 3170 Photo

Hız ve kalite tutkunları için cazip bir tarayıcı.

- 3200*6400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- 12 çerçeve dia tarama
- Fiyat/performans kötü

Toplam CHIP Puanı: 94
Fiyatı: 294\$ (kötü)

YENİ 10. SIRA: Mustek BearPaw 2448 CS Plus

Ekonomik ve kaliteli tarayıcı arayanlar için ideal bir çözüm.

- 1200*2400 dpi'lık çözünürlüğe sahip
- Türkçe kullanım kılavuzu
- Fiyat/performans çok iyi

Toplam CHIP Puanı: 70
Fiyatı: 75\$ (çok iyi)

İÇİNDEKİLER

122

Ayın Shareware'leri
Sizin için seçtiklerimiz

124

Media PC
PC'nizi ev sineması yapın

136

Yeni yazılımlar testte
Program incelemeleri

144

Mükemmel yazdırma
XP ile belgeleri kolayca basın

148

Fotoğraf araçları
En iyi filtre ve efektler için**Korsan kopyacılar karşı uluslararası harekat**

Operation fastlink

Dünyada ilk kez, internette yasadışı olarak kopyalanmış yazılım sunan "Warez" sitelerine karşı kapsamlı uluslararası bir eylem başlatıldı.

■ Nisan sonunda on bir ülkeden - aralarında FBI'nın da bulunduğu - güvenlik birimleri yazılım korsanlığına karşı şimdiye kadarki en büyük ve dünya çapında koordine operasyonu başlattılar. "Operation Fastlink"nin hedefi birbirlerine karşı rekabet içinde internete korsan kopyalar koyan Warez gruplarıydı. Toplam 120 aramada 200'den fazla PC'ye el konuldu ve 50 milyon Euro'luk korsan kopya bulundu.

ABD'de okullar bile arandı, Büyük Britanya'da 100 CD yazıcının yanı sıra silahlara, sahte kimliklere ve kredi kartlarına el konuldu. Almanya'da dört şüpheli tutuklandı. Başka aramalar Belçika, Danimarka, Fransa, İsrail, Hollanda, İsveç, Singapur ve Macaristan'da cereyan etti. Güvenlik birimleri şüphelilere nasıl eriştiklerini açıklamak istemiyor. Oysa ipuçları üzerindeki gizli soruşturmadan IP adreslerinin ortaya çıkarılmasına kadar tüm yelpaze düşünebilir.

Eylem Adobe, Apple, Microsoft ve IBM gibi ünlü yazılım firmalarının ortaklığı olan Business Software Alliance (BSA) tarafından da desteklendi. Ne de olsa işletmelerde lisanssız yazılımın payı dünya çapında yaklaşık yüzde 40 civarında, yazılım üreticilerinin zararı yılda 13 milyar dolardan fazla tutuyor.

Sorunu kökünden çözmek

"Fastlink" gibi eylemler çok şey vaat ediyor, çünkü bunlar doğrudan sorumluları hedefliyor. Ama tam bir başarı için yazılımın yüzde 90'ının yasadışı kaynak kökenli olduğu Çin ve Vietnam gibi ülkelerin de operasyonlara katılması gerekiyor. BSA kendi IT standartlarını kurmaya çalışan bu devletlerin de yakında korsan sorunuyla uğraşacakları konusunda kendinden emin. Bölgenin bazı ülkelerinde, örneğin Malezya'da, merciler ve BSA arasındaki işbirliğinin çok iyi olduğu biliniyor.

Yükselen Warez: İnternetin yaygınlaşmasıyla beraber yasadışı kopya yazılımlar sunan "Warez" siteleri gittikçe çoğaldı.

Adobe Video Collection 2.5

Film yapmak için platform

Adobe, video işleme Premiere Pro, Compositing yazılımı After Effects, DVD -Authoring çözümü Encore DVD ve Audio programı Audition'ın yeni sürümlerini Video Collection 2.5 ismi altında toplu olarak dağıtıyor. Etkili bir iş akışı sağlamak için, öncelikle her bir ürünün entegrasyonu optimize edilmiş. Adobe'un yeni resim işleme yazılımı Photoshop CS'in işlevleri daha da güçlü hale getirilmiş. Premiere ve After Effects arasında hemen her şeyi

kolayca sürük - bırak yöntemiyle takas edebiliyorsunuz ve Premiere'le After Effects'te efektleri ve filtreleri kullanmak mümkün olabiliyor. Ayrıca, Audition'da ilginç yeni işlevler mevcut. Artık bir kayıtlardaki ses ve müzik birbirinden ayrılabilir ve serbestçe tanımlanmış frekans alanları (örneğin bir cep telefonu çalışması) doğru bir biçimde ayırt edilebiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 1.550 Euro

Bilgi için: www.adobe.com

Ürünler tam destek

Microsoft'tan 10 yıl destek sözü

Ürün ve güvenlik konusundaki desteğin daha da önem kazanması nedeniyle Microsoft, Ürün Yaşam Ömrü Destek politikasında değişiklikler yaptığını açıkladı. Microsoft, 5 yıl Yaygın Destek ve 5 yıl Kapsamlı Destek olmak üzere, iş ve uygulama geliştirme ürünlerinde en az 10 yıllık destek sunacak. 1 Haziran 2004 tarihinden itibaren geçerli olan yeni uygulamada çevrimiçi destek süresi de 8'den 10 yıla çıkarken, yeni destek politikası kapsamında kullanıcılara BT altyapısı ve güvenlik yardımı için genişletilmiş destek ve süre sunuluyor. Ancak güncellenmiş destek ömrü uygulaması yaygın destek kapsamında olan iş ve uygulama geliştirme ürünleri ile gelecekte bu alanda piyasaya sunulacak ürünleri kapsıyor. Tüketici, Donanım, Multimedya ve Microsoft İş Çözümleri ürünleri yeni güncellenmiş destek ömrü uygulaması kapsamında değil.

Bilgi için: www.microsoft.com

Sabit diskinizin sağlığına dikkat edin

Seagate SeaTools

Seagate, EMEA bölgesini kaplayan bir kampanya başlatarak SeaTools diagnostik yazılımının tanıtım ve kullanımını desteklemeyi hedefliyor. SeaTools, bir sabit diskin sağlığını sadece birkaç dakika içinde tetkik ediyor, her marka sabit disk üzerinde çalışıyor, çalıştırması basit ve kullanıcının hiçbir teknik bilgiye sahip olmasını gerektirmiyor. Sabit diski test etmenin yanı sıra SeaTools gerçek sistem probleminin nerede olduğunu da belirleyebiliyor.

Bilgi için:

www.seatools.info/en/pr

KISA... KISA...

► Sceneo Vcopy

Tümüyle işlevsel bir MPEG2 kodlayıcı içeren yazılım, "deinterlace" filtresi sayesinde DV-AVI ya da televizyon kayıtları için de uygun. Ancak çok hareketli filmlerde bozulmaları önlemek için en az 6MBit/s'lik bir bit oranı ayarlanması gerekiyor.

Bilgi için: www.sceneo.tv

EDİTÖRLERDEN NOTLAR

Cem Şancı,
Haber Müdürü

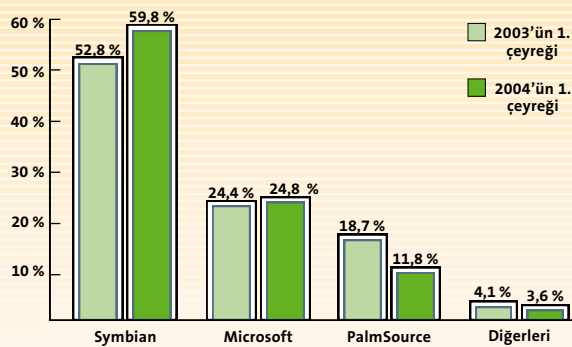
Bilişim seferberliği

Microsoft, geçtiğimiz ay ekonomist Deniz Gökçe'li bir basın toplantısında ülkenin bilişim alanında atılım yapması için ulusal bir kampanya başlatması gerektiğine değinirken, aynı düşüncüyü taşıyan her bilişim firmasının sahip olduğu bir korkuyu da dile getirdi: Bu tür kampanyaya bir bilişim firması öncülük ettiğinde, bunun kar sağlamak amaçlı samimiyetsiz bir girişim olarak algılanması endişe konusudur. Gerçekten de, 1980'lerin başında başlatılan ve yaşları ilerlemiş okuma yazma bilmeyen yetişkinlere okuma-yazma öğretmeyi amaçlayan, akşam saatlerinde boşalan devlet okullarının dersliklerini yetişkinlerle dolduran okuma-yazma seferberliği gibi, toplumun her kesimine bilgisayar kullanımını öğretmek, ileri seviyede ise yasal düzenlemelerle yazılım ve teknoloji üretimine destek olmak gibi çok katmanlı bir seferberlik tek tek firmaların başarabileceği bir iş değil ve politikacıların yeni yüzyılda ayakta kalmak için bilgi teknolojilerini kullanmanın önemini fark edip toplumu hazırlamak zorunda olduklarını görmeleri gerekiyor.

MOBİL AYGITLAR

İşletim sistemlerinin pazar payları

Kaynak: Canalys

Symbian önde: PDA'larda ve cep telefonlarında Symbian Palm karşısındaki üstünlüğünü daha da ileriye götürüyor. Microsoft önceden olduğu gibi şimdi de pazarın dörtte birine hakim.

Sonic CinePlayer 2

Tekrar geri dönüyor

Sonic DVD çalma yazılımının yeni bir sürümünü ayrı bir yazılım olarak piyasaya sürüyor. CinePlayer 2 iyi resim kalitesi ve düşük CPU yükü ile çekici görünüyor. HDTV kayıtları yapıyor, DVD-VR'ları ve de OpenDVD'leri oynatıyor; kopyalama koruması CPRM'in üstesinden gelebiliyor.

Fiyatı: Yaklaşık 30 Euro

Bilgi için: www.sonic.com

TOP DOWNLOADS EN POPÜLER 10 ARAÇ

- 1. Ad-aware**
Reklam destekli yazılımlara karşı sistemde tarama yapın
- 2. ICQ 4**
Gerekless özelliklerden arındırılmış ICQ sürümü
- 3. Spybot - Search & Destroy**
PC'nizi her türlü ajan yazılımlardan temizleyin
- 4. WinZip**
Popüler dosya sıkıştırma yazılımının yeni sürümü
- 5. iMesh**
Multimedya dosyalarını indirmeye yarayan bir yazılım
- 6. Morpheus**
Gnutella tabanlı popüler P2P yazılımı
- 7. Real Player**
İnternetteki RM biçimindeki canlı yayınları seyretmek için
- 8. Download Accelerator Plus**
I.E.'nin birçok eksigini kapatan kullanışlı bir tarayıcı
- 9. DivX Player**
DivX biçimindeki videoları için özel bir oynatıcı
- 10. Trillian**
mIRC, ICQ ve MSN'i aynı anda kullanmak isteyenler için

ECHIP'TE YER ALANLAR
© eCHIP Code **SHAREWARE**

Advanced System Optimizer 2.01.1 ©

Sistem bakımı, hemen şimdi!

Karşılaşılan kötü sürprizler sistem bakımının öneminin giderek daha fazla kullanıcı tarafından anlaşılmasına yol açıyor. Gerekli adımları vaktinde atın.

Advanced System Optimizer, bilgisayarın performansını artırmak, Windows'u kişiselleştirmek ve optimize etmek için hazırlanan onlarca aracı bir araya getiriyor. Spyware tanıma, e-posta denetimi ve güvenliği, Outlook ve diğer dosyalar için yedekleme aracı, yeni özelliklerden bazıları. Yazılım sayesinde Windows Kayıt Defterini yedekleyebilir ya da daha önce herhangi bir virüsten zarar görmüşse onarabilirsiniz. Gerekless kayıt-ları temizleme, işletim sistemiyle birlikte yüklenen ancak kullanılmayan programları devre dışı bırakma ve diskte yer açma sistem temizleme araç kitinin diğer görevleri arasında. Bu işlemler bazı sistemlerde kayıt defterini yüzde 10'a varan oranlarda küçülterek bilgisayarı hızlandırıyor.

Sistemi yedeklemek ve acil durumlar için açılış disketi oluşturmak artık hiç zor değil. Yazı-

Arabirim Windows XP stilinde: Kullanıcı, detaylara gömülmeden ihtiyaç duyduğu temel bilgiye ulaşabiliyor.

lım internet tarayıcıların ardında bıraktığı izleri silebilir, şifreleme ve güvenli dosya silme özellikleriyle kişisel bilgilerinizin başkalarının eline geçmesini engelleyebilir. Kişisel ajanda ve masaüstü yapışkan not; dijital asistan görevinde. Diğer araçlarsa masaüstü simge ve duvar kağıtlarını değiştirmeye, tek bir CD'ye ya da diskete sığmayan dosyaları par-

çalara ayırmaya ve sonradan birleştirmeye yarıyor. Sorunlu arşiv dosyalarını onarma aracı bile unutulmamış.

Sistem ayarları, optimizasyon sonrası sorunlarla karşılaşan kullanıcılar için yedekleniyor. Kullanım kolaylığı Advanced System Optimizer'ı herkes için anlaşılır hale getiriyor.

Bilgi için: www.systweak.com

BİRAZ DA EĞLENMEYE NE DERSİNİZ?

(www.gamehippo.com)

► Orbital Sniper ©

Yıl 2174 ve yalnızca üç tipte insanın yaşadığı bir dünyadasınız. VIP statüsündekiler, düşmanlar ve diğerleri. Amaç, elinizdeki sniper silahla onları vurmak. Dünyayı kuşbakışı gören bir konumdasınız. Düşmanları, diğer insanlardan ayırın, zumlayarak nişan alın ve VIP'i yakalamadan önce, onları vurun. Aksi halde oyunu kaybedersunuz. Sivillere dikkat!

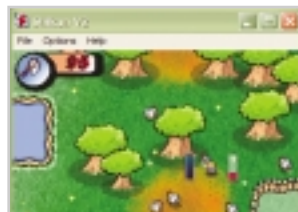
► The Line Continues ©

Her şeyin yeşil eğrilerden oluştuğu ve birbirine dönüştüğü bir dünyayı anlatmak güç. Ancak bu sürekli değişim, oyuna yaratıcılık katmış. Sonu olmayan bir çizgi üzerinde dairelerden oluşan karakterimiz engel ve düşmanları aşarak ilerliyor. Zemin çöktüğünden aynı yerde uzun süre hareketsiz kalmak mümkün değil. Kahramanımız zamanla yeni özellikler kazanıyor.

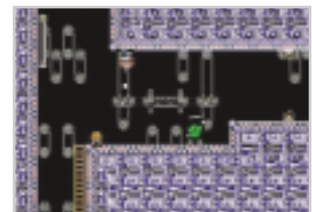
► Shikun ©

Amaç, kahramanımızın elindeki ağıla yakaladığı tavukları ekranın sağındaki kümise taşımasını sağlamak. Yeşil yuvarlaklar beş saniye kazandırıyor, morlarsa tavukları 10 saniye hareketsiz bırakıyor. Amaç, size tanınan zaman dolmadan görevi tamamlamak. 6 mekan, 13 karakter ve gizli bölümleriyle kısa molalarda oynanabilecek iki boyutlu bir oyun.

► Hard Hat: The Rebellion ©

90'ların başına Megaman dünyasına kısa bir yolculuk. Mace-ra; kötü karakter Dr. Wiley'in emrinde çalışan kahramanımız Hard Hat isyan ederek iyilerin tarafına geçtiğinde başlıyor. Platform-shooter türündeki oyunda seviyeleri sırayla oynamak gerekmiyor, ancak önceden alacağınız hak ve silahlar zor bölümleri kolaylaştırıyor.

KoolMoves 4.4.2**Herkes için Flash**

KoolMoves çok fazla Flash bilgisi olmadan basit Flash animasyonlar hazırlamak isteyenlere yönelik bir yazılım. Araçlar etkileyici web sayfası, banner, rollover, clipart tasarlamak için ihtiyaç duyulan işlevleri yerine getiriyor. Flash MX Action Script desteği, nesne animasyon iskeletleri, otomatik morph ve hazır metin

efektleri yazılımı kendi kategorisinde en iyiler arasına sokuyor. Ulead GIF Animator'daki tweening özelliği unutulmamış. Kullanımı zor olabilecek araçlar başarılı bir arabirimde bir araya getirilmiş. Ancak Flash'ın işlevselliğini arttıran özelliklerin çoğundan yararlanılabiliyor.

Bilgi için: www.koolmoves.com

Blaze Media Pro 5.10.1**Sınır tanımayan oynatıcı**

Blaze Media Pro; video ya da ses dosyası kaydetmek, düzenlemek, oynatmak ve CD/DVD'ye kopyalamak için birden fazla

araçları VCD, SVCD ve DVD uyumlu MPEG dosyaları hazırlamak için kullanabilirsiniz. Ayrıca AVI, MPEG-1 ve 2, WMV ve ASF

biçimli videoları yeniden düzenleyebilirsiniz. Zaman çizelgesi, kes - yapıştır işlemlerini kolaylaştırıyor. Kalabalık menüler yazılıma alışmayı güçleştirse de beraberinde getirdiği efektler dikkate değer. Ses ve video düzenleme araçları dizin dönüş-

araca başvurmak istemeyenlerin aradığı türde bir yazılım. WAV/MP3/WMA ve OGG dosyalarını CD'ye aktarabilir ya da CD müzik arşivinizi bu formatlardan biriyile yedekleyebilirsiniz. Video

türmede de başarılı. Özetle Blaze Media Player temel dönüştürme ve düzenleme özelliklerinin çoğuna sahip çok yönlü bir medya oynatıcı olduğunu söyleyebiliriz.

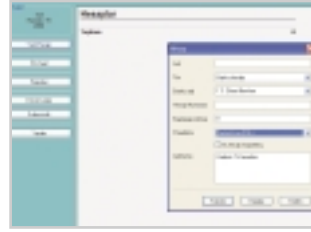
Bilgi için: www.blazemp.com

Offline Explorer 3.2.1707**İnternete bağlanmadan sörf**

Uzun süre internette kalanlar için dial-up oldukça masraflı bir bağlantı şekli. Oysa bazı web sayfası ya da FTP sitelerini sabit diske kaydederek, onlarda gezinmek için yeniden internete girmek gerekmez. Meta Products'ın Offline Explorer adlı aracı web içeriğini kaydetmeyi ve düzenlemeyi sağlıyor. Dahili internet gezgini HTML sayfalarında aranan sözcükleri işaretliyor. SHTTP, RTSP ve MMS içeriği yalnızca Pro sürümde mevcut. Proxy sunucu

desteği, bant genişliği sınırlaması, eş zamanlı bağlantılar, yarım kalan yüklemeyi sürdürme gibi özellikler web içeriği yüklemeyi kolaylaştırıyor. Filtreler gereksiz içeriği engelliyor, hangi boyut ve türdeki dosyaların indirileceğine kullanıcının karar vermesini sağlıyor. Güncellenen sitelerden yalnızca değişiklikler alınıyor. Yazılım entegre web tarayıcıya sahip.

Bilgi için: www.metaproducts.com

AceMoney Lite 3.5.3**Türkçe destekli bütçe asistanı**

Yazılım kullanıcıların kişisel harcamalarını, hisse senedi portföylerini, borç ödeme tarihlerini kolayca yönetmeleri için hazırlanmış. Döviz kurları, endeks bilgileri ve online bankalardan hesap bilgisi takibi gibi özellikler güncel piyasa bilgilerine ulaşmayı sağlıyor. 100'den fazla kategori, harcama alışkanlıkları hakkında fikir veriyor. Toplanan bilgiler belirlenen dönemlerin sonlarında pasta ve çubuk grafiklerle görselleştiriliyor. Borç ve yatırım hesaplama araçlarına sahip AceMoney'nin Lite sürümü yalnızca bir hesap yönetmeye izin veriyor. QIF ve QFX dosyalarından ve parola korumasından yararlanmak mümkün.

Bilgi için: www.mechcad.net

A-Toolbar**40 araç bir yerde**

Adının mütevaziliğine karşın A-Toolbar basit bir araç çubuğu olmanın çok ötesinde. Ancak A-Toolbar arama kendi servisi Metaeuraka'yla sınırlandırılmadığı gibi, listeye yeni siteler eklenebiliyor. Güncel haber alma, spam engelleme, bağlantı yönetme hizmetleri, çevirmen, sözlük, pano, kişisel asistan ve hatırlatıcı, dünya saati, hava tahmin, astroloji araçları listede en fazla dikkat çekenler. Feed reader, yeniden ziyaret etmeden RSS destekli sitelerden yeni haberleri almayı sağlıyor. Ağ ve URL araçlarıyla, herhangi bir web adresinin IP numarası, DNS, dünya haritası üzerindeki konumu, popülerite bilgilerine ulaşmak mümkün.

Bilgi için: www.metaeuraka.com

KISA... KISA...**RecallPlus 2.91**

Öğrendiklerinizi anımsamakta güçlük çekiyorsanız, bir de RecallPlus'ı deneyin. Aldığınız notları kutucuklara yerleştirerek oklarla birbirine bağladığınızda yazılım bunları tablo ve soru-cevap kartlarına dönüştürebiliyor. E-kitap gibi dijital bilgi kaynaklarından alınan bilgiler Gatherer aracıyla toplanıp örneğin boşluk doldurma testi haline getiriliyor. Özellikle öğrenciler için yararlı bir yazılım.

Bilgi için: www.recallplus.com

Icon Magic

Masaüstünün tekdüzeliğinden sıkıldıysanız fare işaretçisi ve simgeleri Icon Magic ile kişiselleştirebilirsiniz. Hoş arayüz ve yetenekli araçlar, yazılımın benzerlerinden daha etkili kullanılabilmesini sağlıyor. Filtreler, renk paletleri, gradient araçlarıyla birkaç dakika içinde simge ve işaretçi tasarlamak işten bile değil.

Bilgi için: www.softonic.com

Kolaybar 2.32

Kolaybar, web'de gezinmeyi kolaylaştıran internet tarayıcı araç çubuklarından biri. En önemli farkı Türkçe olması ve yerel içerik sunması. Arama çubuğu hizmetinin yanı sıra web sayfaları, vizyondaki filmler, konserler, en çok satan kitaplar, canlı TV ve radyo yayınları, 40'a yakın yazarın günlük köşe yazısı bağlantıları verilmiş.

Bilgi için: www.kolaybar.com

Sim Aquarium Free Tank 2.081

Akvaryum seyretmekten hoşlanıyor, ancak balık bakımına vakit ayıramıyorsanız, akvaryumu bilgisayar ekranına taşıyabilirsiniz. Bu ekran koruyucu kullanım süresini sınırlamadan deniz yaşamını gerçekçi görüntüler, sualtı canlıları ve hatta kabarcıklarla izleyerek dinlenmenizi sağlayacak. Kendi müzik seçiminizi yapabilir ve görüntü ayarlarını değiştirebilirsiniz.

Bilgi için: <http://simaquarium.com>

myHTPC: Windows Media Center kurulumu

Bedavaya Media Center

Windows XP Media Center Edition sadece yeni alınan bilgisayarlarla ücretsiz olarak dağıtılıyor.

Ancak isterseniz kendi Media Center sürümünüzü, hiçbir ücret ödmeden tek başınıza hazırlayabilirsiniz.

CHIP, multimedya PC'nizi hazırlamak için yapmanız gerekenleri adım adım anlatıyor.

Bilgisayar›n›z› bir multimedya eğlence merkezi olarak kullanmak için yeni bir bilgisayar veya işletim sistemi satın almanıza gerek yok. Tamamen ücretsiz olarak sunulan yaratıcı program myHTPC, yani my Home Theater PC yardımıyla bilgisayarınızı televizyon, elektronik program takip edici, DVD oynatıcı, zaman kaydırmalı video kaydedici, fotoğraf albümü, müzik seti, hava durumu merkezi, radyo ve internet terminali olarak kullanabilirsiniz. Tabii ki tüm bu işlemleri uzaktan kumanda ve ekrandaki kullanımı kolay, basit bir menü yardımıyla gerçekleştirebilirsiniz. Bu yazı içerisinde sözü geçen programların çoğunu eCHIP'te (© eCHIP-Code Media Center) bulabilirsiniz.

Zekice bir fikir:

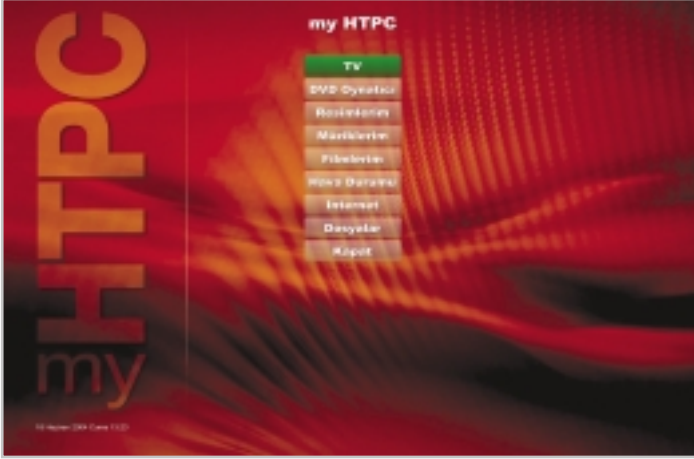
Multimedya için özel arayüz

Video kaydedici, DVD oynatıcı veya fotoğraf albümü gibi çeşitli multimedya fonksiyonlarının tek bir arayüz altında toplanması basit ve akılcı bir fikir. Özellikle bu arayüzün iyi görüldüğü ve oldukça kullanışlı olduğu göz önünde bulundurulduğunda denememek için hiçbir sebep yok.

Kişisel bilgisayar yani PC, multimedya platformu olarak diğer birçok özel cihazdan daha esnek bir yapıya sahip. Ancak her bir fonksiyon için ayrıca özel bir aracın gerekmesi ise kullanımın beklenildiği kadar kolay olmasının önünde bir engel teşkil ediyor. Microsoft, Media Center for Windows XP ile söz konusu sorunun

önüne geçti ve televizyon, video, radyo ve DVD fonksiyonlarını kullanışlı bir arayüz altında topladı. Söz konusu yeni ürünün en önemli dezavantajı ise Microsoft'un Windows XP'nin bu özel sürümünü sadece yeni PC'ler ile satışa sunması. Buna karşılık aynı fikirden doğan myHTPC çok daha önemli avantajlar sağlıyor. En önemlisi bu araç tamamen ücretsiz ve rakiplerine kıyasla çok daha esnek bir şekilde geliştirilebilme özelliğine sahip.

Gerçek bir televizyon gibi izleme: Açın ve arkanıza yaslanın: Televizyon programı "normal" bir televizyonda olduğu gibi doğrudan ekrana gelecek. myHTPC, her şeyden önce basit kullanımı ve anlaşılır bir arayüze sahip olması ile dikkati çeki-

Bedava Media Center: Uzaktan kontrol edebileceğiniz myHTPC, komple bir multimedia merkezi çözümü sunuyor.

Configuration Wizard: Programı çalıştırmadan konfigürasyon sihirbazını kullanarak temel ayarları yapabilirsiniz.

yor. Bu sayede televizyon ekranından ana menüye veya diğer modüllere hızlı bir şekilde geçiş yapabiliyorsunuz.

myHTPC, oturma odasına bir bilgisayar yerleştirmek ve bunu bir multimedia merkezi olarak kullanma düşüncesinde olanlar için eksiksiz ve esnek bir çözüm sunuyor.

Ekstra ücret ödmeden ekstra bilgiler: Televizyon programları hakkında ekstra bilgiler edinmek için elektronik program rehberinden (EPG, Electronic Program Guide) faydalanabilirsiniz. Ancak programın destekledikleri arasında maalesef Türkiye’de yayın yapan kanallar mevcut değil.

EPG, sadece bilgi kaynağı olarak değil aynı zamanda video kaydedicinin programlanması için de kullanılabilir. Daha önceden planlanan kayıt işlemleri bir zaman çizelgesi üzerinde görüntüleniyorlar ve hızlı bir şekilde düzenlenebiliyorlar.

Zaman kaydırmalı video kaydedici: Timeshifting, yani zaman kaydırma, özellikle maçlar gibi canlı yayınlanan televizyon programları için oldukça kullanışlı bir işlev. myHTPC ve uygun donanımlar yardımıyla sizden bu özelliğin keyfini sürebilirsiniz. Bu sayede daha önceden kaydedilen bir yayını, kaydetme işlemini durdurmadan, önceden izlemeye devam edebilirsiniz. Bu, özellikle devamlı geç kalan insanlar için bir mecburiyet.

Ayrıca sabırsızlar kaydedilmiş reklamları öne sararak hızlı bir şekilde geçerek daha önceden kaybettikleri zamanı kazanabilir ve böylece filmin sonunu direkt olarak televizyon yayınından izleyebilirler.

Müzik kutusu, fotoğraf albümü, hava durumu: myHTPC’nin en güçlü tarafı ise sahip olduğu program eklentileri. Bu sayede partiniz için uygun fon müziğini hızlı bir şekilde değiştirebilir veya tatilde çektiğiniz resimleri hızlı bir şekilde televizyonda görüntüleyebilirsiniz.

Ancak programın sundukları bu kadar değil. Özellikle gerekli bilgileri internetten indiren ve seçili olan bölge için tahminlerde bulunan hava durumu modülü lüksten ziyade bir ihtiyaç olarak göze çarpıyor.

Multimedia merkezi: Donanım ve yazılım gereksinimleri

Bilgisayarını multimedia merkezi olarak kullanmak isteyenlerin bazı donanım ve yazılım gereksinimlerini karşılamaları gerekli. Bunun için 486 serisi işlemcilerin

kullanılması maalesef mümkün değil. Media Center PC ağır işlemler gerçekleştireceği için, modern donanımlara ihtiyaç var. myHTPC’nin etkili bir şekilde çalıştırılabilmesi 3 GHz Pentium 4 Hyper-Threading, 512 MB RAM, 200 GB kapasiteli sabit disk ve MPEG kodlayıcı işlemciye sahip bir TV kartı gerektiriyor.

Analog ve dijital yayın kaynakları: Bu yazıda analog yayın alabilen bir TV kartı kullandık, ancak myHTPC programı aynı zamanda dijital televizyon yayınlarını da alabiliyor. Yukarıdaki donanım özelliklerine sahip bir bilgisayarın haricinde 1.2 GHz’lık bir Athlon Thunderbird işlemciye sahip olan başka bir test bilgisayarı daha kullandık. Bu sistemde kendi üzerinde bir MPEG kodlayıcısı bulunan ve böylece filmlerin kaydedilmesi sırasında işlemciye ekstra yük bindirmeyen bir TV kartı kullandık.

Bir Media Center PC hazırlamak için iki şansınız var. İlk olarak güncel, yüksek performanslı bir PC alabilir veya orta sınıf bilgisayarınızı entegre donanım kodlayıcıya sahip bir TV kartı ile donatabilirsiniz. myHTPC’nin kendi sayfasında bulunan donanım forumunu (<http://myhtpc.net/forum/>) takip ederek, karşılaştığınız sorunları diğer kullanıcılar ile paylaşabilir veya myHTPC kullanıcılarının sahip oldukları bilgisayar konfigürasyonlarını görebilirsiniz.

Programın web sayfasında yapılan açıklamaya göre yazılım Windows 98 ve yukarılarıyla çalışıyor. Ancak geliştiricilerin kendisi Windows XP kullanılmasını tavsiye ediyorlar. XP kullanıcılarının ayrıca XML servis paketini (© eCHIP-Code Media →

Devamlı yeni: myHTPC’nin yeni sürümlerini veya eklentilerini programın ana sayfasından takip etmelisiniz.

Center) ayrıca kurmaları gerekiyor. Diğer sistemler için de ayrıca Microsoft GDI+, Windows Script 5.6 ve DirectX 9b ile bir güncellemesinin yüklenmesi (© eCHIP-Code Media Center) gerekiyor.

Kurulması gereken en önemli yazılım ise tabii ki myHTPC'dir (© eCHIP-Code Media Center). Daha önceki gelişim aşamaları kesinlikle gözünüzü korkutmasın. myHTPC şu anda oldukça iyi bir şekilde çalışıyor ve şu anda yeni bir sürümü üzerinde çalışılıyor.

Birkaç tıklama ile myHTPC kurulumu

myHTPC'nin kurulumu, yazılımın sunduğu sayısız işleve ve bu nedenle sistemin derinliklerine ulaşmasına rağmen oldukça basit bir şekilde gerçekleşiyor. Windows XP kullanıcılarının, programı kurmadan önce ilk olarak XML servislerini yüklemeleri gerekli Windows 98, Me ve 2000 kullanıcıları ise myHTPC ile çalışmaya başlamadan önce yukarıda değindiğimiz diğer yazılım bileşenlerini yüklemeliler. Ayrıca Windows'un ve diğer tüm sürücülerin güncellenmeleri gerekli.

myHTPC'nin kendisinin kurulumu oldukça basit. Lisans sözleşmesini kabul ettikten ve gerekli olan tüm bileşenlerin yüklenecekleri konumu seçtikten sonra kurulum işlemi bir sihirbaz yardımıyla gerçekleştiriliyor. Son aşamada isteğe bağlı olarak yayım notları da ekrana getirilebilir.

İlk adımlar: Temel konfigürasyon hiç de zor değil

Eksiksiz bir multimedya merkezi keyfi sürebilmek için temel ayarları birkaç kere değiştirmek zorunda kalabilirsiniz. Bunun için yarım saat ayırmamız yeterli olacaktır. *Başlat / Tüm Programlar* menüsündeki myHTPC başlığı altında bulunan Configuration Wizard aracını çalıştırın. Bu aracı kullanarak tüm multimedya merkezini kontrol edebilirsiniz. Program dahilinde bulunan müzik veya resimler gibi her bir modül için ayrı bir pencere mevcuttur.

Konfigürasyon aracı ilk çalıştırıldığında, çalışması için gerekli olan tüm bileşenlerin yüklenip

Hava durumu: myHTPC'nin bulunduğunuz ilin anlık veya birkaç günlük hava tahminini göstermesini sağlayabilirsiniz.

yüklenmediğini kontrol eder. Bunun sonucunda, olumsuz bir durum ile karşılaşmazsa sorun olmadığını belirten bir pencere ekrana gelir. İlk olarak program modüllerinin kullanacakları dizinleri belirlemelisiniz. Bu sayede, örneğin My Pictures modülünün tüm Windows kurulumlarında *Belgelerim* altında bulunan *Resimlerim* klasörünü kullanmasını sağlayabilirsiniz. Sihirbaz, ayrıca video ve müzik dosyalarının nereye kaydedileceğini de sorar.

Hava durumu modülü ile ilgili ayarları bu adımda es geçmelisiniz. İleride uydu resimlerini ve güncel hava durumu bilgilerini direkt olarak ekrana yansıtabilirsiniz. Programın temel ayarlarını yaptıktan sonra artık myHTPC'yi çalıştırabilirsiniz. myHTPC, tarih ve saat bilgilerini Windows ayarlarından alır ve eğer burada bir sorun varsa doğrudan Windows'u kullanarak çözmelisiniz.

Her bir program modülü için ilgili

başlık altında konfigürasyon bilgileri vereceğiz. Bunlara, *Configure myHTPC* menüsünü kullanarak ulaşabilir ve her bir fonksiyonu uygun şekilde düzenleyebilirsiniz. Ancak ilk olarak programın görünümünü kendi istekleriniz doğrultusunda değiştirmelisiniz.

Look and Feel: myHTPC'nin arayüzünün değiştirilmesi

myHTPC, şık bir arayüze sahip ancak biraz zaman harcayarak kullanmak istediğiniz dili ayarlayabilir (henüz Türkçe dil paketi mevcut değil) veya arka plan resmini değiştirebilirsiniz.

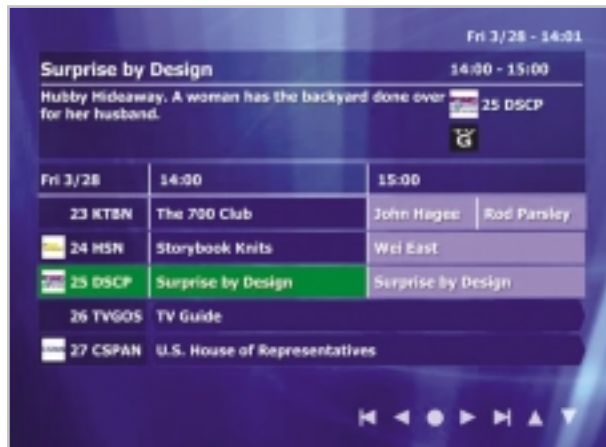
Bunun için *Başlat / Tüm Programlar / myHTPC* altındaki *Configure myHTPC* aracını çalıştırın. Bu program kaynak ve kontrol kutuları ile değer girilebilecek normal alanlardan oluşan iki farklı görünüme sahip. Kaynak görünümünde konfigürasyon dosyalarının XML yapılarına direkt olarak ulaşabilirsiniz. Ancak buradaki ayarlar için XML yapısını kullanmanıza gerek yok.

Programın arayüz dilini değiştirmek için ilk olarak söz konusu dil paketini myHTPC dizini içerisine kopyalamalı ve *Display* menüsü altından *Language File* olarak seçmelisiniz.

Artık hangi program modüllerini yüklemek istediğinize karar verme aşamasına geldiniz. Program; Group, Pictures, Programs, Email, Websites, Media, Weather, Contacts, FileBrowser, TV ve Music modüllerine sahip. Her bir modülü düğmesine tıklayarak seçebilirsiniz ancak bu aşamada sadece boş bir sayfa ekrana gelecektir.

Programın basit kurulumu sonucunda "Pictures", "Music", "Videos" ve "Weather" modülleri bulunmalıdır. Buraya yeni modüller ekleyebilir ve bunların isimlerini, myHTPC Configure aracındaki başlıklarına çift tıklayarak istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz.

Şayet myHTPC'nin standart kırmızı renkli fonu hoşunuza gitmediyse, bunu istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Bunun için <http://myhtpc.net/backgrounds/> adresindeki hazır fonlardan istediğiniz program klasiğine kaydedebilir ve *Default* →

Electronic Program Guide: elektronik program rehberi ileriye dönük olarak kaydetme işlemleri planlamanızı sağlar.

Theme altındaki *Background* seçeneğini kullanarak değiştirebilirsiniz.

TV modülü: PC'de televizyon keyfine varmanızı sağlıyor

Multimedya kutusunun merkezinde televizyon bulunuyor. Küçük bir eklenti yardımıyla oldukça kullanışlı ek fonksiyonlar elde edebilirsiniz. Hazırladığınız multimedya merkezinde televizyon seyredebilmek GotTV (© eCHIP-Code Media Center) isimindeki TV eklentisini kullanmalısınız. Ancak programın çalışması için Microsoft XML servislerinin mutlaka yüklenmesi gereklidir. Ayrıca Windows XP kullanmayanların da ilgili güncellemeyi yüklemeleri gereklidir. GotTV, basit bir kurulum programına sahiptir ve kurulum klasörünü otomatik olarak tespit eder.

TV eklentisini yükledikten sonra myHTPC altındaki *data/tv* klasöründe "listings" adında yeni bir klasör oluşturmalısınız. Ardından myHTPC'yi çalıştırmalı ve TV düğmesine tıklamalısınız. Şayet ilgili düğme mevcut değilse myHTPC Configuration aracını kullanarak oluşturabilirsiniz. Söz konusu konfigürasyon aracını kullanarak *Listings Directory* değerini de girmeli, yani biraz önce oluşturduğunuz "listings" klasörünü seçmelisiniz.

Artık TV modülü çalıştırdığınız zaman *TV Guide*, *Live TV*, *Search*, *Recording Schedule* ve *Back* seçenekleri ekrana gelecek. Eğer ekran ve ses kartı Windows altında sorunsuz bir şekilde çalışıyorsa Live TV düğmesine tıkladığınız ekrana görüntü gelecektir. Bu görüntünün üzerine sağ tuşla tıklayarak seçenekler menüsüne ulaşabilirsiniz. Buradaki en önemli komut kanalların yerleşimi gibi önemli modül ayarlarının gerçekleştirilebileceği *Properties / Settings*'tir.

Seçenekler menüsündeki *Properties* altında ayrıca *Tune Channels* komutu bulunur. Buradaki "AutoTune" fonksiyonunu kullanarak kanal araması yapabilirsiniz. Şayet GotTV, otomatik olarak kanal bulamazsa Microsoft'un DirectX 9b için ya-

yınladığı bir yamayı (© eCHIP-Code Media Center) kurmanız gerekebilir. Başarılı bir arama sonucunda Channel sütunundaki numarayı ve ilgili programı not etmelisiniz. Bu bilgilere ileride elektronik program rehberini ayarlarken ihtiyaç duyabilirsiniz.

myHTPC, tarih ve saat bilgilerini Windows ayarlarından alır. Eğer sistem saatiniz doğruysa ancak myHTPC'nin gösterimi uygun değilse Configuration Manager'ın TV modülündeki *Date Format* ve *Time Format* alanlarını kullanarak istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Örneğin, ilk alana "dd.mm.yy" ve ikincisine de "h:mm" şablon değerlerini girin.

DVD ve video: Windows Media Player yerine MPlayer

Esnek bir medya modülüne sahip olan myHTPC ile DVD veya DivX biçimindeki filmleri oynatabilir veya video kamerasız ile kaydettiğiniz görüntüleri rahatlıkla izleyebilirsiniz. İlk olarak myHTPC'nin ilgili dosyaları arayacağı bir klasör belirlenmelidir. Bunun için birden fazla dizin

de aratılabilir, böylece yazılım tüm içerikleri alt klasörler ile birlikte bir başlık altında toplayabilir.

Ancak myHTPC sadece görülebilir bir kontrol arayüzü rolüne sahip. Videolar için varsayılan oynatıcı olarak da Microsoft'un Media Player'ı kullanılıyor. Bununla ilgili eklentiyi ise Configuration Manager yardımıyla ayarlamalısınız. Bunun sonucunda myHTPC, multimedya dosyalarının oynatılabilmesi için devamlı olarak Media Player'ı çalıştırır.

Ancak konforlu bir oynatıcıya sahip olmak isteyenler ise MPlayer'ı tercih edebilirler. Bunun için konfigürasyon aracında *Player* adında bir sekme mevcut. MPlayer eklentisinin buradan bağlanması gereklidir. MPlayer'ın en büyük avantajı aralarında xVid, DivX ve MPEG2'nin de bulunduğu çok sayıda codec'i beraberinde sunması.

Video kaydedici: Entegre zaman kaydırma özelliği

Eğer myHTPC'yi video kaydedici olarak kullanmak istiyorsanız ilk olarak program rehberini kurmalısınız. Böylece televizyon modülü altındaki *TV Guide*, *Search* ve *Recording Schedule* menülerini kullanabilirsiniz.

TV Guide penceresi iki parçaya ayrılmıştır. Aşağıdaki tabloda tüm kanalların bir listesi bulunur ve diğer sütunlarda ise programların başlangıç ve bitiş zamanları yer alır. Söz konusu programlardan bir tane seçildiği zaman ise ismi, içeriği, başlangıç ve bitiş zamanları ile kanal ise pencerenin üst tarafındaki alanda ekrana gelir. Artık birkaç fare tıklaması ile kaydetmeye başlayabilirsiniz. *Search* alanı ise tüm bilgisayar kullanıcıları tarafından rahatlıkla anlaşılacağı gibi program bilgileri için de aynıdır. Bunun için aradığınız filmin ilk birkaç harfini girecek olursanız EPG, isimleri girdiğiniz harfler ile başlayan tüm yayınları listeleyecektir.

Recording Schedule ise daha önceden planladığınız tüm kayıt işlemlerini görüntüler. Şayet ileriye dönük olarak herhangi bir kayıt işlemi planlanmadıysa bu düğme çalışmayacaktır. Ancak yaptığınız planları değiştirmek isterseniz bu düğmeyi kullanabilirsiniz.

Live TV modülü kullanarak kayıt işlemini optimize edebilirsiniz. Sağ tuşla tıkladığınız zaman açılan kısayol menüsünü kullanarak ilk olarak *Capture Device's*ı, yani kayıt cihazlarını ayarlayabilirsiniz. Şayet sadece bir televizyon kartı ve ses

İSTENEN SAATTE KAYIT

» EPG: Elektronik program rehberi

Elektronik program rehberi sadece yayınların zamanları hakkında bilgi vermekle kalmaz aynı zamanda video kaydının programlanabilmesi için de hayati bir öneme sahip. myHTPC ile EPG kullanabilmek için çok çeşitli programlar mevcut.

Örneğin, TRT ve bazı Türk kanallarını da destekleyen ve ücretsiz olarak NextView programını kullanabilirsiniz. Bu program, gerekli bilgileri internetten alan ilk jenerasyon ürünlerden farklı olarak TV kartı üzerinden elde eder. Ancak NextView, myHTPC'nin desteklediği bazı TV kartları ile uyum sorunu yaşıyor.

modülüne sahipseniz myHT-PC'nin bunları otomatik olarak seçmiş olması gerekli. Aksi takdirde bu cihazları kendiniz seçmelisiniz.

Zaman kaydırma fonksiyonu sadece Windows XP SP1 ve tavsiye edilen TV kartları Hauppauge PVR250 ve 350 modelleri ile çalışmaktadır. Şayet bu kartlardan birine sahipseniz bilgisayarınızda zaman kaydırma modunu kullanabilirsiniz. Zaman kaydırma, bir süredir kaydettiğiniz programı aynı zamanda başından itibaren izleyebileceğiniz anlamına gelir. Kaydetme işlemi ise bu sırada devam eder. Bir kanalı seyrederken aynı anda başka bir yayını kaydetmek içinse iki tane tuner gerekli.

Zaman kaydırma modu pratikte bazı eksikliklere sahiptir. Test sisteminizde ancak bir filmi *Pause* tuşu ile durdurduktan sonra zaman kaydırmalı olarak oynatabildik. Eğer MPEG2 sıkıştırılmalı bir TV kartınız yoksa *Record* düğmesini kullanarak bir sıkıştırma kodlayıcısı belirleyebilir ve böylece görüntü bilgilerinin dönüştürülme işlemini bilgisayara yükleyebilirsiniz. Ayrıca resimlerin de hangi biçimde saklanacaklarını belirleyebilirsiniz. Kayıt Defteri'ndeki "HKEY_CURRENT_USER\Software\myHTPC\TVView\SBE\DVR" anahtarı altından da zaman kaydırma kaydını belirleyebilirsiniz.

Hızlı bir sisteme sahip olanlar MJPEG

Sanal fotoğraf albümü: myHTPC'yi sanal bir fotoğraf albümü gibi kullanabilir ve bir sunum olarak görüntüleyebilirsiniz.

Codec kullanabilirler. Ancak kalite ve sabit disk üzerinde kapladığı alan göz önünde bulundurulduğunda DivX de tavsiye edilebilir. Üstelik Codec'i ücretsiz olarak dağıtılıyor ve ayrı DivX oynatıcısının fiyatları da her geçen gün daha da düşüyor.

Resim denetimi: Şık fotoğraf albümü

myHTPC'ye resimlerinizi sakladığınız klasörü gösterdiğiniz zaman sanal bir fotoğraf albümü ve otomatik olarak hazırlanan bir dia şovuna sahip olabilirsiniz. Dijital fotoğraf makinelerinin fiyatlarının düşmesi satışların patlamasına neden oldu, ancak çekilen fotoğraflar genellikle sabit diske gelişigüzel dağılıyorlar. myHT-

PC, söz konusu dağınıklığı ortadan kaldırmak için sanal bir fotoğraf albümüne sahip. Resim modülü *Configure myHTPC* aracı kullanılarak rahatlıkla ayarlanabilir. Buradaki en önemli nokta resimlerin saklı olduğu klasörün belirtilmesidir. Araç söz konusu klasörü "root folder" olarak isimlendiriyor. Şayet burada belirtilen klasör içerisinde resimler bulunuyorsa myHTPC'nin resim modülü çalıştırılabilir.

Alt klasörler ise içerisinde bulunan resimlerin önizlemele-ri ile görüntüleniyor ve böylece kullanıcılar söz konusu klasör

içerisinde hangi resimlerin olduğunu, içeriğini görüntülemeyi öğrenebiliyorlar. View Slideshow ise resimleri karışık bir sırada şık geçiş efektleri kullanarak ekrana getiriyor. Bu sırada resimlerin ekranda kalma sürelerini Configuration Manager yardımıyla belirleyebilirsiniz. Ayrıca resim modülündeki resimleri tarih veya isimlerine göre de sıralayabilirsiniz. Ancak alt klasörden bir üst düzeye geçmek kolay değil. Bunun için bir üst katmandaki ilk klasöre gitmek zorundasınız.

Müzik kutusu: Müzik seti olarak myHTPC

myHTPC, televizyon uygulamaları ile dikkat çekse de program aynı zamanda müzik seti olarak kullanılabilir. Bunun için de ilk olarak myHTPC'nin fonksiyonlarını ve codec'lerini kullanacağı bir oynatıcı bulmalısınız. Burada da standart olarak Microsoft'un Windows Media Player'ı kullanılıyor. Ancak OGG Vorbis'in de aralarında bulunduğu çok sayıda ses codec'ine sahip olduğu için MPlayer'ı da göz önünde bulundurmalısınız.

Müzik CD'leri klasör veya liste olarak görüntülenebiliyorlar. Ancak myHTPC maalesef şarkı listeleri kaydedemiyor. Alternatif olarak istediğiniz şarkıları bir klasöre kopyalayabilir ve daha sonra *Queue All* düğmesine tıklayabilirsiniz. Böylece myHTPC söz konusu klasördeki tüm parçaları çalıştırabilir. Program ayrıca bir karıştırma fonksiyonuna da sahip.

İlk bakışta bir sonraki şarkıya geçmek gibi yönlendirme fonksiyonlarının eksik olduğunu düşünebilirsiniz ancak söz konusu düğmeler ancak *Play* düğmesine tıklandığında ekrana geleceklerdir. ■

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

MYHTPC'YE YENİ ÖZELLİKLER KAZANDIRIN

» Eklentiler: hava durumu ve diğerleri

Esnek bir yapıya sahip olan myHTPC eklentiler yardımıyla rahatlıkla genişletilebilir ve bu sayede herkesin kendi istediği fonksiyonlara sahip multimedya merkezini rahatlıkla oluşturmaya izin verir.

myHTPC'nin en dikkat çekici modüllerinden biri ise bilgi kaynağı olarak www.weather.com sitesini kullandığı "my Weather". Bu modül, yaşadığınız şehrin o andaki hava durumunu ve önümüzdeki günlere ait tahminleri ekrana getirir. Bunun için "Configure myHTPC" aracını kullanarak yaşadığınız şehrin ismini (minimum 40.000 nüfuslu olmalı) aratmanız yeterli.

Konfigürasyon penceresindeki *Metric* seçeneğini işaretleyerek ısıнын Fahrenheit cinsinden değil de Celsius derecesi olarak görüntülenmesini sağlayabilirsiniz. Standart değeri üç olan tahmini gö-

rüntülenecek olan gün sayısını da istediğiniz gibi değiştirebilirsiniz. Bu modül ayrıca uydu resimlerini de görüntüleyebilir. Bunun için konfigürasyon aracındaki *Radar Image URL* kutusuna görüntülenmesini istediğiniz uydu resminin URL'sini girmelisiniz. Burada örnek olarak http://www.meteor.gov.tr/uydu-web/yeni/tr_vis.jpg adresindeki "Görünür" isimli resmi kullandık.. İsterseniz buradaki diğer uydu resimlerini de kullanabilirsiniz. Daha öncede belirttiğimiz gibi myHTPC'yi ilgili eklentileri kullanarak istediğiniz gibi hazırlayabilirsiniz. Bunun için programın <http://myhtpc.net/> adresindeki resmi internet sitesini takip edebilir, buradaki eklentileri indirerek deneyebilir ve forumunu kullanarak diğer kullanıcılarla bilgi alışverişinde bulunabilirsiniz.

Tam Sürüm: ShowShifter 1.6: Dijital multimedia merkezi

PC'de multimedia keyfi

Evinizde multimedia keyfini yaşamak için yeni cihazlara bir servet ödemenize gerek yok. ShowShifter gibi PC'nizi bir multimedia merkezine dönüştüren yazılımlar ile dünyanın tüm nimetlerinden faydalanabilirsiniz.

çok kolay. Kurulum programını çalıştırdıktan sonra yapmanız gereken ilk şey dili seçmek. Bundan sonra programın kurulacağı yeri belirleyebilirsiniz. Buradaki en önemli karar noktası programın DVD ve müzik CD'leri için varsayılan oynatıcı olarak atanması. Eğer ShowShifter'ı sadece multimedia merkezi olarak kullandığınız bir PC'de kullanıyorsanız bu seçenekleri mutlaka işaretlemelisiniz. Aksi takdirde film izlemek veya müzik dinlemek istediğiniz zaman ShowShifter'ı ayrıca çalıştırmak ve ilgili dosyaları seçmek zorunda kalırsınız.

Programın sorunsuz bir şekilde çalışabilmesi ve multimedia dosyalarını oynatabilmesi için minimum DirectX 8.1b Runtime ve Windows Media Player 7.1 veya daha yeni bir sürümünün yüklü olması gerekiyor. Ayrıca, zorunlu olmamasına rağmen daha performanslı ve etkili bir çalışma için DivX MPEG4, Ligos Indeo Video ve PICVideo Motion JPEG Codec başta olmak üzere ihtiyaç duyabileceğiniz tüm codec'leri ayrıca yüklemelisiniz. ShowShifter, maalesef entegre bir DVD kod çözücüye sahip değil, ancak bunun için sisteminizde kurulu olan başka bir DVD oynatıcının bir parçası olan DVD MPEG2 kod çözücüyle çalışabiliyor. Bu nedenle ShowShifter ile DVD filmlerini izleyebilmek için bir DVD sürücüyü ve DirectShow uyumlu bir oynatıcı programa ihtiyacınız var.

Daha önce de söylediğimiz gibi

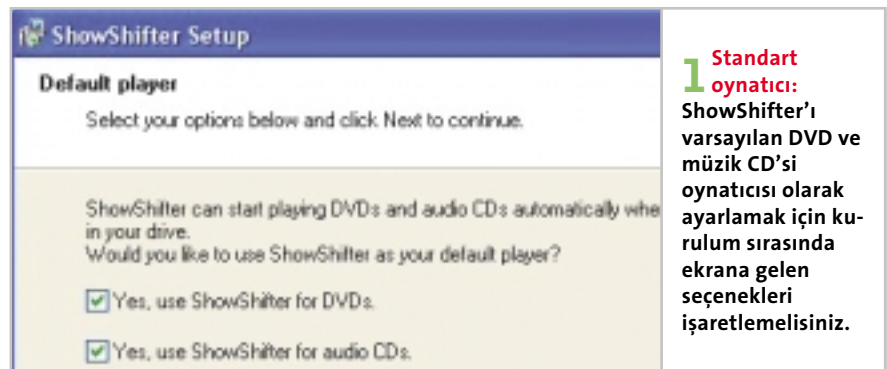
CHIP'in tam sürümünü verdiği İskoçyalı ShowShifter 1.6 sık görüşülen, kullanışlı arayüzü, oturma odasının karşı köşesi gibi uzak mesafelerden bile rahatlıkla görülebilen büyük düğmeleri ve kontrollerinin haricinde mükemmel izleme alanı ise etkileyici bir program. ShowShifter'ın kullanımını asıl kolaylaştıran özelliği ise sahip olduğu uzaktan kumanda desteği. Bu sayede PC'nizi televizyonunuza bağladığınız zaman yerinizden kalkmadan programı istediğiniz gibi kullanabiliyor, DVD veya VCD izleyebiliyor ve müzik dinleyebiliyorsunuz. Ayrıca uzaktan kumandaya alternatif olarak tabii ki kablosuz klavyenizi ve farenizi de kullanabilirsiniz.

PC'nin bir multimedia merkezine dönüşmesindeki en önemli adım ise televizyon izleme ve buna ek olarak sunulan fonksiyonlardır. ShowShifter, sahip olduğu televizyon izleme, kayıt ve en önemlisi zaman kaydırma fonksiyonları ile kullanıcıların beklentilerini sorunsuz bir şekilde karşılıyor. Programın 1.6 sürümünün standart olarak sunduğu fonksiyonlar maalesef biraz sınırlı. Ancak 3.0 sürümü-

nü satın alırsanız görüntü sıkıştırmadan CD bilgilerinin internetten alınmasına ve müzikli fotoğraf albümleri oluşturmaya kadar çok çeşitli yeni işlevleri kullanabilir ve eksiksiz bir multimedia keyfi yaşayabilirsiniz.

1 ShowShifter kurulumu ve çalışmaya hazırlık

Pentium III 600, 128 MB RAM, minimum 1 GB sabit disk alanı gibi oldukça mütevazı donanım ihtiyaçlarına sahip olan ShowShifter 1.6'nın kurulumu da

ShowShifter'in en önemli özelliklerinden birisi sahip olduğu uzaktan kumanda desteği. Ancak bunun için Keyspan Digital Remote veya Happauge/WinTV Remote Control cihazlarından birini kullanmalısınız. KeySpan, USB kullanan bir alıcıya sahip olan küçük bir kumanda ve sıradan bir klavye gibi çalışıyor. Buna karşılık Keyspan gibi çalışan ve WinTV kartları ile beraber sunulan uzaktan kumandaları da kullanabilirsiniz. Kullandığınız uzaktan kumandanın tuş ayarlarını yapmak için programın dokümantasyonundan faydalanabilirsiniz.

2 Multimedya merkezine giden konfigürasyon

ShowShifter'in ilk çalıştırılışında bir konfigürasyon sihirbazı ekrana gelir. Bu sihirbaz, programın televizyon izleme ve kaydetme ile ilgili ihtiyaç duyduğu bilgilerin girilmesini istiyor ve toplam beş adımdan oluşuyor. İlk olarak kaydetmek için kullanmak istediğiniz cihazı ve eklentiye belirlemelisiniz. Ardından ekrana gelen *Tuner Settings* penceresi ise ülke ve TV standartlarının girilmesini gerektiriyor. Daha sonra televizyon izlerken kullanılacak ses yüksekliği ve kanalını seçmelisiniz. Televizyon kayıt yaparken kullanılacak olan ses kanalı ve ses yüksekliği ayarlarını ise *Video Sound Settings* penceresinden gerçekleştirebilirsiniz. Son olarak *Tune the Channels* penceresini kullanarak kanal arama işlemini gerçekleştirebilirsiniz.

Ana pencerenin üzerinde bulunan İngiliz anahtarı simgeli düğmeyi kullanarak *Main Settings*'e, yani temel ayarlara ulaşabilirsiniz. Buradaki *Screen Shape* düğmesini kullanarak ekranınızın özelliğini belirleyebilirsiniz. Buradan, 4:3 standart TV ekranı, 16:9 geniş ekran TV veya 16:9 anamorfik (görüntüyü altında ve üstünde siyah çubuklar olmayacak şekilde ekrana getiren bir geniş ekran), geniş ekran TV seçeneklerinden kullandığınız cihaza uygun olanı seçebilirsiniz. *Show Messages* düğmesini kullanarak da ShowShifter'in bazı uyarı mesajlarını ekrana getirmesini engelleyebilirsiniz. *Support Report* ise programda karşılaştığınız hataları firmaya bildirmenizi sağlayan ve içerisinde sisteminiz hakkında bilgi barındıran bir rapor hazırlıyor. Pencerenin

3 Genel ayarlar: Ekran tipi, mesajların görüntülenmesi veya hata raporu gibi genel ayarları yapabilirsiniz.

alt tarafındaki seçenekler ise genel ses ayarı ile ilgili.

3 Tüm fonksiyonlar ana pencere üzerinde

Programın sunduğu tüm fonksiyonlara ana penceresi üzerinden ulaşabilirsiniz. Buradaki *Television* düğmesine tıklayarak ulaşabileceğiniz pencere üzerinden televizyon seyredebilir, kayıt yapabilir ve yayını durdurabilirsiniz. *Television* ve *Video Files* pencereleri temel olarak aynı, ancak *Television* penceresinde kanalların bir listesi bulunurken *Video Files* penceresinde video dosyalarının bir listesi görüntülenir. *Video Files* düğmesini kullanarak ulaşabileceğiniz pencereden ise video dosyalarınızı oynatabilirsiniz. *DVD* penceresi, isminden de anlaşılabilir gibi DVD'leri izlemenize, *Music* penceresi ise MP3 dosyalarını çalmanıza imkan tanır. Buradaki her bir başlığın kendine ait özel ayarlarına ulaşmak için ilgili pencerenin altın-

4 Müzik kutusu: ShowShifter'ı televizyon, video kaydedici, DVD oynatıcı ve MP3 çalar olarak kullanabilirsiniz.

da bulunan İngiliz anahtarı simgeli düğmeye tıklamanız yeterli.

Television ve *Video Files* pencerelerindeki *Compression Settings* düğmesine tık-

layarak ulaşabileceğiniz pencereden kayıt ve zaman kaydırma fonksiyonları ile ilgili ayarları yapabilirsiniz. Buradaki *Profile for Recording* kayıt ve zaman kaydırma sırasında kullanılacak profili belirler. İlgili açılır listeden video kalitesi olarak *High*, *Medium* veya *Low Video* kalitelerinden istediğinizi seçebilir ve daha sonra seçtiğiniz profil ile ilgili ayrıntıları *Profile Details* altından görebilirsiniz. Zaman kaydırma ayarlarını da benzer şekilde gerçekleştirebilir veya programın varsayılan ayarlarına geri dönmek için *Reset* düğmesini kullanabilirsiniz. *TV* ve *Video Settings* penceresinden ise yayın yapan kanalları ayarlayabilir, düzenleyebilir veya yeniden adlandırabilir, görüntünün parlaklığını, kontrastını, rengini ve büyüklüğünü belirleyebilir, ses ayarlarını yapabilir, bulunduğunuz ülkeyi seçebilir, ShowShifter'ın kayıt için kullanacağı cihazı ve sürücüsünü seçebilir, video oynatma sırasındaki ses ayarlarını yapabilir, ShowShifter'ın video dosyalarını arayacağı klasörü ve kaydedilen videoların saklanacağı klasörü seçebilir, programın çalışması ile ilgili çeşitli ayarlara ulaşabilirsiniz.

4 Sadece programı değil Windows'u da kapatmak

Programı kapatmak için sol üst köşede bulunan çarpı simgeli düğmeye tıkladığınız zaman ise karşınıza çok sayıda seçenek çıkar. Bunları kullanarak ShowShifter'ı kapatıp Windows'a dönebilir, ShowShifter'ı kapatmadan sen son çalıştığınız pencereye geri dönebilirsiniz. Buradaki *Slumber Mode*, monitörün kapatıldığı ve sesin kısıldığı bir ekran koruyucudur. Bu moddan ShowShifter ile çalışmaya geri dönmek için fareyi hareket ettirmeniz veya herhangi bir tuşa basmanız yeterli. *Background Mode* etkinleştirildiğinde ise ShowShifter görev çubuğuna yerleşir ve eğer mevcutsa kaydetmeye ara vermeden devam eder veya daha önceden programlanmış bir kaydetme işlemi varsa tam zamanında çalıştırır. Son iki seçenek ise Windows ile çalışmaya gerek kalmadan bilgisayarı bekleme moduna alır veya tamamen kapatır. ■

Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

137

Disk klonlama yazılımı
Acronis True Image 7.0
Ofis yazılım paketi
Ability Office 4 Professional
Grafik tasarım yazılımı
Adobe Illustrator CS

138

Eğlence yazılımı
LotR: Return of the King
Activity Studio
CD/DVD yazma yazılımı
Ulead DVD Workshop 2
Kişisel güvenlik yazılımı
Zone Alarm Security
Suite 5.0

140

Para yönetim yazılımı
Microsoft Money 2004
Small Business
Kişisel güvenlik yazılımı
McAfee Internet
Security 2004
Dijital fotoğraf albümü
StudioLine Photo 2

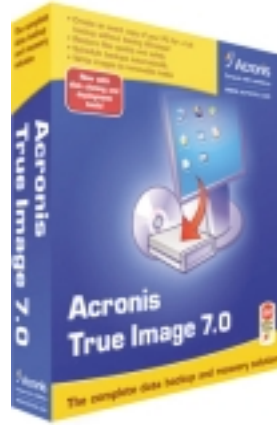
142

CHIP Oyun:
Thief 3: Deadly Shadows

Yeni Yazılım TESTLERİ

Yazılım dünyasındaki firmalar, her geçen gün daha fazla özellik içeren yazılımlarla kullanıcıların karşısına çıkıyorlar. Bunlar arasından en çok dikkat çekenleri, yazılım testi sayfalarımızdan inceleyebilirsiniz.

■ Hacker'ların kullandığı saldırı araçları o kadar hızlı geliyor ve çeşitleniyor ki, anti-virüs yazılımları ve yedekleme metodları bile bazı durumlarda yetersiz kalabiliyor. Acronis True Image 7'yi ayın yazılımı seçme nedenimiz çok başarılı bir disk klonlama aracı olması. Sabit diski zamanında klonlayarak hem tüm belgelerimize ulaşabilir hem de kurduğunuz programlardan yararlanmayı sürdürebilirsiniz.

Microsoft Money 2004, ülkemizin finans piyasaları için hazırlanmasa da küçük işletmeler ve ev kullanıcıları için mükemmel bir para yönetim aracı. İncelediğimiz Small Business sürümü internet üzerinden üç senelik destekle birlikte geliyor.

Ability Office 4, arabirimi Microsoft Office'e öykünen, zengin özellikli alternatif bir ofis paketi. Gelişmiş resim düzenleme aracı ve makul fiyatı ilgi çekici. Ofis ürünleri hızla

geliyor, ancak Türkçe desteği sağlanmadığı sürece Ability Office'in Türkiye pazarında hak ettiği ilgiyi görmesi zaman alacak gibi.

Adobe, Illustrator'ı da CS serisi yazılımlara ekledi. Üçüncü boyut desteği, masaüstü yayıncılık paketinde yeni tasarım olanakları yaratıyor.

Check Point, ZoneLabs'ı satın aldıktan sonra başarılı kişisel güvenlik duvarıyla isim yapan ZoneAlarm'ı anti-virüs yazılımıyla donatarak komple güvenlik paketine dönüştürdü. McAfee Internet Security bu ay incelediğimiz diğer güvenlik paketi.

Return of the King Activity Studio Yüzüklerin Efendisi tutkunlarının ilgisini çekecek zengin içerikli eğlence paketi. DVD medyaların ucuzlaması dikkatleri DVD hazırlama araçlarına çekiyor. Bu kategoride Ulead DVD Workshop'ı inceledik.

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

CHIP, yazılımların kalitesini 0 ile 10 arasında bir puanlama sistemiyle değerlendiriyor ve buradaki üç kriter olan işlevsellik, ergonomi ve kaynaklar 4:3:3'lük bir ortalamayla toplam değerlendirmeye giriyor.

Kriterlerden işlevsellik, yazılımın görevini ne derece yerine getirebildiği sorusuna cevap veriyor. Burada ne kadar az hata yaptığı ve ne kadar fazla özelliğe sahip olduğu değerlendirilmeye giriyor.

Ergonomide ise CHIP, yazılımın dokü-

mantasyonunun ve kullanışlılığının kalitesini değerlendiriyor. Kullanım kitapçığı ne kadar anlaşılır ve kapsamlı? Online yardım alınabiliyor mu? Asistanlar mevcut mu?.. gibi sorulara cevap aranıyor. Kaynaklarda ise donanım ile uyumluluğa puan veriliyor. Bu toplam puanlamadan sonra CHIP ayrıca fiyat ve performans değerlerini tavan puan 100 üzerinden değerlendiriyor. Bu değerlendirme, yazılımın verilen paraya değip değmediğini gösteriyor.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■■■■■	(100-90 Puan)
iyi	■■■■■	(89-75 Puan)
orta	■■■■■	(74-60 Puan)
vasat	■■■■■	(59-45 Puan)
kötü	■■■■■	(44-20 Puan)
çok kötü	■■■■■	(19-0 Puan)

CHIP ONLINE

Geçmiş sayılarda tanıtılan ürünlerden bazılarını www.chip.com.tr/yazilim adresinde bulabilirsiniz.

AYIN ÜRÜNÜ
CHIP
07/2004

eCHIP Code True Image

Disk klonlama yazılımı

ACRONIS TRUE IMAGE 7.0

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

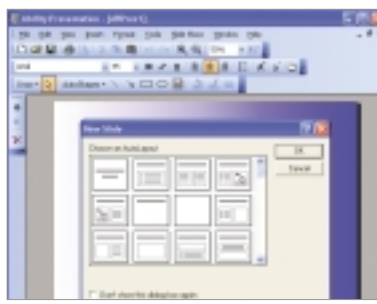
SİSTEM Win 95/98/Me/2000/XP
BİLGİ www.acronis.com
FİYAT 50 \$

ÇOK GEÇ KALMADAN ÖNCE: Acronis True Image 7'nin görevi, sabit diskteki verileri imaj dosyalarına aktararak sistem güvenliğini kusursuz hale getirmek. Kopyalama, dosya yerine sektör tabanlı yapıldığından manuel olarak yedeklenemeyen veriler bile korunuyor. Yazılımdan, dosya artıkları yüzünden giderek azalan Windows performansını artırmak amacıyla da yararlanılabilir. Gelecekteki tüm geri yüklemeler için işletim sistemini ve aygıt sürücülerini kurduktan hemen sonra sabit diski bir kez yedeklemek yeterli. Disk imajı diğer sabit disklerle, ağ bilgisayarlarına, CD/DVD'lere aktarılabilir. İmaj dosyaları sabit disk üzerindeyse, sanal sürücü olarak kullanılabilir. En büyük yenilik programın Windows oturumunda kullanılabilmesi. Yani sistemi açılış disketiyle başlatmak gerekmiyor. Recovery CD/DVD'si ile farklı medyalarındaki imaj dosyalarına göz atmak, USB ve Firewire sürücülere veri aktarmak mümkün. Kullanıcılar her ufak değişiklikte diskin tamamını yeniden yedeklemek zorunda değil. Doğrudan Windows üzerinden erişilemeyen güvenli disk alanı, virüslerin imaj dosyalarına zarar vermesini engelliyor.

SONUÇ: Acronis True Image 7, veri güvenliği konusunda Norton Ghost kadar kesin çözüm sağlıyor. Başarılı ararım ve araçlarla imaj dosyası kısa sürede oluşturulabilir.

- + Windows açıkken bile yedekleyebilme
- + Her yedekleme için yeniden imaj dosyası oluşturmak gerekmiyor
- + Güvenli disk alanları oluşturulabilir

Ofis yazılım paketi

ABILITY OFFICE 4 PROFESSIONAL

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM Win 95/98/Me/2000/XP
BİLGİ www.uk.ability.com
FİYAT 70 \$

UYGUN FİYATLI, UYUMLU VE KAPSAMLI OFİS PAKETİ: Yazılım; ev kullanıcıları ve KOBİ'ler için hazırladığı ürünlerle tanınan Ability Plus Software tarafından hazırlanmış. Daha önce incelediğimiz 2002 sürümündeki eksikler, sunum (Ability Presentation) ve fotoğraf albümü hazırlama programlarıyla (Ability Photoalbum) giderilmiş. Mevcut araçlar da görsel ve işlevsel olarak geliştirilmiş. Metin düzenleme aracı, tüm ofis paketlerinin en önemli bileşeni. Ability Write; otomatik metin girişi, hyperlink ve Avery standart etiketlerini destekliyor. Program, hem PDF hem de Microsoft Word DOC formatlarıyla uyumlu. Çalışma kitabı hazırlamaya olanak tanıyan Ability Spreadsheet'in Excel uyumluluğu artırılmış. 3B formül desteği ve koşullu filtreleme yeni eklenen özelliklerden. Sunum hazırlama programı Ability Presentation tıpkı diğer araçlar gibi Office 2000/XP/2003'u andıran arayüzlerle kullanılabilir. Ability Database, MDB dosya formatını destekliyor ve farklı form, tablo ve raporlarla veritabanını organize etmeye yardımcı oluyor. Paket, vektörel katmanlarla çalışmaya olanak sağlayan ve kullanışlı çizim araçları içeren bir grafik tasarım programına (Photopaint Studio) sahip.

SONUÇ: Sabit diskte yalnızca 50 MB yer kaplayan, sade ama güçlü bir Office alternatifi. Tek dezavantajı, henüz Türkçeleştirilmemiş olması.

- + Fiyatı oldukça uygun
- + Office ve Acrobat dosyalarıyla uyumlu
- Henüz Türkçe sürümü yok

eCHIP Code

IllustratorCS

Grafik tasarım yazılımı

ADOBE ILLUSTRATOR CS

CHIP PUANI ■ ■ ■ ■ ■
FİYAT/PERFOR. ■ ■ ■ ■ ■

SİSTEM Win2000 (SP3) / XP / Mac OS X
BİLGİ www.adobe.com.tr
FİYAT 500 \$

ILLUSTRATOR ÜÇÜNCÜ BOYUTLA TANIŞIYOR: Vektör tabanlı grafik tasarımı denince ilk akla gelen yazılımlardan biri olan Adobe Illustrator'ın CS sürümü birçok yeniliği beraberinde getiriyor. Dosya açma, kaydetme, yazdırma ve kopyalamada üretkenliği arttırmaya yönelik değişiklikler söz konusu. Pakete; CD kapağı, web sitesi benzeri tasarımlar için 200 profesyonel şablon dahil edilmiş. İşlevsellik konusundaki en önemli yenilik 3B desteğinde. Artık her şekil ve metne üç boyutlu görünüm kazandırmak mümkün. Üç boyutlu nesnelere sınırsız sayıda farklı yoğunluklu ışık kaynağı eklenebiliyor. Surface Mapping (Yüzey eşleme) 3B tasarımların Freehand'deki kadar gerçekçi görünmesini sağlıyor. Aynı 3B nesnenin farklı görünümünden yararlanılarak hazırlanan animasyonu Macromedia SMF formatında kaydetmek mümkün. Adobe InDesign'dan alınan metin düzenleme özellikleri sayesinde, metin ağırlıklı tasarım kolaylaştırılmış. Illustrator CS, OpenType font desteğinin tüm gelişmiş özelliklerinden yararlanıyor. Scribble efekti nesnelerde elle çizilmiş hissi uyandırıyor. Adobe Version Cue sayesinde birden fazla kullanıcı aynı proje üzerinde ortak çalışabiliyor.

SONUÇ: Artık metin ağırlıklı tasarım için fazla efor sarf etmek gerekmiyor. Efektler, PDF desteği ve yazdırma ayarları web tasarımcılarını da tatmin etmek için yeterli.

- + 3B ile tasarımlara derinlik kazandırılmış
- + Takım çalışmasını kolaylaştırıyor
- + Photoshop, InDesign entegrasyonu

Eğlence yazılımı

**LOTR: RETURN OF THE KING
ACTIVITY STUDIO**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/Me/2000/NT4/XP
BİLGİ www.altware.demon.co.uk
FİYAT 20 £

CD/DVD yazma yazılımı

ULEAD DVD WORKSHOP 2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 2000 / XP
BİLGİ www.ulead.co.uk
FİYAT 260 £

eCHIP Code Ulead DVD

eCHIP Code Zone Security

Kişisel güvenlik yazılımı

**ZONE ALARM SECURITY
SUITE 5.0**

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98SE/ME/2000 Pro/XP
BİLGİ www.zonelabs.com
FİYAT 70 \$

LORD OF THE RINGS TUTKUNLARI İÇİN:

Return of The King Activity Studio, Yüzüklerin Efendisi üçlemesinin son bölümünü konu alıyor. Yazılım, Tolkien'in yaratımının ve yapıtın film uyarlamasının fanatiklerine ulaşmayı hedefliyor. İçeriğin zengin, kullanımın kolay olduğunu söyleyebiliriz. Print Studio aracı; takvim, broşür, poster, davetiye, ayraç, CD kapağı ve hatta tebrik kartı hazırlamak ve bunların çıktısını almak için kullanılabilir. Yazılım çalıştığı sürece orijinal film müziği arka planda çalmaya devam ediyor. Yazılım, her yaş grubu için ve farklı zorluk seviyelerini destekleyen oyunlar içeriyor. Hafıza ve resim tamamlama oyunları basit ama başında epey zaman geçirmeye değer kadar eğlenceli. Etkileşimli quiz, kullanıcının öykü hakkındaki bilgisini sınıyor. Özel çizim araçları, Yüzüklerin Efendisi temalı çizimler yapmaya yardımcı oluyor. Film kareleri ekran koruyuculara dönüştürülebilir. Etkileşimli harita Orta Dünya'da gezinmeyi, Character Guide filmdeki karakterler hakkında fotoğraf ve bilgiye ulaşmayı sağlıyor. Verilen diğer bilgiler genel olarak filmin çekimi ve oyuncularından çok, asıl içeriğiyle ilgili.

SONUÇ: Yüzüklerin Efendisi'nin popülaritesinden yararlanan, zengin içerikli eğlenceli bir yazılım. Üçlemenin diğer bölümleri için de ayrı sürümlerin hazırlandığını hatırlatalım.

- + Benzer nitelikteki yazılımlara göre zengin içerik
- + Kullanışlı arayüz
- + Ufak ama eğlenceli oyunlar

BEŞ ADIMDA DVD HAZIRLAMAK:

DVD Workshop 2, arabirimiyle DVD hazırlama sırasında karşılaşılan karmaşık seçenekleri, kolay anlaşılır ve keyifle kullanılabilir hale getirmeyi amaçlıyor. Yazılım, gerekli donanım –örneğin TV kartına– sahip kullanıcıların bu kaynaktan görüntü yakalamasını ya da kendi videolarına menü ve dil desteği eklemesini sağlıyor. Filmler; DVD, VCD, SVCD ve profesyonel kullanıma yönelik DLT (Digital Linear Tape) formatına dönüştürülebilir. Yazılım sayesinde gelecekte kullanımı yaygınlaşacak çift katmanlı DVD, yani DVD-9 hazırlanabilir.

AVI, QuickTime, MPEG, WMV, ASF ve şifrelenmemiş DVD görüntülerinden yararlanılabilir. DVD'lere profesyonel açılış ekranı, bölümler, sekiz farklı seslendirme ve 32 farklı alt yazı eklenebilir. Stereo Dolby Digital ve çok kanallı Pro Logic encoding destekleniyor. Kullanıcılar menü, düğme ve diğer etkileşimli öğeleri sıfırdan yaratma ya da mevcut şablonlardan yararlanma şansına sahip. Şablon tasarımları beğenimizi kazandı, ancak bazı ince ayarların yapılamayışı büyük bir eksiklik.

SONUÇ: Amatör kullanıcılar daha düşük maliyetli oluşu nedeniyle Ulead'ın DVD MovieFactory adlı yazılımını tercih edebilir. DVD Workshop 2, hazır videolardan DVD hazırlamak isteyen kullanıcıları hedef alıyor.

- + Kolay kullanılabilirlik ve pek çok şablon
- + Zenginleştirilmiş format desteği
- İnce ayar seçenekleri kısıtlı

ZONEALARM'DA ARTIK ANTI VİRÜS

ARAÇLARI DA VAR: Zone Alarm Security Suite popüler kişisel güvenlik duvarı Zone Alarm'a yeni araçlar kazandırıyor. Anti virüs koruması, web içeriği filtreleme ve anında mesajlaşma güvenliği gibi özellikler yazılımı komple güvenlik çözümlerinden biri haline getirmiş. Zone Labs, kendi anti virüs motorunu geliştirmektense Computer Associates'ten lisans alma yolunu seçmiş. Mevcut e-posta filtreleme özellikleri ve gizlilik araçları geliştirilmiş. Web içeriği 30 farklı kategoriyle filtreleniyor.

Yazılımda henüz kullanıcı bazı filtreleme desteği henüz yok. Kullanıcı; hacker araçları, McAfee, Norton ya da Trend Micro'yu devre dışı bırakmaya çalıştığında veya bu yazılımlar güncelliklerini yitirdiklerinde uyarılıyor. Otomatik program yapılandırma özelliği erişim hakkı sorgulamasını en aza indirmiş. İnternet erişiminden yararlanmak isteyen fakat kullanıcı tarafından işlevi bilinmeyen programlar on binin üzerindeki tanımla eşleştirilip zararlıysa durduruluyor. Security Suite, kısa süre içinde ardı ardına gönderilen e-postalar ve dosya ekleri hakkında bilgi veriyor.

SONUÇ: Zone Alarm'ın mevcut özelliklerine anti virüs koruması da eklenince komple bir güvenlik paketi ortaya çıkmış. Yazılım, anti virüs özellikleriyle gelecekte adından daha çok söz ettireceği benzer.

- + Entegre anti virüs ve web filtreleme
- + Otomatik program yapılandırma
- + Standart araçlar geliştirilmiş

eCHIP Code Money2004

Para yönetim yazılımı

MICROSOFT MONEY 2004
SMALL BUSINESS

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/2000/Me/Xp
BİLGİ www.microsoft.com
FİYAT 70 \$

Kişisel güvenlik yazılımı

MCAFEE INTERNET
SECURITY 2004

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Windows 98/Me/2000/XP
BİLGİ www.mcafeeasap.com
FİYAT 70 \$

eCHIP Code SLPhoto

Dijital fotoğraf albümü

STUDIOLINE PHOTO 2

CHIP PUANI

FİYAT/PERFOR.

SİSTEM Win 98/Me/2000/NT4/XP
BİLGİ http://www.studioline.biz
FİYAT 50 \$

KOBİ'LER İÇİN: Microsoft Money 2004 Small Business nakit akışı analizi, ücret ödeme tablosu, stok ve vergi ödeme takibi gibi özellikleriyle küçük ve orta boyulu işletmelere yönelik yararlı araçlar içeriyor. Banka hesaplarının yönetimi, yatırım planlama, bütçe hazırlama ve takip, yatırım izleme özellikleri bireysel kullanım için de elverişli. Finansal yönetim araçlarına kullanışlı bir arayüzle erişiliyor. Briefing.com, CNBC, Forbes, MSNBC, Reuters gibi kaynaklardan sürekli en güncel bilgiler alınıyor. Kullanıcı MSN online ödeme hizmetlerinden, American Express finans yardımından yararlanabiliyor. Yeni kredi merkezi aracı, borçlanma kalemleri hakkında bilgi ve öneri sağlıyor. Özel bir hesap makinesi ile borçlanma ve satın alma maliyeti tahmin edilebiliyor. Debt Reduction Planner adlı araç farklı ödeme senaryoları oluşturarak yüksek borç faizinden kurtulmak için yeni yollar bulmayı sağlıyor. Bankacılıkla ilgili araçlar banka ve aracı kurumlara bağlanarak firma bilgilerini güncelleyip gerektiğinde PDA ile senkronizasyon sağlıyor. MSN kullanıcıyı hesap akışı ve yatırım miktarı belirli değerlere geldiğinde uyarıyor.

SONUÇ: Microsoft Money gerçek sıcramayla daha önceki sürümlerde zaten yapmıştı. Ancak bu sürümde de ufak tefek yenilikler söz konusu. Ne yazık ki yurtdışındaki bazı servislerden pratikte Türkiye'de yararlanmak mümkün değil.

- + İnternette güncellenen finans bilgileri
- + Anahtar sorularla gelecek planlaması
- + Üç yıl sınırsız teknik destek

ZAMAN, KOMPLE GÜVENLİK PAKETLERİNİN ZAMANI: McAfee, ilgi gören güvenlik araçlarının tümünü Internet Security 2004'te bir araya getirmiş. Yaklaşık 10 dakika süren kurulum, internette gelebilecek tehlikelere karşı önlem almak için yeterli. Yazılım; anti virüs, kişisel güvenlik duvarı, anti spam, spyware-adware koruması, internet içerik filtresi, Usenet filtresi gibi araçlar içeriyor. My Security Center, sistemin güvenlik düzeyi ve etkin güvenlik araçları hakkında bilgi veren ana pencere. Internet Security 2004 güvenlik duvarı kullanıcının internete erişmeye çalışan tüm program için ayrı onay talep ediyor. Pop-up filtreleri internette reklam pencereleri hız kaybını engelliyor. Haber grupları hem önemli bir internet kaynağı hem de sistem güvenliği açısından önemli bir tehlike. Bu nedenle haber grubu filtresi de önem kazanıyor. Internet Security 2004, key logger tanıma konusunda oldukça başarılı. Yazılım ile bu ay incelediğimiz diğer güvenlik paketi Zone Labs ZoneAlarm Security Suite arasındaki en önemli fark, modüllerin birbirinden bağımsız çalıştırılabilmesi. Bu sayede örneğin McAfee anti virüs aracını kullanırken, ZoneLabs güvenlik duvarından yararlanabilirsiniz.

SONUÇ: Yazılım; performans ve kullanılabilirlik açısından Norton Internet Security'den daha üstün. Ancak güvenlik duvarı ayarları vakit alıyor.

- + Kişisel güvenlikle ilgili tüm araçlar var
- + Kullanıcı bazlı içerik filtreleme
- + Güvenlik performansı yüksek

DİJİTAL FOTOĞRAF YIĞINLARININ ALTINDA KALMAYIN: StudioLine Photo 2, dijital fotoğraf albümü oluşturmaya yarayan çok sayıda yazılımdan biri. Basit araçlarla ve bilgilendirici sihirbazlarla fotoğraf organize etmek, arşivlemek, üzerlerinde değişiklik yapmak ve onları web'de yayınlamak için tasarlanmış. Online güncellemelerle artırılabilen format desteği, farklı kaynaklardan fotoğraf almak için yeterli. Kırpma, döndürme ve renk derinliğini değiştirme gibi temel özelliklere otomatik tonlama, kırmızı göz filtresi, telif hakkı uyarısı gibi çeşitli efektler ekleniyor. Web galerisi şablonları ve dizin dönüştürme özellikleri kullanıcıya zaman kazandıracak nitelikte. StudioLine 2.0 farklı CD/DVD hazırlama alternatifleri sunuyor. Backup; orijinal resimleri, dosya detaylarını, araç ve filtre seçimlerini kopyalarken Offload ise çok yer kaplayan orijinal resimleri yedekledikten sonra sabit diskte onların sunumları için yeterli olacak küçük boyutlu kopyalarını oluşturuyor. Yazılımın benzerlerinden en büyük farkı, tüm araç ve filtre seçeneklerini uygulama sırasıyla birlikte resim arşiv veritabanına ekleyebilmesi.

SONUÇ: StudioLine Photo 2; dijital fotoğraflarına her istediğinde kolayca ulaşmak, üzerlerinde ufak değişiklikler yapmak ve onlarla kullanışlı bir arşiv oluşturmak isteyenler için iyi bir seçenek.

- + Arama menüleri geliştirilmiş
- + Farklı fotoğraf yedekleme seçenekleri
- Resim düzenleme araçları profesyonel kullanım için yeterli değil

OYUN

THIEF 3: DEADLY SHADOWS

CHIP PUANI

YAPIM
DAĞITIM
TÜRIon Storm Austin
Eidos Interactive
RPG- FPS

MİNİMUM SİSTEM GEREKSİNİMİ:

- 1.2 Ghz işlemci, 256 MB RAM, 32MB ve üstü Direct X 9.0b uyumlu ekran kartı.

ÖNERİLEN SİSTEM GEREKSİNİMİ:

- 2.6 Ghz işlemci, 512 MB RAM, 64 MB ekran kartı.

- + Sağlam grafikler ve sesler, atmosfer, zorluk ayarı, oyun yapısı ve hikaye.
- Bug'lar

Serbest girişimcilik güzel şey!

Karanlık ve sihirli bir dünya...

■ Önce Thief gelmişti, eşi benzeri olmayan, karanlık, zor ve sabır isteyen bir oyundu. Birinci kişi görüşünden oynadığımız oyunda normal FPS' lerde olduğu gibi değil önümüze çıkan kesip biçmek, tek bir muhafız ile karşılaştığımızda bile kaçacak delik arıyorduk! Çünkü biz bir savaşçı değil sadece bir hırsız ve hırsızlar kaçarak, saklanarak ve beklenmedik anlarda saldırarak işlerini hallederler.

Biz de gizleniyor, gölgelerden ilerleyip sessizce hareket ediyor ve çalınması imkansız görülen hazineleri elde etmek için canımızı ortaya koyuyorduk. Girdiğimiz her yerde çalınabilecek para eden ne varsa çalmaktı amacımız, ama esas hazineyi alana kadar masrafları çıkartmak için. Çünkü oynadığımız karakter Garret basit bir yankesici değil, "koleksiyoncu"ların gözdesiydi!

İlk oyun çok zordu, ikincisi daha da zordu...

Ama serinin sevenleri derin bir soluk al-sınlar çünkü artık Thief'te zorluk ayarı var. Dahası, karakterimiz hikaye gereği de daha güçlü durumda. Önceki oyunlarda cidden kantarın topuzunun kaçtığına ka-

naat getiren yapımcılar bize farklı seçenekler sunuyorlar. Yine de oyunun büyü-sü bozulmamış ve en kolayda bile bütün oyunu FPS oynar gibi önümüze çıkan öldürerek geçmek mümkün değil. Buna ila-veten artık kilitleri açarken olayın artık bizim yeteneğimize bakması gibi yenilikler sayesinde de gerilim korunmuş. Bir ki-lidin üzerinde uğraşmak çok keyifli ve stresli bir iş! Denge bulunmuş, oyun rahatlatmış ve iyice kendini bulmuş. Seriyi hiç oynamamış olanların da, eski oyunla-rı zor bulanların da oynayabileceği hale gelmiş.

Gizlilik esas: Çoğu oyunun aksine, düşmanlarınızla savaşarak değil, aksine onlardan kaçarak ve saklanarak hedeflerinize ulaşıyorsunuz.

Thief 3'ün grafiklerine edecek laf yok, kesinlikle mükemmel. O hafif sihirli dünyanın, o karanlık dünyanın atmosferi başarıyla oyuna yansıtılmış. Pencerele-rden sızan ışıktaki pırıltılar, gölge ve ışıklar, karakterler ve mekanlar hepsi de ince detay-lara kadar özenle hazırlanmış. Yine orta-da anlatılan bir hikaye olduğu belli olu-yor. Taş, metal ve bitkiler... Uygarlık ve kökler bir araya sıkışmış durumda, komplolar ve olaylar dönmekte biz de kendi kişisel çıkarlarımızın peşindeyiz. Girdiğimiz malikanedeki antik bir aile mirasını çalmak, batık zindandan büyü-lü bir tacı çıkarmak; yaşayan ölülerle, tari-katlarla ve kanun adamları ile boğuşmak.

Keyif katan yeniliklerle donatılmış

Artık iş yaptığımız şehirde gezebiliyoruz, görevler bölüm bölüm ilerlemiyor. Biz dolaşp etrafımızda olan bitenlere kulak kabarttıkça bize verilen birkaç büyük iş-ten bile daha güzel görevler bulabiliyoruz. Bir muhafıza rastlayınca kaçıp saklanabi-lir sırtınızı duvara verip soluğunuzu tuta-bilirsiniz. İleride alacağınız özel eşyalar ile düz taş duvarlara tırmanabilir, soyulması en imkansız gözüken yerleri bile soyabi-lirsiniz. Ama bütün bu serbestliğin esas keyifli yanı kimse sizin varlığınızın farkı-na varmazken, olup biten her şeyden ha-berdar olmak! Bilgi, kurnazlık, dikkat ve sabır ile elde edilebilecek çok şey var.

Tehlike, gerilim ve heyecan, üstesinden gelinmesi gereken tuzaklar, muhafızlar, kilitler ve bulmacalarla dolu, mükemmel tasarlanmış bir oyun. Üstüne üstlük bü-tün küçük işlerimizin arkasında aslında bizim hakkında en ufak bir fikrimizin ol-madığı büyük çaplı olaylar dönüyor. Her oyunun hikayesi ayrı olsa da Thief, Thief 2 ve nihayet Thief 3 bu yaratılan oyun dünyasını daha da genişletiyor, derinleştiri-yor ve tamamlıyor! ■

Ali Güngör, gali@level.com.tr

XP ile daha iyi baskı

Çok sayıda sürücü ve daha çok seçenek

Pek çok yazıcı için Windows XP altında çıktı almak Windows'un eski sürümlerine oranla çok daha konforlu. Windows XP çoğu cihaz ile çıktı almayı sağlayacak başarılı sürücülerini beraberinde getiriyor.

Doğal olan, uyumlu yazıcı sürücülerinin üreticiler tarafından sağlanmasıdır. Standart sürücüler Windows 95, 98, Me ve NT gibi işletim sistemlerini desteklerken Linux ve Windows 2000 altında durum farklılaşır. Üreticilerin savı, görelilik olarak daha az kullanılan bu işletim sistemleri için sürücü programlamaya değmeyeceğidir.

Windows XP'de tablo biraz daha değişik: Bu işletim sistemi öncüllerinden daha kısa süredir piyasada ve bu nedenle tüm üreticiler sürücü güncelleme konusundaki sorumluluklarını henüz yerine getiremedi. Neyse ki Windows XP birçok yazıcının sürücülerini beraberinde getiriyor. Üstelik bu sürücüler önceki Windows sürümlerinde yer alan benzerlerinden hayli farklı.

Windows 98 ya da Me altında yazıcı sürücülerine göz attıysanız, Windows

XP'ye geçtiğinizde farkı hissedeceksiniz. XP, Canon BJC-210 gibi eski yazıcılar için bile sürücülere sahip. Canon BJC-210 siyah-beyaz ve renkli kartuşlara sahip ilk mürekkep püskürtmeli yazıcılardan biri.

İlk resimdeki yazıcı özellikleri menüsü farkı belirginleştiriyor. Windows XP, kullanıcılarına daha fazla seçenek sunuyor. Bu sayede *Hizmet Programları* gibi sekmelemlerden yararlanabilirsiniz. Örneğin bu menü kafa başlığı denetimi ve kafa temizliği için kullanılabilir. XP yazıcı menülerinin kapsamı kullanılan yazıcıya bağlı olarak farklılaşmakta.

Yazıcı menülerine erişim

Sistemde kurulu yazıcının ayarlamalarını yapabileceğiniz menüye farklı şekillerde ulaşabilirsiniz:

Başlat menüsünden *Yazıcı ve Fakslar*'ı seçin. Ekrana gelen yazıcı simgesine iki

kez tıklayın. Bir sonraki penceredeki *Yazıcı* menüsünden *Özellikler*'i seçtiğinizde tüm seçeneklerin yer aldığı yazıcı menüsüne ulaşacaksınız. Bu menüden aygıt ayarlarından hizmet programlarına dek tüm özelliklere erişebilirsiniz. Aynı menünün sadeleştirilmiş sürümüne Word gibi çeşitli uygulamalardan da ulaşmak mümkün. Word'de *Dosya* menüsünden *Yazdır*'ı seçin ve açılan iletişim penceresinden *Özellikler*'e tıklayın. Daha önceki Windows sürümleriyle aradaki farklılıklardan biri de yazdırma sırasının belirlenebilmesi. Sayfa sayısı birden fazla ise yazdırmanın ilk ya da son sayfadan başlaması arasında tercih belirtebilirsiniz.

Kağıt/Kalite sekmesindeki seçenek sayısını artırılmış. Renkli ve siyah-beyaz çıktı seçenekleri, çıktısını almak istediğiniz bol resimli bir internet sayfasında mürekkep tasarrufu sağlayabilir. Tabii eğer sadece

yazılarla ilgileniyorsanız.

Özellikle fotoğraf kâğıdına fotoğraf çıktısı alacaksanız kullandığınız kâğıdı doğru işaretlemeniz önem kazanır. Yalnızca normal ve saydam kâğıt kullanılabilen çoğu lazer yazıcının aksine, mürekkep püskürtmeli yazıcılarda seçenekler daha çeşitlidir. Bu sayede tişört baskısı için daha uygun ayarı yapabilirsiniz.

Gelişmiş yazdırma özellikleri

Gelişmiş yazdırma seçeneklerini düzenlemek için *Kâğıt/Kalite* sekmesinden *Gelişmiş* düğmesine tıklayın.

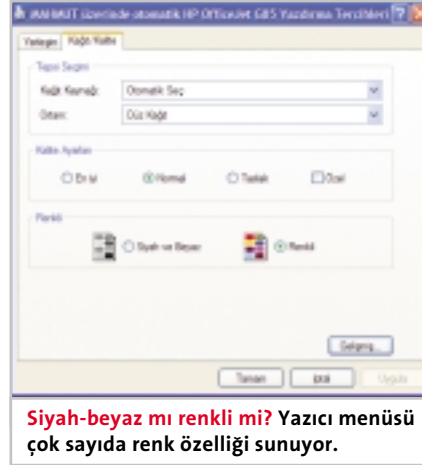
Grafik seçenekleri son derece dikkat çekici. Baskı kalitesi konusundaki en önemli tercihlerinizi bu menüden yapabilirsiniz. Renk düzeyini belirlemek için *fotograf*, *normal*, *ekonomi* benzeri seçeneklere sahipsiniz.

Görüntü Renk Denetimi'nde yapacağınız değişikliklerde biraz daha dikkatli olmanız gerekebilir. Windows'a güvenip ayarları olduğu gibi bırakmak çoğu durumda daha iyi olabilir. Uyarılama önceliği seçenekleri baskı renklerinin hangi kriterlere göre düzenleneceğini belirliyor. Renk düzenini, resim ya da grafiklere uygun hale getirebilirsiniz.

Yazdırma ipuçları ve hileleri

Windows XP altında çıktı alırken çok fazla sorunla karşılaşmaz. Oysa tavsiye gereksindiğiniz ve ne yapacağınızı bilemediğiniz durumlar daha sıktır. Bu durumda aşağıdaki ipuçlarında aradığınız yardımı bulma ihtimaliniz hayli yüksek.

Çözünürlüğü ayarlamak: Modern yazıcılar çok yüksek çözünürlüklere ulaşabiliyorlar. Çok kaliteli baskılar üreten bu değerler çoğu durumda gereksiz. Mürekkep ya da toner tasarrufu için çözünürlüğü dü-

şürmek elinizde. *Gelişmiş Seçenekler*'den doğru *Baskı kalitesi*'ni belirleyebilirsiniz.

Birçok yazdırma profili oluşturmak: Çıktı alırken sık sık farklı ayarlardan yararlanıyorsanız, örneğin bazı durumlarda 300 dpi, bazı durumlarda 150 dpi çözünürlük seçiyorsanız her defasında bu değerleri değiştirmeniz gerekmez. Çözüm, her çözünürlük ve yapılandırma için ayrı sürücü kurmaktan geçiyor.

Başlat menüsünden *Yazıcı ve Fakslar*'ı seçin. Yazıcınıza farenin sağ tuşuyla tıklayın. Açılan kısayol menüsünden *Ad Değiştir*'i seçtikten sonra gelecekte bu yapılandırmayı tanımanızı kolaylaştıracak bir isim girin. "150dpi baskı" gibi. Yazıcıyı yeniden kurun. Mevcut sürücüyü saklamak isteyip istemediğinizi soran soruya *Varolan sürücüyü koru (Önerilen)* ile yanıt verin. Aynı yazıcıyı ikinci kez kurdunuz. Yeni sürücüyle birlikte kullanacağınız çözünürlüğü ayarlayın ve bu sürücüye de onu kolaylıkla tanımanızı sağlayacak yeni bir ad verin.

Şimdi tüm uygulamalarda dilediğiniz sürücülerini seçerek önceden yaptığınız ayarlara göre daha kolay çıktı alabilirsiniz.

BİLGİ

» Aygıt Sürücülerini nasıl çalışır?

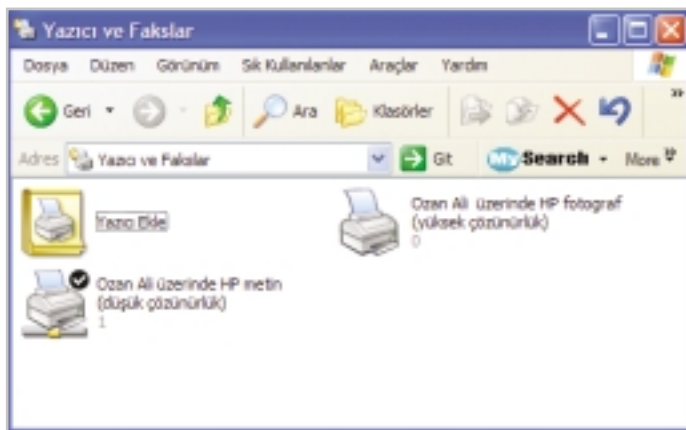
Sürücüler, donanım ve yazılımlar arasında arabulucu rolü üstlenir. Bir belgenin çıktısını almak istediğinizde, örneğin herhangi bir metin düzenleme programında *Yazdır* komutunu verdiğinizde sürücü etkin hale gelir ve programın sağladığı bilgileri yazıcının anlayabileceği dile tercüme eder.

Tercüme, aynı zamanda ters yönlü olarak da çalışmaktadır. Örneğin yazıcı, işletim sistemini kâğıt kalmadığı konusunda uyararak istediğinde bu bilgileri işletim sisteminin anlayabileceği dile çeviren ve bu sayede gerekli uyarının ekrana yansımaları sağlayan yine sürücüdür.

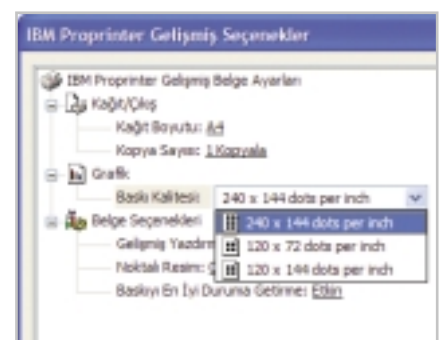
Bir başka örnek verelim: CD sürücüsüne yerleştirdiğiniz CD kendiliğinden başlatılacaktır. Örneğin bu bir müzik CD'si ise Windows Media Player dahi kendiliğinden devreye girebilir. Bu görevi sizin yerinize üstlenen sürücüdür. PC donanımları kendi başlarına yetersiz kalır. Sürücülerin olmaksızın ses kartından bir tek nota duymak, klavye ve fareden yararlanmak ve ekrana görüntünün gelmesini sağlamak imkânsız. Bu nedenle doğru sürücüler sisteminiz için hayati önemde.

Yeni yazıcı tanınmıyor: Windows'un yeni yazıcınızı otomatik olarak tanınamaması halinde şu adımları atın: *Başlat / Yazıcı ve Fakslar / Yazıcı Ekle*'ye tıklayın. Donanım sihirbazı, Windows kitaplığında mevcut farklı yazıcı sürücülerini listeleyecektir.

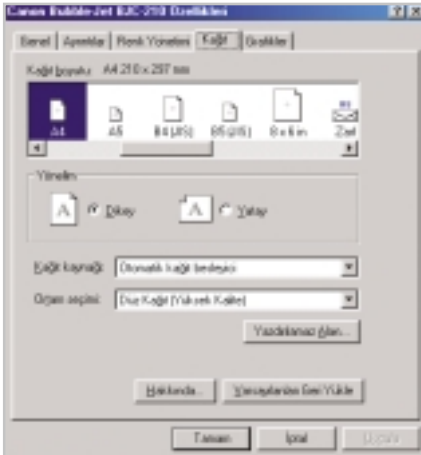
Sürücü disketi ya da CD'sine sahip değilseniz bu listeden doğru modeli seçin ve sihirbazın kurulumu tamamlamasını bekleyin. Listede elinizdeki model yer almıyorsa ve sürücülere ulaşamıyorsanız →

Farklı tasarım, aynı işlev: Aynı yazıcı solda Windows XP, sağda Windows Me sürücülerile kurulmuş.

Çözünürlüğü ayarlamak: Bu menüden çözünürlük ve baskı kalitesini belirleyebilirsiniz.

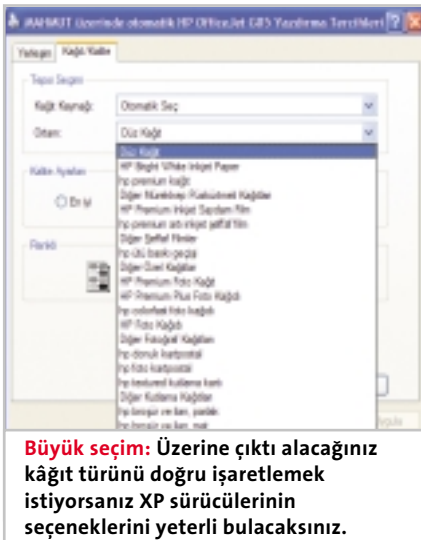

PDF'e doğru ilk adım: Belgelerinizi bir postscript yazıcı üzerinden yazdırın.

üreticiden uyumlu yazıcıların listesini edinebilir ve mevcut sürücüler içerisinde uygun olanı seçebilirsiniz.

Mürekkep tasarrufu: Mürekkep tüketimi yalnızca kâğıt kalitesine bağlı değildir. Windows yazıcı sürücülerini mürekkep kullanımını azaltmayı sağlayacak bazı özelliklere sahip. *Kâğıt/Kalite* sekmesinden *En iyi*, *Normal* ve *Taslak* arasında seçim yapabilirsiniz. *Taslak* en fazla tasarruf sağlayan seçenek. Düşük baskı kalitesinin altında birçok durum için yeterlidir.

Daha pratik yollarla mürekkep tasarrufu yapmak için Strydent firmasının (www.inksaver.com/inksaver-software/inksaver.html) adresinden Inksaver adlı yazılımı indirebilirsiniz. Araç, normal baskıda mürekkep kullanımını yüzde 15 azaltabiliyor. Üstelik baskı kalitesinde gözle görülür kayba yol açmaksızın. Kalite kaybını göze alırsanız mürekkep tüketimini yüzde yetmiş beşe varan oranlarda azaltabilirsiniz.

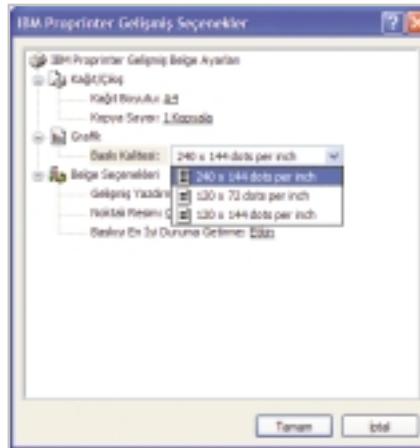

Büyük seçim: Üzerine çıktı alacağınız kâğıt türünü doğru işaretlemek istiyorsanız XP sürücülerinin seçeneklerini yeterli bulacaksınız.

Bellek optimizasyonu: Birçok sürücü, yazıcı belleği miktarını doğru belirleyip ayarlama konusunda yetersiz. Birçok yazıcı için mevcut RAM miktarını öğrenmek elinizde. Yazıcınızı ufak bir teste tabi tutmalısınız.

Aygıt, bu test sırasında üreteceği baskının en altına sahip olduğu bellek miktarını basar. Gerekli adımları yazıcınızın kullanım kılavuzunda bulabilirsiniz. Bu bilgiye ulaştıktan sonra mevcut ayarları gözden geçirin. *Başlat / Yazıcı ve Fakslar* menülerinden yazıcı ayarlarına ulaşarak bellek miktarını düzeltebilirsiniz.

Yazdırma kafasını temizlemek: Mürekkep püskürtmeli yazıcınızı uzun süre kullanmadıysanız yazdırma kafalarının üzerinde kuruyan mürekkep, tıkanmaya yol açarak çıktılarınızda bozulmalara neden olur. Birçok mürekkep püskürtmeli yazıcı,

Grafik kalitesi: Grafiklerin baskı kalitesini ayrıca yazıcı özelliklerinden ayarlamak mümkün.

cı, kafa temizleme seçeneğine sahiptir. Sorun sürüyorsa yazdırma kafasını çıkarmanız ve elle temizlemeniz gerekebilir.

Bunun için kafa başlığını nemli ve emici bir beze değdirin. Mürekkep artıkları çözüldüğünde başlıklar yeniden açılacaktır. Mürekkebin kısa sürede kuruması için mürekkep püskürtmeli yazıcınızı ısıtıcıların yakınına yerleştirmekten kaçının.

Mürekkep püskürtmeli yazıcıyı doğru kapatmak: Mürekkep püskürtmeli yazıcınızı daima cihazın üzerindeki düğmeden kapatın ve asla prizlerin üzerindeki anahtarlarla elektriğini kesmeyin. Aksi takdirde yazdırma kafası park konumuna gelemecek ve mürekkep daha hızlı kuruyacaktır.

Farklı çözünürlükte baskı: Aynı yazıcıyı ikinci kez kurun ve bu kez ona farklı bir ad verin.

PDF belgesi hazırlamak: Bir PDF belgesi hazırlamak için belgeyi kâğıt yerine dosyaya yazdırın.

Bu işlem için Word'de yapmanız gerekenler şunlar: *Dosya / Yazdır* menülerinden *Dosyaya yazdır*'ı seçin. Yazıcı dosyasını hangi konuma kaydetmek istediğiniz sorulacaktır. Klasör seçimini yapın ve dosyaya uygun adı verin.

Tamam'a tıkladığınızda yazıcı dosyası oluşturulacak ve seçili klasöre kaydedilecektir. Bu dosya, hazırlayacağınız PDF'nin temeli.

Benzer bir yazıcı dosyası oluşturmak için önceden postscript yazıcı kurmanız gerekir. Gerçekte bu nitelikte bir yazıcıya sahip olup olmadığınız önemli değildir. Postscript yazıcıyı diğer sanal aygıtlar gibi kurabilirsiniz:

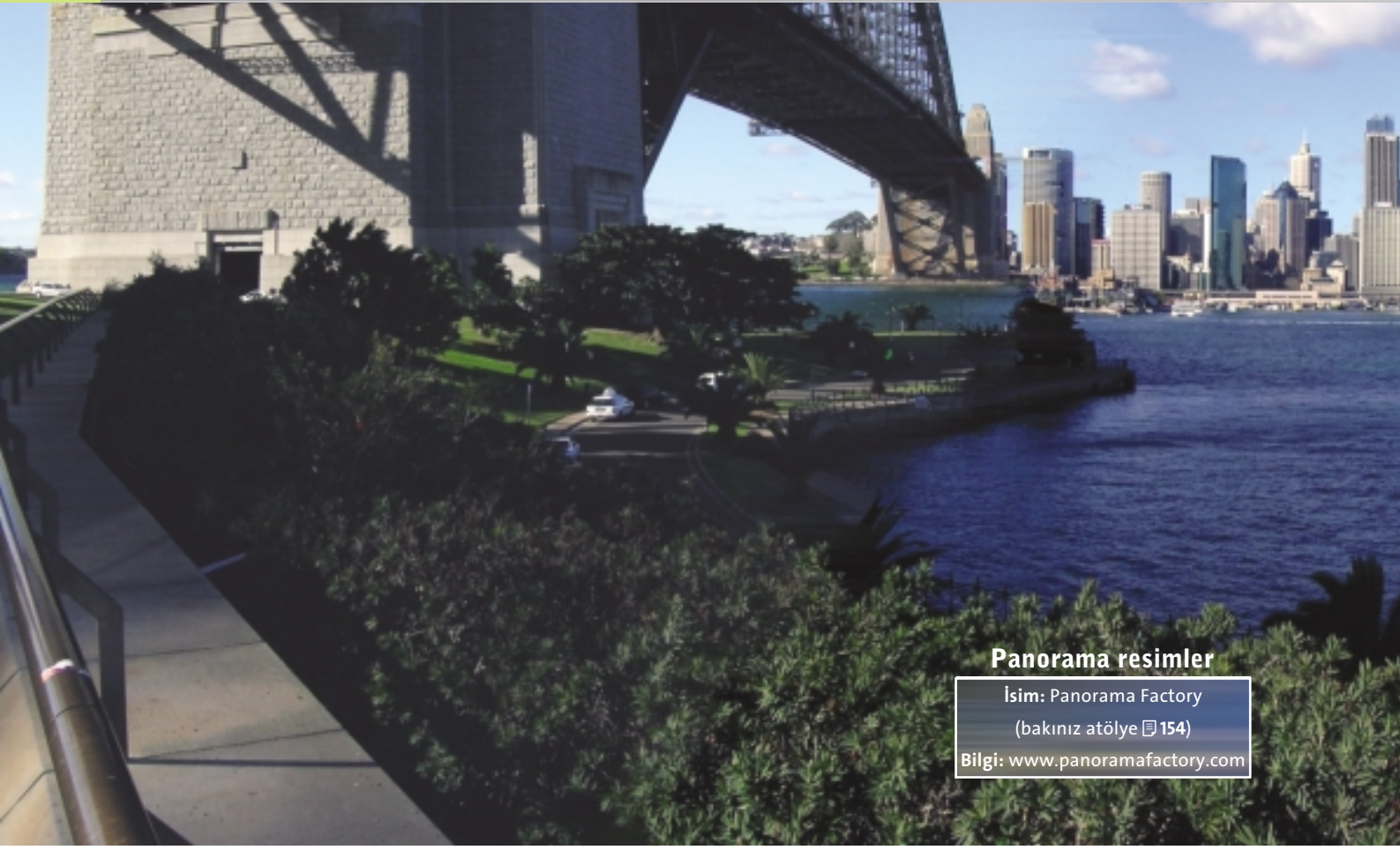
Başlat / Yazıcı ve Fakslar'a tıklayın. *Yazıcı Ekle*'yi seçin ve bir sonraki pencereden *İleri*'ye tıklayın. Bir sonraki adımda *Bu bilgisayara bağlı yerel yazıcı*'yı seçmelisiniz. Yeniden *İleri*'ye tıklayın.

Windows'un sürücülerin hazır tuttuğu yazıcıların listesi ekrana gelir. Xerox XPrint 4915 Post Script'i seçin ve *İleri*'ye tıklayın. Kurulumu tamamlayın. Gelecekte bir yazıcı dosyası oluşturmak istediğinizde bu yazıcıyı seçin.

Elde ettiğiniz yazıcı dosyası ile internetten ücretsiz indirebileceğiniz Ghostscript benzeri programlarla PDF belgeleri hazırlayabilir, resim ve grafiklerinizi belgenize ekleyebilirsiniz.

Hazırladığınız yazıcı dosyasını Ghostscript'te açarak onu bir PDF dosyasına dönüştürebilirsiniz. Program, çözünürlük seçeneklerinin de içerisinde yer aldığı farklı ayarları kullanıma sunuyor.

HL / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Panorama resimler

İsim: Panorama Factory

(bakınız atölye 154)

Bilgi: www.panoramafactory.com

Fotoğraf severler için ücretsiz yazılımlar

En gözüalıcı filtre ve efektler

Yazılıma ayırdığınız bütçe tükendi mi? Bedava fotoğraf araçları; fotoğraf yönetimi, resim işleme veya VCD biçimindeki özel dia sunumları hazırlama gibi birçok alanda sanılandan çok daha fazlasını sunuyorlar. CHIP, fotoğraflarla ilgili olarak en iyi program, filtre ve efektleri sizler için bir araya getirdi.

Web, fotoğraf severler için tam bir altın madenidir. Çünkü burada, fotoğraflarından çok daha fazlasını elde etmelerine imkan tanıyan ve ücretsiz olarak dağıtılan çok sayıda program, harika efektler ve etkileyici filtreler bulunabilir. En iyi örneklerden bazılarını yazı içerisindeki resim çubuğunda görebilirsiniz.

Bedava yazılımlar tabii ki farklı görevleri de en iyi şekilde yerine getiriyorlar. Örneğin, fotoğraf koleksiyonu üzerindeki kontrolünü kaybedenlerin bir resim görüntüleyici ve fotoğraf veritabanına ihtiyaçları var. Diğer araçlar ise çektiğiniz fotoğrafların üzerinde değişiklikler yapmanıza imkan tanırırlar. Tabii ki ücretsiz yazı-

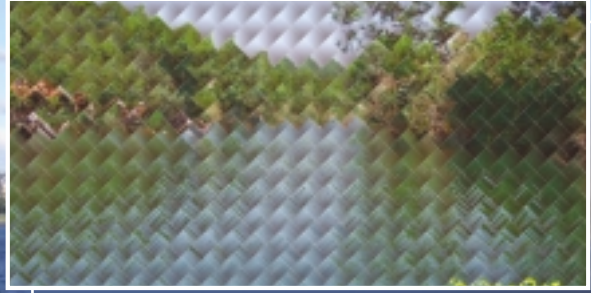
lımları kullanarak resimlerinizin saklanma biçimlerini de rahatlıkla değiştirebilirsiniz. Dosya çıktısı için de benzer şekilde bedava yazılımlar bulunur. İster yeni evinizin resimlerini kendi web sayfanızda yayınlamak isteyin ister organize edeceğiniz bir dia akşamı ile tatil fotoğraflarınızı arkadaşlarınızla paylaşmak isteyin, buradaki yazılım tavsiyelerimiz tüm isteklerinizi yerine getirecekler. Ayrıca bu tür işlemler için artık para ödemek zorunda kalmayacaksınız. Yeni başlayan kullanıcılar profesyonellerin nasıl bir yol izlediklerini öğrenecek ve bunların bir çok programdan oluşan bir kombinasyonu nasıl kullandıklarını görecekler. Sonuçlar ise şaşırtıcı derecede iyi.

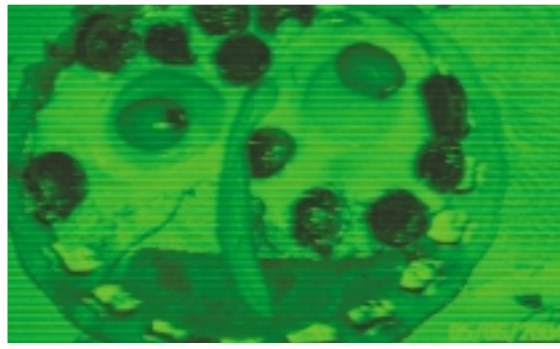
Yazı içerisinde adı geçen program ve filtrelerin bir çoğunu **FOTOTOOLS** eCHIP Code'u altında bulabilirsiniz.

Su efekti

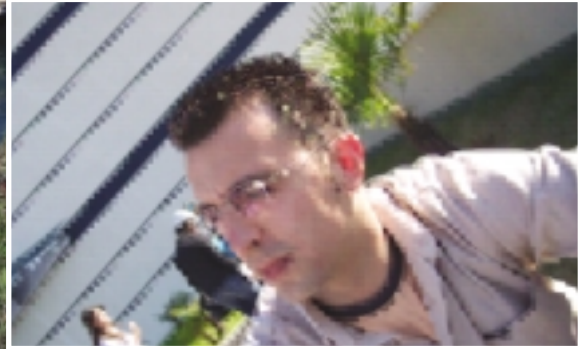
İsim: Water Ripples
Bilgi: www.redfieldplugins.com

2D yapılar

İsim: Jama 3D
Bilgi: www.redfieldplugins.com

Gece görüş cihazı

İsim: NightVision
Bilgi: www.v-d-l.com/adrenaline_download.html

Piksel şablonu

İsim: Pixelate
Bilgi: www.richardrosenman.com

CHIP, birçok program arasından tüm hobi olarak ilgilenenlerin veya profesyonel fotoğrafçıların da bilgisayarlarında mutlaka olması gereken en iyi ücretsiz programları seçti. Bunlardan bir çoğunu eCHIP'te (© eCHIP-Code FotoTools) bulabilirsiniz.

Dikkat çekici diğer bir nokta ise ücretsiz, ancak oldukça etkili olan filtreler. Photoshop ve Photoshop uyumlu programların işlevlerini dikkat çekici bir şekilde artırabilirsiniz. Ayrıca panoramik fotoğraflar konusu ile ilgilenmek isteyenler **XX**'teki kısa atölye yazısını kaçırmamalıdır. Burada, tek tek çekilmiş çok sayıda fotoğraftan nasıl panoramik bir görünüm elde edebileceğinizi üç adımda gösteriyoruz.

RESİM GÖRÜNTÜLEYİCİ

İsim: IrfanView 3.85

Bilgi: www.irfanview.com

Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Hızlı resim görüntüleyici, sahip olduğu çok sayıda fonksiyonu ile İsviçre çakılarına hatırlatıyor. Irfanview, kullanıcılar resimlerin okunmasından slayt şovlara

kadar çok sayıda seçenek sunuyor. Program, sahip olduğu entegre bağlantı noktaları ile tarayıcı veya kameralardaki resimleri bilgisayara aktarabiliyor.

Ayrıca resimleri entegre resim gezgini kullanarak da rahatlıkla görebilirsiniz. Bunun sadece klasördeki ilk fotoğrafın programa yüklenmesi yeterli oluyor ve bunun sonucunda diğer tüm fotoğraflar görüntülenmeye hazır hale geliyor. Burada isteğe bağlı olarak küçük resim görünüm modu da kullanabilirsiniz. Sadece [Space] tuşuna basarak bir sonraki resme geçebilirsiniz. İstemediğiniz resimleri silmek için de [Delete] tuşuna basmanız yeterli olacaktır.

Program bunun haricinde sahip olduğu düzenleme araçları ile toz veya çizikler gibi basit resim hatalarını düzeltiyor ve flaş ışığı nedeniyle kırmızı çıkan gözleri de karartabiliyor. Programın sunduğu pratik fonksiyonlardan bazıları ise yığın yöntemini kullanarak çok sayıda resmin ismini değiştirebilmesi, büyüklüğünü değiştirebilmesi, ayna efekti uygulayabilmesi veya döndürebilmesi ve yeni bir biçimde kaydedebilmesi. Bedava dağıtılan Irfanview'in dikkat çekici diğer bir özelliği ise AVI filmlerini tek tek resimlere dönüş-

türebilmesi ve daha sonra bunları BMP biçiminde kaydedebilmesi.

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

İsim: PhoA 1.1.2

Bilgi: www.phoa.narod.ru/en/index.html

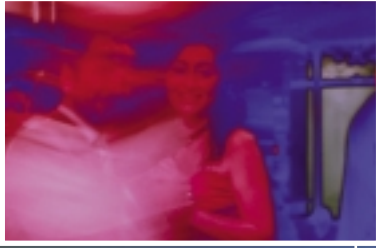
Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ PhoA, Irfanview'den farklı olarak veritabanı fonksiyonları üzerinde uzmanlaşmış. Bu ücretsiz yazılım sanal fotoğraf albümleri oluşturmanıza imkan tanıdığı için resimlerinize her zaman hızlı bir şekilde göz atabilirsiniz. Bu, her bir fotoğrafın konusuna göre yerleştirilebilmesini ve daha sonra bu resme çok daha hızlı bir şekilde ulaşılabilmesini sağlıyor. Her fotoğraf albümü Tatil, Çocuklar veya Manzara gibi alt gruplara ayrılmıştır. Ancak program resim bağlantısı olarak sadece fotoğraf bilgilerini alıyor ve bu sayede fotoğrafların asıl saklandıkları yer değiştirilmeden bırakılıyor.

İleride her bir fotoğrafı sürükleyip bırakarak yöntemini kullanarak bir gruptan diğerine taşıyabilir ve rahatlıkla sıralayabilirsiniz. Programın, saklanan motif üzerinde tüm resimlere uygun olarak önizleme resimleri göstermesi ise çalışmayı kolaylaştırıyor →

Optik lens efekti

Renk değişikliği

İsim: ColourWorks
Bilgi: www.cybia.co.uk/colour.htm

İsim: SkyGrad
Bilgi: www.cybia.co.uk/skygrad.htm

Görüntü deformasyonu

İsim: Pinch
Bilgi: www.richardrosenman.com

Kar efekti

İsim: SnowFlakes 1.01
Bilgi: www.v-d-l.com/adrenaline_download.html

tırıyor. Bir resmin entegre görüntüleyici ile ekrana getirilmesi için de ilgili özizleme resmine çift tıklanması yeterli olacaktır. Ayrıca program entegre görüntüleyicisini kullanarak seçilen resimlerden oluşan bir slayt şov başlatabiliyor.

BİÇİM DÖNÜŞTÜRÜCÜ

İsim: XnView 1.68
Bilgi: www.xnview.com
Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Resimlerinizi, kullanılacak alanın çok önemli olduğu internet üzerinden yayınlamak mı istiyorsunuz? Ancak resimleriniz çok fazla yer kaplıyor ve yanlış dosya biçimi kullanılarak mı kaydedilmişler? Benzer sorunlar ile karşı karşıyaysanız XnView sizin için doğru program. Araç, resimleri bir biçimden diğerine dönü-

türmek üzerine uzmanlaşmış ve bu işlemi toplu olarak da gerçekleştirebilmektedir. Bunun için birçok farklı klasörde bulunan resimleri toplayabilirsiniz ki söz konusu fonksiyon şu anda sadece ticari programlar tarafından sunuluyor. XnView, 66 farklı dosya biçiminde kaydedebilir ve 400 tanesini okuyabilir ki bunlar arasında JPG, PCX veya BMP gibi klasikler ve LuraWave'in Exoten, Palm Pilot ve Nokia Logo File gibi özel biçimler de bulunur.

Dönüştürme sonrasında isterseniz orijinal dosyanın üzerine yazabilir veya daha önceden belirleyeceğiniz bir klasörde yeni resimler oluşturabilirsiniz. Ayrıca XnView kullanıcılara farklı seçenekler de sunar. Örneğin, JPG biçimine dönüştürme işlemi sırasında kullanılmasını istediğiniz sıkıştırma derecesini istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz.

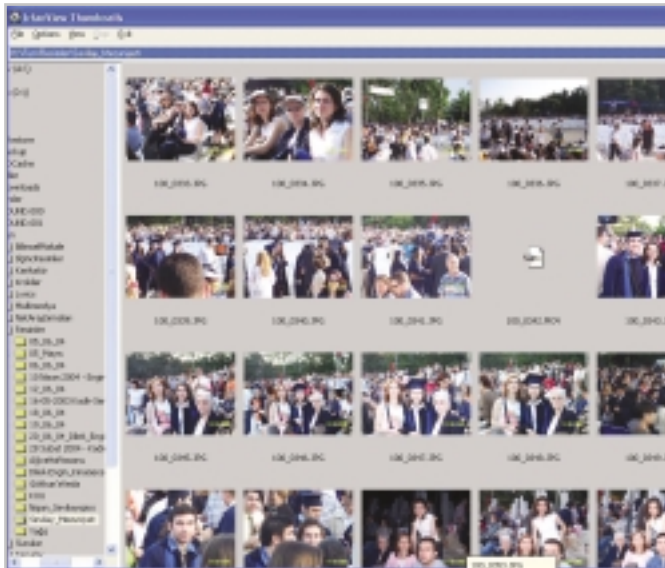
Ancak XnView'in yapabilecekleri bu kadarla sınırlı değil. Kullanıcılar resimlerin biçimlerini dönüştürürken aynı zamanda bir resim işleme programının temel fonksiyonlarından da faydalanabilirler. Bu sayede örneğin, bir resmin döndürülmesi, kesilmesi veya bir netlik filtresi ile işlenmesi sorun teşkil etmez.

DOSYA YÖNETİMİ

İsim: PhotoRename 1.0
Bilgi: www.pennock.nl
Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Dijital fotoğraf makinelerinin fiyatlarının düşmesi ile kullanıcıların ve dolayısıyla sabit diskteki, makine tarafından şifrelenmiş isimlere sahip resimlerin sayısı büyük bir artış gösterdi. Resimlerin içeriğini isimlerine bakarak öğrenmek istiyorsunuz ancak her bir fotoğrafın ismini değiştirmek zaman alıcı bir işlemdir. İşte bu noktada yardımınıza koşan PhotoRename çok sayıda resim dosyasının ismini, sizin belirlediğiniz anlamlı bir şablona bağlı olarak tek bir seferde otomatik olarak değiştiriyor.

İlk olarak ismini değiştirmek istediğiniz resimlerin bulunduğu klasörü seçmeli (isterseniz buradaki tüm resimlerin veya sadece seçtiklerinizin ismini değiştirebilirsiniz) ve ardından kullanmak istediğiniz isim ile başlangıç ve hane sayısını girmeniz yeterli olacaktır. Son olarak *Rename* düğmesine basarak yeniden adlandırma işlemi başlatabilirsiniz. Ancak isimlendirmeden memnun kalmaz veya bir hata fark ederseniz yaptığınız işlemi *Undo* düğmesine tıklayarak geri alabilirsiniz.

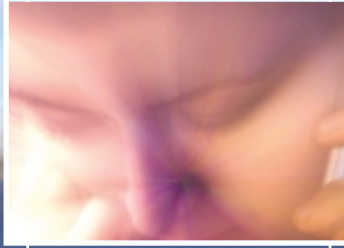
Fonksiyonel resim görüntüleyici:
Irfanview, resimlerinizi tek tek veya slayt şov olarak gösterebilir veya sahip olduğu entegre tarayıcı ile bir klasörün içeriğini özizleme modunda görüntüleyebilir.

Diffuse Glow

İsim: Diffuse Glow
Bilgi: www.richardrosenman.com

Işık efekti

İsim: Luce
Bilgi: <http://members.xoom.virgilio.it/Perry/luce/main.html>

Cam efekti

İsim: Harry's Filters
Bilgi: www.ThePluginSite.com

Kaplamlar

İsim: Latice Composer
Bilgi: www.redfieldplugins.com

EFEKT BROWER

İsim: Ultimate FX 1.3

Bilgi: <http://ultimatepaint.j-t-l.com/ufx/>

Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Yeni motosikletiniz ne kadar güzel olursa olsun uygun fotoğraf efektleri kullanıldığında çok daha ilginç görüneceği kesindir. Ultimate FX uzun zamandır bu tür çalışmalar için gizli bir araç olarak kullanılıyor. Sunduğu sayısız efektler ile çektiğiniz fotoğraflar üzerinde değişiklikler yapabilir veya resimleriniz üzerine çeşitli filtreler uygulayabilirsiniz. Şu anda çoktan tozlanmış ancak 2000 yılında yayınlanmasına rağmen hala yeri doldurulamayan bu yazılım, sunduğu 120 efekt ile birçok ticari programdan çok daha fazlasına sahip.

Ultimate FX, birçok resim işleme yazılımında bulunmayan çeşitli efektler sunuyor. Sahip olduğu "Fun" efektleri de özellikle eğlenceli sonuçlar elde etmenizi sağlayabilir. Örneğin, *Unreal Glow* ve *Mixed*

Smudge bunlar arasında sayılabilir. Bu özel efektler resimlerinizin gerçekten orijinal bir görünüme sahip olmalarını sağlayacak.

Program, her filtre için kullanıcıların parametreleri istediği gibi değiştirebilecekleri bir konfigürasyon penceresi sunuyor. Efekt tarayıcının sahip olduğu entegre önizleme penceresi ise kullanıcıların efektleri hızlı bir şekilde değerlendirmesini sağlıyor. Ultimate FX, üzerinde değişiklik yaptığı resimleri klasik BMP biçiminde kaydediyor.

MOZAIK OLUŞTURUCU

İsim: Foto Mosaik 3.5.0

Bilgi: www.sixdots.de/mosaik_en/index.php

Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Şık mozaikler oluşturmak sadece eski Romalıların tekelinde değil. Ücretsiz olarak dağıtılan Foto Mosaik aracını kullanarak sizler de sadece birkaç fare tıklama-

sı ile kaliteli ve etkileyici fotoğraf mozaikleri hazırlayabilirsiniz.

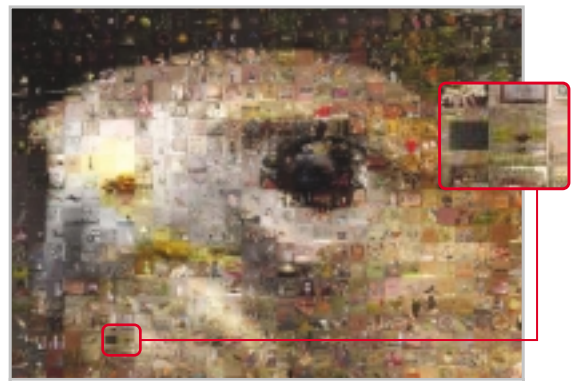
İlk olarak mozaik oluşturulurken kullanılacak resim veritabanını oluşturmalı ve bunun için de söz konusu resimlerin alınacağı klasörü seçmelisiniz. Elde edilecek mozaik üzerindeki her bir parça söz konusu resimlerden uygun olan bir tanesi kullanılarak elde edilecek. Bu nedenle ne kadar çok resim yüklerseniz sonuç o kadar iyi olacaktır.

Bedava Foto Mosaik programının çalışabilmesi için son olarak mozaığı oluşturulacak resmi seçmelisiniz. Ardından program her bir mozaik parçasını parlaklığına ve içerdiği motife göre inceler. Sonuçta söz konusu minyatür resimlerden mozaığı oluşturulacak resimle aynı çözünürlükte BMP biçiminde bir mozaik elde edilir.

Ancak çıkış resminde kullanılacak mozaik sayısını, söz konusu mozaiklerin boyutunu ve her birinin kaç kere kullanılacağını istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. →

Sonu olmayan filtre: Ultimate FX'in sahip olduğu 120 efekti kullanarak resimlerinizi istediğiniz gibi değiştirebilir ve etkileyici sonuçlar elde edebilirsiniz. Örneğin, *Color Gradient*.

PC'de mozaik sanatı: Foto Mosaik yardımıyla yüzlerce küçük resimden oluşan büyük bir mozaik elde edebilirsiniz.

» Üç adımda mükemmel panoramik resim

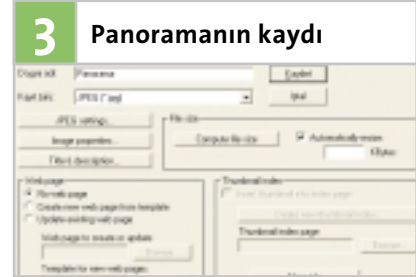
Fotoğraflarınızı tek tek birleştirerek sadece birkaç adımda görülmeye değer 360° panoramik resimler oluşturabilirsiniz. The Panorama Factory (www.panoramafactory.com) bu konuda size yardımcı olacaktır.

İlk olarak bulunduğunuz çevreyi kendi ekranınızın etrafında yavaş yavaş dönün ve bu sırada her biri üst üste gelebilecek şekilde çok sayıda fotoğraf çekin. Şimdi bu resimleri sabit diske kaydedin ve ardından *File / Import* komutunu kullanarak Panorama Factory programına ekleyin.

Programa yüklediğiniz tüm resimleri seçin ve *New Image / Stitch* komutunu çalıştırın. Bu komut tüm fotoğrafları tek bir resim altında toplayacaktır. Araç, gerekli küçük düzenlemeleri kendisi otomatik olarak yapar. Elde edilen sonuç kısa bir süre sonra ekrana gelir.

Oluşturulan resmi *File / Save Current Image As* komutunu kullanarak kaydedin. Bu resmin boyutlarını küçültmek için ilk olarak *Compute Size* düğmesine tıklayarak büyüklüğünü ölçün ve ardından kutusuna yeni büyüklük değerini girin. Ardından *Save* düğmesine tıklayarak resmi daha önce belirttiğiniz konuma kaydedin. Resimde oluşan şişmeleri (Bkz. 2. adım, küçük resim) ise IrfanView gibi ücretsiz bir yazılım kullanarak kaldırabilirsiniz.

RESİM YAYINLAMA

İsim: Movie Maker 2.0

Bilgi: www.microsoft.com/turkiye

Sistem: Windows XP Home/Pro

■ Ücretsiz olarak dağıtılan bir video işleme programı olarak bilinen Movie Maker 2.0 ile oluşturduğunuz sunuları arkadaş veya akrabalarınıza ister CD üzerinde ister e-posta ile gönderebilirsiniz. Çeşitli geçiş efektleri ve fon müzikleri ile donatabileceğiniz slayt şovunuzu AVI (PA) biçiminde kaydedebilir ve böylece her türlü bilgisayarda sorunsuz bir şekilde oynatılmasını sağlayabilirsiniz. Ancak bu şekilde saklanan dosyalar çok fazla yer kaplayacaklardır.

Bu nedenle kaydettiğiniz dosyaları daha yer kaplayan WMV veya başka biçimlere dönüştürebilir veya farklı codec'ler ile sıkıştırabilirsiniz. Program çalıştırıldığında yapabileceğiniz tüm işlemleri (Resim Ekle, Ses veya Müzik Dosyası Ekle) sol taraftaki görev listesinde görebilirsiniz. Kullanımı oldukça kolay olan programa eklediğiniz resimleri zaman çubuğu üzerine rahatlıkla yerleştirebilir, aralarına geçiş efektleri ekleyebilir, sunum için başlık yazabilir ve hazırladığınız sunu için MP3 biçiminde fon müziği ekleyebilirsiniz. Movie Maker'la ilgili ayrıntılı bir yazıyı **198**'de bulabilirsiniz.

CD YAZMA ARACI

İsim: Photo to VCD Creator 2.0.2

Bilgi: www.nu2.nu/photovcd/

Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Sevgili aileniz çektiğiniz fotoğrafları bilgisayar ekranı yerine oturma odanızdaki büyük ekran televizyonda izlemeyi mi tercih ediyorsunuz? Sorun değil, çünkü Photo to VCD Creator resimlerinizi hızlı bir şekilde Video veya Super Video CD üzerine yazabiliyor. Birçok DVD oynatıcı bu CD biçimlerini sorunsuz bir şekilde oynatabiliyor. Program, ücretsiz olarak dağıtılanlardan bir tanesi olarak Video CD üzerine hareketli slayt şovlar kaydediyor. Maalesef programın kullanımı o kadar basit değil ve başarılı sonuçlar elde etmek için üzerinde biraz çalışılması gerekiyor.

Kullanıcı, ilk olarak oluşturmak istediği CD'nin biçimini belirtmek zorunda. Ülkemizde kullanılan PAL biçiminde oluşturulan Super Video CD biçiminde 704 x 576 piksel çözünürlüğünde CD'ye yazılıyor. Program, CD'ye yazma işlemini de kendisi gerçekleştiriyor. Ancak bunun için sadece bir ASPI sürücüsünün, örneğin Adaptec (www.adaptec.com) kurulu olması gerekiyor. Bedava dağıtılan bu sürümün en büyük eksikliği ise etkileşimli bir menü veya uygun bir fon müziği oluşturulmasına izin vermemesi.

HTML ARACI

İsim: LookyLooky 1.0 Beta

Bilgi: www.lookylooky.de

Sistem: Win 9x/Me/2000/NT/XP

■ Web sayfası hazırlama aracı web sayfanıza gerçekten hoş fotoğraf albümleri ekleyebilir. LookyLooky isimindeki araç sanal fotoğraf albümleri oluşturabilmeniz için HTML biçiminde çok sayıda hazır şablon sunuyor. Ancak hazır şablonun sahip olduğu fon ve düğmelerden hoşlanmayanlar ise zevklerine uygun ve isteklerini karşılayan kendi HTML sayfalarını rahatlıkla oluşturabilirler. Sihirbaz ileride web sayfasındaki fotoğraf albümünde görüntülenecek olan resimlerin sabit disk üzerinden seçilmesini sağlıyor. Araç, albümü oluşturmadan önce üzerindeki çok sayıda fotoğraf barındıran albüm sayfalarını ve anlaşılır bir resim indeksi oluşturuyor. Ayrıca kullanıcılar istedikleri her bir fotoğrafı özel çerçeveler ile de süsleyebilirler. Elde edilen fotoğraf albümü ayrıca optimize edilebiliyor. Sadece birkaç fare tıklaması ile sayfaların üzerine hareket tuşları, küçük bir resim arama motoru ve metin alanları da eklenebiliyor. Program son olarak artık servis sağlayıcınızın sunucusuna aktarılmaya hazır olan HTML dosyalarını oluşturuyor.

CS / Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

160

Yüksek teknoloji
Teknolojik yeni ürünler

162

Sanal aktörler
Bilgisayarla yaratılan film
kahramanları

Dünyanın en gelişmiş yarış otomobilleri geliyor

Otomobil mi savaş uçağı mı?

Formula 1 yarışlarının bir ayağının Türkiye’de yapılması kesinleşti. Formula 1 araçları ise dünyanın en gelişmiş teknolojik harikalarından kabul ediliyor.

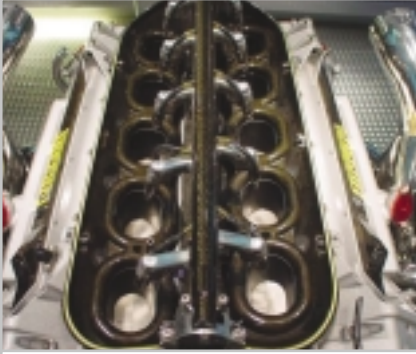
■ Yarış pistlerini motor gürültüsüne boğan F1 araçları, saatte 300 kilometre hız yapabildikleri için her şeyden önce özel pistlere ihtiyaç duyuyorlar. Sokak yarışlarında ise yarış alanındaki yol en baştan tamire alınıp kaplanıyor, çünkü ufak bir çıkıntı veya minik bir çukur bile yarış açılarının yerden beş metre havalanıp piste çakılmasına neden olabiliyor. Uçaklarda kullanılan kanatların ve kanatçıkların bir benzeri de F1 araçlarında kullanılıyor. Ancak uçaklardakinin aksine, bu araçlardaki kanatlar araçları yere yapıştırmak amacını taşıyor. Araçların tasarımları, ağırlık ölçümleri çok hassas lazer ölçüm cihazları ile yapılıyor. Yarış anına kadar süren bu ölçümlerle her an modifiye edilen araçlar yarışa en uygun hale getirilmeye çalışılıyor.

Araçların kasaları ayrı ayrı parçalar halinde üretiliyor. Üretimden önce her takım deneyimleri ve öngörülerini doğrultusunda doğru bir tasarım oluşturmaya çalışıyor. Kasayı teslim alan takım bu noktadan sonra otomobili üretmeye başlıyor. Motoru, elektronik parçaları, şanzımanı, lastikleri tek tek yerleştiriyorlar. Ancak bunlar da herhangi bir yerden satın alınabilecek parçalar değil. Örneğin bir F1 aracının motoru bir yarış boyunca, 200 metrekarelik bir evin bütün kış ısınmasına yetecek kadar çok ısı açığa çıkarıyor. Sıcaklığın düşürülmesi içinse motorun etrafında hava sirkülasyonu sağlayan dev radyatörler kullanılıyor. Ancak saatte 300 kilometre hızla giderken radyatöre çarpan hava ve özellikle de bu hava akımının içinde kalan taş veya toz parçaları radyatör üzerinde mermi etkisi yapabiliyor. Dolayısıyla kullanılan tüm materyal bu etkilere göğüs gerebilecek kadar güçlü olmak zorunda; ama ay-

nın motoru bir yarış boyunca, 200 metrekarelik bir evin bütün kış ısınmasına yetecek kadar çok ısı açığa çıkarıyor. Sıcaklığın düşürülmesi içinse motorun etrafında hava sirkülasyonu sağlayan dev radyatörler kullanılıyor. Ancak saatte 300 kilometre hızla giderken radyatöre çarpan hava ve özellikle de bu hava akımının içinde kalan taş veya toz parçaları radyatör üzerinde mermi etkisi yapabiliyor. Dolayısıyla kullanılan tüm materyal bu etkilere göğüs gerebilecek kadar güçlü olmak zorunda; ama ay-

Direksiyon: Otomobilin bütün kontrolleri aracın direksiyonu üzerinde toplanmış

Motor: Yarış aracının motoru bir yarış süresince bir evi bir kişi boyunca ısıtacak kadar ısı üretiyor.

Pit alanı: Araçlar pit alanına girdiğinde onları bekleyen kalabalık bir teknisyen ordusundan destek alıyorlar.

Kask: Saatte üçyüz kilometre hızla yol alan aracın pilotu susadığında kaskın içindeki pipetten su içebiliyor.

nı zamanda da hafif olmak zorunluluğu nedeniyle araçlar karbon fiberden üretiliyor. Araçların tekerlekleri ise kaymak için yere olabildiğince geniş bir alanda dokunmak zorunda olduklarından desensiz üretiliyorlar. Yumuşak dokulu lastikler aracın yere daha iyi yapışmasını sağlarken bu yapıları bir lastiğin bir aracı tüm yarış boyunca idare etmesini imkansız kılıyor. Normal bir otomobil lastiği ortalama 50 bin-80 bin kilometre arasında kullanılmaz duruma gelirken F1 lastikleri 80-100 kilometre sonunda kullanılamaz hale geliyor ve araçlar bir yarış sırasında 40-50 lastik değiştirmek zorunda kalabiliyorlar. Lastiklerin ne durumda olduğu, değiştirilme zamanlarının gelip gelmediğini ise her tekerlek için kasanın altına ayrı ayrı yerleştirilmiş sensörler belirliyor. 0.25 Watt 900 MHz gücünde küçük radyo vericilerine sahip olan bu sensörler her bir lastiğin durumunu, hava basıncını, pilota ve onun servis alanındaki takım arkadaşlarına iletiyor. Bir lastik bir taşın, yabancı maddenin üzerinden geçerse sensörler durumu hemen fark ediyor ve hangi lastiğin hasar aldığını tespit edebiliyorlar.

Dünyanın en hızlı bilgisayarı

Teknik dizaynlarının yanında F1 araçları için "dünyanın en hızlı bilgisayarları" sıfatını da kullanmak mümkün. Zira 300 kilometrenin üzerinde bir hızla asfaltın üzerinde yer değiştiren bilgisayarlar yalnızca F1 araçlarının üzerinde bulunmakta. Araçların neredeyse her parçası için ayrı bir kontrol, teşhis ve kayıt sistemine sahip olan bilgisayarlar radyo frekansları yardımıyla 75 ayrı parçanın anlık durumu hakkında bilgiyi servis alanındaki görevlilere iletecek şekilde çalışıyorlar. Ayrıca araç üzerinde bulunan bir sabit diske de kayıt yapan bilgisayar, 200 parça-

nın anlık durumunu bu kayıt dosyasına yazıyor ve araç servis alanına girdiğinde kasasının üzerinde bulunan bir bağlantı noktası üzerinden bilgiler bir dizüstü bilgisayara aktarılıp, bir dahaki servis anına kadar gerekli incelemeler yapılıyor.

Sensörlerle donanmış yarış

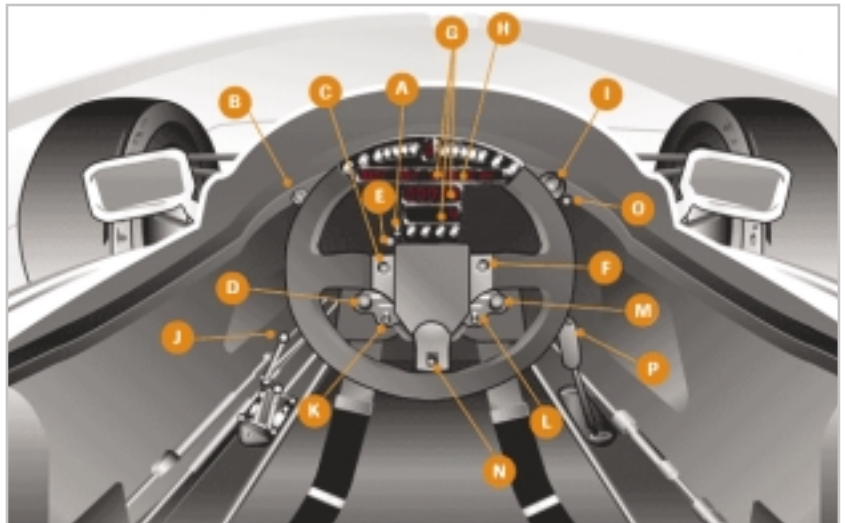
F1 yarışları bir takım çalışması gerektirdiğinden pilotun dışında, servis alanında bekleyen onlarca takım elemanı bulunur. Takım kaptanı her an pilotla radyo bağlantısı içindeyken pistin hangi noktasında hızlanıp yavaşlaması gerektiğini

belirten bir yönetmen rolü de oynamakta. Ancak doğru hesaplamaları yapabilmek için aracın ve diğer araçların konumu, hızları hakkında detaylı bilgilere ihtiyaç gerekiyor. Bu noktada yarış pistini çevreleyen kızılötesi alıcıları devreye giriyor. Her araçta bulunan kızılötesi cihazları, kısa aralıklarla pistin etrafını saran kızılötesi alıcıların önünden geçerken sinyal veriyor ve araçların yerleri, konumları, hızları hakkında somut bilgiler elde edilmiş oluyor.

Bilgi için: www.formula1.com ■

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

DİREKSİYONUN ARKASINDA OLMAK

- A** Fren balansı. Baskıyı ayarlar
- B** Kalkış düğmesi. Araca ani hız verir
- C** Benzin ve hava karışımını ayarlar
- D** Data Log. Pilotun kayıt yapmasını sağlar
- E** Motor ayarlarını seçer
- F** Kabul mesajı. Pit görevlileri için
- G** Dijital göstergeler/ hız, motor, benzin, yağ
- H** Süre göstergesi

- I** Kalkış düğmesi. araca ani hız verir
- J** Fren
- K** Programlanabilir ince ayar düğmesi
- L** Programlanabilir ince ayar düğmesi
- M** Eski ayarlar. Başlangıç ayarlarına döner
- N** İçecek. Pilotun kaskına içecek gönderir
- O** Pit için hız limitini açar kapar
- P** Manuel vites

YÜKSEK TEKNOLOJİ

i-Combat Virtual Air Combat

Saat iki yönünde!

i-Combat sanal hava savaşı gözlüğü, içinde LCD ekran bulunan bir kask ile kontrol mekanizması olarak kullanılan bir oyun çubuğundan oluşmuş, eğlenceli bir video oyun cihazı.

Hafızasında sadece bir oyun bulunduran sanal gözlük, oyuncuya bir jet savaş uçağının pilot koltuğunda oturduğu hissini yaşıyor. Uygun fiyatıyla da çocuklarına ilginç bir yaz eğlencesi arayan ebeveynlerin seçimi oluyor. Cihaz iki kalem pille çalışıyor ancak kullanmadan önce göz doktorunuzun tavsiyesini de dinlemenizi öneririz.

Fiyatı: 50 dolar

Bilgi için: www.otherlandtoys.co.uk

Drive Alert Master

Trafik şakaya gelmez

Trafikte yol almak, araç kullanmak erkekler için zevkli bir hobi gibi görülür ama özellikle her yıl on binlerce hayatı trafik kazalarında kurban verdiğimiz ülkemizde trafiğin şakaya gelmeyeceği çok açık. Uzak yola çıkan veya kendilerini uykusuz hisseden şoförler için geliştirilmiş bu küçük aparat kulağa takılıyor ve belli aralıklarla kulağa rahatsız edici bir ses verip uykunun kaçmasına yol açıyor. Ses belki rahatsız edici olabilir ama direksiyon

başında uyuyakalıp ölmekten veya daha kötüsü başkalarını öldürmekten iyidir. Yine de, daha garantili bir yöntem olarak, uykulu ve yorgunken trafiğe çıkmamanızı öneriyoruz.

Fiyat: 25 dolar

Bilgi için:

www.gadgetuniverse.com

DM-Tech Recordable Multimedia Player

Arşivleme manyaklarına!

Dm-Tech'in 3.5 inç büyüklüğündeki (bir floppy disket boyutlarında) medya çalıcısı aynı zamanda bir kayıt cihazı olarak da kullanılabilir. Radyodan dinlenen parçaları MP3 olarak kaydedebilen cihaz, televizyona veya CD- DVD okuyucularına bağlandığında oynatılan içeriği de hafızasına kaydedebilme yeteneğine sahip. Cihaz SD hafıza kartı kullanıyor ve kendi pili ile geliyor. Pil iki saat boyunca video izlemeye izin veriyor ve şarj edilebiliyor. USB üzerinden bilgisayara bağlanabilen cihaz gömlek cebine sığıyor.

Fiyatı: Yaklaşık 500 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

1.3 Megapiksel Dijital Dürbün/Camera

Gözleriniz yorulmasın

Dürbün ve dijital kamera kombinasyonu ürünler yeni değil, ancak dürbünü göze dayamayı gerektiren eski modellerin yerine artık üzerinde dijital LCD ekran bulunduran cihazlar görülmeye başladı. Yurt dışında bazı spor organizasyonlarında sahaya sokulması yasaklanan bu cihazlar aynı zamanda kamera olarak da kullanılabiliyor. Gözleriniz serbest olduğu için yüksek zum oranı sayesinde hedefe yönelmek de daha kolay oluyor.

Fiyatı: 190 dolar

Bilgi için: www.gadgetuniverse.com

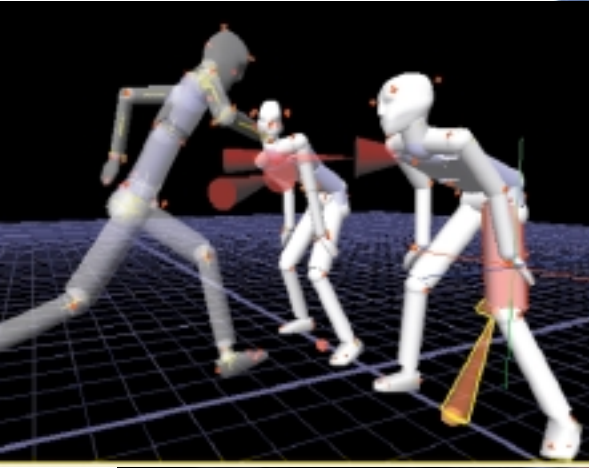
TDK Outloud

CD kapları dile gelirse

Sık seyahat edenler bir de portatif CD çalara sahipse, CD çantalarının değerini iyi bilirler. Evden uzakta, soğuk bir otel odasında insanı yol yorgunluğundan arındıran dostlar gibidir sevilen müzik CD'leri. Ancak evden uzakta devamlı kulaklıkla dolaşmak istemeyenler için TDK firması Outloud isimli hoparlörlü bir CD kabı tasarladı. NXT ismi verilen çok kaliteli ve ince, düz hoparlörlerin yer aldığı CD kaplarının bağlantısını CD çaların kulaklık çıkışına bağlamak müzik dinlemek için yeterli.

Fiyatı: 25 dolar

Bilgi için: www.gadgetshop.com

Truva uğruna savaş: Sanal dublörler en zor sahnelerin altından da başarıyla kalkıyorlar. Filmlerde henüz starlar Aşil rolündeki Brad Pitt gibi gerçek oyuncular, ancak birkaç yıl içinde bilgisayarlar onların da koltuğuna göz dikebilir.

Sinemada görsel efektler

Aktörlerin tahtı sallantıda

Durağan resimlerden hareketli görüntülere geçildiğinden beri düş fabrikası Hollywood yapay dünyalar üretiyor. Artık aktörlerin yerini sanal varlıkların alması görmeye alıştığımız bir durum. Göz alıcı dijital efektler hiçbir şey karşısında dur durak bilmiyor.

Afil rolünde Brad Pitt, Odysseus rolünde Sean Bean, bir başka filmde ejderhayı öldüren Siegfried rolünde Benno Fürmann. İster Yunan mitolojisi olsun isterse Alman efsaneleri, bir şey değişmiyor: Günümüzde eli kılıçlı sinema kahramanları revaçta. Devasa sahneler şimdiye kadar benzeri görülmemiş bir başarıyla kotarıyor ve bilgisayar sinemacıların sağ kolu oluyor. Ordular ve filolar tümüyle bilgisayarda oluşturuluyor.

Yapay figüranlar da giderek özerkliklerini kazanıyorlar. Kendi başına hareket edebilen figürler sayesinde çok sayıda kişinin yer aldığı sahnelerin çekilebilmesi, bilgisayarın Hollywood'da kabul görmesini hızlandırmış. "Yüzüklerin Efendisi"nde kullanılan "Massive" (devasa) adlı yazılım orduların arka sıralarını sanal savaşçılarla doldururken, henüz vizyonda olan "Truva"da sanal oyuncular cüretkar sahnelerde dublörük bile yapıyorlar. Film yapımcıları bir sonraki büyük adım hakkındaki fikirlerini artık çekinmeden dile getirmeye başladılar. İki yıl içinde bilgisayarda yaratılmış sanal starları beyazperdede görebileceğiz. Tüm dünyada 13 Ma-

yıs'ta gösterime giren ve Homeros'un antik Truva şehrinin sonunu konu eden destanından yola çıkan filmde, yönetmen Wolfgang Petersen'in emrine 1.000 adet figüran amadeydi. Ancak Meksika'da yapılan çekimlerde abidevi bir savaşı yeniden yaratmaya yetmeyecek kadar azdı bu sayı. Bu yüzden Petersen elini özel efekt kutusuna atmış. "1.000 gemi, 75.000 insan ve kentin panoramasını yaratabilmek için CGI'dan yararlandık," diyor CHIP'le yaptığı röportajda ünlü yönetmen.

CGI, "Computer Generated Image" (bilgisayarda yaratılmış görüntü) anlamına geliyor ve bir filmi görsel efektlerle donatırken en büyük rolü üstleniyor. Bilgisayara öncelikle bir bütün olarak çevrilebilen, öntaslak mahiyetinde bir resim vermek amacıyla, gerçek modeller üçboyutlu olarak taranıyor. Bu öntaslağın üzerine, bedenlere uygun bir yüzey sağlayan "doku" kaplanıyor. Kafes modeller tamamen bilgisayarda oluşturuluyor. Rendering işlemi sayesinde de perspektif bakımından sahneye uygun şekilde yerleştiriliyor, uygun arka planlarla, ışık ve gölgelerle süsleniyor.

"Truva için yaklaşık 400 CGI sahne kullanıldı. Bu, böylesi →

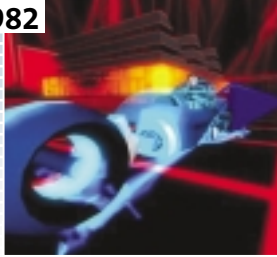
BİLGİSAYARDA FİLM HİLELERİ

1977

Star Wars: Setteki ilk hareket kontrol sistemleri.

1982

Tron: Bilgisayarda üretilmiş bilgisayar iç yaşamı

1988

Roger Rabbit: Efektler gerçek filmle iç içe.

1988

Willow: "Morphing" tekniği ilk kez sinemaya geliyor.

Filo manevrası: “Truva” için beş adet gerçek gemi kullanıldı, ancak bunlardan üçü yüzebiliyordu. Bilgisayarda bunlardan 1.000 gemilik muazzam bir filo oluşturuldu. Sonradan işlemede render sırasında sahnenin yapaylığı kayboluyor.

bir film için hiç de çok değil,” diyor Petersen. Gerçekten de “Yüzüklerin Efendisi”nde Peter Jackson bundan çok daha fazla özel efekt kullanmıştı. Yüzük Kardeşliği’nde 500, İki Kule’de neredeyse 800, serinin son filmi olan Kralın Dönüşü’nde ise 1.500 sahne hazırlayan efekt uzmanları filmin başarısında önemli paya sahipler ve bu yüzden üç sene boyunca peş peşe Oscar ödülü aldılar.

Gerçeğinden ayırmak neredeyse imkansız

Petersen bunun ardından “Truva filminde birçok gerçek unsur bulunduğu için gurur duyuyorum,” diyor, “ama gerçekliğin nerede bitip bilgisayar animasyonunun nerede başladığını ben bile ayırt edemiyorum.” Sanal olan şey sadece kalabalık ordu değil, Yunanlıların büyük filosu diye bir şey de aslında yok. Petersen itiraf ediyor, “Bizim setimizde sadece beş gemi vardı, bunlardan da ancak ikisi ya da üçü gerçekten yüzebiliyordu.” Filmdeki ilk ham kayıtlara bakıldığında filonun nasıl oluşturulduğu hemen anlaşılıyor: Bildiğimiz kopyala – yapıştır yöntemiyle. Sandaletli kahramanların dövüştüğü sahnelerde çok daha fazla efektte başvurulmuş. Bunları anla-

tırken coşkuyla doluyor Wolfgang Petersen: “Figüranların çarpışmasında sanal dublör teknikleri kullandık. Bu gerçekten akıl almazdı. Ancak bunlar klon değil, bilakis her bir figürün kendine özgü davranışları var. Bu bakımdan ‘Yüzüklerin Efendisi’nden bir adım öndeyiz.”

Başarılı Alman yönetmeni bu kadar heyecandırarak, ilk başta yalnızca insanın hareketlerini incelemeye yarayan ve Oxford Üniversitesi zoologları tarafından geliştirilmiş bir yazılım. Torsen Reil ve meslektaşları bunun için bilgisayar simülasyonları programlamışlar. Bu o kadar başarılı olmuş ki ardından NaturalMotion firmasını kurup “Endorphin” adı altında, filmlerde kullanılacak bir program geliştirmişler. Bu yazılımdan gerçekçi kalabalık sahneler ya da devrilen atlar için de faydalanılıyor.

Truva surları önündeki savaş kargaşasında, savaşçılar tek bir kılıç darbesiyle yere serilmiyorlar. Bilakis, dengede kalma mücadelesi veriyor, kollarını kaldırıyor, darbeleri savuşturmaya çalışıyorlar. “Endorphin” tarafından yaratılmış sayısız figüranlarda bunlar için uygun davranış örnekleri programlanmış. Cansız kuklaların aksine, çevreleriyle etkileşimde bulunmak ve bunu da gerçekçi bir şekilde yapmak zorundalar. Biyologların yazılımları yalnızca insanın hareket akışını simüle etmekle kalmıyor. Sinir ağları sayesinde

» Gerçekliğin nerede bittiğini, bilgisayar animasyonunun nerede başladığını artık ben bile ayırt edemiyorum.

Yönetmen Wolfgang Petersen (“Truva”)

de sanal oyuncular nasıl hareket etmeleri gerektiğini öğrenebiliyorlar da. Yapay zeka onların çevrelerini algılamalarını ve davranışlarını buna göre ayarlamalarını sağlıyor. Değişik fiziksel etkilere karşı etten kemikten insanlar gibi tepki gösteriyor ve aksiyon sahnelerinde de uygun davranışlarda bulunuyorlar. Aynı zamanda hakiki oyuncular gibi, kendilerine verilen talimatları uyguluyorlar. “Endorphin’in figüranları hiç uyumuyorlar, ambulansa ihtiyaç duymuyor ve kafaları →

1989

Abyss: Tamamen bilgisayar-da oluşturulmuş uzaylılar.

1991

Terminator 2: Morphing gitgide mükemmelleşiyor.

1993

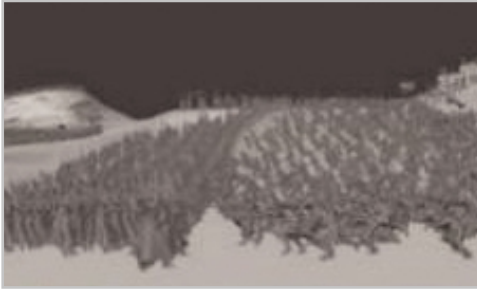

Jurassic Park: Dinozor modelleri koşmayı öğreniyor.

1994

Forrest Gump: Yeni görüntüler eski kayıtlara ekleniyor.

Kitlesele dövüşme: “Yüzüklerin Efendisi”ndeki çatışmalar için bilgisayar yardımıyla devasa ordular yaratılıyor. “Massive” yazılımının ürettiği savaşçılar (solda üstte) arka planda kullanılıyor. Ön plan içinse mavi bir perde önünde (solda aşağıda) gerçek oyuncular çarpışıyorlar. Her iki görüntünün üst üste getirilmesini sağlayan compositing ile başarılı sonuçlar alınıyor.

uçurulduktan sonra da aynı şevkle çalışmaya devam ediyorlar,” diyor Truva’nın görsel efektlerini üreten The Moving Picture Company’dan Julia Mann.

Kullanılan özel efektler bazen tüm filmin görünüşüne etkide bulunuyordu. Şimdi animasyonlar daha gerçekçi bir hal aldığı için film yapımcıları sanatsal özgürlüklerini tekrar kazanıyorlar. “Truva ile fantezi dünyasından biraz uzaklaşmak istedim,” diyor Petersen. Bu, hep geceleyin ya da karanlık bir ortamda geçen ve böylece hile yapılan savaş sahneleri içeren fantezi filmleri için de geçerli. Petersen, “Bizde her şey güneş ışığı altında gerçekleşiyor. Efekt sanatçıları için bu ciddi bir büyük bir iş, çünkü her şey açık seçik görülüyor.”

Wolfgang Petersen gibi, hemşerisi Volker Engel de Hollywood’da kariyer yapmış ve Roland Emmerich’in 1997 tarihli “Independence Day” filmindeki özel efektlerle bir de Oscar kazanmış. Sonra da ortağı Marc Weigert ile kendi filmini çekmiş. “Coronado” adlı film Güney Amerika cangılında geçiyor ve hayali bir ülke olan “El Coronado”daki ayaklanmayı konu ediniyor. Nisan sonunda gösterime giren film, tahmin edilebileceği gibi özel efektlerle dolup taşıyor.

Tüm bir filmi kendi başına üretebilmek ve bu sırada defteri elinde tutmak, özel efekt yapımcısı için bir düş, diye itiraf ediyor röportajda Engel. Ortaya sahneleri biraz “Indiana Jones”u hatırlatan eğlenceli bir öykü çıkmış. Görece basit araçlarla - tercihen PC’de - oluşturulmuş efektler muhteşem.

“Coronado”da helikopterler çağlayanlardan dışarı çıkıyor, panzerler duvarları yıkıyor, roket ateşi altında köprüler patlıyor, trenler jipleri havaya uçuruyor ve tankler infilak edip ortalığı cehenneme çeviriyor. “Her şeyi bilgisayarda yapmak saçmalık olurdu” düşüncesinde Engel. Böylece başlangıçta örneğin hakiki bir vadide hakiki bir demiryolu köprüsü üzerinde film çekilecekti ama bu çok tehlikeliydi. Bunun yerine ekip filmde dudakları uçuklatacak şekilde harap edilen köprü için küçük modeller inşa etti. Vadinin değişik görünümünde fotoğrafları çekildi, ve sonra “Stitch” işleviyle Photoshop’ta bir araya getirildi, daha sonra arka plan olarak kopyalandı. Oyuncular Meksika’daki eski bir hapisanenin, çekim yerlerinden birinin iç avlusunda mavi bir sahne önünde güvenli bir zeminde rollerini oynadılar.

Önceden görselleştirme vazgeçilmez yardımcı

Görsel efekt sanatçılarının bugün artık masraflı teknik donanımlara ihtiyacı yok. “Pahalı iş istasyonları üzerinde 50.000 dolarlık yazılımların kullanıldığı dönemler geride kalmış artık. Bugün terfi ettirilmiş Windows PC’leri üzerinde standart programlar yeterli,” diyor Volker Engel. Ama bilgisayarlar güncel olmalı. “Coronado” filmi tamamlanınca, bir sonraki filmde yeni makinelerle çalışabilmek için, filmde kullanılan tüm bilgisayarlar satılmış. “Coronado” tümüyle dijital High Definition’da çekilmiş ve bu, sonradan işleme için de büyük →

1994

The Mask: Film tekniği bakımından ne mümkünse yapılıyor.

1995

Toy Story: Tümüyle bilgisayarda yapılan ilk film.

1996

Independence Day: Bilgisayar yardımıyla model inşası.

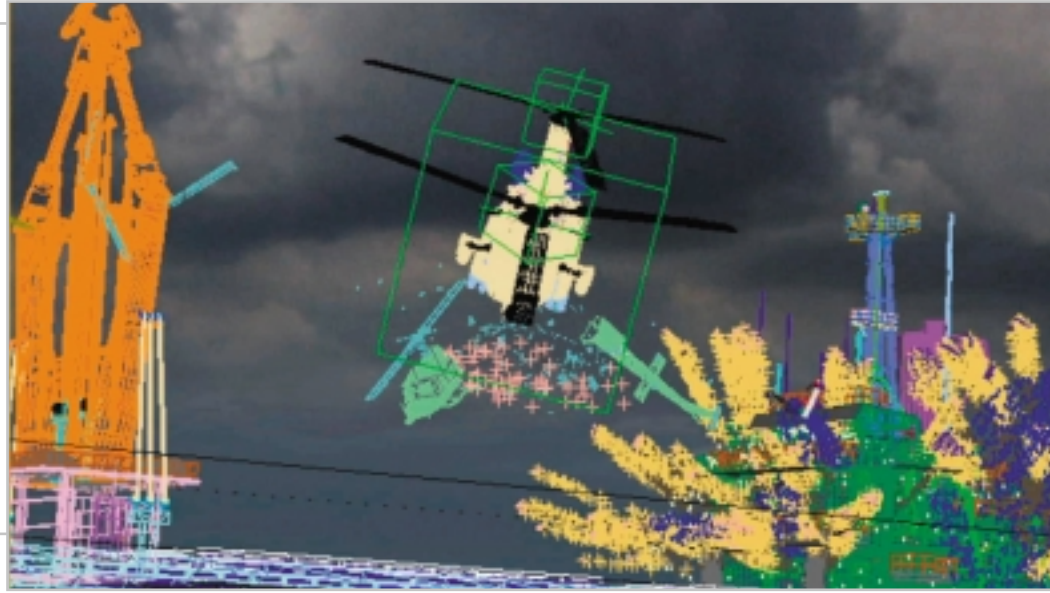
1996

Twister: Kasırgaya varıncaya dek bilgisayar animasyonu.

Hilenin içyüzü: “Coronado” nun yapımcıları aksiyon-macera filminin en çarpıcı sahnelerinin nasıl oluştuğunu gösteriyor. Havaya uçan yük gemisinin bulunduğu sekansta patlama dışında hiçbir şey hakiki değil ve patlama da aslında çok ufak boyutlu. Gemi, deniz ve uçan helikopterler bilgisayarda yaratılmış.

kolaylık sağlamış. “Bir araya gelerek filmi oluşturan 144.000 resmin yarısı dijital olarak değiştirildi”, diye açıklıyor Marc Weigert. “Tüm kayıtların yaklaşık üçte biri saf görsel efektler.” Efekt sanatçıları bugün Adobe After Effects ve 3D Studio Max gibi standart yazılımlarla çalışıyorlar. Onlar için öncelikle filtreler önemli. “Eğer arka planda dijital görüntülerle çalışıyorsak, sanki kamera ile bir resmin üzerinde dolaşıyor-muşuz gibi görünmemeli,” diye belirtiyor Weigert.

Daha gerçek oyuncuların yer aldığı ilk sahne çekilmeden önce bile film tümüyle PC’de önceden görselleştirilmişti. Sahne yapısı, setin kaydıyla, örneğin tamamen basit poligonlarla PC’ye aktarılan köprülü vadinin kaydıyla başlıyor. Sonra üzerine basit dokular kaplanıyor ve figürler ekleniyor. 3D Studio Max yazılımı figürlerin takip edeceği ayak izleri bırakmak suretiyle bu sanal “kuklaları” canlandırıyor.

Önceden görselleştirme vazgeçilmez yardımcı

Ekip için önceden görselleştirmenin planlama safhasında vazgeçilmez bir rolü var. Aydınlatma, bakış açısı ve hatta uygun objektiflerin seçimi önceden belirlenebiliyor. Önceden görselleştirme henüz Hollywood’da standart değil, ancak Weigert şöyle diyor: “Ama genç yönetmenler bilgisayarın ne gibi avantajlar getirdiğinin farkına varıyor.”

Weigert ve Engel yeni bir projeye uğraşmaya başlamışlar bile, Nibelungen efsanesini filme çekiyorlar. Nesneleri bilgi-

Mavi perde: Sonradan eklenmiş sahneler için sabitlenmiş bir mavi perde kullanmak da efekt sanatçılarının standart repertuarına dahil.

1998

Godzilla: Canavar New York’un altını üstüne getiriyor.

2000

Stuart Little: İlk mükemmel dijital film starı.

2000

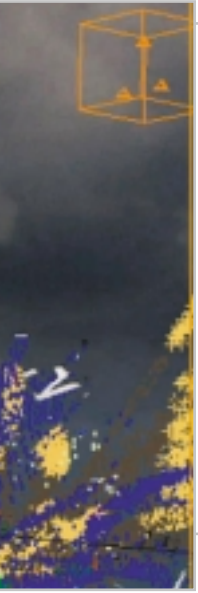

Gladiator: Özel efektler sayesinde arena dolu.

2001

Lord of the Rings: Özel efekt dalında üç Oscar.

Kuru alıştırma: Helikopter, ardında gizli bir mağara bulunan çağlayandan akıllara durgunluk verecek bir şekilde dışarı fırlıyor.

sayara geçirmek için bir 3B tarayıcıdan faydalanılıyor. “Böylelikle tam bir kaleyi milimetrik olarak yüksek çözünürlükte tarayabiliriz” diye heyecanla anlatıyor efekt uzmanı Weigert. Şu sıralar tamamen büyük sahnelerin çekilmesi pek mümkün görülüyor, zira günümüz bilgisayarları bu tip devasa veri hacmine izin vermeyecek kadar yavaş kalıyorlar. 3B arka planlar ise başından beri emre amade. Bu panoramaları uygun bir şekilde oyuncularla aynı sahneye kopyalayabilmek için, bilgisayarlar kamera hareketlerini milimetrik olarak özenle yönetiyor.

Bu şekilde nefes kesici sahneler oluşturmak mümkün. Brunhilde’nin, rakibiyle İzlanda’nın vahşi manzarası önünde, nehirde sürüklenen bir buz kütlesi üzerinde yaptığı kılıç mücadelesi filmin önemli sahnelerinden biri. “Bu sekansın tümü de Güney Afrika’nın yakıcı güneşi altında mavi bir perde önünde çekildi,” diyerek bıyık altından gülüyor Weigert, “karları bilgisayarda ekledik.”

Gelecek sanal oyuncuların

“Yakında bilgisayar tüm oyuncuların yerini alacak” diye görüş bildirmeye devam ediyor Weigert. Şu sıralar bu iş hala fazlasıyla karmaşık. “Şu anda bilgisayarda yaratılanların gerçek insan olmadığı kolayca anlaşılıyor,” diyor Weigert ve bu farkın önümüzdeki iki yıl içerisinde ortadan kalkacağına inanıyor: “O zaman sanal oyuncuların hakiki aktör ve aktrislerden farkı kalmayacak.” Beş yıl içinde bu üretimler iktisadi ba-

kımdan da ilginç olacak. “Bunun o zaman yapılacağından eminim. Bu mantıklı bir gelişme, ne de olsa Hollywood’a yön veren şey para.” O zamanlar için Hollywood arşivlerinde Sylvester Stallone ya da Arnold Schwarzenegger gibi oyuncuların taranmış verileri çoktan hazır bekliyor. Kaliforniya valisi çoktan emekliye ayrılmış olsa bile, o zaman bile hala yaşlanmamış olan Arnie ile yeni bir Terminator bölümü çekilebilecek.

MF / Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr

» İki yıl içinde sanal oyuncuların hakiki aktörlerden hiçbir farkı kalmayacak.

Yapımcı Marc Weigert (“Coronado”)

Bilgi için:

www.troymovie.com
www.naturalmotion.com
www.lordoftherings.net
www.massivesoftware.com
www.coronadothemovie.com
www.uncharted-territory.com ■

2002

Final Fantasy: Tümüyle sanal kadro.

2003

Matrix Reloaded: Sanal kameralara gerçek örnekler.

2004

Coronado: Küçük bütçeli ama özel efekt dolu.

2004

Troy: Sanal figüranlar her hareketi yapıyor.

İÇİNDEKİLER

174

Arama motorları

Sonuca en hızlı şekilde ulaşın

182

ICQ alternatifleri

Sohbet araçları bir arada

Messenger

Anında Spam!

Yeni bir afet tehdidi yaşıyoruz: Çöp postalar yeterince usandırıcı değilmiş gibi, hadsiz hesapsız reklam haberleri şimdi de anında mesajlaşmada sinir bozuyor.

■ Spam göndericileri giderek artan hukuki baskı karşısında sıkıntı çekiyor ve bu da onları yaratıcılığa sevk ediyor. Spam göndericiler şimdi de yeni bir dağıtım yolu bulmuş durumlar: Anında mesajlaşma yazılımları üzerinden Spam, yani kısaca "Spim". 2003'te bile ICQ, Yahoo Messenger ve benzerleri üzerinden bu tip 400 milyon ileti gönderilmiş. Yani her on iletiden biri Spim. Oysa bu daha başlangıç: Amerikan Radicati Group'un www.radicati.com piyasa araştırmacıları, Spim mesajlarının sayısının bu sene içinde üçe katlanacağını söylüyorlar.

Spim: Spam'den daha usandırıcı

Gerçi daha spam e-postaların sayısına ulaşılmasa da (bu yıl dünya çapında tahminen 38 milyar) usandırıcılıkta Spim'in de ağabeylerinden aşağı kalır yanı yok. Küçük bir teselli, birçok ileti masum ve kullanıcıyı bir web sitesini ziyaret etmeye çağıran bir satırdan ibaret. Daha sinir bozucu olan ise AOL Messenger üzerinden yayılan ve açıldıktan sonra kendini kontak listesindeki herkese ileten Flash oyunu "Osama Found". Spimler zararsız olacak diye kural da yok. İlkbaharda birçok ICQ kullanıcısının bilgisayarına sızan W32 Bizex solucanı, duyarlı verileri ve parolaları topluyor.

Spim yollayanlar, anında mesajlaşma ad-

reslerini şöyle buluyorlar: Web sayfalarını, haber gruplarını ve sohbet kanallarını gezen, "Address Scaper" (adres kazıyıcı) denen yazılımları kullanıyorlar. Mesajlarını iletmek için de ikiyüzlü hilelere başvurmaktan çekinmiyor, mesajlaşma yazılımlarının zayıf noktalarını kullanarak sadece kendi kayıtlı dostlarından mesaj kabul edenlere de ulaşıyorlar. Bazen de "bot"larıyla sohbet odalarında kendilerini sohbet arayan birileri gibi gösteriyor ve listeye alınma talebinde bulunuyorlar. Bir kez davet edildiği vakit de anında mesajlaşma kullanıcısının kimliğine bürünerek onun yerine mesaj yolluyorlar. Buna karşılık yapabileceğiniz tek şey yabancılardan gelen mesajları reddetmek. Ancak bu da anında mesajlaşmadan alınan keyfi kaçırıyor.

Eski dost: Anında mesajlaşma yazılımları sürü posta göndericilerinin yeni uğraş alanı.

internet

1 milyon ADSL portu geliyor

Türk Telekom ADSL'i sevdi

Türk Telekom, olaylı 60 bin portluk ADSL satışından ve sonrasında gelen 200 bin portluk yeni ADSL ihalesinin ardından söz konusu 200 bin portun satışına başladı. Ancak, 60 bin portun satışında yaşandığı gibi aşırı ilgi dolayısıyla yetersiz kalan kapasitenin sorun yaratmaması için, bu kez inşa edilen port-

lara yeni kart takılarak ilave kapasite üretmenin mümkün olduğunu açıklayan Türk Telekom, bu yolla sene sonuna kadar her ay 100 bin yeni port satışa sunacaklarını ve sene sonunda bir milyon ADSL kullanıcılarına ulaşmayı hedeflediklerini açıkladı.

Bilgi için: www.telekom.gov.tr

Intel kablosuz bağlanan sörf tahtası yaptı

İnternetle "sörf" yapmak

kablosuz bağlantı sağlayan sörf tahtası, hem sahilde güneşlenen hem de deniz üzerinde dalgaya bekleyen sörfçülerin internete bağlanabilmesini sağlıyor.

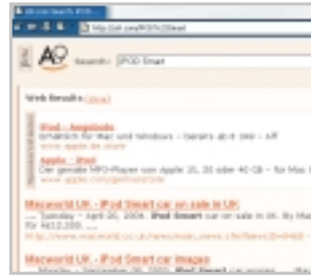
Boyu üç metreye yaklaşan sörf tahtasının üzerinde yer alan güneş panelleri enerji sağlarken yine sörf tahtasının içine gizlenmiş dijital kamera da sörfçülerin dalgaların arasında harika fotoğraflar çekmelerine izin veriyor. 1.7 GHz Pentium işlemci, 80 GB sabit disk ve kablosuz bağlantıyla donatılan tablet PC'nin üzerindeki dijital fotoğraf makinesi toplam 64 MB hafızaya sahip. Sörf tahtası aslında reklam amaçlı, sembolik bir ürün ve talep görmesi beklenmiyor.

Intel, Gulfstream marka sörflemin üreticisi Jools Matthews ile birlikte üzerinde TabletPC bulunan bir sörf tahtası modeli üretti. Sahil şeridindeki hotspot'lar vasıtası ile internete

Arama motoru

Amazon da "Google"laşıyor

Yedi aylık bir geliştirmeden sonra Amazon'un arama makinesi A9'un beta sürümü deneme sürüşüne hazır. Rakipleri Google ve Yahoo'dan en büyük farkı, Amazon arama hizmetinin web sayfalarının yanı sıra dijital kitap metinlerinde de arama yapabilmesi, ancak şimdilik sadece İngilizce olanlarda. Arama sorgularını arşivleyen "History" özelliği kullanışlı, ancak Amazon hesabına sahip olmayı gerektiriyor.

Aynı şey A9 araç çubuğu için de geçerli. Tarayıcı eklentisi tarihçenin ve popup önleyicinin yanı sıra web sayfalarına dair kendi yorumlarını da depolayan bir "Diary" (günlük) işlevine sahip. A9, arama sonuçlarını Google'dan alıyor.

Bilgi için: www.a9.com

Garageband

Indie-Band'lerden daha fazla müzik

Bağımsız müzisyenler için bir Amerikan online portalı olan Garageband.com yeni üyeler bulmak için kolları sıvadı. Portal, Aralık 2003'te kapatılmış olan MP3.com portalının eski gruplarını transfer etme peşinde. MP3.com hesabı olanlar bunu Garageband.com'da yeniden canlandırabilecekler. Grup başına üç şarkı ücretsiz yayımlanabiliyor ve sınırsız kapasitenin bedeli sadece 99 dolar tutuyor.

Bilgi için: www.garageband.com

İNTERNET ÜCRETLERİ

superonline	superonline.com (212) 310 0000
Aylık	18.9 milyon TL
tt net	ttnet.net.tr (212) 444 0145
Aylık	9.5 milyon TL
turknet	turk.net (212) 444 0077
Aylık	15 milyon TL
e-kolay	e-kolay.com (212) 478 0478
Aylık	15 milyon TL
trnet	tr.net (312) 295 9000
Aylık	13 milyon TL
işnet	iş.net (312) 306 21 00
Aylık	14 milyon TL
anet	anet.com.tr (212) 336 1919
Aylık	11 milyon TL
Webbee	webbee.com.tr
Aylık	14 milyon TL
Mynet	mynet.com.tr
Aylık	14 milyon TL
Kablonet	www.kablonet.com
64/16 Kbps	61 milyon TL
128/32 Kbps	116 milyon TL
256/64 Kbps	198 milyon TL
512/128 Kbps	377 milyon TL

EDİTÖRDEN NOTLAR

Aytun Çelebi,
Editör

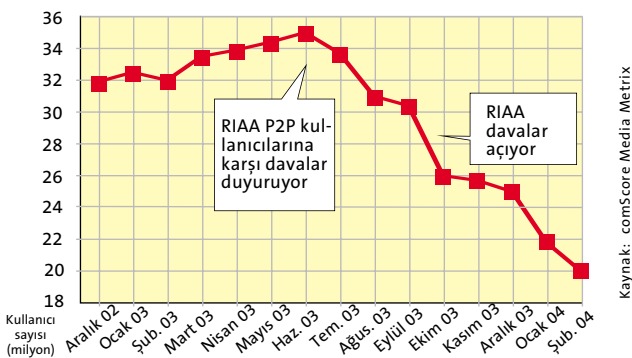
SpyBotS&D

Casus yazılımları temizlemekte anti-virüs yazılımlarının yetersiz kaldığı artık herkesçe bilinen bir gerçek. Bunun için yapılabileceklerin başında bir spyware temizleme yazılımı edinmek geliyor. Ancak Ad Aware, SpySweeper gibi başarılı yazılımlar belirli bir ücrete tabi. Bunların ücretsiz alternatifi ise SpyBot Search & Destroy. Türkçe desteği de bulunan yazılımla kolayca tarama yapılabiliyor. Daha sonra bulduğu casus yazılımlar, dialer'lar, tuş loglayıcılar, Truva atları ve benzer zararlılar hakkında bilgi edinebilirsiniz. SpyBot'un güncel tehlikelere karşı korunabilmek için güncelleme özelliği de mevcut. Bahsetmek istediğim son özelliği ise çalışma modları. Eğer bu konularda etraflı bilgi sahibi değilseniz hiçbir ayar yapmadan basit modda çalışabilirsiniz.

Bilgi için: www.safer-networking.org

TAKAS AĞINDA DURGUNLUK

RIAA: ABD'de P2P kullanıcılarının sayısı azalıyor

Hukuk karşısında korku: RIAA'nın (ABD müzik endüstrisi ana kuruluşu) dosya paylaşım yazılımı kullanıcılarına karşı davaları etkisini gösteriyor. Birçok sörfçü P2P servislerinden uzak duruyor.

WEB GÖZCÜSÜ

“0 gün” geldi

İlk cep telefonu virüsü kabusu

İlk cep telefonu virüsü ortaya çıktı ve Kaspersky Labs, cep telefonu şebekeleri üzerinden yayılabilen ilk virüsü tespit ettiklerini duyurdu. Şu anda bir tehlike oluşturmayan virüs sadece Symbian OS kullanan akıllı telefonlar üzerinden yayılıyor ve cep telefonu üzerinde virüs çalışabileceğini göstermek için deneme amaçlı yazılmış gibi duruyor. Cabir adı verilen virüs bulaştığı telefonun Bluetooth özelliğini devreye sokarak civardaki diğer telefonlarla bağlantı kuruyor ve kendini yeni telefonlara kopyalıyor.

Bilgi için:

www.kaspersky.com

Casuslara dikkat

Spyware'ler tehdit ediyor

Amerika'da yapılan geniş çaplı bir araştırmaya göre internet bağlantısına sahip bilgisayarların yaklaşık üçte biri casus yazılımların hedefi oluyor.

Spyware olarak adlandırılan casus yazılımlar çoğunlukla internetten indirilen bedava programlarla birlikte geliyor ve programlar çalışmak için bu küçük casus yazılımların kurulmasını şart koşuyor. Casus yazılımlar kullanıcılar hakkında bilgi toplayıp, reklam verenlere, spam üreticilerine kişisel bilgileri yolluyor, sistemi yoruyor ve bağlantı hızını düşürüyor.

Nokia 6610i

Radyolu kameralı cep

Kamera ve MP3 çalardan sonra cep telefonları şimdi yeni bir özellik kazanıyorlar: Nokia'nın yeni kameralı cep telefonu 6610i 'ye bir UKW radyo entegre edilmiş. 87 gram ağırlığındaki Triband telefonu ayrıca Java programlarını destekliyor. Telefon XHTML tarayıcısı sayesinde web'de sörf için kullanılabilir ve SyncML sayesinde kontak ya da takvim verilerini denkleştiriyor. Kamera resimleri düşük bir değer olan 352 x 288 pikselle kaydediyor ve bunları 4 MB'lık bellekte saklayabiliyor.

Bilgi için: www.nokia.com

Gmail ortalığı kızdırdı

Yahoo'dan bedava 100 MB

Google'in engellenemeyen yükselişi ile birlikte gündeme gelen web üzerinden 1 GB kapasiteli bedava web e-posta servisi Google'in rakipleri arasında tedirginlik yaratmıştı. ABD senatosunda bile kullanıcıların e-postalarını okuma şartı ile hizmete girecek Gmail hiz-

meti aleyhinde oturumlar düzenlenirken, rakipleri de hiçbir şekilde hizmeti vermekten geri durmayacak gibi görünen Google'a karşı önlemler almaya başladılar. Yahoo, bedava e-posta kullanıcılarının saklama kapasitelerini 100 MB boyutuna çıkardığını duyururken Ya-

ECDL sertifikası

Dünya çapında sertifika

Yüzyıl Işıl Okulları, bilgisayar okuryazarlığı ve bilgisayar kullanım başarısını belgelendiren ECDL'in Avrupa Bilgisayar Okuryazarlığı Yetkilendirme Belgesi'ne sahip oldu. Avrupa çapında ve tüm dünyada 135 ülkede uygulanan, bilgisayar yetkinliğini objektif ve güvenilir şekilde ölçen, global olarak tanınan bir sertifikasyon programı olan ECDL, tüm dünyada aynı ilke ve standartlar çerçevesinde hizmet sunuyor.

Bilgi için: www.ecdl.org.tr, www.yuzyilisil.k12.tr

Güvenlik kampanyası Önleminizi alın!

Panda Software ve the Asociación de Internautas tüm kullanıcıların internette sörf yaparken güvende hissetmeleri için gerekli bilgi, eğitim ve çözümlerden oluşan bir web sitesi hazırlıyor. Kampanya 17 Haziran'da basın konferanslarıyla 17 ülkede başladı. Sitelerde uluslararası ziyaretçilerin güvenlikle ilgili sorularına cevap vermeye çalışılıyor

Bilgi için:

www.worldwidesecure.org

Sinemanın kapısı cepten açılacak

Reklamları kaçırmayın

Turkcell'in "BiletCELL" servisi, sinemaseverlerin cep telefonlarıyla film sorgulama, rezervasyon ve mobil ödeme yapabilmesine olanak sağlıyor. Servis ilk aşamada Cinebonus Maçka'nın 6 salonunda kullanılacak. 4 Haziran 2004 tarihinde hizmete giren BiletCELL, Turkcell kullanıcılarının cep telefonlarını "mobil bilet" gibi kullanılabilmesine olanak tanıyor. Mobil bilet, içinde 2 boyutlu barkodu bulunduran bir SMS olarak geliyor. Barkodlu bilet, sinemada barkod okutucu gişeye gösteriliyor. Biletin SMS aracılığı ile ödenmesinde ise istenen bankanın kredi kartı kullanılabilir.

Bilgi: www.turkcell.com.tr

Test: Arama motorları

Google'ın sonu

Süper arama motoru rüyası sona eriyor artık. Kendi alanının bir numarası olan Google, bilgi çöplüğünde boğulmak üzere. Amaca yönelik arama sonuçları yerine yararsız bağlantıların gelmesi kullanıcıları yanılgıya sürüklüyor. Peki, daha iyisini hangi arama motoru başarabilir? Altı arama motorunu ve bir özel ipucunu test ettik.

En iyi arama motoru olma yarışı yıllar boyu ancak Formula 1 kadar heyecanlı olabildi, zira birinci hep aynıydı. Ne var ki arama motorlarının Schumacher'i Google'ın günleri sayılı gibi görünüyor. Oysa Schumacher Formula 1'de daha yıllar boyu zirvede kalabilir.

Web'in eski gözdesi giderek güç kaybediyor. Suç, spam üreten kullanıcılarda. Bu kullanıcılar Google algoritmasının her zayıf noktasından yararlanarak genellikle içeriği zayıf ticari sayfaları ön plana çıkarıyorlar. Google'ın yüksek popülaritesi, spam üretenlerin bu arama motorunu gözlerine kestirmelerine neden oluyor. O zaman sörf sırasında reklamlardan ve ücretli içeriklerden sakınmak isteyen kullanıcılar nerede arama yapacaklar? İşte, testimiz bu soruya yanıt vermeyi amaçlıyor.

Gerçekten kaliteli bir arama motorunun başarılı olması gereken alanlara değeri verdik. Kullanılabilir sonuçlar, kapsamlı arama seçenekleri, reklam sınırlaması ve müzik, resim ya da video gibi özel dosya biçimlerini aratabilme. Gündemdeki bir habere "Euro 2004 Football", bir hastalık için kullanılan tıbbi terime "Borderline personality disorders", Athlon 64 işlemcisinin teknik özelliklerine, Internet Explorer'ın kaldırılması ile ilgili bir reh-

bere ve Siemens cep telefonunun kullanma kılavuzuna ulaşmaya çalıştık.

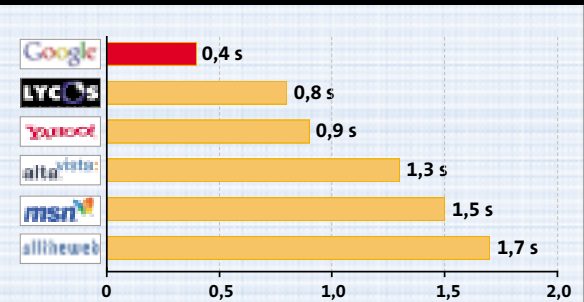
Şaşırtıcı sonuçlardan birini yazının hemen başında açıklayalım: Ticari nitelikli spam sayfaları ve içeriği ilk bakışta belli olmayan reklamlar, testteki tüm yararlı arama sonuçlarını alt sıralara itti. Bu hizmeti sağlayan sitelerin duruma seyirci kalmaması gerekiyor. Özel ipucumuz olan Vivisimo adlı meta arama motoru, farklı bir yol izliyor.

MSN: MSN, birinciliği Google'ın hemen önünde kazanmayı başarıyor. Diğer özellikleri göz ardı edilse bile spamdan tümüyle arınmış arama sonuçları Microsoft'un web'de yol bulmaya yarayan aracını başarıya ulaştırıyor. Tuhaf olan ise MSN'in birinci sırayı rakibinin popülaritesi sayesinde kazanması. Rüzgar yön değiştirdiğinde, yani MSN daha fazla ilgi görmeye başladığında spam sayfaların çoğalması da zaman almayacaktır. Testin birincisi hakkında daha fazla bilgiye ulaşmak için

176'daki kutuya bakabilirsiniz.

Google: Erişim sayısı ve popülarite konusunda Google web'de rakipsiz. Oysa bu arama hizmeti CHIP'in testinde ancak ikinci olabildi. Zirvenin eski sahibi arama sonuçlarının kalitesi konusunda bazı zayıflıklar gösteriyor. Google'ın basit ana sayfası tıbbi terim ve Athlon 64'le ilgili aramalarda işe yarar sonuçlar üretti. Test merkezimizde "Siemens Gigaset Manual" sözcüklerinin aramasında ilk bağlantıya tıklandığında hemen üç Internet Explorer penceresi açıldı, dialer'ların yer aldığı sayfalar görüntüldü; kullanım kılavuzu dı-

ARAMA MOTORLARI NE KADAR HIZLI?

Hız tutkunları: Google, web'deki en hızlı arama motoru olma özelliğini hala koruyor. Arama MSN'den üç kat daha hızlıydı, ancak bizim için önemli olan sonuçların kalitesiydi.

şında her şey karşımıza çıktı. Değerlendirme: En başarılı spamlar. Liste aynı şekilde sürüp gidiyor. İkinci bağlantı spam, üçüncü bağlantı spam, dördüncü ve beşinci bağlantı da spam. Bu durumda arama yapmaktan keyif almak imkansızdı ve Google'a eksi puan verdik.

Google'ın ücretli reklamlara karşı taktığı tavrı hoş. Bu içerik çok iyi tanımlandığından asıl arama sonuçlarıyla karıştırmak neredeyse imkansız. Sonuçların ücretli olanları genellikle işaretleniyor ve bazı durumlarda bağlantının üzerinde "Sponsor bağlantı" ifadesi yer alıyor.

İkinci sırada yer alan, web sayfasının ergonomisi bakımından Google örnek olacak nitelikte. Sayfası çağırın, arama sözcüklerini girin ve sonuçlara göz atın. Kullanım kolaylığı Google tasarımcılarının direkt bir yardım bağlantısı eklemeyi gereksiz görmesine neden olmuş. Yalnızca „Google hakkında“ya tıklayarak yardım alabilirsiniz. Google'ın aramaları terimlerden arındırması ve ve/and gibi bağlaçları gereksizleştirilmesi ona artı puan kazandırıyor. Arama motorları içerisinde ön belleğe sahip yegane arama motoru olan Google aranan sözcükleri web sayfalarında renkli olarak işaretlendiğinden zamandan tasarruf edebilirsiniz.

En yaygın spam hileleri |

Dev sendeliyor: Google, son aylarda web'in ne denli acımasız olduğunu gördü. Reklam amaçlı spamlar nedeniyle sörfçüler siteden uzaklaşmaya başladı.

Arama motorları, internet kullanıcılarının hangi siteye tıklayacaklarını belirliyor. Sonuç listesindeki ilk sıralar için sıkı bir mücadele söz konusu. Üstelik kullanılan metotlar giderek daha can sıkıcı bir hal alıyor.

Spamdexing

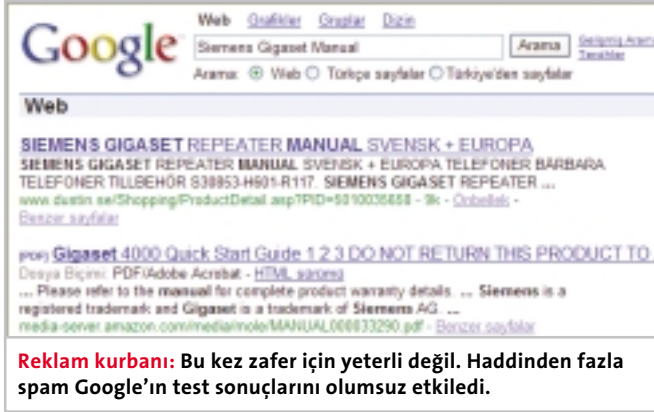
Google'ın en büyük gücü, en büyük zafarını da beraberinde getiriyor: Web sayfasının ardındaki veritabanı, internet sayfasının değeri ve durumunu yalnızca içerikle değerlendirmiyor. Web'de kaç sayfanın o sayfaya bağlantı verdiğini de gözden geçiriyor. Spam saldırısı da bu noktadan geldiğinde değerlendirme sistemi önemli bir açığa dönüşüyor. Hepsi ziyaretçiyi aynı web sayfasına aktaran çok sayıda anlamsız bağlantı sayfası yayınlanarak (İngilizcesi Link Farm) Google'ın sıralama sistemi kandırılıyor.

Spam anahtar kelimeler

Web sayfalarının HTML kodunda Google ve diğerlerinin arama robotlarına sayfa içeriğini doğru sınıflandırmada yardım eden anahtar kelimeler yerleştirilir. Kullanılan en basit hilelerden biri içerikle ilgisiz sözcükler yerleştirmektir. Bu tarz web sayfası reklamları, arama robotları tarafından anahtar sözcüklerin sayfa içeriğiyle karşılaştırılması yoluyla kısa sürede fark ediliyor.

Sponsorlu linkler

Elbette paralı içeriğe karşı değiliz. Ancak Google ve MSN örneklerinde gibi sağ sütun açıkça belirtilerek reklamlara ayrıldığına ve sonuç listelerinde yalnızca ilgili bağlantılar yer alıyorsa. Kullanıcılar yanıltılmamalı. Sık sık ilk arama sonucunun bile sponsorlu web sayfalarına ait olduğunu gözlemledik.

Google'ın Usenet tartışma grubu arama teknoloji meraklıları için web aramalarından daha iyi biri kaynak. Bu içeriğin tamamına yakını İngilizce. Resim arama ve haber arama özellikleri Google'ın ilgi çekici özelliklerinden. Video ve müzik gibi formatları arama henüz desteklenmiyor. Genel toplamda bu arama motorunun kolay kullanımı yüksek hızla birleştirdiği söylenebilir. Haber arama ve tartışma grupları dışındaki içeriğin tamamının Türkçesine ulaşmak mümkün. Google, kullanıcının dilini otomatik olarak tanıyor. Gerektiğinde aramanızı Türkçe ya da Türkiye'den sayfalarla sınırlayabilirsiniz. Ne var ki arama sonuçlarının kalitesi tatmin edici olmaktan uzak. Özellikle her-

hangi bir ürünle ilgili bilgi edinmek istediğinizde çok fazla spam içerikle karşılaşacaksınız.

Altavista: Google öncesinde Altavista arama motorları kategorisinde web'in bir numarasıydı. Son zamanlarda bu arama motoru rakipleriyle arasındaki farkı yeniden kapamaya başladı. Altavista web sayfalarını taramakla kalmıyor, MP3 müzikleri, diğer ses dosyalarını, video ve resimleri de bulabiliyor. Altavista, Google'dan farklı olarak Türkçeyi desteklemiyor. Güncel bilgi arayanların "News" sayfalarındaki İngilizce içerikten aradığı bilginin maksimum ne kadar eski olabileceğini seçmesi mümkün.

Arama sonuçlarının kalitesi farklılık gösteriyor. Başarılı arama sonuçlarının yanı sıra aranan sözcüklerle alakasız ya da onların tümünü içermeyen bağlantılarla karşılaşabilirsiniz. "Siemens Gigaset Manual" araması sonrasında ilk beş sonuç içerisinde iki spam sayfanın yer aldığını gördük. Altavista arama sonuçlarıyla birlikte aramayı mükemmelleştirecek öneriler getiriyor. "Related Searches"e girdikten sonra ilk beş sonuç içerisinde hemen iki spam sayfanın yerini aldığını gördük. Yine de Altavista arama sonuçlarıyla birlikte aramayı mükemmelleştirebilecek nitelikte öneriler getiriyor. Bu öneriler Altavista tarafından "Prisma" adı verilen metotla oluşturuluyor. Metot, web sayfala-

→

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

BİLGİ www.msn.com.tr

MSN

Yarı güçle gelen zafer

MSN, Google'ı geride bırakıyor. Başarının ardında spamdan tümüyle arındırılmış aramalar ve ziyaret etmeye değer sonuçlar var.

Başarının getirdiği güzellik: MSN, Google'ı daha iyi arama sonuçları sayesinde kıl payı geçmeyi başarıyor.

- + En iyi arama sonuçları
- + Türkçe dil desteği
- + Reklam diğer içerikle ayrı sütunlarda

■ Averaıyla kıl payı birinci: Arama motorları arasındaki yarışta kupa bu kez MSN'in. Microsoft'un arama sayfası spamdan arındırılmış ve mükemmel sonuçlar üretti. MSN bu konuda rakip tanımıyor. Özellikle tıbbi terim ve kullanım kılavuzu ile ilgili aramamız en nitelikli sayfaları listeledi. MSN, "Siemens Gigaset Manual" arama sonuçlarında spam yer almayan yegane arama motoruydu. Arama motorunun kullanımı oldukça hoş; ancak gerekli yardım bilgilerine doğrudan MSN portalından değil arama sayfasından ulaşılabilir. Reklam bağlantıları, pencerenin sağında ayrı bir sütunda gösteriliyor ve diğer bağlantılardan ayrılıyor. Çok detaylı aramalarda bazı

zayıflıklar bulmak mümkün. Arama sonuçlarında yalnızca Alltheweb daha yavaş kaldı. MSN video, müzik, resim ve çeşitli dosya türlerini arayabiliyor. MSN portalındaki haberler sık sık güncelleniyor. Microsoft'un MSN'le ilgili planlarını merakla bekliyoruz. Bu konuda daha fazla bilgi için sayfa 178'deki kutuya göz atabilirsiniz. MSN ancak az farkla üstünlük sağlıyor. Mükemmel bir arama motoru olabilmek için kat edilmesi gereken yol uzun. Yine de çok iyi arama sonuçları zirveye ilk adım oluyor. Microsoft kısa süre önce MSN Türkiye ile Türkçe desteği vermeye başladı. Ancak içeriğin İngilizce sayfalar kadar zengin olduğunu söylemek güç.

Pahalı arama: Lycos, Alltheweb'i temel alarak ondan biraz daha iyi ve hızlı arama sonuçları üretti. Ancak listede dialer spamlar da vardı.

Kayıp: Alltheweb Türkçe içerikli sayfaları tarayabiliyor, ancak arama yavaş ve nispeten başarısız.

rında sık karşılaşılan kavramları bir araya getiriyor. Altavista daha hassas aramalar için bu öneriyi sunuyor. Kullanım kılavuzu örneğinde "Gigaset 4000" gibi model önerileri ve "analog" gibi daha detaylı özelliklerden oluşuyor. Reklamlar arama sonuçlarından kısa ve renkli bir metinle ayrılıyor. Bu sayfalar daha belirgin şekilde sınıflandırılabilir.

Bununla birlikte Altavista ek özellikleri her şeyden önce "Prisma" araması sayesinde üçüncü sırayı dördüncü sıradaki Yahoo'a fark atarak garantiliyor.

Yahoo: İnternet dizin hizmetinin arama motoru karşılaştırmalı testimize son anda katılmayı başardı. Google'ın neredeyse aynı sonuçları sağlayan eski müşterisi, test başlamadan kısa bir süre önce eski ortağı ile yollarını ayırdı. Yine de Yahoo'nun henüz yüzde yüz kendi aramalarını yapabildiğini söylemek güç. Bazı arama sonuçlarında hala Google'ın imzasını görmek mümkün. Siemens kullanma kılavuzu da bunlardan biri. Testte ilk beş arama sonucunun spam olduğunu gözlemledik. Diğer aramalarda Yahoo, Google'dan farklı sonuçlar ürettiyse de kısa bir süre öncesi ne kadar kaynak olarak kullandığı rakibinin gerisinde kaldı. Explorer'ın kaldırılması ve "Borderline Personality Disorder" terimi araması çok iyi sonuçlar verdi. "Euro 2004 Football" ve Athlon işlemcisi sonuçlar daha kötüydü.

Zekice: Yahoo arama sonrasında sonuçları mükemmelleştirecek benzer sözcükler öneriyor. Süre kriterinde Google'la arada bariz bir fark var. Aslında Yahoo bir saniyeden daha kısa sürede sonuç üretti, ancak bu süre Google'ın iki katıydı.

Yahoo'nun yıllardır kendi web kataloğunu zenginleştirme çabası önemli ve il-

ginç. Giriş sayfasında gururla listelenen dizin, Yahoo'yu az sayıdaki benzer portalın arasına ekliyor. Dizine bir bağlantı vasıtasıyla değil, doğrudan ulaşıyor. Spam içerikten bıkan kullanıcılar editörlerin denetimden geçen katalog sayesinde en iyi spam hilelerinden dahi kurtulabiliyor.

Yardım bağlantısı giriş sayfasındaki yerini almış. Açıklamalar yeterli. Yahoo'nun her yardım metninde ipucunun okuyucuya yeterli olup olmadığı sorusu iyi bir fikir olarak gösterilebilir. "No"ya tıkladığınızda eleştirinizi girebileceğiniz geribildirim formu açılıyor.

Yahoo da Türkçe dil desteğine sahip değil. Ancak Altavista'dan farklı olarak aramalarını Türkçe sayfalara sınırlandırabiliyor. Arama motorları pazarındaki piyasanın ikincisi oluşu Yahoo'ya Google'ı orta vadede geçme potansiyeli kazandırıyor. Başarısız test sonuçlarına rağmen zaman

zaman Yahoo'yu kullanmaktan çekinmeyin. Yahoo'nun kendi arama metodlarına tümüyle geçmesinin ardından daha büyük başarı kazanması olası. Arama motorunun webcrawler'ının internetin görünmeyen alanlarını (İngilizce'de Dark Web) listeleyebilmesi için sıkı bir işbirliği içine girmiş durumda.

Lycos: Lycos, tıpkı MSN gibi aramayı diğer servislerine ek olarak sunan kapsamlı bir portal. Web sayfası Alltheweb arama sonuçlarını ve dolayısıyla onun eksi puanlarını alıyor. Tek tatmin edici sonuç Explorer'ın sistemden kaldırılmasıyla ilgili oldu. Yine de Lycos, ardında arama yardımı sağlayabilecek bir web dizinine sahip. Explorer'ın kaldırılması ile ilgili aramada karşılaşılan ilk sayfanın dialer içermesi affedilemez. İkinci ve üçüncü sonuçlar yararlı bilgiler barındırıyor ve daha az tehlike içeriyor. En yüksek başarımlar

MICROSOFT'UN GELECEK PLANLARI

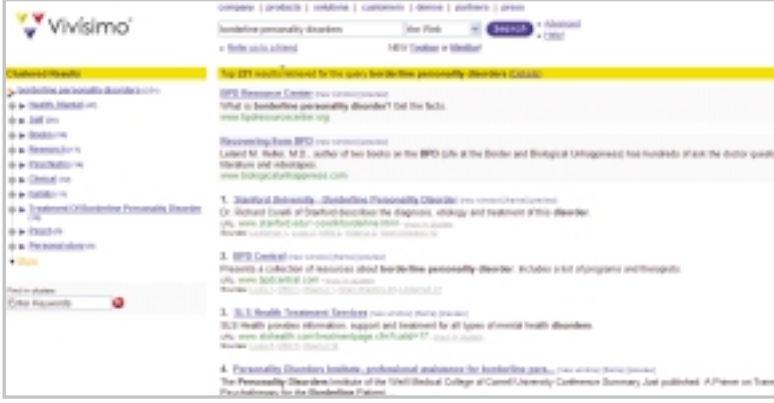
En güçlü yazılım şirketi olan Microsoft, Google'ın internet aramalarında tekel görüntüsü yarattığını fark etti. Dedikodu kazanı sürekli kayıyor. Bazen Microsoft'un Google'ı satın alacağı telaffuz ediliyor, bazen de Microsoft'un devrim yaratacak nitelikte bir arama motoru üzerinde çalıştığı konuşuluyor.

Birinci söylentinin gerçek olmadığı ortada, çünkü Google borsaya açılma arzusunda. Ancak ikinci dedikodu gerçeklik payı taşıyor olabilir. Microsoft'un internet departmanı MSN rakiplerinin tümünü gölgede bırakacak bir arama motoru üzerinde çalışıyor. Aslında yeni bir sürüm için bir neden daha var: MSN'in dayandığı Inktomi adı verilen arama metodu 2002 yılbaşından beri Yahoo'ya ait. Mic-

Test sürüşü: Microsoft, yeni arama motoruna göz atmamıza izin veriyor.

rosoft rakiplerine bağımlı kalmak istemiyor. "MSNBot" yaklaşık bir yıldır Microsoft'un bilgisayarını beslemek için web de geziniyor. Beta sürümünü internette bulmak mümkün: <http://beta.search.msn.com>

Yenilikçi: Vivisimo “Clustering/Kümeleme” metoduyla arama sonuçlarını farklı başlıklar halinde anlaşılır şekilde gruplandırıyor.

hız kriterinde: Lycos, Google’ın hemen ardından ikinci sırada.

Web sayfasının özelliklerinden faydalanabilirsiniz. Yardım sayfaları İngilizce hazırlanmış. Sayfalar Türkçe değil, ancak yalnızca Türkçe içeriği taramak elinizde. Lycos; video, müzik, resim ve güncel haberleri tarayabiliyor. Reklamların kısa bir renkli metinle sponsorlu olanlardan ayrılma şeklini yeterli bulmadık.

Alltheweb: Alltheweb Türkçe olmayan arama motorlarından bir diğeri. Aslında “Preferred-Languages” menülerinden Türkçe seçilebiliyor, ancak bu tercih yalnızca aramayı Türkçe sitelerle sınırlamaya yarıyor. Sponsorlu bağlantıların gerçek sonuçlardan tek bir çizgiyle ayrılması Alltheweb’e puan kaybettiriyor.

Alltheweb arama konusunda da iyi bir izlenim yaratmayı başaramıyor. Ortala-

ması 1,5 saniyeyi aşan sonuçlar, süre testlerimizde en son sırada kaldı. Yalnızca belirli bir IP grubu ya da belirttiğiniz zaman aralığında yenilenen sitelerde tarama yapabilirsiniz.

Bu özellikler özellikle profesyonel kullanıcıları tatmin edecektir. Arama sonuçları Alltheweb’e puan kaybettirdi. Tıbbi terim aramasında iyi sonuçlar elde ettik. Oysa Siemens Gigaset’in kullanım klavuzunu ararken hata uyarılarına yol açan işe yaramaz bağlantılarla karşılaştık. Testten günler sonra bile bu işe yaramaz bağlantılar listeden çıkarılmamıştı. Bunun anlamı güncellemelerin yeterince sık yapılmadığıydı. Alltheweb bu nedenlerle testin son sırasında kaldı. Zarif görünüm ve FTP sunucusu arama desteğine rağmen uzun arama süreleri ve karışık arama sonuçları ağır bastı. ■

MG / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

VIVISIMO: ÖZEL İPUCU

» Reklam çöplüğünden arındırılmış Meta Arama

Vivisimo bu teste dahil edilmedi. Sebebi bağımsız bir arama motoru değil de, bir Meta arama makinesi olması. Vivisimo aranan sözcüklerini diğer arama motorlarında tıyor ve bu sonuçları değerlendiriyor. Sonuçlar Vivisimo’nun beslediği kaynaklara bağlı olduğundan başarıyı ölçmek anlamsız. Bu özel ipucu, sonuçları, kalitesini yalnızca MSN’in yakalayabildiği etkinliğe taşıdı.

Çok daha önemli bir özellik, sonuçların yaratıcı bir sistemle sınıflandırılmış olması. “Clustering” adı verilen bu metod elde edilen bilgileri kategorilere ayırıyor (Bakınız üst resim). Bu sayede sol

sütunda arananla ilgili diğer kavramlar listeleniyor. Clustering ve kendi değerlendirme yeteneği, arama motorunun spama karşı koymasını sağladı. Hiçbir sorumuz spam içeren sonuçlar üretmedi. Vivisimo ek özellikler konusunda biraz geride kalıyor. Resim ve video arama desteklenmiyor. Sayfa, şimdilik yalnızca İngilizce ve Almanca görüntülenebiliyor. Yine de yalnızca Türkçe sitelerde arama yapmak mümkün. Buna rağmen Vivisimo arama sonuçları ve onların bilgiye erişmeyi kolaylaştıran listelenişi sayesinde Google’da nelerin değiştirilmesi gerektiğine işaret ediyor.

Bilgi için: www.vivisimo.com

1

2

3

Sonuç

■ Sonuçlar hiç de tatmin edici değildi. Test zaten aylardır canımızı sıkan gerçekleri doğrular nitelikteydi: Reklam yığınları, işe yaramaz alışveriş sayfaları, karşılaştırma portalları, güncelliğini yitirmiş veriler, ölü bağlantılar, ziyaretçisini dolandırmak isteyen sayfalar. Tüm dünyaya ulaşan ağ üzerinde ihtiyaç duyduğunuz bilgiyi kovalarken karşınıza çıkanlar bunlar. Google da bu can sıkıcı zayıflıklara sahip. Bu arama motoru son haftalarda yapılan çok sayıda iyileştirmeye rağmen spam karşısında hala haddinden fazla korunmasız. Diğer arama motorlarında da durum benzer: Lycos ve Alltheweb'de ilk sırayı dialer içeren bir sayfanın alması en büyük kanıt. Tehlike internetle yeni tanışan kullanıcılar için çok büyük. Neyse ki aranan sözcükler Türkçeyse spam sıklığı sonuca oranla daha fazla azalıyor.

Kullanım konusunda herhangi bir eksiklikle karşılaşmadık. Reklam sayfalarının diğerlerinden nasıl ayrıldığı sorusu önemli. Uyarılar genellikle yeterince belirgin değil. Bu tuzağa düşmemek için çok dikkatli olmak gerekiyor. Arama motoru seçeneklerinin fazlalığı mutluluk verici olarak değerlendirilebilir. Tümünden yararlanmak için önünüzde hiçbir engel yok. Aslında özel ipucumuz bu imkandan yeterince yararlanıyor.

Arama motoru	MSN	Google	Altavista
Internet	www.msn.com	www.google.com	www.altavista.com
Genel değerlendirme	58	57	56
Arama sonuçları (%60)	59	42	44
Özellikler (%16)	38	56	63
Arama süreleri (%15)	70	100	73
Kullanım (%9)	67	89	100
Sonuç	Gerçekten başarılı arama sonuçları ve az sayıda spam sayesinde MSN zirvede.	Tümüyle Türkçe. Çok hızlı, çok iyi tasarım. Ancak çok sayıda spam.	Spam'sız, ancak hedefe ulaşabilmeyi kolaylaştıran başarılı ipuçları.
Arama sonuçları kalitesi			
Euro 2004 Football	orta	kötü	orta
Bardeline Personality Disorders	orta	iyi	orta
Athlon 64 highlights	yeterli	iyi	kötü
Internet Explorer kurmak	yeterli	yeterli	yeterli
Siemens Gigaset Manual	orta	yetersiz	yetersiz
Özellikler			
Resim arama	•	•	•
Müzik arama	•	—	•
Video arama	•	—	•
Güncel haberleri arama	—	•	•
Tartışma gruplarını tarama	—	•	—
FTP sunucularında dosya arama	—	—	—
Önbellek	—	•	—
Mantık işlemleri AND / OR / NOT	•/•/•	•/•/•	•/•/•
Arama sorusunun düzeltilmesi	—	—	•
Reklam ayırımı	Liste, ayrı sütunda	Liste, sütunla ayrılmış	Liste, metinle ayrılmış
Arama süresi saniye cinsinden *			
Euro 2004 Football	1,59 s	0,43 s	1,41 s
Bardeline Personality Disorders	1,30 s	0,39 s	1,07 s
Athlon 64 highlights	1,51 s	0,48 s	1,25 s
Internet Explorer kurmak	1,56 s	0,44 s	1,40 s
Siemens Gigaset Manual	1,63 s	0,44 s	1,62 s
Kullanım			
İmleci doğrudan arama kutusuna taşıma	—	•	•
Yardım özelliği	•	•	•
Türkçe desteği	•	•	—
Arama sayfasında yardım bağlantısı	•	—	•
Dilin tanınması	•	•	•
Aramayı ülkeyle sınırlama	—	•	•
Aramayı dille sınırlama	•	•	•
Araçlar			
Özellikler	Haber portalı	Haber, PDF-Arama, Araç çubuğu	Haber, video arama

• = evet — = hayır * (her arama motoru ve sözcüğü için 185 ölçüm baz alınarak)

4

5

6

KARŞILAŞTIRMA DIŞI

Yahoo

Lycos

Alltheweb

www.yahoo.com

www.lycos.com

www.alltheweb.com

54

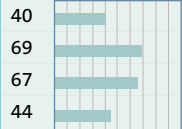
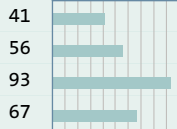
54

49

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Puan 0 50 100

Yahoo arama sonuçları, çok fazla spam içeriyor.

Sonuçlar Alltheweb kaynaklı fakat daha hızlı.

Alltheweb yavaşlığı ve isabet oranı yüzünden çok puan kaybediyor.

kötü
iyi
yeterli
iyi
yetersiz

yeterli
yeterli
kötü
orta
yetersiz

yeterli
yeterli
kötü
orta
yetersiz

•
—
—
•
—
—
—
•/•/•
•

•
•
•
—
•
—
—
•/•/•
—

•
•
•
—
•
—
—
•/•/•
•

Liste,
çizgiyle ayrılmış

Liste,
çizgiyle ayrılmış

Liste,
çizgiyle ayrılmış

0,91 s
1,26 s
0,94 s
0,91 s
0,92 s

0,75 s
0,75 s
0,75 s
0,84 s
0,89 s

1,52 s
1,79 s
1,64 s
1,90 s
1,67 s

•
•
—
•
•
—
•

—
•
—
•
•
—
•

•
•
—
—
—
—
•

Web dizinine sahip bir portal

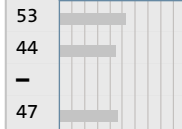
Haber servisleri ve FTP arama özellikli portal

Video ve FTP arama

Vivisimo

www.vivisimo.com

Puan 0 50 100

Meta-Arama Vivisimo spam olmaksızın konulara göre sınıflandırabiliyor.

kötü
orta
iyi
orta
yetersiz

—
—
—
•
—
—
—
•/•/•
•

Liste,
renk ayrımı

—
—
—
—
—

•
•
—
•
—
—
•

Araç çubuğu, haber arama

ARAMA MOTORLARINI NASIL TEST ETTİK?

Arama sonuçları

CHIP her arama motoruna toplamda beş soru sordu. Bunlardan biri güncel bir haber başlığı, ikincisi bir tıp terimi, üçüncüsü bir bilgisayar donanımı sorusu, dördüncüsü pratik bir soru, sonuncusu ise kullanım kılavuzu araması idi. İlk beş sonuç değerlendirmeye alındı. Türkçe içerik her zaman yeterince zengin olmadığından çoğu aramayı İngilizce sözcüklerle yaptık. Her arama sorusu 50 üzerinden puanlandı. Değerlendirme şemamıza göre hepsine puan verdik.

Özellikler

Her arama motorunun temel özellikleri "boolean operator"ları –yani OR, AND ve NO benzeri mantık işleçlerini- destekliyor. Bu sayede bazı kavramları arama listesinden çıkarmak veya iki kavramdan birini ya da diğerini içeren sayfaları bulmak mümkün. Arama motorlarının resim, video ya da müzik gibi dosya türlerini arama desteğini de sorguladık. Özellikler kriterine reklamların diğer arama sonuçlarından yeterince belirgin bir şekilde ayrılıp ayrılmadığı da dahildi.

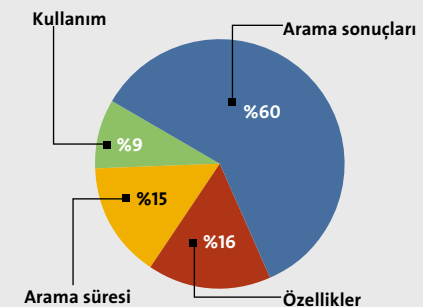
Arama süresi

Her arama motorunda aynı beş ifade farklı zamanlarda 185 kez arandı. Yalnızca yanıtın istemciye gelmesi sırasında geçen süreyi ölçebilmek için grafikleri ve cascading stylesheet'leri (CSS) yüklemeydik. Ölçülen değer bu sayede gerçek süreye olabildiğince yaklaştı. Servis sağlayıcı dar boğazını aşmak için CHIP ölçümlerini doğrudan internetteki Linux sunucusundan aldı.

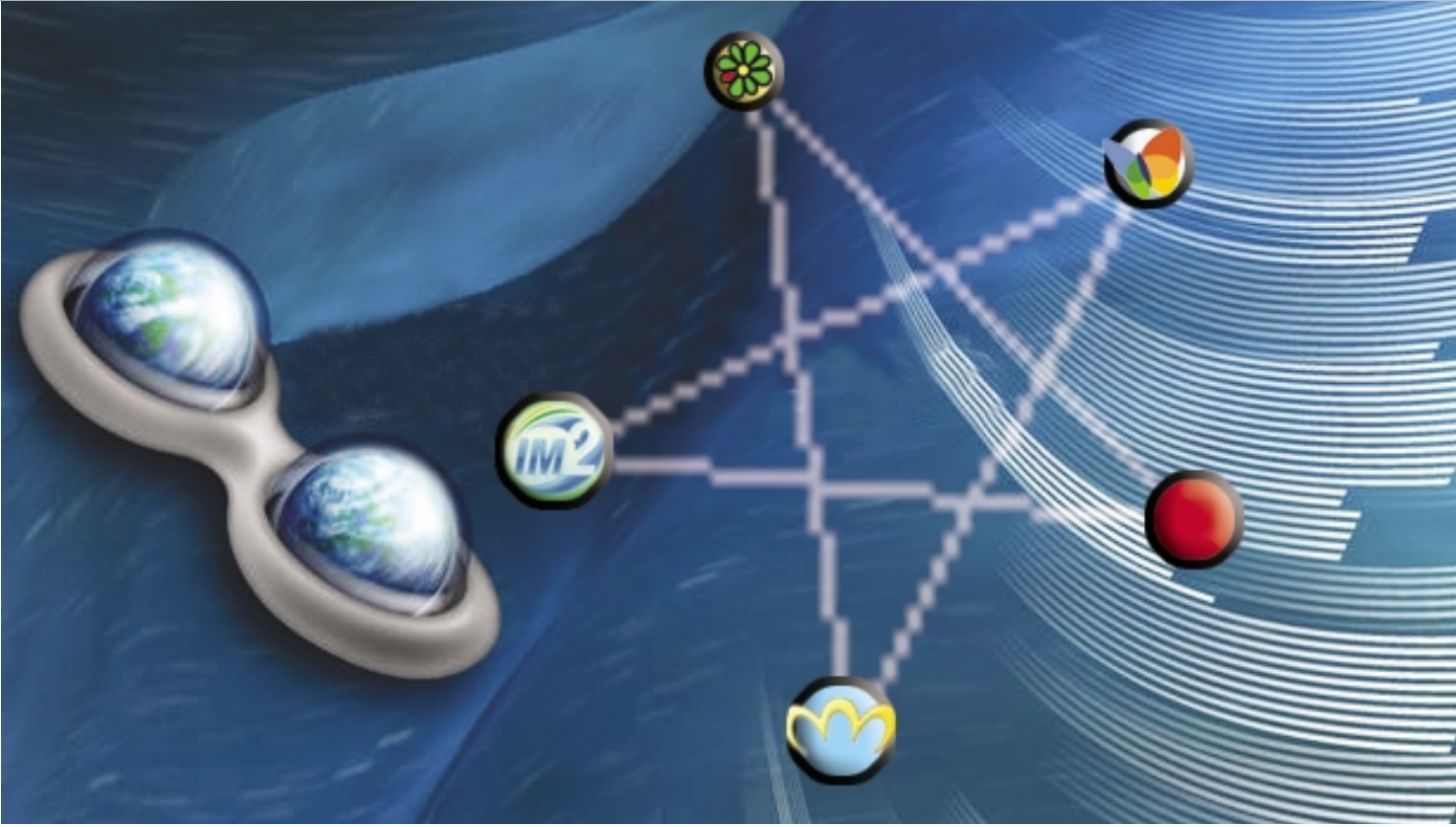
Kullanım

Arama motorları, yeni web kullanıcıları için de kullanım kolaylığı sağlamalı. Yeterli yardımın yanı sıra Türkçe içerik içerisinde arama yapabilme artı puan kazandırdı.

TEST KRİTERLERİ

■ ■ ■ ■ ■ Değerlendirme kutucukları: 90-100 Puan = 5 Kutu, 75-89 Puan = 4 Kutu, 60-74 Puan = 3 Kutu, 45-59 Puan = 2 Kutu, 0-44 Puan 1 Kutu

ICQ, IRC, AIM, YAHOO ve MSN Messenger

Hepsi bir arada

Anında haberleşme yazılımlarının hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline geldiği tartışılmaz. ICQ, IRC, AIM, YAHOO ve MSN Messenger gibi sohbet servislerinden yararlanabilmek için bilgisayarımıza her biri için ayrı ayrı program kurmamız gerekiyor.

İnternet üzerinden diğer kullanıcılarla sohbet etmemizi sağlayan birçok anında haberleşme servisi bulunuyor. ICQ, MSN veya Yahoo Messenger gibi haberleşme servislerinden yararlanabilmemiz için türlü türlü programları bilgisayarımıza kurup kullanıcı adı ve şifrelerimizle giriş yapmamız gerekiyor. Her servis için ayrı bir yazılım yüklemek istemiyor ve bütün bu haberleşme araçlarını tek bir merkezden yönetmek istiyorsanız, bu yazımızda anlatacağımız ve eCHIP CD'mizden de bilgisayarınıza yükleyebileceğiniz programları kullanabilirsiniz.

Bu tür programlar bütün bu haberleşme yazılımlarını tek bir çatı altında topluyor ve kullanıcı sadece bu yazılımı bilgisayarına kurarak tüm bu haberleşme servisleri tek bir arayüzle yönetebiliyor. Yapmanız gerekenler sadece programı kurmak, daha sonra da ICQ, MSN ve Yahoo Mes-

senger gibi servislerden aldığınız kullanıcı bilgilerinizi tanımlamak oluyor. CHIP bu alanda en popüler ve başarılı üç yazılımı bu yazıda sizlere sunuyor.

Miranda IM

www.miranda-im.org

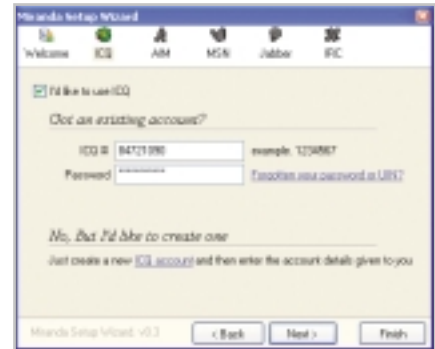
Bu alanda en popüler programlardan biri olan Miranda IM, gayet başarılı bir yazılım olarak ilk sırada karşımıza çıkıyor. Programı eCHIP CD'mizden bilgisayarınıza kurabilirsiniz (© eCHIP-Code **Miranda IM**).

Desteklediği sohbet platformları:

ICQ, AIM, MSN, Jabber ve IRC

Kurulum ve kullanıcı tanımlamaları: Miranda IM programını bilgisayarımıza kurduğumuzda son aşamada Miranda Setup Wizard penceresi karşımıza geliyor. Burada, sohbet servislerine problemsiz bir şe-

kilde girebilmemiz için her servisin ayrı ayrı kullanıcı kimliklerini tanımlamamız gerek. Next düğmesine basıp devam edince ilk olarak ICQ bölümüne geçiliyor ve I'd like to use ICQ seçeneğinin yanındaki kutucuğu işaretlersek kullanıcı bilgileri-

Kullanıcı kimlikleri: Kuruludan sonra karşımıza gelen ilk ekranda kullanıcı kimliklerimizi tanımlamamız gerekiyor.

ICQ ve MSN: Miranda IM yazılımına tanımladığımız ICQ ve MSN hesaplarımız bir arada.

mizi yazacağımız alan aktif hale geliyor.

Bu alanlara ICQ numaramızı ve şifremizi girdikten sonra *Next* düğmesi ile devam edersek sırasıyla AIM, MSN, Jabber ve IRC bölümleri tek tek ekrana gelecek ve bizden bu servislere giriş yapmamız için gerekli bilgileri tanımlamamız istenecektir. Yazılım içinde kullanmak istediğimiz haberleşme servislerini sırasıyla aktif duruma getirdikten sonra son olarak *Finish* düğmesine basarsak program çalışmaya başlıyor.

Kullanıcı kimliklerimizi tanımladığımız sohbet platformlarının simgeleri programın arabiriminin alt kısmına yerleşiyor. Bu aşamadan sonra bu simgelere tıklayıp online duruma geçebiliyorsunuz. İsterseniz de üst kısımda bulunan *Status* düğmesine tıklayıp buradan "Online" seçeneğini seçebilirsiniz, böylece tüm servisler birden online duruma geçmiş olacak.

Özellikler: Miranda IM yazılımının seçeneklerinin yapıldığı pencereyi ekrana getirmek için arabirimin sol üst kısmındaki Miranda IM simgesine tıklıyor, açılan menüden de *Options* seçeneğini işaretliyoruz. Ekrana gelen *Options* penceresinde birçok ayar

Connection Manager: Trillian yazılımının Connection Manager penceresinden, ilgili sohbet servisinin kullanıcı adı ve şifresini programa tanımlıyoruz.

ve özelleştirme seçenekleri yer alıyor. Bu ayarları kullanarak kontak listeniz üzerine istediğiniz bütün düzenlemeleri yapabilir, sohbet penceresini dilediğiniz gibi özelleştirebilirsiniz. Bunların dışında da birçok ayar ve özellik barındıran Miranda IM, bu alanda başarısını kabul ettirmiş çok kullanışlı bir program olarak göze çarpıyor.

Trillian

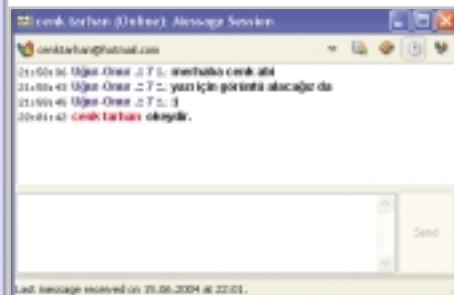
www.trillian.cc

Trillian yazılımı da bu alanda kullanabileceğimiz bir başka program. Bu programı bilgisayarımıza kurarak birçok sohbet platformunu tek merkezden yönetebiliyoruz. Trillian yazılımını da eCHIP CD'mizden bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz (© eCHIP-Code Trillian).

Desteklediği sohbet platformları:

AIM, ICQ, IRC, MSN, YAHOO

Kurulum ve kullanıcı tanımlamaları: Trillian programını eCHIP CD'mizden bilgisayarınıza kurup çalıştırdığınızda, arabirimin alt kısmındaki renkli halkalar dikkatinizi çekmiş olmalı. Bu halkalardan her biri ayrı bir sohbet servisini temsil ediyor. Mesele yeşil halka simgesi ICQ'yu, gri IRC'yi, mavi ise MSN'i temsil ediyor. Bu simgelerden herhangi birine tıklayıp, açılan

Miranda IM: Miranda IM alanında başarılı bir yazılım.

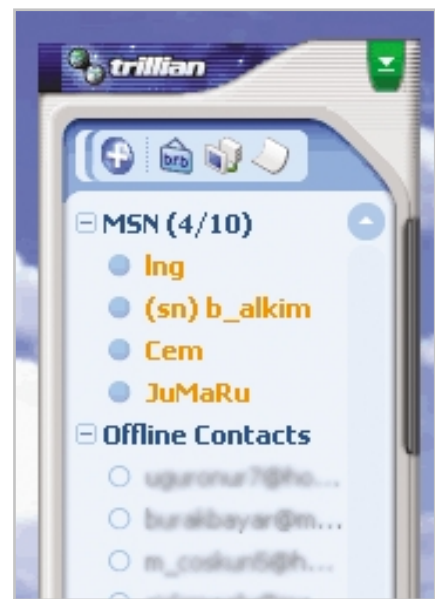

Göze hitap ediyor: Trillian programının arabirimi ve sohbet pencereleri çok şık tasarlanmıştır.

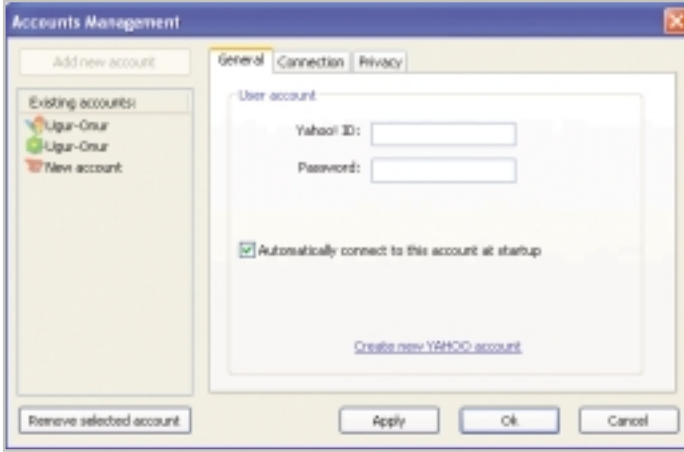
menüden *Connection Manager* seçeneğine tıklarsak ilgili sohbet servisimizin ayarlarını tanımlayacağımız pencere ekrana gelecek. Bu şekilde sohbet servislere bizim kullanıcısı adı ve şifrelerini programa tanımlayabiliyoruz.

Program arabiriminin üst kısmında bulunan *Global Connection* düğmesine tıklayıp, açılan menüden *Global Reconnect* seçeneğini çalıştırsak kullanıcı kimliğimizi tanımladığımız tüm sohbet servisleri online olacaktır.

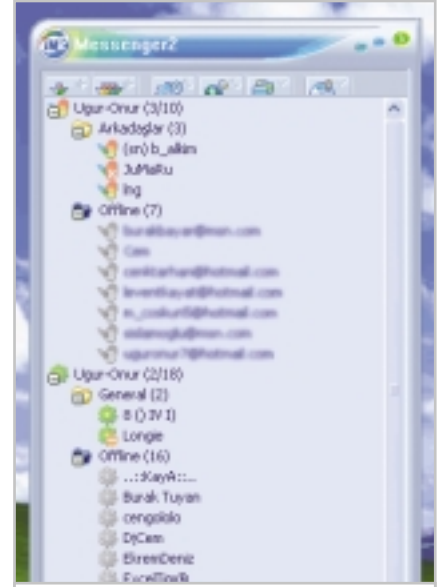
IRC bağlantısı kurmak için gri halka simgesine tıklayıp açılan menüden *Connection Manager* seçeneğini çalıştırsak, ekrana gelen pencereden bağlanmak istediğimiz sunucuyu seçebilir ve belirlediğimiz takma isimle sunucu üzerinde bulu-

Trillian: Arabirimin alt kısmındaki renkli halkaların her biri ayrı bir sohbet servisini temsil ediyor.

Accounts Management: Messenger 2 yazılımının kullanıcı tanımlamalarını Accounts Management penceresinden gerçekleştiriyoruz.

Messenger 2: Programın arayüzünden bir görüntü.

nan herhangi bir odaya girerek sohbet edebiliriz. Bağlanmak istediğimiz sunucu listede bulunmuyorsa *Add* düğmesine tıklayarak programa yeni bir tane ekleyebilir ve eklemiş olduğumuz bu sunucuya bağlanabiliriz.

Özellikler: Arabirimim sol alt kısmında bulunan yuvarlak simgeye tıklayarak programın ana menüsünü ekrana getirebiliriz. Bu menüde bulunan *Preferences* seçeneğini çalıştırarak programın genel ayarlarına hükmedebileceğimiz ayar penceresine ulaşırız. Açılan pencerede Trillian yazılımının en ince ayrıntısına kadar bütün ayarlamalarını yapabileceğimiz çok geniş bir seçenek listesi bulunuyor. Sol kısımdaki listede bulunan ana başlıklara tıklayarak bu başlık altında uygulayabileceğiniz çeşitli seçeneklerin ekranın sağ bölümünde görünmesini sağlayabilir ve programı dilediğimiz şekilde özelleştirebiliriz.

Birçok sohbet servisini tek merkezden yönetebileceğiniz bir başka program olan Trillian'ın skin desteği de bulunuyor ve arabirim görüntüsünü belirli ölçülerde değiştirebiliyorsunuz.

nıcı adı ve şifre bilgilerini programa tanımlıyoruz. Simgelerden herhangi birine tıklarsak, açılan menüde *Add Account* seçeneği beliriyor. Bu seçeneğe tıkladıktan sonra ekrana gelen *Accounts Management* penceresinde ilgili sohbet servisine giriş yapmamızı sağlayacak kullanıcı adı ve şifremizi yazarak onaylıyoruz. Programa eklemiş olduğumuz tüm sohbet servislerinin aktif duruma geçmesini istiyorsak üst kısımda bulunan *Global Connection* düğmesine basmamız, açılan menüden de *Global Connect*'e tıklamamız yeterli oluyor. Sadece istediğiniz bir sohbet servisinin online olmasını isterseniz alt kısımda bulunan simgeleri kullanabilirsiniz.

Özellikler: Messenger 2 yazılımı gayet geniş özellikleriyle kullanıcılarının beğenisi kazanıyor. Program arayüzünün üst kısmında bulunan *Program Settings* düğmesine basarak, Messenger 2 üzerinde değişiklik ve özelleştirme yapmamızı sağlayan birçok ayar menüsü ekrana getirebiliyoruz. Bu ayarlarla programın görünümünden, seslerine kadar birçok ayara hükme-

debilir ve yazılımı istediğinize uygun hale getirebilirsiniz.

<http://www.messenger2.com/skins.php> adresini ziyaret ederek Messenger 2 için skin indirebilir ve programın görünümünü değiştirebilirsiniz.

Sonuç olarak: Kullanım kolaylığı ön planda

Birden fazla haberleşme servisini kullanıyorsanız her biri için ayrı ayrı program yüklemek sizlere sıkıcı gelebilir. Bu aşamada, yazımızda bahsi geçen ve gayet pratik olan bu yazılımları kullanarak pratik bir çözümle tek bir merkezden tüm sohbet platformlarınızı yönetmeyi deneyebilirsiniz. ■

Onur Seven - Uğur Seven, uguronur@chip.com.tr

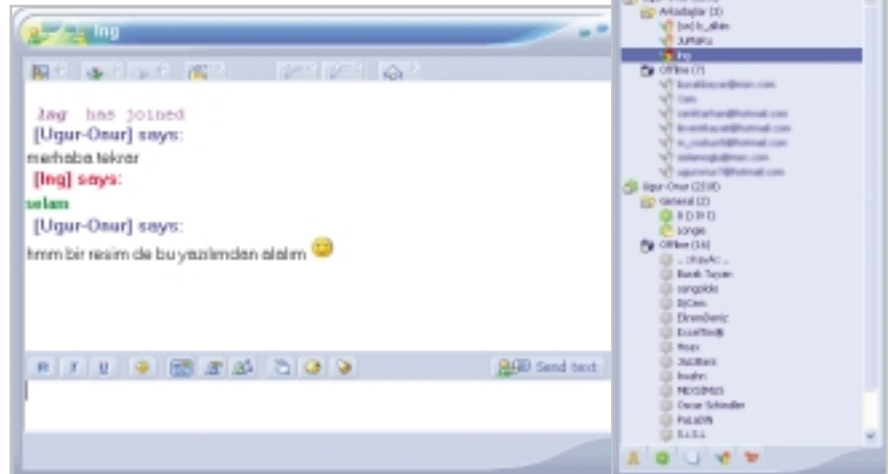
Messenger2 www.messenger2.com

Gayet başarılı bir diğer anında mesajlaşma yazılımı olan Messenger 2, kullanışlı özellikleriyle dikkatleri üzerine çekiyor. Messenger 2 programını da eCHIP CD'mizden bilgisayarınıza yükleyebilirsiniz (© eCHIP-Code Messenger2).

Desteklediği sohbet platformları:

AIM, ICQ, IRC, MSN, YAHOO

Kurulum ve kullanıcı tanımlamaları: Messenger 2'yi bilgisayarınıza kurup çalıştırdığınızda aynen diğer yazılımlarda olduğu gibi arabirimim alt kısmındaki simgeleri kullanarak sohbet servislerinin kulla-

Arayüz değiştirilebilir: Skin desteği olan Messenger 2 yazılımının görünümünü, resmi web sitesinden indireceğiniz skin dosyaları ile değiştirebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

- 187 **Ayın Hatası**
USB adaptör zarar veriyor
- 188 **Sıradışı ipuçları**
PC'nize yeni kullanım alanı
- 198 **Movie Maker**
Kendi filmlerinizi yönetin
- 204 **Tam sürüm**
Gmax 1.2
- 206 **Tips&Tricks:**
Windows, uygulamalar...

Optimizasyon: My MCE Customizer yardımıyla Windows Media Center Edition'ın gizli kalmış fonksiyonlarını gün ışığına çıkartabilirsiniz.

Windows MCE

Media Center'a makyaj

Windows Media Center Edition için hazırlanan ilk optimizasyon aracı gizlenmiş fonksiyonları çalıştırmakla kalmıyor, yeniden yükleme zahmetinden kurtarıyor.

■ Araştırmacı Windows profesyonelleri Kayıt Defteri ipuçlarından faydalanarak Windows Media Center Edition'dan Microsoft'un öngördüğünden çok daha fazlasını almayı bir kere daha başardılar. Söz konusu Kayıt Defteri ipuçları ise "My MCE Customizer" adındaki bir program altında toplandı. CHIP, ücretsiz olarak dağıtılan bu aracın en önemli ayarlarını nasıl yapmanız gerektiğini gösteriyor. İlk olarak sadece 83 KB büyüklüğünde olan My MCE Customizer aracını www.winfuture.de adresindeki dosya indirme alanından indirmelisiniz. Ardından bu ZIP dosyasını Media Center PC'nizdeki herhangi bir klasöre açmanız ve kurulumla ihtiyaç duymayan programı çalıştırmak için sadece EXE dosyasına çift tıklamanız yeterli olacaktır. Program ana penceresinde *Appearance*, *TV Tuner*, *EPG*, *Recording*, *Repair* ve *Extras*, örneğin donanımlar için en güncel sürücüler, olmak üzere toplam 6 kart bulunur. **Daha çok kayıt:** İlk olarak *Recording* sekmesini etkinleştirin. Buradaki *Recording Options* altından kayıtların ve geçici dosyaların saklanacakları klasörü belirleyin. Ancak buradaki önemli olan seçenek *Recording Quality*'dir. Bunun yardımıyla video veya ses yayınlarının bit oranlarını belirleyebilirsiniz. Şayet daha düşük bir bit oranı seçerseniz sabit diskinizde uzun videolar saklayabilirsiniz. Yeterli bir orta değer olarak "1500000" kullanabilirsiniz.

! Dikkat: Eğer Bitrate değerini düşürürseniz kayıt kalitesi de aynı oranda düşecektir. Bu

durum analog video kaydedicilerindeki *Long Play* fonksiyonu ile tamamen aynıdır.

Akıcı görüntüler: Bazı MPEG2 kod çözücü kartları video içerisinde sadece atlama yapmaz aynı zamanda ileri ve geri yönde hızlı bir şekilde gidebilirler de. Söz konusu özelliği etkinleştirmek için *TV Tuner* sekmesini etkinleştirin ve buradaki *Enable MPEG2 Trick Mode* seçeneğini işaretleyin. Normalde kapalı olan söz konusu özelliği bu sayede çalıştırabilirsiniz.

Atlamaların durdurulması: Kayıt sırasında bazen görüntüde atlamalar meydana gelebilir. Bu sorunu *TV Tuner* sekmesi üzerinden çözebilirsiniz. Buradaki *Unbuffered I/O Transfer* başlığı altından kayıt için tampon bellek ayrılıp ayrılmadığını kontrol edin. Şayet ayrıldıysa buradaki *Yes, buffer the I/O Transfer* seçeneğini işaretlemelisiniz.

Uzaktan kumandanın yedeklenmesi: Windows Media Center Edition, uzaktan kumandanın tuşlarının serbestçe ayarlanmasına izin verir. Ancak *Customizer* yardımıyla eski tuş dizilimini mutlaka yedeklemelisiniz. Bunun için *Repair* sekmesindeki *Backup* düğmesine tıklamalısınız. Yedeklediğiniz bu kopyayı ileride geri yüklemek için de sadece *Restore* düğmesine basmanız yeterli olacaktır.

Başa dönüş: Şayet yaptığınız konfigürasyon değişikliklerinden memnun değilseniz Windows Media Center Edition'ı yeniden yüklemeye gerek kalmadan sadece *Reset* düğmesine tıklayarak sistemi ilk haline geri döndürebilirsiniz.

Ayın Hatası

USB adaptör PS2'ye zarar veriyor

Bir donanım hatası sinirinizi mi bozdu? Bize iletin. **CHIP Yazı İşleri, Donanım Hatası başlığı ile Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6 Blok B 34349 Gayrettepe/İstanbul veya ktuztas@chip.com.tr adresine sorularınızı gönderin.**

PROBLEM: Bir CHIP okuyucusu bilgisayarı ile yaşadığı soruna çözüm bulamayınca bize başvurmaya karar vermiş. Bağlantılarında herhangi bir sorun olmamasına rağmen bilgisayarın açma düğmesi her zaman çalışmıyor ve bilgisayar açıldığı zaman da klavye üzerindeki herhangi bir tuşa basıldığı zaman kilitleniyor.

HATA TESPİTİ: Okuyucumuzun bilgisayarını test merkezinde ayrıntılı bir incelemeye tabii tuttuk. Hatanın nedenini tespit edebilmek üzere mümkün olan tüm çakışma nedenlerini ortadan kaldırabilmek için ilk olarak ses ve TV kartlarını söktük, ardından RAM ile ekran kartını değiştirdik. Ancak tüm bu incelemeler sonucunda söz konusu hatanın nerden kaynaklandığını tespit edemedik. Ne var ki fare takılı olmadığı sürece bilgisayarın sorunsuz bir şekilde açıldığını ve daha sonra da çalıştığını tamamen rastlantısal bir şekilde fark ettik. Ancak sonraki çökmelerde hiçbir değişiklik yaşanmadı. Ardından PS2 bağlantı noktasını kullanan fareyi bir USB model ile değiştirdik ve bilgisayar açıl-

Kısa devre: İsimsiz bir fare ile bağlanan USB adaptörü bir PS2 katiline dönüşüyor.

dı. Klavye de başka bilgisayarlarda sorunsuz bir şekilde çalışıyor ancak fareyi de taktığımızda hangi bilgisayar olursa olsun çöküyordu.

ÇÖZÜM: Farenin ayrıntılı bir şekilde incelenmesinden sonra çözümü bulduk. Okuyucumuz, USB model markası olmayan optik faresini bir adaptör yardımıyla PS2 bağlantı noktası üzerinde kullanıyordu. Buna karşılık USB bağlantı noktasını kullanması gereken fare adaptör ile çalışmıyor.

Sorunun nedeninin adaptör ile farenin birbiri ile uyumlu olmamasından kaynaklandığını bir ölçme aleti ile çabucak tespit ettik. Bir Logitech fareden alındığını tahmin ettiğimiz adaptör, farenin "Data" hattını direkt olarak anakartın "Clock" hattına bağlıyor ve söz konusu kısa devre anakart üzerindeki PS2 bağlantı noktasının zarar görmesine neden oluyor. Bu durumun tamir edilmesinin riskli olması ve zaten başarı ihtimalinin çok düşük olması nedeniyle okuyucumuza yeni bir anakart satın almasını tavsiye ettik.

SÜRPRİZ YUMURTA

► **Typograf programındaki sürpriz** Sisteminizde yüklü olan yazı tiplerini yönetmek için kullanabileceğiniz Typograf programı da kullanıcıları için iki sürpriz sunuyor. Bunlardan ilkinin etkinleştirmek için *Help / About* komutunu çalıştırın ve takip eden penceredeki *Typograf* logosuna tıklayın. Bunun sonucunda üzerine tıkladığınız logo boyut değiştirerek hareket etmeye başlıyor. İkinci sürprizi görmek için de başlık çubuğundaki kapat tuşuna ve ekrana gelen penceredeki *Close* düğmesine tıklayın. Bunun sonucunda pencere üzerindeki düğmeler yer değiştiriyor ve program ancak *Close* düğmesine iki kez tıkladığınız zaman kapanıyor. Bu sürpriz yumurta için **Mustafa Can-türk'e** teşekkür ederiz...

SİZ DE KATILIN

► Siz de komik bir hata, sürpriz yumurta (easter egg) ya da kullanışlı bir ipucu bulduysanız, ekran görüntüsü (screenshot) ile birlikte ktuztas@chip.com.tr adresine gönderin. Yayınlanan her sürpriz yumurta ya da ipucu için **10 milyon TL** kazanabilirsiniz.

EDİTÖRLERİN FAVORİ PROGRAMLARI

Barış Emre Alkım,
Redaktör

Eudora for PalmOS

PalmOS tabanlı bir avuçiçi bilgisayar kullanıp da ev ya da ofis dışından da internete ulaşmak isteyenlere duyurulur: Emektar bir Palm'iniz ve kızılotesi bağlantıyı destekleyen GPRS'li bir cep telefonunuz varsa e-postalarınız ve web her an cebinizde! Eudora Internet Suite for PalmOS; PC'deki e-posta istemcisiyle senkronize çalışan, ileti kurallarını destekleyen Eudora Mail'i bedavaya sunuyor, üstelik frame'leri ve çerezleri destekleyen metin tabanlı bir web tarayıcı da beraberinde geliyor. Senkronizasyon yazılımının Windows, Mac ve Linux sürümleri de var.

Adres: www.eudora.com

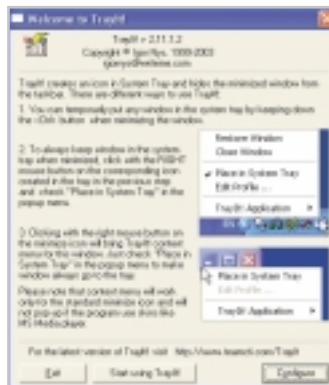

OKUYUCU İPUCU

Uygulamaların sistem çubuğuna taşınması

Görev çubuğundaki kalabalık ve karışıklık sizi rahatsız mı ediyor? Ücretsiz olarak dağıtılan TrayIt! bu sorun için şık bir çözüm sunuyor. TrayIt!, Media Player gibi tipik arka plan uygulamalarını simge durumuna küçültürken görev çubuğu yerine sistem bildirim alanına (sağ alt köşede, saatin hemen yanındaki alan) yerleştiriyor. Böylece görev çubuğunda diğer programlar için daha çok alan kalıyor. Kurulumu ihtiyaç duymayan TrayIt! programının bulunduğu ZIP dosyasını, Windows 95'ten yukarı tüm Windows sürümlerinde bir klasöre açın ve EXE dosyasına

çift tıklayın. Bunun sonucunda başlık çubuğundaki *Simge Durumuna Küçült* düğmesine sağ tuşa tıkladığınızda yeni bir nesne menüsü açılır ve böylece programın görev çubuğuna mı, yoksa bildirim alanına mı yerleştirileceğine karar verebilirsiniz. TrayIt!, bu ayara dikkat ediyor ve *Simge Durumuna Küçült* düğmesine bir daha tıkladığınız zaman daha önce yaptığınız işlemi tekrar ediyor. Ayrıca küçülttüğünüz her pencere için seçenekleri de ayarlayabilirsiniz. Çalışmanızı kolaylaştıracak bu pratik araç ücretsiz olarak dağıtılıyor.

PC'nizin bilinmeyen 15 ^{1/2} marifeti

Bilgisayarınız, oyun platformu ya da ofis asistanınız olma dışında farklı işlere de yarayabilir. Bu yazıda PC'niz için kimi son derece pratik, kimi biraz tuhaf ama çoğu pek bilinmeyen alternatif kullanım alanlarını bulacaksınız.

Internette gezinmek, ofis uygulamalarından yararlanmak, CD kopyalamak ve biraz da oyun oynamak... Bunlar, çoğu kullanıcının "Bilgisayarınızı ne amaçla kullanıyorsunuz?" sorusuna vereceği yanıtlar.

Ancak PC'niz çok daha fazlasını yapabilir, örneğin model tren setlerini denetleyebilir, aynı sistemde birden fazla bilgisayarı simüle edebilir, kahvenizin hep sıcak kalmasını sağlayabilir, bir fare hareketiyle ne istediğinizi anlayabilir, sizin için hava gözlemi yapabilir ve hatta güvenliğinizi sağlayabilir.

1 PC ile cep telefonu şarj etmek

Cep telefonunuzu işyerindeyken de şarj etmeniz gerekiyor, ancak şarj cihazını her gün yanınızda taşımak istemiyorsunuz. O halde PC'yi şarj cihazı olarak kullanmayı deneyin. Piyasada cep telefonu modellerinin tümüyle uyumlu USB kablolar bulmak mümkün. Bilgisayarı çalıştırıp, kablolu cep telefonuna ve bilgisayara bağladığınızda batarya dolmaya başlayacak. PDA kullanıcıları yalnızca avuçiçi bilgisayarı şarj etmek için değil, aynı zamanda

diğer bilgisayarınızla senkronizasyon için de kullanılabilen kablolardan edinebilir.

Neler gerektiriyor?

USB şarj kablosu: Flexy Mobile Phone Charger, www.hizlisistem.com, 9 dolar.

3 Aynı sistemde birden fazla PC

Sık sık farklı shareware ve freeware programları deniyorsunuz, ancak gereksiz dosyaların sabit diskinizde yer kaplamasını ve Windows Kayıt Defteri'nin çöplüğe

2 TUHAF

»PC'yi kahve ısıtıcı olarak kullanmak

■ Kahvenizi ya da çayınızı alıp, ofisini-ze döndünüz. Tek istediğiniz sıcak bir şeyler içmek. Ancak patron odanıza girince onunla uzun bir görüşme yapmak durumunda kaldınız. Bu sırada içeceğinizin soğumaması için USB kahve ısıtıcısından yararlanabilirsiniz. Ürün, üzerine konan sıcak fincanın sıcaklığını korumasını sağlıyor.

Neler gerektiriyor?

USB kahve ısıtıcı

15 Euro, www.dijitalcenter.com

dönüşmesini istemiyorsunuz. Ya da Linux ile ilgilendiğiniz halde multi boot (çoklu sistem açılışı) sistem kurmak istemiyorsunuz.

Sanal bir PC size bu konuda yardımcı olabilir. VMware Workstation ya da Microsoft Virtual PC 2003, PC bileşenlerini işlemci, yonga seti, grafik ve ağ kartı da dahil olmak üzere Windows ya da Linux altında simüle edebiliyor. Sisteme, sabit disk ve optik sürücü eklemek de mümkün. Sanal bilgisayara ait işletim sistemi ve dosyalar tek bir dosyada birleştiriliyor. Bu dosya, sanal bilgisayara kurulan programlarla birlikte büyüyor. 2 GHz ve üzeri Pentium 4 işlemci ve 512 MB sistem belleği, birden fazla işletim sistemini aynı anda ve sorunsuz çalıştırmak için yeterli.

Simüle edilen bilgisayarı sanal bir ağa bağlayabilirsiniz. Windows XP altından sanal Linux sisteme Samba Server kurun ve bu sunucuya, kurulu bir Windows 98'den erişin. Artık mükemmel bir test sistemine sahipsiniz. Sanal PC'nin dosyalarını ayrıca yedekleyebilirsiniz. Bu sayede kurulu shareware'lerin çokluğu nedeniyle

yavaşlayan Windows'u yeniden eski haline getirmeniz mümkün.

Sanal PC, sistemde gerçekte varolan donanım bileşenleri değiştirildiğinde da-hi çalışmayı sürdürür. Ancak sürücü harfleri, önceki sistemden farklıysa sorun çıkabilir. Bu durumda *Virtual Machine Settings*'ten fiziksel sürücülerin tümü için *Autodetect* seçeneğini etkinleştirin.

Neler gerektiriyor?

VMware Workstation 4: Yaklaşık 200 dolar, www.vmware.com

ya da **Microsoft Virtual PC 2004:** Yaklaşık 130 dolar, (Ücretsiz sürüm 45 gün boyunca kullanılabilir) www.microsoft.com/windowsxp/virtualpc

4 Fare sayesinde PC'yle konuşmak

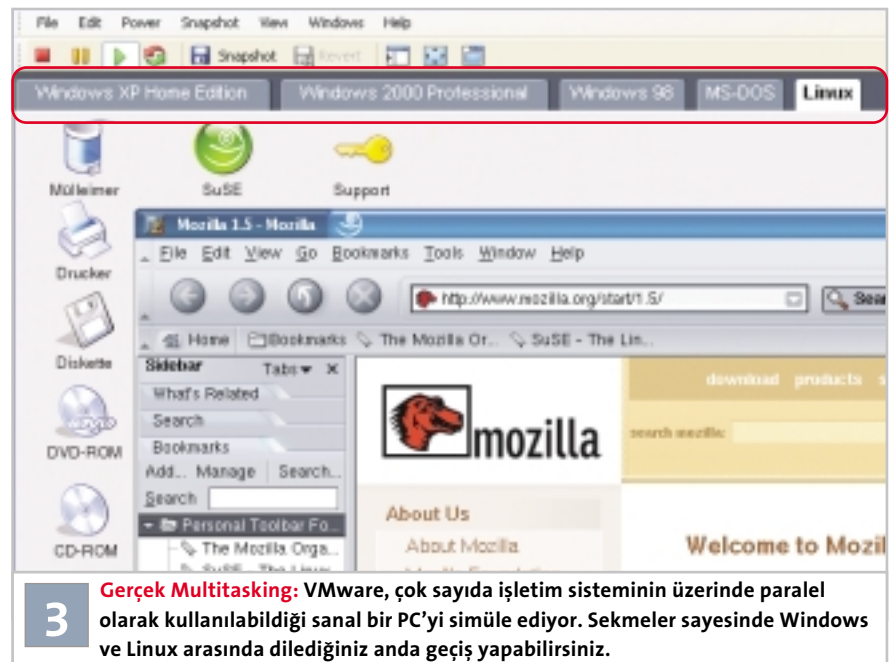
Sık kullandığınız Internet Explorer komutlarını menü ve simge çubuklarında her defasında yeniden aramaktan bıkmış olabilirsiniz. Bir önceki web sayfasına geri dönmek için simge çubuğundan *Ger*i'ye tıklamak yerine bu komut ve diğerleri için basit fare hareketleri belirleyebilirsiniz. StrokeIt adlı yazılım sayesinde fare hareketlerini farklı programları denetlemeye yarayan komutlara dönüştürebilirsiniz. StrokeIt, sağ fare tuşu basılı olduğu sürece hareketlerinizi ekrana aktarır ve kendi atadığınız komutları çalıştırır.

Yazılımı, www.tcbmi.com/strokeit adresinden indirebilirsiniz. Kişisel kullanımı ücretsiz. Kısa bir kurulum safhasının

ardından StrokeIt'e alışmanız uzun sürmeyecektir. Normalde ekranın sağ alt köşesinde yer alan bildirim alanı üzerindeki ufak simge, programın aktif olduğunu bildiriyor. StrokeIt çalışırken de kısayol menüsüne her zamanki gibi sağ tuşla erişebilirsiniz. Bunun için sağ tuşa kısa süreli tıklamanız yeterli.

Yazılım, önceden tanımlanmış çok sayıda fare hareketiyle birlikte geliyor. Örneğin Word penceresinde fare ile "F" şekli çizdiğinizde arama penceresi açılıyor. Herhangi bir program penceresinde "C" çizdiğinizde o pencere hemen kapanıyor, bunun için önceden pencereyi etkinleştirmeniz gerekmiyor. Internet Explorer'da sağa ya da sola doğru bir çizgi çekerek sayfalar arasında ileri ya da geri gidebilirsiniz. "N" yeni bir Explorer penceresinin açılması için yeterli. Bu hareketler diğer programlarda da kullanılabilir. Programcılar tarafından tanımlanan fare hareketlerinin listesine StrokeIt'in ana penceresinden ulaşabilirsiniz. Kullanım hakkındaki en iyi ipuçları firmanın web sayfasında.

STROKEIT'i YAPILANDIRMAK: Önceden fare hareketiyle denetleyemediğiniz programları dilediğiniz an desteklenen uygulamalar listesine ekleyebilirsiniz. Fareyle yönetmek istediğiniz uygulamayı çalıştırın ve görev çubuğu bildirim alanındaki StrokeIt simgesine tıklayın. *File / New Application*'dan *Add*'e tıklayın. *Finder Tool*'un altındaki işareti az önce çalıştırdığınız programın üzerine sürükleyin ve OK'i seçin.

3 Gerçek Multitasking: VMware, çok sayıda işletim sisteminin üzerinde paralel olarak kullanılabildiği sanal bir PC'yi simüle ediyor. Sekmeler sayesinde Windows ve Linux arasında dilediğiniz anda geçiş yapabilirsiniz.

CHIP | TEMMUZ 2004

8 | AVUÇIÇI BİLGİSAYAR

»PDA'yı evrensel kumandaya dönüştürmek

DVD Oynatıcı, televizyon, surround ses sistemi, uydu alıcı ve diğerleri... Oturma odasındaki bu cihazlardan birini kullanmak istediğinizde elinizi her defasında yanlış kumandaya atıyorsanız, farklı bir çözüm üretmenin zamanı gelmiş demektir. Ancak Philips'in SBC-RU 950 modeli gibi yüksek maliyetli ürünlerine yönelmeniz gerekmiyor. Avuçiçi bilgisayarınızla 400 dolar tasarruf etmek elinizde

Hazırlık aşaması:**Yazılımı kurmak**

Önkoşul: PDA'nız StrongARM ya da Xscale işlemcili olmalı (Örneğin iPaq, HP Jornada 56x, Toshiba e740). www.pdawin.com adresinden TV Remote Controller programını indirin ve avuçiçi bilgisayarınıza kurun. Ardından www.remotecentral.com adresinden ProntoEdit 4 programını indirin.

Ayarlar:**Cihazı tanımlamak**

ProntoEdit'i başlatın ve onunla bir kumanda tasarımı oluşturun. *New Configuration / Add Device*'i açın ve *EUR Color* sekmesinde *RU 970*'i seçin ve *OK*'e tıklayın. *Device / Add Device*'i seçin. Solda *Devices*'in altında yeni bir cihaz belirecek. [F2]ye tıklayın ve bu yeni cihaza bir ad verin. *Panel / Add Panel* ve *Tools / Gallery*'yi seçin. Artık sürükleyip bırakarak metodlarla düğmeleri panele taşıyabilirsiniz. Her kumanda için ayrı bir *Device* ekleyin ve panelleri oluşturun.

Programlama:**Her cihaz için menü oluşturmak**

PDA'nızda farklı kumandalar arasında hızlı geçiş için yeni bir menü oluşturun. Pen-

Tuş takımı: ProntoEdit ile bilgisayarınızda PDA uzaktan kumandanızı tasarlayabilirsiniz.

cerenin solundan *Home*'u işaretleyin ve yeni bir panel oluşturun. Tuşlardan herhangi birine iki kez tıklayın, kumanda tanımlarını girin ve *Action / Jump* sekmesinden o tuşa tıkladığınızda açılmasını istediğiniz paneli seçin. Bu işlemi tüm kumandalar için yineleyin. Yapılandırma dosyasını CCF biçiminde kaydedin ve PDA'ya aktarın. TV Remote Controller'ı başlatıp *Load CCF*'ye tıklayın ve az önce oluşturduğunuz dosyayı seçin. *Home* menüsüne geri dönmek için üstteki ev simgesine tıklamalısınız. www.remotecentral.com adresinden önceden hazırlanmış CCF dosyalarına ulaşabilirsiniz. Sırada kızıltötesi kodlarının programlanması var.

Son:**Kızıltötesi kodlarının aktarılması**

Avuçiçi bilgisayarınızla orijinal kumandayı kızıltötesi alıcıları karşı karşıya gelecek şekilde on santimetre arayla yerleştirin. Programlayacağınız kumanda panelini seçin., *Learn!* ve *Start learn'*e tıklayın. PDA üzerinden tuşu işaretleyin ve daha sonra beş saniye içinde uzaktan kumanda üzerindeki uygun kumanda düğmesine basın. Bu yolla PDA'ya adım adım tüm kumanda özelliklerini kazandırabilirsiniz. Programlama tamamlandığında menüden çıkın.

Neler gerektiriyor?**TV Remote Controller 3.1:**

Shareware 15 dolar, www.pdawin.com

ProntoEdit 4.0.5:

Ücretsiz, www.remotecentral.com

Çakmağı kasa kapağına yerleştirin ve 12 volt güç kablosu girişinin sarı ve siyah kablolarını çakmağa lehimleyin. Kapağı kasanın boş 5,25 inç yuvalarından birine yerleştirin. Kabloyu, disk sürücüler için kullanılan güç kablolarına bağlayın. Çakmak ısındığında 10 Amper elektrik çekeceğinden güç kaynağının 400 Watt'lık olmasını öneriyoruz. Lehim yapmak istemeyenlerse PC kasaları için tasarlanmış özel araba çakmağını satın alabilir.

Neler gerektiriyor?

Araç çakmağı, kasa kapağı, PC otomatik araba çakmağı ve kahve fincanı tutacağı
15 dolar, www.dijitalcenter.com

10 | Hava tahminini PC'nize bırakın

Hava gözlemi için profesyonel bir sistem satın almak aklınızdan geçtiyse La Crosse Technology firmasının kablosuz PC arabirimli setini gündeminize alabilirsiniz. WS 2510 PC, sıcaklık değerleri, basınç rüzgar ve yağış hakkında maksimum 9 kablosuz alıcıyla 100 metre yarıçapta ölçüm yapabiliyor. Ürünle birlikte gelen Windows yazılımı konforlu kullanım sağlıyor. Uzun süreli gözlemler için günlük, haftalık, aylık ve hatta yıllık profiller oluşturabilirsiniz. Kablosuz arabirim bilgisayarınız kapalıyken de veri toplamayı sürdürür.

Neler gerektiriyor?

Kablosuz PC arabirimi ve yazılım: 100 dolar
Alıcılar 20 dolardan başlayan fiyatlarla
Ya da **alıcılar dahil komple set:** 400 dolar
Donanım: www.lacrossetechnology.info
Yazılım: www.heavyweather.info

11 | PC'yi osiloskop olarak kullanmak

Ses sinyalinin frekansını ölçmek istiyorsunuz, ancak multimetre (avometre) sizin için yeterli değil. Gerçek bir osiloskop ise çok büyük ve pahalı. Öyleyse sisteminizi dijital osiloskopa donatabilirsiniz. USB ya da seri bağlantı destekli harici cihazlar, beraberindeki yazılımla bilgisayarınızda sanal bir osiloskop arayüzü oluşturmak için ideal.

Autoset özelliği sayesinde sinyal için uygun ölçüm aralığı otomatik seçiliyor. Cursor, detaylı sinyal ölçümleri sağlıyor. Gösterilen sinyal biçimlerini kaydedebilir, yazıcıdan çıktısını alabilir ve tayf çözüm- →

9 | PC'Yİ ALARM SİSTEMİNE DÖNÜŞTÜRMEK

» Web kamerasıyla video gözetleme sistemi

Evinizin kapısını kimin çaldığını görmek istiyorsunuz, ancak profesyonel video gözetleme sistemleri bütçenizin sınırlarını aşıyor. Bu durumda kendi çözümünüzü-zü kendiniz üretebilirsiniz.

Çözüm önerimiz, gözetlenen bölgede hareket algılandığında otomatik olarak resim çekilmesini sağlıyor. Yazılım bu resimleri kişisel web sayfanız için sağlanan alana aktarıyor ve SMS uyarısı destekleyen e-posta hesabınız kısa mesajla sizi uyarıyor.

Neler gerekiyor?

Web kamerasına ek olarak bir video gözetleme yazılımı, USB destekli eski bir bilgisayar, v90 modem ve telefon hattına ihtiyacınız var. Web kamerası olarak TerraCam USB'yi tercih ettik, ancak diğer kameraları da aynı amaçla kullanabilirsiniz. Terratec firmasının bu web kamerası SupervisionCAM adlı yazılımla birlikte geliyor. Hareketleri algılayan bu yazılım, elde edilen görüntünün FTP üzerinden seçili sunucuya gönderebilme ve e-posta ile kullanıcıyı uyarma gibi özelliklere sahip. Kişisel web sayfası alanı için bu hizmeti internet paketine dahil eden İSS'lerden birini seçebilirsiniz. Birkaç megabayt alan yeterli olacaktır. SMS uyarısı almak istiyorsanız otomatik kısa mesaj gönderimini destekleyen bir e-posta hesabı edinmelisiniz.

Video gözetim sistemini kurmak

Web kamerasını evinizin kapısının önüne hava koşullarından etkilenmeyecek şekilde monte etmelisiniz. En iyi sonuçlar için cihazın, gözetlenecek alana

yukarıdan 30 derece açıyla bakmasını sağlayın. Elbette evin içindeki hareketliliğin gözlenmesini de isteyebilirsiniz. Bilgisayarla bağlantı için 5 metre uzunluğunda standart USB kablosu kullanın. Aradaki mesafe 5 metreden fazlaysa USB sinyallerini güçlendiren repeater kablo-sundan yararlanabilirsiniz.

Gözetleme için Windows 98 kurulu bir Pentium yeterli olacaktır. Gerekliyse bu bilgisayara USB kartı ekleyin. İnternet bağlantısını ISDN adaptörü, ya da v90 modemle sağlayabilirsiniz. 320x240 çözünürlükteki resim dosyalarının boyutu düşük upload hızlarında bile sorunsuz gerçekleşir.

Yazılımı yapılandırmak

Web kamerası 0,5 ile 1 saniye gibi değiştirilebilir aralıklarla yazılıma karşılaştıracak görüntü karelerini gönderir. Program bu karelerdeki içerik, eşik değerinin üzerindeki yüzdede değişmişse bunu hareket olarak algılar. Pratikte yüzde 60 ve üzeri eşik değerler güvenlik için yeterlidir.

Kullandığınız yazılımı, hareket tespit edildiğinde İSS'yi arayacak, belirttiğiniz adrese bir e-posta gönderecek ve FTP bağlantısıyla resimleri web sayfanıza aktararak güvenlik sağlayacak şekilde ayarlayın. Kişisel web sayfanızda bu resimler için ayrı bir klasör oluşturabilirsiniz. Mümkünse e-posta hesabınızı yeni ileti geldiğinde sizi SMS yoluyla uyarmak şekilde yapılandırın. SupervisionCAM'le eski resimlerin otomatik olarak silinmesini ve en yeni 50 resme dokunulmamasını sağlayabilirsiniz.

Yakaladım: Gözetleme yazılımı, yalnızca resmi oluşturan pikseller büyük oranda değiştiğinde görüntü yakalar. Bu görüntü hırsızı yakalamak için yeterli.

leyici (spectrum analyzer) sayesinde, gelen sinyalin bileşenlerini inceleyebilirsiniz. Tek kanallı seri bağlantılı harici PC osiloskobu, güç kaynağıyla birlikte yaklaşık 350 dolara mal oluyor.

Neler gerektiriyor?

PCS 100: Windows destekli yazılımla birlikte 350 dolar, www.usa.signal.ru

Bitscope 300 USB: Windows ve Linux destekli yazılımla birlikte yaklaşık 500 dolar www.bitscope.net

12 | PC'niz etrafına ışık saçıyor

Bilgisayara yeni bir kablo takmak için çalışma masasının altında sürünmek ve yetersiz ışıktaki o kablo için doğru girişi bulmaya çalışmaktan usanmış olabilirsiniz. Bu, dizüstü PC lambasını farklı bir amaçla kullanmak için iyi bir sebep. Lambayı boş USB yuvalarından birine yerleştirdiğinizde PC'nin karanlık yüzü dilediğiniz gibi aydınlanacaktır.

Neler gerektiriyor?

Dizüstü lambası: 5 Euro, www.hizlisistem.com

13 | PC/PDA ile model tren kontrolü

Hobilerinizden biri model tren setleri. Ancak kurduğunuz sistemin boyutu elle denetimi zorlaştırıyor. Bu durumda PC ya da PDA'nızdan yardım alabilirsiniz. KAM Industries tarafından hazırlanan yazılım paketi XML arabirimiyle modelinizi "akıllı" raylarla donatmanızı sağlıyor. Kablosuz ağ destekli Loco CE yazılımı sayesinde PDA üzerinden, paketteki diğer araçlar sayesinde PC üzerinden; modelin dijital kontrol ünitesinin tüm özelliklerinden yararlanabilir ve trenlerin her birini ayrı ayrı programlayabilirsiniz. Program; Lenz ve Intellibox gibi birçok büyük üreticinin dijital kontrol üniteleriyle uyumlu.

Neler gerektiriyor?

Windows için Train Control Tools:

50 dolar, <http://www.trainpriority.com>

Windows CE yüklü PDA'lar

için LocoCE Dijital Lokomotif Kontrol

Ünitesi:

<http://www.dcctrain.com>

50 dolardan başlayan fiyatlarla

13

Devre şeması:
Train Control Tools
ile PC üzerinden
model tren setinizi
planlayabilir ve
yönetebilirsiniz.

14 PC ile ışık sistemi denetimi

Bir tiyatro oyununu sahneye koymak, disko efektleri yaratmak ya da bir sanat eserini ışıklandırmak için tam otomatik bir ışık sistemi arıyorsanız ISA ya da PCI yuvalı eski bir PC işinizi görecektir. Cihazı dizüstü bilgisayarınızla da kullanabilirsiniz. Dimmer'lar (karartıcı) uzun süredir mevcut DMX512 standardını destekliyor. Bir PC kartı, uygun yazılım ve lambanın parlaklığını istediğiniz şekilde ayarlamanızı sağlayan dimmer modülleriyle 512 kanala kadar parlaklık ayarı yapabilir ve bu ayarları zamanlayabilirsiniz. PC'niz denetim görevini üstlenecek ve ışıklandırma sisteminizi tam otomatik olarak kontrol edecektir.

Neler gerektiriyor?

PCI, ISA ya da PCMCIA arabirimli DMX512 kartı: 200 dolar, www.axisdmx.com,
DMX-destekli 4 kanal dimmer:
Yaklaşık 200 dolar, www.pssl.com

15 PC'yi çalar saat olarak kullanın

Uykudan bilgisayarınız tarafından müzikle uyandırılmak isteyebilirsiniz. PC'nin uyanma saatinizden birkaç dakika önce açılmasını sağlamak için BIOS'ta ufak bir ayar yapmanız gerekiyor. PC'nizi başlatın ve hemen ardından [F1] ya da [Del] tuşlarıyla BIOS'a girin. Aradığınız menü *Power Management Setup* ya da benzer bir ada sahip. Birçok BIOS sürümünde bu menüde yer alan *Resume By Alarm* seçeneğini *Enabled* konumuna getirmelisiniz. *Alarm Date* olarak *Every Day*'i ayarlayın, saat ve dakika cinsinden uyandırma saatini belirleyin. Artık PC'niz her gün aynı saatte açılacak ve işletim sisteminizi başlatacak. Fan sesiyle uyanmak istemiyorsanız *Başlat* menüsündeki *Başlangıç* klasörüne bir çalma listesi ya da MP3 dosyası eklemeniz yeterli. Windows XP oturumu başladığın-

da müzik otomatik olarak çalmaya başlayacak. Windows başlangıcında oturum açma parolası girmeniz gerekiyorsa, bilgisayarınızın seçtiğiniz müziği çalması için bir değişiklik daha yapmalısınız. *Tüm Programlar / Donatılar / Sistem Araçları*'ndan *Zamanlanmış Görevler*'i seçin. *Zamanlanmış görev ekle*'ye iki kez tıklayın ve uygulama listesinden *Winamp*'ı seçin. Bir sonraki pencerede *Bu görevi gerçekleştirme sıklığı*'ndan *Bilgisayarı her başlatıldığında*'yı işaretleyin. Kullanıcı adı ve parolanızı girin. *Son'u tıklattığım zaman bu görevin gelişmiş özelliklerini aç*'ı işaretleyin. Winamp komutunun ardına müzik dosyasının ya da şarkı listesinin adını girin. Bu değişiklik programı yalnızca Windows Görev Yöneticisi üzerinden kapatabilmene neden olur.

Neler gerektiriyor?

Winamp: Ücretsiz, www.winamp.com ■
ME / Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

15^{1/2} TUHAF

»Plakları, tarayıcı ile rip etmek

■ www.cs.huji.ac.il/~springer/ web sayfası bilgisayarın alışılmadık kullanım alanlarına güzel bir örnek teşkil ediyor. Programcı Ofer Springer, analog ses kayıtlarını sayısallaştırmada yeni bir metot bulduğunu iddia ediyor. İşin tuhaf yanı, bilgisayarın bu iş için tarayıcıdan elde edilen görüntüleri kullanması. Programcının kendi çözümleme metodu, sanal gramofon iğnesini belirlenen merkez etrafında belirli bir açısal hızla hareket ettirerek gerçek verileri açığa çıkarıyor. Ses, WAV dosyasına aktarılıyor. Metot her plakta aynı başarıya ulaşamamış. Örnekler HiFi kalitesinde değilse de, hayal gücünüzü biraz zorlayarak melodileri tanyabilirsiniz. Web sayfasından Vivaldi'nin Dört Mevsim'i dinleyebilirsiniz.

Atölye: Microsoft Movie Maker 2.0

Video hazırlamanın bedava yolu

Windows XP kullanıcıları Microsoft'un ücretsiz video düzenleme yazılımı Movie Maker 2.0 ile kendi filmlerini hazırlayabiliyorlar. CHIP size bu yeni sürümün başlıca özelliklerini gösterirken adım adım kendi videonuzu oluşturmaya da yardım edecek.

Teoride biraz ara verip, biraz da pratik yapalım. Movie Maker 1.0 sürümünün devamı olan Movie Maker 2.0, Windows XP'nin ücretsiz bir yazılım eklentisi.

Microsoft'un tarzına uygun olarak kolay kullanım özellikleri gösteren ve başlangıç seviyesindeki kullanıcılar için biçilmiş kaftan olan Movie Maker 2.0, çok özellikli kayıt modülü, zengin geçiş efektleri ve dahili yazı ekleme işlevi ile beğeni kazanıyor.

Bir tatil veya parti videonuzu düzenlemeniz için Microsoft'un bu yazılımı yetiyor da artıyor bile. Ancak bu programın bir de kusuru var: Movie Maker 2.0 yalnızca Windows XP işletim sisteminde çalışıyor. Yaklaşık 12 MB büyüklüğündeki program dosyasını, bu programın bir eklentisi olan ve altı video, üç müzik parçası, beş ses geçişi ve yaklaşık elli tane ses efekti içeren 24,2 MB'lık büyüklüğündeki "Fun Packs" ile birlikte eCHIP'te bulabilirsiniz (eCHIP code: MovieMaker). Ayrıca daha fazla özel ses dosyaları edinmek isterseniz, www.sounddogs.com sayfasını ziyaret etmeniz yeterli.

Programı yüklerken dikkat etmeniz gereken husus, Microsoft'un bu yazılım için en az 1,5 GHz hızında bir işlemci önerdiği. Bu konuda Microsoft'a hak vermemek elde değil, çünkü kayıt sırasında eş zamanlı önizleme ve efekt kullanımının zevkine, ancak hızlı bir işlemcide varmak mümkün oluyor.

Kurulum esnasında dikkat etmeniz gereken diğer bir ayrıntı da, programın kendisini bir önceki sürümünün yerine kurması. Kurulumu geri alabilmeniz için, ön-

ceden XP'nin sistem geri yükleme yazılımı vasıtasıyla (Başlat / Programlar / Donatılar / Sistem Araçları / Sistem Geri Yükleme) bir sistem geri yükleme noktası oluşturmuş olmanız gerekiyor.

1.0 sürümünün 2.0 sürümüne kıyasla daha az özellik sunması da, fazla bir kaybınızın olmayacağını gösteriyor. Movie Maker'ı çalıştırdığınızda ilk olarak dikkat etmeniz gereken konu, *Araçlar / Seçenekler / Gelişmiş* sekmesinin altındaki Video özelliklerinin, PAL 4:3 olarak ayarlanmış olması.

1 Analog ve dijital kayıt

Movie Maker 2.0 ile analog kaynaklardan (TV kartı, web kamerası) kayıt yapabileceğiniz gibi, dijital video kameralarından da kayıt yapabilirsiniz. Hatta DV kayıtlarında otomatik sahne tanıma özelliği de mevcut. Eğer bir dijital video kamerası varsa ve en az görüntü kaybıyla çıkış almak istiyorsanız, size DV formatında kayıt yapmanızı öneririz. Ancak yaklaşık 20 dakikalık DV formatındaki bir kayıttan da, sabit diskinizde yaklaşık 4 GB yer kaplayacağını unutmanız gerekiyor. FAT 32 dosya sistemi altında formatlanmış bir işletim sisteminde, 4 GB dosya boyutu sınırlandırması olması da işin ayrı bir boyutu. Eğer video projenizi bilgisayarınızda, bir Pocket PC'de veya internette kullanmayı düşünüyorsanız, Windows Media 9 formatında kayıt yapmanız, depolama alanı açısından epeyce tasarruf etmenizi sağlayacaktır.

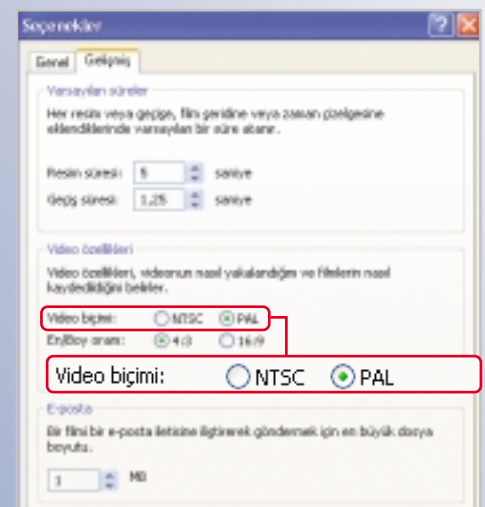
Video yakalama sihirbazındaki *Diğer ayarlar* kutusunu işaretleyerek açılan lis-

teden, (mesela *ISDN için Video* gibi) sizin için uygun olan seçeneği seçiniz. Bu seçenek ile görüntü boyutu 160 x 120 piksel olacaktır. Daha yüksek çözünürlükteki ve daha iyi kalitedeki kayıt seçeneklerinin, bilgisayarınıza da aynı oranda yük bindireceğini unutmamalısınız. Yoksa kayıt esnasındaki resim kayıpları ve oluşturacağınız videodaki titremeler kaçınılmaz olur.

Kayıt esnasında videonun tamamını veya bir kısmını düzenleme seçimi size ait.

Eğer yalnızca belirli kısımları seçerseniz, oluşturulacak dosya sabit diskinizde daha az yer kaplayacaktır. Dijital aygıtlardan kayıt sırasında, *Kayıt esnasında öniz-*

1 KAYITLARINIZDA KOLAYLIK

Doğru kayıt formatı: Projenize başlamadan önce video biçimini PAL 4:3 olarak ayarlayın.

MOVIE MAKER'IN ARAYÜZÜNE BİR BAKIŞ

Film projesi: Görev çubuğu aracılığıyla en önemli işlevlere ulaşabilirsiniz.

Zaman çizelgesi: Bu küçük kutuyu tıklayarak, film şeridiyle zaman çizelgesi arasında geçiş yapabilirsiniz.

Mavi yıldız: Bu işaret, filminize bir efekt uygulandığını gösteriyor.

Video Geçişleri: Movie Maker bir kısmı klasik olan, 50 tane farklı geçiş efekti sunuyor.

Film kırpması ve resim çekme: Bu tuşlarla videonuzu ikiye bölünebilir veya önizleme görüntüsünün resmini JPG formatında çekebilirsiniz.

Video geçişi: Bu işaret, iki klip arasında uygulanan geçiş efektini gösteriyor.

lemeyi göster seçeneğini işaretleyin.

Movie Maker isteğe bağlı olarak kayıt bitiminin hemen ardından, DV kamerası tarafından video ilk kaydedildiğinde ayarlanmış olan zaman damgası bilgilerine göre yakalanan videoyu, kliplere (Sahne tanıma) bölüyor. Sahne tanıma özelliğini, kayıt penceresi altından kapatabilirsiniz. Hızlı ileri ve geri sarma işlemlerini, dijital video kamera denetimlerini gösteren önizleme penceresi vasıtasıyla yapabilirsiniz.

2 Video ve resim ekleme

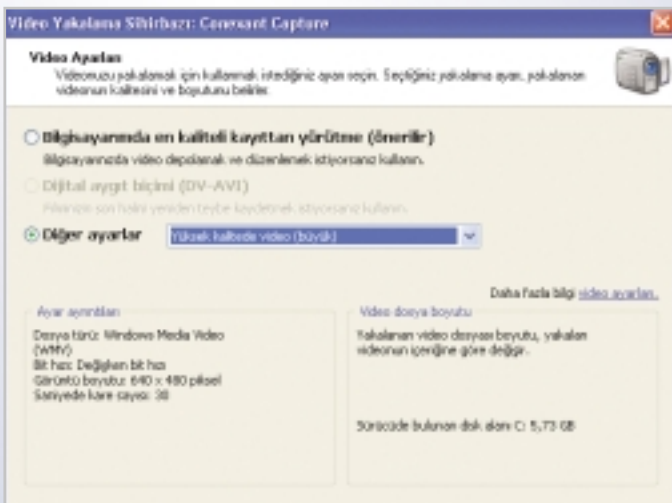
Movie Maker sadece kameradan kayıt yapmakla kalmıyor, aynı zamanda harici video ve resim dosyalarının da eklenmesine izin veriyor. Bu yazılım MPEG2 kayıtlarıyla bile başa çıkabiliyor. Bir veya daha fazla klipi projenize eklemek için, film görevleri araç çubuğundan *Video al* komutunu seçmeniz yeterli.

Aynı işlemi alternatif olarak [CTRL]+[I] tuş kombinasyonu ile de ya-

pabilirsiniz. Birden fazla video seçmeniz halinde, Movie Maker her klip için ayrı bir resim koleksiyonu oluşturacaktır. Müzik dosyalarının (MP3, WAV, WMA) eklenmesi işlemini de aynı şekilde gerçekleştirebilirsiniz.

Bir video projesini düzenlemek için resim ve videoları, programın altında yer alan film şeridine sürükleyiniz. Fare yardımı ile de dosyaların sırasını değiştirebilirsiniz. Programın altında film şeridi yerine zaman çizelgesinin görünmesi halin-

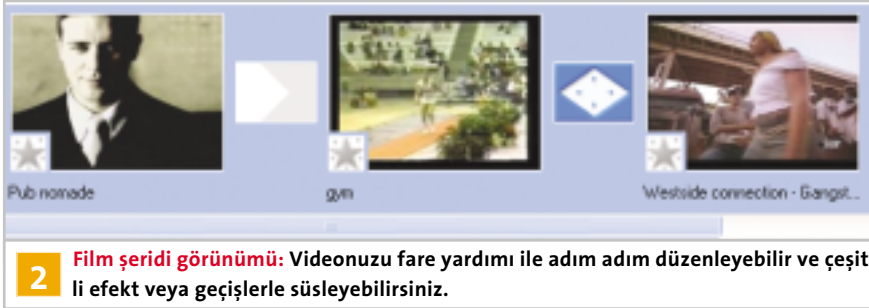
SAĞLAYACAK PÜF NOKTALARI

Kameradan PC'ye: Dijital video kameralarından en kaliteli görüntüyü "DV-AVI" seçeneği ile alabilirsiniz.

Kamera yönetimi: Kayıt modülü aracılığı ile dijital video kamerasını yönetebilir ve tek tıklamayla kayıta başlayabilirsiniz.

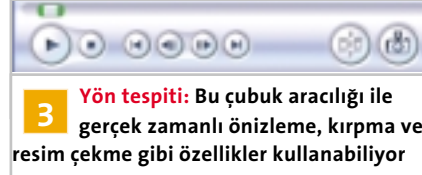
de, görünüm menüsünden *Film şeridi* seçeneğini seçerek aktif hale getirebilirsiniz. Bu işlemi daha kısa bir yoldan yapmak için [CTRL]+[T] tuş kombinasyonunu kullanmanız kafi.

3 Kesmek ve kırmak

Bir video üzerindeki kısaltma veya kesme işlemlerini zaman çizelgesi üzerinde yapabilirsiniz. Bir videonun başını ya da sonunu kısaltmak için, kırmızı bir ok çıkana kadar fare ile zaman çizelgesinde bulunan klipin sağ veya sol kenarında gezinir. Farenin sol düğmesini basılı tutarak kırmızı oku, videoyu başlatmak veya bitirmek istediğiniz noktaya kadar sürükleyin.

Seçtiğiniz noktaya denk gelen film karesini, önizleme penceresinde görebilirsiniz. İstediğiniz kırpma noktasına ulaştığınızda farenin düğmesini bırakabilirsiniz. Movie Maker belirlediğiniz noktaya göre videoyu otomatik olarak kısaltacaktır.

Kırpma işlemi esnasında orijinal videoda bir değişiklik olmayacak, çünkü program, dosyanın sadece bir bölümünü video projeniz için kullanıyor. Eğer uzun bir klipi ikiye bölmek istiyorsanız, zaman çizelgesindeki kayıttan yürütme göstergesinde istediğiniz bir noktayı işaretleyin ve videoyu kesmek için [CTRL]+[L] tuş kombi-

nasyonunu kullanın. Alternatif olarak önizleme penceresinde bulunan kesme sembolünü de kullanabilirsiniz. Film karelerini daha ince bir ayar ile kesmek istiyorsanız, videoyu önizleme penceresinde başlatın ve ileri geri oynatmak için ya pencerede bulunan sembolleri kullanın ya da [ALT]+[>] veya [ALT]+[<] tuş kombinasyonlarından faydalanın.

4 Geçiş efektleri ve başlık

Movie Maker 2.0 önceki sürümüne kıyasla onlarca geçiş efektinin yanı sıra, filmin giriş ve ara bölümleri için de bir yazı ve jenerik yaratma aracı sunuyor. Tüm geçiş efektlerini görmek için *Araçlar* menüsünden ya da soldaki görev çubuğundan *Video Efektleri*'ni seçmeniz yeterli. Bir geçiş efektini denemek için efekti fare ile işaretleyip önizleme penceresindeki *Play* tuşuna basabilirsiniz.

Geçiş efektlerini sürükleyip bırak yöntemi ile de zaman çizelgesinde veya film şeridinde bulunan iki klip arasına yerleştirebilirsiniz. Oluşturduğunuz etkiyi kontrol etmek için önizleme penceresindeki *Play* tuşunu tıklamalısınız. Ancak gerçek zamanlı önizlemeden tad alabilmemiz için en azından 1,5 GHz hızında bir işlemcinizin olması gerekiyor. Bahsi geçen yöntem ile bir efektin yerine bir başkasını yerleştirmeniz de mümkün.

İpucu: Mümkün olduğunca geçiş efekt-

İPUÇLARI VE HİLELER

» Sabit resimler, efektler ve daha iyi ses

Videolardan resim çekmek:

Movie Maker'da tek bir tıklama ile videonuzdan JPEG formatında bir resim çekebilirsiniz. Önizleme penceresindeki yön çubuğu ile videoyu istediğiniz film karesine getirin ve *Araçlar* menüsünden *Önizlemeden Resim Çek* seçeneği ile resminizi çekin. Bu işlemi daha hızlı olarak pencerenin sağ alt köşesindeki *Resim Çek* sembolü ile de yapabilirsiniz. Ancak Movie Maker yalnızca JPEG formatında resim çekme kabiliyetine sahip.

Video efektlerini güçlendirmek veya yumuşatmak:

Siyah-Beyaz ya da *Ağır çekim* gibi efektleri sürükleyip bırak yöntemiyle videonuzda uygulayabilirsiniz. Eğer etkiyi güçlendirmek istiyorsanız bu işlemi tekrarlamalısınız. Mesela bir videoyu orijinalinden dört kat hızlı hale getirmek istiyorsanız, *Hız-*

landır, *iki katı* efektini iki kere uygulamalısınız. Ayrıca birçok efekti aynı anda uygulamanız, örneğin resmi keskinleştirirken *Sepya Rengi* ile de renklendirmeniz mümkün. Bir videoya uyguladığınız efektleri kaldırmanız için ise videoyu farenin sağ tuşu ile tıklayıp, *Video Efektleri* seçeneği ile açılan pencereden kaldırmak istediklerinizi seçebilirsiniz.

Film yaşı, eski: Bu efektle resimlerinizin eski bir görünüm kazanmasını sağlayabilirsiniz.

Bir klipin sesini yok etmek veya değiştirmek:

Videonuzun ses izini zaman çizelgesinde işaretleyin. Ses izini görüntüleyebilmemiz için, öncelikle soldaki *Video* yazısının sağında bulunan artı işaretini tıklamalısınız.

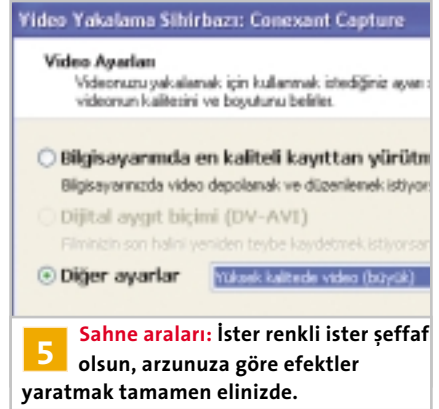
Ses menüsünden sesi azaltıp çoğaltabilir veya tamamen kapatabilirsiniz.

lerini kullanmamanızı tavsiye ederiz. Gerçi seçim sizin ancak videonuz için keskin bir geçiş veya *karanlıktan belirme* gibi yumuşak bir geçiş her zaman daha uygun olur.

5 Giriş ve ara metinler

Araçlar menüsünden *Yazılar ve Jenerik*'i seçerek yazı ekleme asistanını başlatabilirsiniz. Bu özelliğin kullanımı oldukça kolay ve varsayılan ayarlar da açıkça belirtilmiş. Mesela filmin sonuna bir jenerik eklemek istediğinizde, karşınıza çıkan tabloya ilgili yazıları yazmanız ve yazının videoya eklenme görevini de Movie Maker'a bırakmanız yeterli. Tüm yazı biçimlerini ve renkleri kullanmanız mümkün. Aynı şekilde yazıları bir animasyon ile zenginleştirmeniz veya kayan yazılar oluşturmamız da bu araç ile çocuk oyuncağı. Eklediğiniz yazılar hemen önizleme penceresinde görüntülenecektir. Oluşturduğunuz yazıları videonun belirli bölümlerine eklemek ve bazı kısaltmalar yapmak istiyorsanız, oluşturduğunuz yazı kliplerini zaman çizelgesine çekip burada düzenleyebilirsiniz.

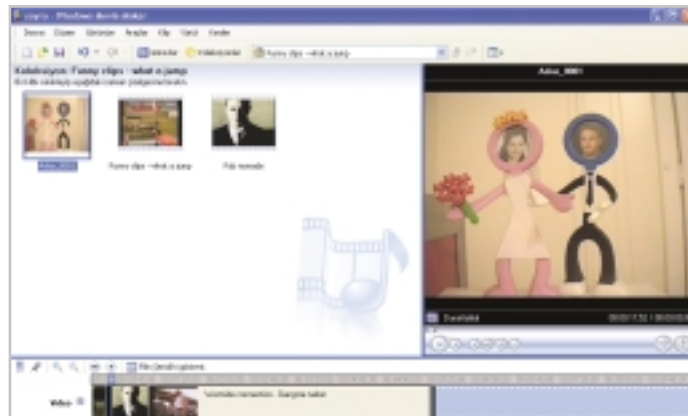
6 Aktarma: CD, PC veya internet

Yaratılan videolar tamamen Windows Media Formatı tabanlı olarak oluşturuluyor. Alternatif olarak sadece DV AVI formatında veya direkt olarak DV kamerasında gösterime izin veriliyor. Filmi kaydetme aşamasında size, *Dosya* menüsündeki *Film dosyasını kaydet* seçeneğinden çalıştırabileceğiniz *Film Kaydetme Sihirbazı* eşlik ediyor.

Program, projenizi doğrudan CD'ye yazabilmeniz için videonuzu Windows Media formatına dönüştürüyor. Bu aşamada filmi kaydetmek istediğiniz kalitenin (Bitrate), mevcut sabit disk kapasiteniz ile örtüşüp örtüşmediğini kontrol edebilirsiniz. Ancak unutmamanız gereken önemli bir konu da, bu formatta oluşturduğunuz bir CD'yi yalnızca bilgisayarınızdaki Windows Media Player ile oynatabileceğiniz; zira piyasadaki DVD çalarların henüz hiçbiri Windows Media Formatını desteklemiyor.

Şayet videonuzdan bir Video CD veya DVD oluşturmak istiyorsanız, Movie Maker projenizi DV-AVI formatında kaydedin ve ardında da videoyu TMPGEnc gibi bir MPEG kodlayıcı ile uygun bir formata dönüştürün. ■

CR / Sayra Bibinoğlu, sayra@chip.com.tr

6 DV formatına aktarım: Bir DVD veya Video CD yaratmanız için DV-AVI formatı uygun bir seçenek olacaktır.

ADIM ADIM TAM SÜRÜM PROGRAMLAR

GMAX 1.2

Oyunlar için özel karakterler

PC başında uzun süreler geçirmenize neden olan oyun için herhangi bir program satın almadan kendi 3B karakter ve araçlarınızı tasarlamak istemez misiniz? CHIP'in verdiği GMax ile bu isteğinizi gerçekleştirin.

■ Bilgisayar kullanımının yaygınlaşması ve kullanıcıların da bilinçlenmesi sonucunda web sayfalarından işletim sistemlerine, hatta oyunlara kadar birçok alanda "kişiselleştirme" ve "etkileşim" konusu ön plana çıkmaya başladı. Artık kullanıcılar sunulanla yetinmek yerine kendilerinden bir şeyler katmak veya programları kendi istek ve amaçlarına uygun bir şekilde değiştirmek istiyorlar.

Bu noktada oyun severlerin beklentilerine cevap veren Gmax, kullanıcıların kendi oyun içeriklerini hazırlamalarına imkan tanıyor. Tabii ki bunun için oyunun da Gmax'i desteklemesi gerekiyor. Bunun için oyun geliştiricileri tarafından hazırlanan ve Gmax'i yazılıma bağlayan ve entegre eden "Gmax game pack" adında bir paketin bulunması şart. Bu sayede tamamen oyuna özel çalışmalar yapılabil-

liyor ve kullanıcıların, desteklenen oyunun içeriğini değiştirmesi veya düzenlenmesine imkan tanınıyor. Şu anda sadece Trainz, Quake, Renegade, Dungeon Siege, Flight Simulator 2002 ve Train Simulator oyunları Gmax'i destekliyor, ancak henüz tasarım aşamasında olan bazı oyunların da bu desteğe sahip olması bekleniyor. Ayrıca bu programı desteklemesini istediğiniz başka oyunlar varsa bunları <http://www.discreet.com/products/gmax/> adresindeki listeye ekleyebilirsiniz.

Ücretsiz dağıtılan bir 3B modelleme ve animasyon aracı olan Gmax, dünyaca ünlü 3ds max programını temel alıyor ve kullanıcıların, gmax uyumlu oyunlar için karakterlerden araçlara ve ortamlardan çeşitli aksesuarlara kadar oyun geliştiricilerinin izin verdikleri sınırlar çerçevesin-

de oyun içeriğinin oluşturmaya imkan tanıyor. Bu program oyunların kişiselleştirilmesi haricinde sunduğu eksiksiz 3B fonksiyonları ile oyun severlerin profesyonel seviyeli bir araç yardımıyla 3B tasarım öğrenmelerine de imkan tanıyor. Programın arayüzü 3B modelleme veya tasarımı ile ilgilenmeyen kullanıcılar için ne kadar karmaşık görünse de yardım dosyaları ve internette bulabileceğiniz sayısız açıklama yazıları ile çalışmaya başlayabilirsiniz. Kendi alanında tek olan program, oyun geliştiricileri için bir standart getirerek oyun severlerin her oyun için farklı programlar kullanmak zorunda kalmasını engellemeyi hedefliyor.

GMax 1.2 programının tam sürümünü eCHIP'ten yükleyebilirsiniz.

1

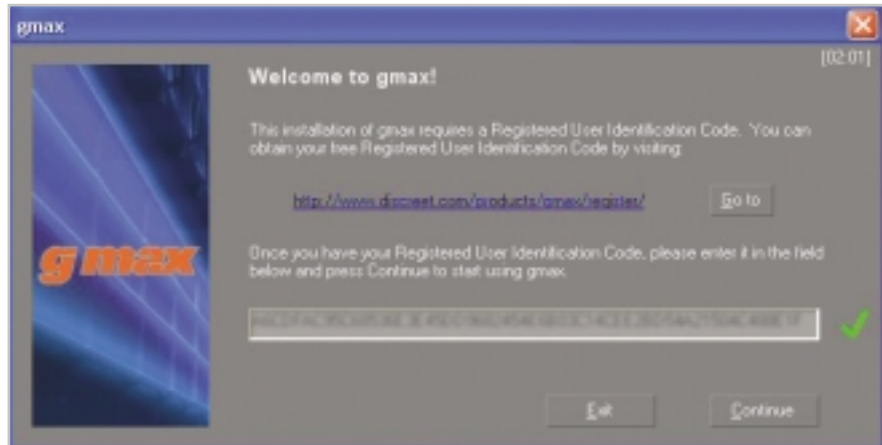
Program kurulumu ve çalışmaya hazırlık

Gmax'in kurulumu standart bir Windows programı kadar kolay ve bu sırada yapmanız gereken tek şey programın kurulacağı konumu belirlemek. Ancak geliştiriciler download edilecek dosyanın büyüklüğünü sınırlamak için yardım ve eğitsel kaynakları kurulum paketi içerisine eklememişler. Bu nedenle programın kurulumunu tamamladıktan sonra söz konusu dosyaları da ayrıca yüklemeniz gerekiyor. Bunun için Gmax'in kurulu olduğu klasörü seçmelisiniz.

Ayrıca çalışmak istediğiniz her oyuna ait "Gmax game pack" paketini de yüklemelisiniz. Firma bu paketlerin yayınlanması görevini oyun geliştiricilerine yüklediğinden söz konusu paketleri oyun CD'lerinde ve web sayfalarında bulabilirsiniz. İlgili paketi yükledikten sonra yapmanız gereken tek şey oyunun yüklü olduğu klasörü seçmek olacaktır.

Ücretsiz olarak dağıtılan programı kullanabilmeniz için gerekli olan şifreyi temin edebilmek için www.discreet.com/products/gmax/register adresindeki formu doldurmalısınız. Bunun sonucunda e-posta

adresinizi gönderilen şifreyi program açılışında ekrana gelen pencereye girebilir ve *Continue* düğmesine tıklayarak Gmax'in 3B modelleme ve tasarım dünyasına adım atabilirsiniz.

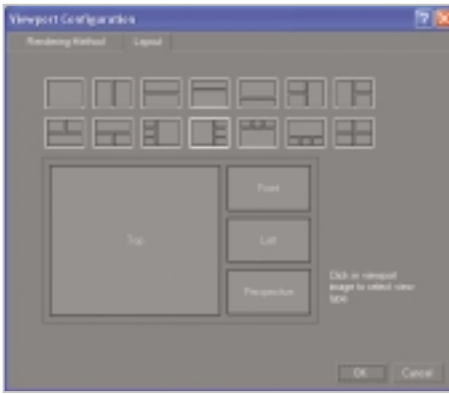

2 Kullanıcı arayüzünün kişiselleştirilmesi

Profesyonel bir 3B çalışma ortamı sunan Gmax'ı etkili bir şekilde kullanabilmek için programın arayüzünü ve araçların yerleşimini istekleriniz veya alışkanlıklarınız doğrultusunda değiştirebilirsiniz. Örneğin, Gmax kullanıcı arayüzünün menü çubukları, sekme paneli, araç çubukları veya komut paneli gibi bileşenlerini yeniden düzenleyebilir, Viewport pencerelerinin büyüklüklerini dinamik olarak değiştirebilir, kendi özel araç çubuklarınızı ve menülerini oluşturabilir veya kullanıcı arayüzünde kullanılan

renkleri istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz.

Çalışma ortamındaki nesnelerin üst, ön, sol ve perspektif görüşmelerini ekrana getiren pencerelerin yerleşimini değiştirmek için *Customize* menüsündeki *Viewport Configuration* komutunu ça-

lıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Layout* sekmesini etkinleştirin. Buradaki 14 farklı yerleşim modundan istediğinizi seçtikten sonra *Ok* düğmesine tıklayın. Ayrıca bu pencerelerin boyutlarını değiştirmek için herhangi iki veya dört tanesinin arasındaki çubuğa tıklayın ve farenin düğmesi basılı durumdayken istediğiniz yönde hareket ettirin.

3 Gmax ile ilk nesnenin oluşturulması

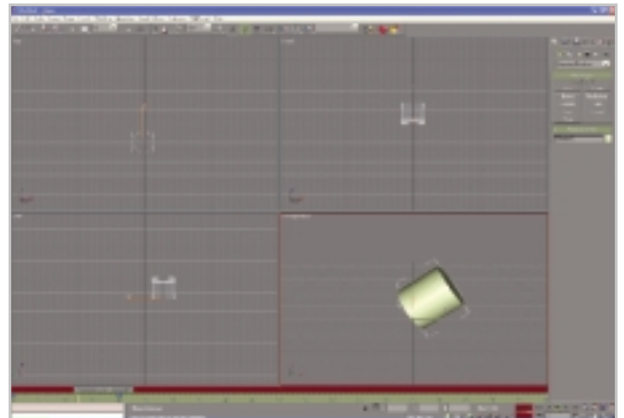
Çalışma ortamının solunda bulunan *Create* panelinde, üzerinde küre simgesi bulunan düğmeye tıklayın ve nesnenin özelliklerine ulaşabilmek için hemen altında bulunan *Sphere* düğmesine tıklayın. Ardından farenin imlecini *Perspective* penceresinin merkezine yerleştirin, tıklayın ve fareyi, kürenin yeterli büyüklüğe ulaşınca kadar geriye doğru hareket ettirin. Kürenin tüm poligonlarını görüntülemek için sol üst köşedeki *Perspective* kelimesine sağ tuşla tıklayın ve açılan nesne menüsündeki *Edged Faces* komutunu çalıştırın. Oluşturduğunuz nesnenin parametrelerini değiştirmek için *Modify* panelini etkinleştirin. Buradaki en önemli değer poligon sayısını belirleyen *Segment*'tir. Normalde 32 olan *Segment* değerini biraz küçültmeniz de fayda var. Çünkü genel olarak 3B modellemede ve kısmen de oyun içeriği hazırlarken poligon sayısı ne kadar küçük olursa elde edilen hız da o kadar yüksek olacaktır. Bu şekilde oluşturduğunuz nesnenin üzerine yeni parçalar ekleyebilir ve son olarak bunları gruptandırma için üzerine sağ tuşla tıklamalı ve açılan nesne menüsündeki *TRANSFORM / Convert To: / Convert to Editable Mesh* komutunu çalıştırmalısınız.

4 Oyun içi karakterlerin hazırlanması

Bir oyun karakteri farklı nesnelerin hiyerarşik bir yapı içerisinde birbirlerine bağlanmasından veya devam eden tek bir yüzeyden meydana gelebilir. Eğer karakter tek bir nesne ise karakteri hareketlendirmek için kemiklerden oluşan bir iskelet yapısı kullanabilirsiniz. Bu sayede kemikleri hareket ettirebilir ve daha sonra elde ettiğiniz bu hareketi karakterin kendisini oynatmak için kullanabilirsiniz. Kemikleri isterseniz kendinizi hareket ettirebilir ve yönlendirebilir veya Inverse Kinematic kontrollerini kullanabilirsiniz. Inverse Kinematic, hiyerarşik bağlantı konseptini kullanan bir konumlandırma ve hareket ettirme yöntemidir. Bu yöntemde bağlantılar özel pozisyon ve konumlar ile sınırlandırılmışlardır ve asıl nesnenin konumu ve yönleri sahip olduğu alt nesnelerin konumları ve yönleri tarafından belirlenir. Bu nedenle Inverse Kinematic yöntemini kullanmadan önce nesnelerin nasıl bağlanacaklarına çok dikkat etmelisiniz. Inverse Kinematic kullanımı genellikle Forwards Kinematic'ten çok daha kolaydır ve rahatlıkla oldukça karmaşık hareketler hazırlayabilirsiniz. Ancak bu yöntemde IK fonksiyonlarının otomasyonu ile bazı kontrollerden feragat etmek zorunda kalabilirsiniz.

5 Gmax ile basit bir animasyon hazırlanması

Gmax, animasyon hazırlama konusunda kullanıcıya büyük kolaylık sağlar. Bunun için kullanıcının sadece hareketli sahnenin başlayacağı ve biteceği anahtar çerçeveleri oluşturması yeterli olacaktır. Söz konusu anahtar çerçevelerdeki değerler "Key" olarak adlandırılırlar ve yazılım söz konusu her bir anahtar arasındaki değişim değerlerini otomatik olarak hesaplayarak animasyonu tamamlar. Yazılım, hazırladığınız sahnedeki her bir parametreyi hareket ettirebilir. Örneğin, büküm açısı gibi değişim parametrelerini veya bir nesnenin rengi veya saydamlığı gibi materyal parametrelerini kullanarak basit ama etkileyici animasyonlar hazırlayabilirsiniz. Animasyon parametrelerini belirledikten sonra *Play* düğmesini kullanarak çalışma alanında oynatabilir veya oyuna ekleyerek elde ettiğiniz sonucu görebilirsiniz. *Animate* düğmesine tıklayıp bir zaman belirleyerek ve daha sonra sahne üzerinde bir değişiklik yaparak animasyonunuzu hazırlamaya başlayabilirsiniz. ■

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları güvenli bir şekilde çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor ve rehberlik ediyor.

WINDOWS

1	Windows XP: Paylaşımlarda Güvenlik komutunun gösterilmesi	206
2	Windows XP: Şifrelerin taşınırken çözülmesinin engellenmesi	206
3	Windows XP: Arama sihirbazının tekrar çalıştırılması	207
4	WSH ve VBScript: Programların zaman kontrollü çalıştırılmaları	207
5	Windows XP: Başlat menüsündeki yeni programların vurgulanması	208
6	Windows 98, Me, 2000, XP: Programların Başlat menüsünden kaldırılması	208
7	Windows 2000, XP: Tüm dosyalar için arama fonksiyonu	208

UYGULAMALAR

8	Office XP, 2003: Yeni kurulmda etkinleştirmeden kaçınmak	210
9	Word 97, 2000, XP, 2003: Dokümanın belirli alanlarının değiştirilmesi	210
10	Excel 97, 2000, XP, 2003: Belirli çalışma sayfalarının hızla seçilmesi	210
11	Excel 97, 2000, XP, 2003: Belirli hücrelerin yazdırılmaması	212
12	Excel 97, 2000, XP, 2003: Standart hesaplamaların formülsüz gerçekleştirilmesi	212
13	Excel 97, 200, XP, 2003: Satır ve sütunların yerlerinin değiştirilmesi	212

İLETİŞİM & İNTERNET

14	Internet Explorer 5,6: Hedefi Farklı Kaydet komutunun etkinleştirilmesi	214
15	Opera 6,7: Saklanan web adreslerinin silinmesi	214
16	Netscape 7, Mozilla, Firebird: Dosyaların Download Manager'da görüntülenmemesi	214

OKUR SORULARI

17	MSN Messenger: Görüntülü sohbet	216
18	HTML: Script'le forum ekleme	216
19	Windows ayarları: Denetim Masası'nı gizlemek	216
20	Solucan sorunu: Blaster'ın yan etkileri	216
21	Monitör problemi: Titreşen görüntüler	218
22	Ağ güvenliği: XP'de şifrelenmiş paylaşım	218
23	Kayıp sürücü: İnternetteki sürücü kaynakları	218
24	İzlenemeyen videolar: Codec paketi	218
25	Dosya kurtarma: Dosya geri alma yazılımı	218

Tips & Tricks WINDOWS

1 Windows XP

Paylaşımlarda Güvenlik komutunun gösterilmesi

Windows XP altında Paylaşım kısayol menüsündeki Güvenlik sekmesinde çok sayıda seçenek eksik ve bu ayarları rahat bir şekilde yapabilmek istiyorsunuz.

İPUCU: Windows XP'nin geliştirilmiş paylaşım seçenekleri standart olarak devre dışı bırakılmıştır. Bu ayarları değiştirebilmek için Windows gezginindeki Araçlar / Klasör Seçenekleri komutunu çalıştırın ve ekrana gelen pencereye Görünüm sekmesinde bulunan Basit dosya paylaşımı kullan (Önerilen) seçeneğindeki işareti kaldırın. Yaptığınız bu değişikliği sırasıyla Uygula ve Tamam düğmelerine tıklayarak onaylayın.

! DİKKAT: Şayet Windows XP Home Edition kullanıyorsanız söz konusu güvenlik menüsüne sadece güvenli modda ulaşabilirsiniz. Bunun için bilgisayar açılırken [F8] tuşuna basmalı ve ekrana gelen menüden Güvenli Mod'u çalıştırmalısınız.

2 Windows XP

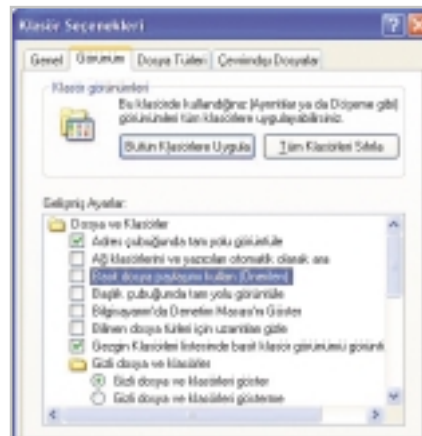
Şifrelerin taşınırken çözülmesinin engellenmesi

Eğer bir dosyayı şifrelenmiş bir klasörden korunmayan bir tanesine taşıyacak olursanız Windows, dosyanın şifresini otomatik olarak çözecektir. Verilerinizin

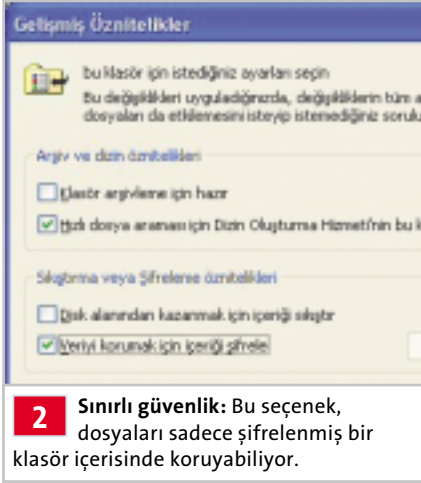
güvenliğini sağlamak için bunu engellemek istiyorsunuz.

İPUCU: Windows'un dosyaların şifrelerini otomatik olarak çözmesini Kayıt Defteri'ni kullanarak engelleyebilirsiniz. Bunun için ilk olarak Başlat / Çalıştır / Regedit komutunu kullanarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni açın ve "HKEY_USERS\DEFAULT\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Policies\Explorer" anahtarını etkinleştirin. Ardından pencerenin sağ tarafındaki boş bir alana farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki Yeni / DWORD Değeri komutunu çalıştırın. Bu yeni kaydın ismini "NoEncryptOnMove" olarak değiştirin ve [Enter] tuşuna basın. Ardından Düzen / Değiştir komutunu çalıştırın ve yeni kaydın değerini "1" olarak değiştirin. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapattıktan sonra taşınan dosyaların şifreleri artık çözülmeyecektir.

! DİKKAT: Şifreleme ile ilgili olarak Kayıt Defteri'nde yaptığınız bu değişiklik sadece tek bir sabit disk içerisindeki taşımalar

1 Ayarlar ile ilgili: Güvenlik sekmesine ancak basit dosya paylaşımını kapattıktan sonra ulaşabilirsiniz.

2 Sınırlı güvenlik: Bu seçenek, dosyaları sadece şifrelenmiş bir klasör içerisinde koruyabiliyor.

için geçerlidir. Eğer dosyalarınızı başka bir sabit disk üzerindeki korunmamış bir klasöre taşıyacak olursanız Windows bu dosyaların şifrelerini çözecektir.

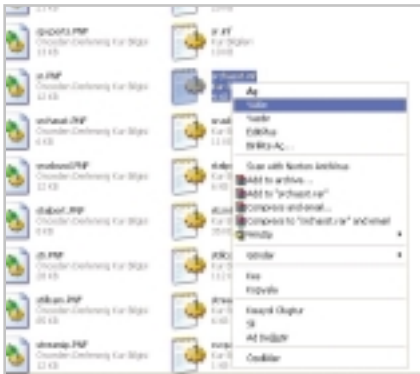
3 Windows XP

Arama sihirbazının tekrar çalıştırılması

Arama fonksiyonunu çalıştırdığımız zaman arama sadece, sihirbazının çalıştırılması için gerekli olan bir dosyanın bulunamadığına dair bir hata mesajı alıyorsunuz.

İPUCU: Windows XP altında, devam eden bir arama işlemi sırasında internet bağlantısı kurarsanız arama sihirbazı zarar görebilir. Ancak söz konusu hasarlı dosyayı yeniden yükleyerek arama sihirbazını hayata geri döndürebilirsiniz.

Bunun için *Başlat* menüsündeki *Çalıştır* komutunu çalıştırın ve *Aç* kutusuna “%systemroot%\inf” ifadesini girdikten sonra *Tamam* düğmesine tıklayın. Takip

3 Hasarın giderilmesi: SRCHASST.INF dosyasını yeniden yükleyerek Windows'un arama sihirbazını hayata geri döndürebilirsiniz.

eden pencerede “SRCHASST.INF” kaydını arayın. Şimdi farenin sağ tuşunu kullanarak bunun üzerine tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Yükle* komutunu çalıştırın. Bu sırada Windows kurulum CD'sini hazır bulundurun ve ekrana gelen direktifleri takip ederek yükleme işlemini tamamlayın.

Şayet sorun bu şekilde çözülmezse Kayıt Defteri'nde değişiklik yapılması gereklidir. Bunun için ilk olarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki “HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\Desktop\NameSpace” anahtarını etkinleştirin. Pencerenin sağ tarafındaki *NameSpace* anahtarına ait boşluğa farenin sağ tuşunu kullanarak tıklayın ve *Yeni / Anahtar* komutunu çalıştırın.

Bu yeni anahtara isim olarak “{e17d4fc0-5564-11d1-83f2-00a0c90dc849}” verin ve [Enter] tuşuna basın. Ardından yeni anahtarı açın ve buradaki “(Varsayılan)” kaydına çift tıklayın. Bunun sonucunda ekrana gelen penceredeki *Değer Verisi* kutusuna “Search Results Folder” yazıp *Tamam* düğmesine tıklayın. Ancak yaptığımız değişikliklerin etkili olabilmesi için Kayıt Defteri'ni kapattıktan sonra Windows'u yeniden başlatmalısınız. Bunun sonucunda Windows'un arama fonksiyonunu ve sihirbazını sorunsuz bir şekilde kullanabilirsiniz.

! DİKKAT: Yukarıda anlatılan çözüm için Windows XP Service Pack 1'in yüklü olması gerekiyor.

4 WSH ve VBScript

Programların zaman kontrollü çalıştırılmaları

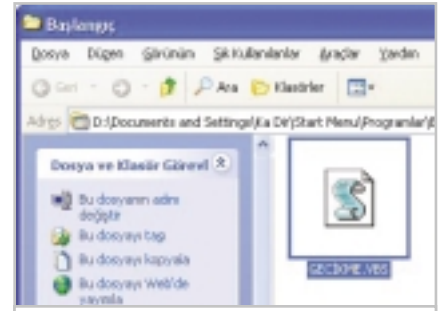
Açılış sırasında BAŞLANGIÇ klasöründeki bazı programlar yüklenirken, bazı gerekli kaynakların sistemin açılış sırasında hemen kullanılmadığına dair hata mesajları ekrana geliyor.

İPUCU: Söz konusu programları kısa bir Visual Basic Script yardımıyla çalıştırmayı deneyin. Bu sayede programların çalışması için beklemeleri gereken süreyi istediğiniz gibi belirleyebilirsiniz. Bunun için söz konusu script'i, programların direkt olarak yüklenmeleri yerine BAŞLANGIÇ klasöründe kullanmalısınız. Aşağıda kaynak kodu bulunan örnek GECİKME.VBS Script'i çalıştırdıktan sonra yaklaşık

olarak 1 dakika bekliyor ve ardından NOTEPAD.EXE metin editörünü çalıştırıyor.

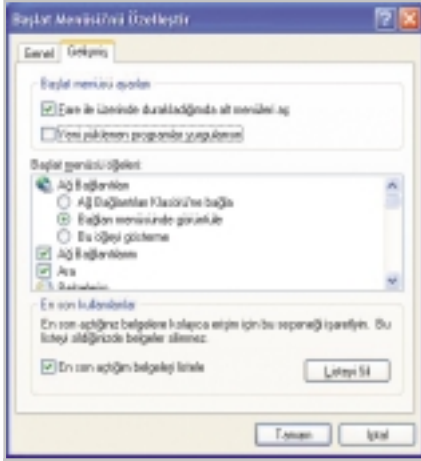
Option Explicit
Dim objShell
Dim intGecikme
'ilk olarak bekle
intGecikme = 60000
'Milisaniye cinsinden →
bekleme süresi
WScript.Sleep intGecikme
'Simdi program calistirilir
Set objShell = Wscript.Create. →
Object("Wscript.Shell")
objShell.Exec("C:\WINDOWS\ →
NOTEPAD.EXE")

Script ilk olarak istenen bekleme süresini milisaniye (yani bir dakika için 60.000) cinsinden “intGecikme” değişkeni içeri-

4 Geciktirme taktiği: BAŞLANGIÇ klasöründeki programların gecikmeli olarak çalıştırılmasını sağlamak için GECİKME.VBS script'ini kullanabilirsiniz.

sinde saklar. Ardından “WScript.sleep” yöntemini kullanarak kendi çalışmasını bekleme süresi kadar askıya alır. Takip eden komut ise “Wscript.shell” türünde bir nesne “objShell” oluşturur. Ardından harici bir uygulamanın çalıştırılabilmesi için “Exec” yöntemi kullanılır. Burada söz konusu komuta örnek olarak “C:\WINDOWS\NOTEPAD.EXE” parametresi gönderilmiştir. Belirli bir süre beklendikten sonra çalıştırılmasını istediğiniz uygulamaları bu script'e ekleyebilirsiniz. Bunun için yapmanız gereken tek şey “objShell.Exec(“komut”)” formunda yeni satırlar eklemektir. Söz konusu programların isimlerini ve bulundukları konumlarını BAŞLANGIÇ klasöründeki kısayollarını inceleyerek öğrenebilirsiniz. Program dosyalarının konumlarını script'e eksiksiz bir şekilde girmeli ve daha sonra bu programların BAŞLANGIÇ klasöründeki kısayollarını silmelisiniz. →

5 Artık vurgu yok: Yeni yüklediğiniz programların *Başlat* menüsünde sarı renkle vurgulanmasını engellemek için bu seçeneği devre dışı bırakmalısınız.

5 Windows XP

Başlat menüsündeki yeni programların vurgulanması

Windows XP, yeni bir program kurduktan sonra *Başlat* menüsündeki kısayolunu sarı renk ile vurgular. Artık bu vurgunun kullanılmasını istemiyorsunuz.

İPUCU: Söz konusu vurgulamayı kapatmak için farenin sağ tuşunu kullanarak *Başlat* düğmesine tıklayın ve açılan kısayol menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen penceredeki *Başlat Menüsü* sekmesini etkinleştirin ve buradaki *Özelleştir* düğmesine tıklayın.

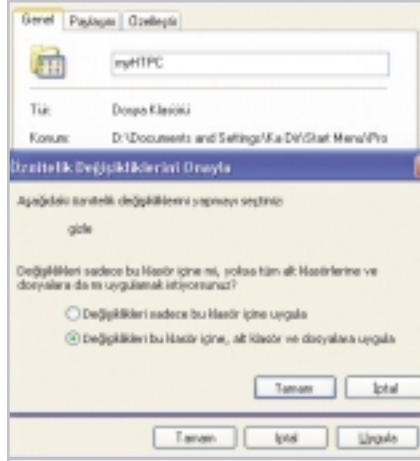
Şimdi *Başlat Menüsü*'nü *Özelleştir* penceresindeki *Gelişmiş* sekmesini etkinleştirin. Son olarak buradaki *Başlat menüsü ayarları* başlığı altında bulunan *Yeni yüklenen programlar vurgulansın* seçeneğindeki işareti kaldırın. Ardından, yaptığınız değişikliği *Tamam*'a tıklayarak onaylayın.

6 Windows 98, Me, 2000, XP

Programların *Başlat* menüsünden kaldırılması

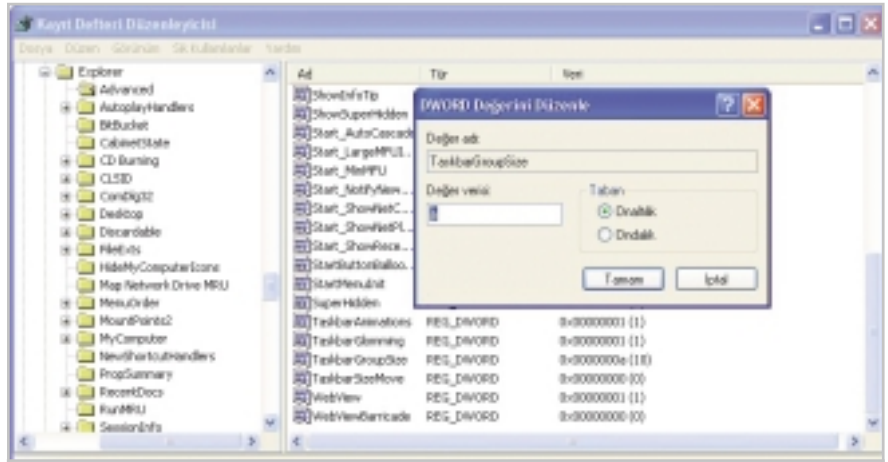
Başlat menüsündeki "(Tüm) Programlar" altında çok sayıda klasör toplandı ve artık yavaş yavaş kontrolü kaybediyorsunuz. Bunun için bazı klasörlerin görünmesini, silmeye gerek kalmadan engellemek istiyorsunuz.

İPUCU: Bunun için *Başlat* menüsündeki klasörün kaydına sağ tuşla tıklayın ve aç-

6 Saklambaç: Klasörün *Başlat* menüsünde görüntülenmesini engellemek için *Özellikler* penceresindeki *Gizli* seçeneğini işaretlemeniz yeterlidir.

lan nesne menüsündeki *Özellikler* komutunu çalıştırın. Takip eden penceredeki *Gizli* seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şimdi Windows, biraz önce etkinleştirdiğiniz *Gizli* özelliğinin tüm alt klasörlere ve buralarda bulunan dosyalara da uygulanmasını isteyip

7 Her şey bulunabilir: Windows'un anlamsız filtresini Kayıt Defteri'ni kullanarak kaldırdıktan sonra XML dosyalarındaki metinleri de bulabilirsiniz.

istemediğinizi sorar. Buradaki *Değişiklikleri bu klasör içine, alt klasör ve dosyalara uygula* seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Artık bu klasör *Başlat* menüsünde görünmeyecektir.

Yaptığınız bu değişikliği geri almak için de gizlenmiş olan klasörün Windows gezginindeki simgesine sağ tuşla tıklayın ve bu sefer *Gizli* seçeneğindeki işareti kaldırın. Söz konusu klasörü Windows XP altındaki kendi profiliniz veya ALL USERS profiline ait STARTMENU içerisinde bulabilirsiniz. STARTMENU, daha eski versiyonlarda direkt olarak Windows'un kurulum klasörü içerisinde bulunur.

7 Windows 2000, XP

Tüm dosyaları kapsayan arama fonksiyonu

Eğer Windows gezgininde dosya içeriğine göre arama yapmak isterseniz **.XML* ve **.CSS* tipindeki program dosyaları arama dışında tutulur. Ancak arama fonksiyonunu bu dokümanlar üzerinde de kullanmak istiyorsunuz.

İPUCU: Arama fonksiyonundaki bu eksiklik Windows'un anlamsız bir filtreleme fonksiyonundan kaynaklanmaktadır ve bu durum Kayıt Defteri kullanılarak değiştirilebilir. Bunun için Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki "HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\ContentIndex" anahtarını etkinleştirin. Ardından pencerenin sağ tarafında bulunan "FilterFilesWithUnknownExtensions" DWORD Değeri'ne çift tıklayın.

Ekrana gelen penceredeki *Değer Verisi* kutusundaki değeri "1" olarak değiştirin

ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Şimdi *Dosya / Çık* komutunu kullanarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın.

Arama işleminin daha hızlı bir şekilde sonuçlanabilmesi için aranacak dosyalar için mantıklı bir büyüklük üst sınırı belirlmelisiniz. Bunun için *Arama Seçenekleri* altındaki *Boyutu Nedir?* bağlantısına tıklayın. Eğer ekrana gelen listeden *Büyük (1 MB'tan büyük)* seçeneğini işaretlerseniz arama işlemi tüm metin dosyalarını ve birçok Word dokümanını da tarayacak ancak MP3, WAV veya AVI gibi büyük dosyaları gereksiz yere kontrol etmekten kaçınacaktır.

Tips & Tricks UYGULAMALAR

8 Office XP, 2003

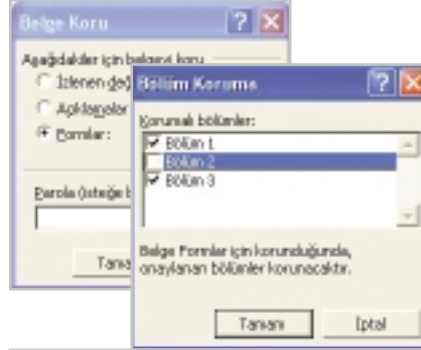
Yeni kurulumda etkinleştirmeden kaçınmak

İşletim sistemini yeniden kurduktan sonra Office paketini de tekrar yüklemelisiniz. Ancak bunun için gerekli olan Microsoft ürün etkinleştirmesini yapmak istemiyorsunuz.

İPUCU: Bu isteğinizi işletim sistemini yeniden kurmadan önce Office XP veya 2003'ün etkinleştirme şifresini yedekleyerek gerçekleştirebilirsiniz. Söz konusu şifre, "C:\Documents and Settings\All Users" APPLICATION DATA\MICROSOFT\OFFICE\DATA klasörü içerisindeki DATA.DAT dosyasında saklanır. Bu dosyayı başka bir disk bölümünde bulunan bir klasöre veya diskete yedekleyin.

Burada içeriğine erişilmek istenen APPLICATION DATA klasörü standart olarak gizlidir. Bu klasörü Windows gezgininde görülebilir hale getirmek için *Araçlar / Klasör Seçenekleri* komutunu çalıştırın ve ekrana gelen penceredeki *Görünüm* sekmesini etkinleştirin. Buradaki *Gelişmiş Ayarlar* listesinde bulunan *Gizli dosya ve klasörleri göster* seçeneğini işaretleyin.

Artık eski sistem partiyonunu silebilir ve Windows'u yeniden yükleyebilirsiniz. Ardından Office paketini yeniden yükledikten sonra daha önceden yedeklediğiniz DATA.DAT dosyasını APPLICATION

9 Tanımlı sınır: Üzerinde çalıştığınız dokümanı bölümlere ayırabilir ve istediklerinizi koruyabilirsiniz.

DATA\MICROSOFT\OFFICE\DATA klasöründeki eski yerine kopyalayın.

! DİKKAT Bu yöntem sadece aynı bilgisayar kurulumlarında ve ürünün tekrar etkinleştirilmesini gerektiren donanım değişiklikleri meydana gelmediği takdirde etkili olacaktır. Aksi takdirde yazılımınızı üreticiden etkinleştirmeniz gerekecektir.

9 Word 97, 200, XP, 2003

Dokümanın sadece belirli alanlarının değiştirilmesi

Form alanları içeren bir Word belgesi hazırlamak ve sadece belirli alanlar için veri girişine izin vermek istiyorsunuz. Diğer kısımların değiştirilmeye karşı korunmaları gerekiyor.

İPUCU: Bu isteğinizi gerçekleştirebilmek için ilk olarak belgenizi farklı alanlara bölmelisiniz. Böylece ileride her bir alanı diğerinden bağımsız olarak değişikliklere karşı koruyabilirsiniz. Bunun için ilk olarak imleci alanın değiştirilmesini istediğiniz yere taşıyın ve ardından *Ekle / Kesme* komutunu çalıştırın. Şimdi ekrana gelen iletişim penceresindeki *Bölüm Sonu Türleri* başlığı altında bulunan *Sürekli* seçeneğini işaretleyin ve *Tamam* düğmesine tıklayın. Aynı işlemi oluşturmak istediğiniz tüm alanlar için tekrar edin.

Şimdi belirli alanları korumak için *Araçlar / Belgeyi Koruması* komutunu çalıştırın. Ekrana gelen penceredeki *Formlar* seçeneğini işaretleyin ve hemen ardından yanında *Bölümler* düğmesine tıklayın. Şa-

yet bu düğme etkin değilse henüz hiç bölüm tanımlamamışsınız demektir. Takip eden iletişim penceresindeki listeden korunmasını istemediğiniz bölümlerin işaretlerini kaldırın. Bölümler sadece sıralı bir şekilde isimlendirildikleri için içeriklerine kendiniz dikkat etmelisiniz. Ardından yaptığınız seçimleri *Tamam* düğmesine tıklayarak onaylayın ve isterseniz koruma için şifre girin. Son olarak bir kere daha *Tamam* düğmesine tıklayarak belgenin seçili bölümlerinin değiştirilmesini engelleyebilirsiniz.

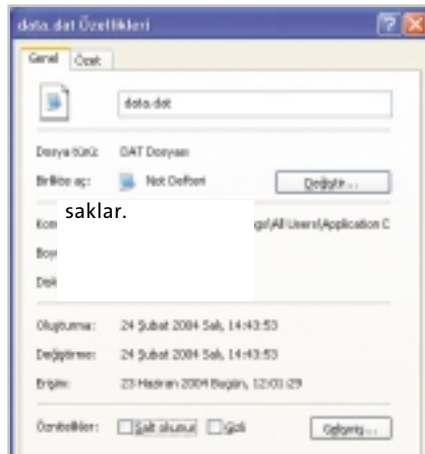
Koruma altına alınan alanlarda sadece form içeriklerinde değişiklik yapmak mümkün olacaktır. Bunun haricinde korunan alanın içeriğine değiştirmek üzere herhangi bir şekilde ulaşamazsınız. Eğer bir giriş maskesinde açıklamalar gibi oldukça uzun metinler kullanılıyorsa bunun için bir form alanı yerine ayrı bir paragraf oluşturmalısınız. Böylece kullanıcılar bilgi girişi sırasında bir form alanına kıyasla çok daha fazla fonksiyon, örneğin metin biçimlendirme, kullanabilirler. Ayrıca heceleme ve yazım kontrolü de hala kullanılamamaktadır. Belge üzerindeki bu korumayı kaldırıp etkinleştirmek için *Görünüm / Araç Çubukları / Formlar* araç çubuğunu etkinleştirin. Burada bulunan *Formu Koruması* düğmesini kullanarak kilidi açabilir veya kapatabilirsiniz.

10 Excel 97, 200, XP, 2003

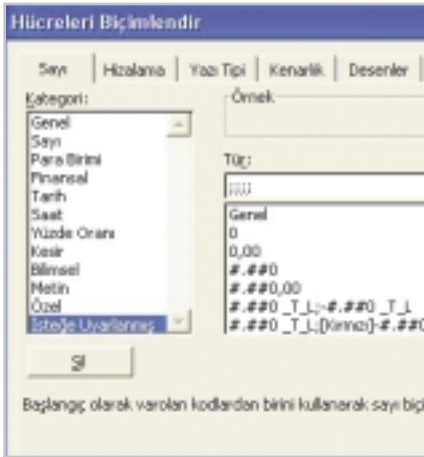
Belirli çalışma sayfalarının hızlıca seçilmesi

Büyük bir çalışma kitabındaki sayfalardan sadece bazılarının isimlerini görebilirsiniz. Bu nedenle belirli bir çalışma sayfasının aranması oldukça zahmetli olabilir. Ancak istediğiniz sayfaya çok daha hızlı bir şekilde ulaşmak istiyorsunuz.

İPUCU: Excel penceresinin alt kenarında, çalışma sayfalarının isimlerinin yanında bulunan yön oklarına sağ tuşla tıklayarak etkinleştirmek istediğiniz çalışma sayfasına çok daha hızlı bir şekilde ulaşabilirsiniz. Bunun sonucunda ekrana gelen bir kısayol menüsü üzerinde direkt olarak →

9 Etkinleştirme anahtarı: Office XP ve 2003, ürün etkinleştirmesi ile ilgili bilgileri DATA.DAT dosyası içerisinde

11 Görünmezlik formülü: İsteddiğiniz hücrelerin içeriklerini kullanıcı tanımlı “;;;” hücre biçimini kullanarak görünmez hale getirebilirsiniz.

ulaşabileceğini bazı sayfalar bulunur. Ancak aradığınız sayfa söz konusu liste içerisinde görünmüyorsa buradaki *Tüm Sayfaları Göster* komutunu çalıştırın. Bunun takip eden iletişim penceresine çalışma kitabı içerisindeki tüm sayfalar listelenir. Böylece istediğiniz sayfayı rahatlıkla seçebilir ve ardından *Tamam* düğmesine tıklayarak açabilirsiniz.

11 Excel 97, 2000, XP, 2003

Çalışma sayfasında belirli hücrelerin yazdırılmaması

Bir çalışma sayfasını yazdırırken, üzerindeki belirli hücrelerin yazdırma alanı değiştirilmeden kapatılmasını istiyorsunuz. Ancak Gizle fonksiyonu sadece satırlar ve sütunlar için kullanılabilir.

İpucu: Bu işlemi özel bir biçimlendirme ile yerine getirebilirsiniz. Bunun için ilk olarak yazdırılmasını istemediğiniz söz konusu hücreleri seçin ve *Biçim / Hücreler* komutunu çalıştırın. Takip eden penceredeki *Sayı* sekmesini etkinleştirin ve buradaki *Kategori* listesinden *İsteğe Uyarlanmış* öğesini seçin. Şimdi *Tür* kutusun-

da bulunan görüntü biçimini “;;;” olarak değiştirin. *Tamam* düğmesine tıklandıktan sonra seçili olan hücrelerin içerikleri tablo üzerinde görünmeyecek, ancak bu hücreler seçildikleri zaman içerikleri düzenleme çubuğunda ekrana gelecektir. **! Dikkat** Bu işlem sonucunda daha önceki biçimlendirmenin üzerine yazılır ve bu nedenle dosyayı kaydetmeden önce bir önceki adımı mutlaka geri almalısınız.

Kullanılan biçimlendirme kodu her biri noktalı virgül ile birbirinden ayrılmış toplam dört bölümden meydana gelir. Bu bölümler sırasıyla pozitif sayıların, negatif sayıların, boş değerlerin ve metinlerin görüntülenmesi için kullanılırlar. Bu nedenle bölümlerin boş bırakılması hücre içeriğinin görüntülenmeyeceği anlamına gelir.

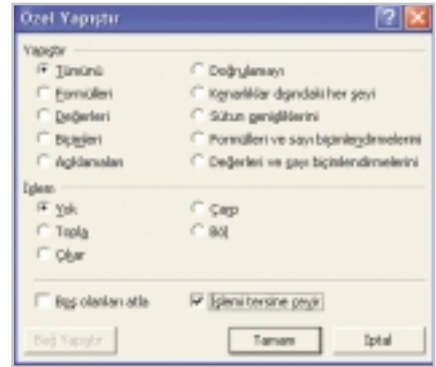
Ayrıca her bir hücrenin yazı tipi rengini beyaz olarak değiştirmek de mümkündür. Ancak tablounuzda farklı fon renkleri veya koşullu biçimlendirmeler kullanıyorsanız bu yöntem çeşitli hataların oluşmasına neden olabilir.

12 Excel 97, 2000, XP, 2003

Standart hesaplamaların formülsüz gerçekleştirilmesi

Farklı değer alanlarında toplama, orta değer alma, minimum ve maksimum değerlerin hesaplanması işlemi çok sık gerçekleştiriyorsunuz. Bunun için gerekli formülü boş bir hücreye taşıyor ve daha sonra da siliyorsunuz. Çok sık tekrar ettiğiniz bu işlemin daha kolay bir yolu olup olmadığını öğrenmek istiyorsunuz.

İpucu: Eğer birçok değerlerin ortalamasını hesaplamak istiyorsanız ilk olarak istediğiniz hücre aralığını seçin. Ardından farenin sağ tuşunu kullanarak, *Görünüm / Durum Çubuğu* komutu yardımıyla görüntüleyebileceğiniz Excel'in durum çubuğuna tıklayın. Bunun sonucunda ekrana

13 Aynadaki yansıması: İşlemi Tersine Çevir seçeneğini kullanarak seçili alandaki sütunların satırlar ile yer değiştirmesini sağlayabilirsiniz.

na gelen nesne menüsü üzerinde *Ortalama, Say, Sayı Adedi, En Büyük, En Küçük* ve *Toplam* komutları bulunur. Şimdi seçili alandaki sayıların ortalamasını elde etmek için buradaki *Ortalama* komutunu çalıştırmamız yeterli olacaktır.

Bunun sonucunda Excel durum çubuğunda devamlı olarak seçili hücrelerin ortalamasını gösterecektir. Burada görüntülenen değerleri istediğiniz zaman yukarıda anlatıldığı gibi değiştirebilir ve durum çubuğunun nesne menüsünü kullanarak yeni bir fonksiyon seçebilirsiniz.

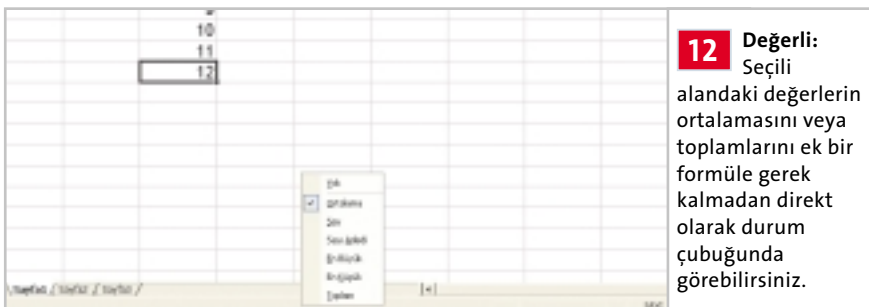
13 Excel 97, 2000, XP, 2003

Satır ve sütunların yerlerinin değiştirilmesi

Bir tablo içerisindeki satır ve sütunların yerlerini, içeriklerini yeniden girmek zorunda kalmadan değiştirmek istiyorsunuz.

İpucu: Excel bu isteği yerine getirebilmek için direkt olarak seçili alan üzerinden kullanılamayan bir taşıma fonksiyonuna sahiptir. Bunun için seçili alanı *Düzen / Kopyala* komutunu kullanarak panoya kopyalayın. Ardından boş bir çalışma sayfasına geçin ve *Düzen / Özel Yapıştır* komutunu çalıştırın ve takip eden iletişim penceresindeki *İşlemi Tersine Çevir* seçeneğini işaretleyin. *Tamam* düğmesine tıkladıktan sonra Excel, tabloyu satır ve sütunları yer değiştirmiş bir şekilde sayfaya ekler. Artık bu tabloyu değiştirmek istediğiniz orijinalinin yerine taşıyabilirsiniz.

Şayet eski tablonun değerlerini içeren bir grafik oluşturduysanız Excel, bu grafiği de yeni tabloya uygun şekilde otomatik olarak değiştirecektir.

12 Değerli: Seçili alandaki değerlerin ortalamasını veya toplamlarını ek bir formüle gerek kalmadan direkt olarak durum çubuğunda görebilirsiniz.

RITY" diyor. Virüs, spyware, spybot gibi taramalarım da temiz çıktı. Bu sorunu mu çözmemde yardımcı olursanız sevinirim.

Yasin Altıntren

CEVAP: Bilgisayarınızda internete bağlandığınızda karşılaştığınız bu hatanın nedeni güncellenmemiş işletim sisteminden kaynaklanan bir açıktan faydalanan bir solucandır. O nedenle en kısa zamanda işletim sistemini güncellemenizdir. Güncelleme dosyalarını eChip'lerde de bulabilirsiniz. Ayrıca solucandan kurtulmak için de <http://securityresponse.symantec.com/avcenter/venc/data/w32.blaster.worm.removal.tool.html> adresinden ücretsiz yazılımı indirebilirsiniz. Bu konuda daha fazla bilgi almak için <http://support.microsoft.com/default.aspx?scid=kb;tr;826955> adresini ziyaret edebilirsiniz. Bu ve benzeri hatalarla karşılaşmamak için düzenli olarak işletim sisteminizi güncelleyin ve yine güncellenmiş bir virüs programı kullanın.

21 Monitör problemi

Titreyen görüntü

Merhaba ben İstanbul'dan Süleyman Emre. Yardım köşenizde "Monitörünüz mü titriyor?" yazısını gördüğüm gibi araştırmaya başladım ama çözümünü bulamadım. Yardımcı olursanız çok sevinirim söyledığım gibi monitörüm titriyor.

CEVAP: Monitörünüzdeki titremelerin nedeni düşük enerji kaynağı olabilir. Eğer monitörünüzün elektrik kablosu doğrudan bilgisayara takılı ise güç kaynağını kontrol ettirmeli ve gerekiyorsa daha yüksek güce sahip bir güç kaynağı almalısınız. Eğer monitörünüzün elektrik kablosu prize takılıyorsa o zaman evinizin elektrik tesisatını kontrol ettirmelisiniz.

22 Ağ güvenliği

XP'de şifrelenmiş paylaşım

Merhaba. Windows XP Pro kullanmaktayım. Ağ ortamını sürekli kullandığım için paylaşımı şifrelemek istiyorum ancak XP'de böyle bir şey yapmak istediğim zaman paylaşımı şifresiz açıyor. XP'de verdiğim paylaşımı şifrelemeyi nasıl yaparım? Bu konuda neler yapmam gerekiyor ve ne gibi ek program kurmamız ge-

reliyor? Bu konuda bana yardımcı olursanız çok sevinirim. Saygılarımla iyi çalışmalar

CEVAP: Bu sorunu çözmek için ek bir yazılım yüklemenize gerek yoktur. Herhangi bir klasörü açtıktan sonra Araçlar menüsünden Klasör Seçenekleri'ni seçerek, gelen penceredeki Görünüm alt menüsünde bulunan Basit dosya paylaşımı kullan seçeneğinin onay işaretini kaldırın ve Tamam butonuna tıklayın. Artık paylaşımlarınıza şifreler verebilir ve yetkileri sınırlandırabilirsiniz. .

23 Kayıp sürücü

İnternetteki sürücü kaynakları

Merhaba. Tarayıcıma bilgisayara tanıttığım CD'yi kaybettim. Acaba internette bulunabilir miyim? Yardımcı olabilirsiniz sevinirim. İyi çalışmalar

CEVAP: Tarayıcınızın markasını ve modelini biliyorsanız işlemleri kolayca siz de gerçekleştirebilirsiniz. Öncelikle en güncel sürücüleri ve gerekli yazılımları indirebilmek için tarayıcınızın üreticisinin web sayfasını ziyaret etmelisiniz. Bu sayfadaki destek bölümünde sürücülere ulaşabilirsiniz. Söz konusu dosyaları indirerek sürücülerinizi güncelleyebilirsiniz. Eğer donanım üreticinizin web sayfasını bulamıyorsanız size tavsiye edebileceğimiz bir site bu konuda yardımcı olacaktır. www.driverzone.com adlı sitede neredeyse dünyadaki bütün donanım üreticilerinin web sitelerinde bulunan sürücülere kısa zamanda ulaşabilirsiniz. Sadece donanımınızın markasını ve modelini bilmeniz yeterli.

24 İzlenemeyen videolar

Codec paketi

Chip dergisinde gördüğüm ilanlardan sonra abone olduğum Enter dergisiyle birlikte verilen eğitim CD'lerinin (Word, Excel) görüntüsünü izleyemiyorum. Ekran boş, sadece ses duyabiliyorum. Böyle olunca da CD'nin bir anlamı kalmıyor.

Bu konuda yardımcı olursanız sevinirim.

CEVAP: Enter dergisi ile birlikte verilen CD'lerdeki görüntüleri izleyebilmeniz için yine aynı CD içerisinde de bulunan codec dosyalarını yüklemeniz gerekmektedir. Yapmanız gerekenlerin adım adım anlatıldığı açıklamayı okumak için www.internetimiz.com/enter adresini ziyaret etmelisiniz. Enter dergisi ile ilgili bu ve benzeri sorularınız için yar-dim@internetimiz.com e-posta adresine günün 24 saati mesaj gönderebilirsiniz.

25 Dosya kurtarma

Dosya geri alma yazılımları

Merhaba CHIP. Acilen yardımınıza ihtiyacım var. Ödevimle ilgili bazı Word belgelerini silmiştim. Daha sonra Çöp Kutusu'ndan da sildiğim bu belgelere inanılmaz derecede ihtiyaç duydum. Kime sorduysam, durumun ümitsiz olduğunu söylediler. Gerçekten kurtaramaz mıyım o dosyaları? Vereceğiniz yanıt benim için çok önemli. Şimdiden teşekkürler.

18 Satın aldığınız donanımlarla birlikte gelen sürücüleri kaybettiğiniz takdirde, üretici firmanın web sayfasını ziyaret ederek, güncel sürücüleri indirip kullanabilirsiniz.

CEVAP: Çöp kutusundan silinen ya da format atılan sabit disklerden veri kurtarmak için her zaman şansınız vardır. Ama sahip olduğunuzun "şans" olduğunu unutmamanız gerekir. Ek bir yazılımla siz de bu işlemi yapabilirsiniz. Bu konuda oldukça başarılı olan Easy Recovery adlı ücretsiz yazılımı web üzerinden ücretsiz olarak indirip kurun. Daha sonra da belgelerinizi kurtarmak istediğiniz disk bölümünü seçerek uygulamayı başlatın. Bu işlem biraz zaman alabilir. Daha sonra kurtarılan dosyaları göreceksiniz. İsteddiğiniz belgeleri arayarak seçebilir ve kurtarabilirsiniz. Yazılımı indirmek için www.download.com adresini kullanabilirsiniz. ■

ISSN: 1300-9419

K Ü N Y E

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr

Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
Murat Karslıoğlu, muratk@chip.com.trCHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr

CHIP CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr

CD Asistanı Sinan Yorulmaz, sinan@chip.com.tr

CHIP Online Sorumlusu Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr

CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven,
uguronur@chip.com.tr

Redaksiyon Barış Alkim, balkim@chip.com.tr

Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, M. Gökhan Ahi,
Cem Sinanoğlu, Mete Pınar, Sayra Bibinoğlu,
Ozan Ali Dönmez, Onur Seven, Uğur Seven,
(Al) Andreas Ilmberger, (MF) Manfred Filhor,
(MG) Martin Goldmann, (CR) Christian Riedel,
(ME) Michael Eckstein, (LN) Loys Nachtmann,
(HL) Holger Landau, (CS) Carsten Scheibe

Görsel Yönetmen Gökhan Koç, gokhank@chip.com.tr

Genel Müdür Hermann W. Paul

Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem

Finans Müdürü Aylin Aldemir

Pazarlama Müdürü Güler Okumuş

Halkla İlişkiler Müdürü Özlem Cenker

Pazarlama Sorumlusu Ayten Çar

Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla

Abone Servisi Nihan Özkasap, Ebru Cinek

Dağıtım Müdürü Cem Cenker

Dağıtım Asistanı Mehmet Çil

Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan

VOGEL Yayıncılık Gökhan Sungurtekin
Ltd. Şti. Adına Sahibi (Sorumlu Yazı İşleri Müdürü)

VOGEL MEDYA YAYINCILIK REKLAM GRUBU

Satış Müdürü Gülcan Bayraktar, gulcanb@vogel.com.tr

Market Sorumlusu Yeliz Koyun, yeliz@vogel.com.tr

Müşteri Temsilcisi Zuhall Söylemez, zuhal@vogel.com.tr

Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr

Renk Ayırımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
Demirbaş Sokak. No:4 Oto Sanayi
4.Levent - İstanbul Tel:(212) 283 84 38

Dağıtım BİRYAY A.Ş.

VOGEL Yayıncılık Ltd. Şti:

Mevlüt Pehlivan Cad. Vefa Bayırı Sok.
Gayrettepe İş Merkezi B Blok 34349
Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr

REKLAM İNDEKSİ

ADAM	135	KOYUNCU	7-31-87-165
AJANS PRES	219	LOGITECH	73
AKICI	115	MERT	65
ARMADA	55-155	MINTON	43-Ö.K.İ
ASUS	77-79-81	MULTİMEDYA	53
AYBİL	203	NET İLETİŞİM	215
AYMAKSAN	41	OLUŞUM	117
BASCUDA	21-23	ÖZEL	9
BEKO	139-141	PARK ORMAN	217
BENQ	127-129-131	PASİFİK	113
BEYAZ	47	PENTA	191
CD ROM DATA	185	PHILIPS	A.K
ÇÖZÜM	39	PRESTIGE	93
D.YÜKSEL	167	SEGMENT	101
DATATEKNİK	91	SIEMENS	45
DENGİ	193	SIEMENS MOBILE	19
DİGİTAL CENTER	83-97-147-151	SKY	109
DİJİTAL TREND	75-133	SONY	29
EKSEN	34-35	TELLİOĞLU	111
ELEMENT	59	TURANLI	67-161
EMN	201	TURKCELL	15
ESCORT	105	UFOTEK	61-153
HIZLI SİSTEM	10.-11	VEGA	51
HP	71	VEKTRON	143
HP BAŞARI	17	VISIONS	107-177
İBM	118-119-156-157-A.K.İ	MARKET	223-224-225-226-227-228-229
İMCA	27		230-231-232-233-234-235-236-237-238
KARİZMA	173		
KONT	95-195-197		

SANAL ADEM

Bülent Oktay

www.bulentoktay.com

Bilişim hukuku

İnternet ve fikri haklar (3)

Her şeyin kolayca kopyalanabildiği ve internet üzerinden milyonlarca kişiye dağıtılabildiği günümüzde, kanunların eser sahiplerine ne gibi haklar tanıdığını bu yazımızda bulacaksınız.

S

MP3'lerin hukuki durumu: "Dijital iletim"

Bilgisayar teknolojisi geliştikçe ve yeni sıkıştırma programları çoğaldıkça, müzik eserlerinin çoğaltılması ve milyonlarca kişi tarafından kullanılması çok daha kolay hale gelmekte. Daha önce de belirttiğimiz gibi, ses ve video dosyalarının internet üzerinden sınır, mesafe ve ülke tanımadan anında gönderilebilmesi müzik eser sahiplerinin haklarını zedeliyor. MP3, ses dosyalarını kalite kaybına uğramadan ve veri yükünü ağırlaştırmadan sıkıştıran bir dosya formatının en popüler olanı. Diğer ses formatlarını tek tek anma yerine hep-sine birden MP3 diyeceğiz.

Son yıllarda, fikri hukuk alanında "dijital iletim" diye yeni bir kavram çıktı ve bu kavram Türk Hukuku'nda da yerini aldı. Dijital iletim, eser sahibine tanınmış olan yayma hakkının özel bir görünümüdür. Fiziksel ortamda var olan bir eserin, (müzik ya da edebi eser) dijital ortama aktararak işlenmesi de "işleme eser" kavramını karşımıza çıkarmaktadır. Bir müzik eserini MP3 haline getirmek işlemi, fikri hukukta "işleme" anlamına gelir ki, bu işlemin yapılabilmesi ve internet orta-

mında yayınlanabilmesi için eser sahibinden izin alınması gerekmektedir. Kuşkusuz, eser sahibi kendi eserini dilediği gibi işleyebilecektir.

İnternet sitelerinin birçoğunda MP3 ve benzeri formatlar yaygın olarak görülüyor. Bu sitelerde bulunan eserlerin belki de hiçbiri için eser sahiplerinden izin alınmamıştır. Dolayısıyla bu durumun, müzik endüstrisine vurmuş olduğu darbeyi herhalde açıklamaya gerek yoktur. Türk Hukuku'nda müzik eser sahipleri mahkemeye başvurarak, eserini izinsiz yayan bu tür sitelere tecavüzün kaldırılması, tecavüzün yasaklanması davaları ile maddi ve manevi tazminat davaları açabilir. Eser sahibi dilerse, eserlerini izinsiz kullananların 4-6 yıl arası hapis cezasına çarptırılmasını, 50 ile 150 milyar TL. arasında bir para cezasına mahkum edilmesini isteyebilir.

Amerika'da, herkesçe bilinen ve kullanıcılara dosya paylaşım imkanı sağlayan Napster şirketine davalar açılmış, bu davalar sonucunda Napster veritabanında bulunan müzik eserlerinin isteyen herkesçe ücretsiz olarak indirilmesi, fikri hak ihlali olarak kabul edilmiştir. Ülkemizde, müzik eser sahiplerinin haklarını koru-

mak amacıyla meslek birlikleri kurulmuş, hak ihlallerini tespit ve dava için bu birliklere geniş yetkiler verilmiştir. Ülkemizde müzik meslek birlikleri, radyo ve TV yayınlarındaki müzik eserlerini disipline edebilmişler, şimdi de bar, disko, lokanta, kafe, alışveriş merkezi gibi umuma açık yerlerde çalınan müzik eserleri için telif ücreti talep etmeye başlamışlardır. Sıra-nın çok yakında internete geleceği konusunda kimsenin şüphesi yoktur.

Kullanıcılar açısından yaklaşıldığında daha farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Genel olarak kabul edilen ilkelere göre, elinde orijinal bandrollü müzik kasedi veya CD'si olan herkes, bu kaset veya CD'lerin bir kopyasını yapma ve saklama hakkına sahiptir. Ancak, elinde orijinal eseri bulunmayan kopyalama hakkı yoktur. İnternette indirilen MP3 dosyalarında ise, dünyada kabul gören genel kurala göre, kullanıcının elde ettiği bu kopyayı 24 saat sonra silme yükümlülüğü vardır. Silmediği takdirde fikri hakları ihlal edecektir. Burada bahsedilenler P2P (peer to peer – kullanıcıdan kullanıcıya) bağlantılar için de geçerlidir. Başkasına ait müzik eserlerini sahibinden izin almadan "paylaşım dosyası"nda bulunduran kullanıcı-

MERAK EDİLENLER

SORU: www.kemerforum.com adı altında şahsıma kayıtlı olan PHP forumunda bazı kullanıcıların başkalarına karşı yazdığı küfür ve hakaret içeren mesajlardan dolayı suçlanabilir miyim? Bu mesajlar silinmiş olsa da yazıcı çıkışları resmi evrak yerine geçer mi? Nitekim bir kurum bu nedenden dolayı siteyi kapattırabileceklerini, ancak bunu yapmayacaklarını söylüyor. Resmi olarak ne yapabilirler?

Ali Can Eryorulmaz

CEVAP: Forum editörleri, içerik sağlayıcılar grubuna girer. İçerik sağlayıcılar ise yayınladıkları içeriklerden dolayı, özel olarak bir düzenleme olmamasına rağmen genel hükümlere göre sorumludur. Bu sebeple, editörlerin küfür ve hakaret içeren mesajları engelleme yükümlülüğü vardır. Ancak, bu yükümlüğün doğması için küfür ve hakaret bulunduran içerikten haberdar olması ve teknik olarak engelleyebilmesi gerekir. İçerik sağlayıcının diğer bir yükümlülüğü ise, savcılık ve mahkemece istenen IP numaraları ve kullanıcı profilini vermek zorunda olmalarıdır. Mesajlar noter, savcılık ya da mahkemece resmen tespit edilmedikçe, yazıcı çıkışları delil olarak kabul edilemez. Nitekim, yazıcı çıkışları her zaman manipüle edilebilir. Hukukumuzda site kapatmaya ilişkin bir düzenleme olmadığından sitenin yasal olarak kapatılması mümkün değildir.

SORU: Yazılımla ilgili vergi muafiyetlerinden yararlanabilmek için kanunen bakılan hususlar nelerdir? Üniversiteden bu sene mezun oluyorum ve yazılım alanında faaliyet göstermek istiyorum. Bireysel olarak çalışmalar yapıyorum ama herhangi bir sertifikaya veya ilgili bir vesikaya sahip değilim.

Deka

CEVAP: Yazılımın vergi boyutu bakımın-

dan daha önce bu köşede ayrıntılı cevap verilmişti. Bireysel bir yazılımcının kanuni sorumlulukları konusuna gelince, öncelikle fikri hakları ihlal etmeyecek özgün bir yazılım olmalı, bu yazılım rekabet yasasına, tüketici yasasına ve yönetmeliklerine uygun olmalıdır. Bunların dışında, bireysel yazılımcı olmak için sertifikaya veya bir vesikaya sahip olmak gerekmemektedir.

SORU: Ben Şırnak'ta çalışan bir öğretmenim. Çalıştığım okulun adına bir internet sitesi açmak istiyorum. Örneğin www.okulunadi.edu.tr şeklinde bir alan adını kendime alabilir miyim? Ve eğer bu adı alabiliyorsam site tasarladıktan sonra okula satmam mümkün mü?

Y.G.A.

CEVAP: Sonu.edu.tr ile biten alan adlarını sadece üniversite rektörlükleri alabilir. İlköğretim kurumları ise k12.tr alan adını alabilir. Bu alan adını almaya tek yetkili kişi okulun müdürüdür. Sonu.edu, .com ile biten ya da başka bir alan adını alabilirsiniz ve okul adına site tasarlayabilirsiniz. Ancak, alan adını almanız ve site tasarlamanız, okulun bu siteyi satın alması gibi bir zorunluluğu doğurmaz. Okulun müdürü resmi olarak alan adını alır ve siteyi tasarlama yetkisini size verirse, emeğinizin karşılığını isteme hakkınız vardır.

SORU: İnternetteki "online casino"larda (kumar siteleri) oyun oynamak sivil ve askeri şahıslar için yasal mı? Bir de bazı siteler yolladıkları reklam içerikli mesajların okunduğu takdirde para yollayacaklarını sitelerinde belirtmişler. Bu tür siteler yasal ve güvenilir midir, yahut ne gibi sakıncaları vardır?

Erdal Özdemir

CEVAP: İnternette kumar ve bahis oyna-

mak suç değildir. Ancak, kumar oynamak ve bu hizmeti sağlamak suçtur. Tıklama oranına, satış oranına göre veya izleme oranına göre para verdiğini iddia eden siteler yasal değildir. Ancak, hangisinin gerçekten para verdiğini tespit etmek çok zordur. Böyle vaatlerde bulunup gerçekleştirilmeyen şirketler için dolandırıcılık suçundan savcılığa suç duyurusu yapılabilir.

SORU: İzmir'de bir internet kafe işletmecisiyim. Bir lise öğrencisi okulda öğretmenlerin isimlerini kullanarak porno içerikli bir site hazırlamış, hatta okulun ismi de web sitesinin adresinde geçiyor. Savcılığa çağırıldım ve ifadem alındı, siteyi benim yaptığımı iddia edildiği söylendi, tabii ben bunu kabul etmedim ve ifademde bunu herkesin yapabileceğini, artık web sitesi hazırlamanın zor bir şey olmadığını söyledim. Benim web sitesi yayımlama imkanım yok, bu siteyi yapmış olan kişi evinde yapmış, benim oradan göndermiş olabilir. Bu konuda bir bilgim yok, zaten böyle yapmış olsa bile benim bunu anlamaya imkanım yok. Kendimi başka türlü nasıl savunabilirim?

Bülent Kocayanak

CEVAP: Bu durumda siteyi kimin hazırladığını tespit etmek neredeyse imkansız. IP bilgileri tespit edilse dahi, kovuşturma makamlarının karşısına internet kafe çıkacaktır. Dolayısıyla savunmalarınızın aksinin kanıtlanması gerekir. Aksi kanıtlanamazsa delil yetersizliğinden dolayı beraat etmeniz yüksek olasılıktır. Fakat belirtmem gerekir ki, ilgili okuldaki öğretmenlerle herhangi bir şekilde ilginiz veya husumetiniz bulunduğu ya da ilgili siteyi menfaat karşılığı bir başkası adına yaptığınız başkaca delillerle desteklenirse bu savunmaya itibar edilmeyecektir.

nın tespit edilmesi halinde aynı davalar onun için de açılacaktır. Hemen söylemeliyim ki, kimin bilgisayarında hangi müzik eseri kayıtlıdır, kim ne zaman silmiştir veya silmemiştir, bunu tespit etmek her zaman için mümkün değildir.

İnternet ortamında sınırsızca bulunan müzik eserlerinin izinsiz dağıtımının ve kopyalanmasının önlenmesi için elektronik lisanslama dönemi başlamıştır. Böylelikle, eser sahipleri korunacak ve hak etmiş olduğu telif ücretini alabileceklerdir. Müzik şirketleri, MP3 dosyalarını kendilerine düşman olarak değil, yaygın ve ucuz bir dağıtım yöntemi olarak benimseye başlamıştır. MP3 sağlayan bazı internet sitelerinin ve polifonik melodi sağlayan cep telefonu operatörlerinin müzik meslek birlikleriyle ve eser sahipleriyle

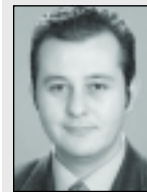
anlaşma yoluna gitmeleri, artık sık rastlanan bir durum olmuştur. Bu girişimlerden en güzeli ise, Apple şirketinin başlattığı uygulamadır. Şirket iTunes markasıyla, popüler müzik eserlerini 99 cent gibi bir fiyata satmakta, buradan elde ettiği gelirden eser sahiplerine pay ödemektedir.

İzinsiz kopyalamaları ve dağıtımını engellemek için düşünülen teknik önlemlerden de bahsetmek yerinde olacaktır. Birçok üretici, kopyalanamayan CD ve DVD geliştirme konusunda son çalışmalarını yapmakta, bazı üreticiler ise dijital olarak işlenen müzik eserine değiştirilmesi mümkün olmayan ve kopyalamayı tespiti yarayan gizli veri koyma yoluna gitmektedirler.

Sonuç olarak, bir yaratım ve emeğin sonucu ortaya çıkan müzik eserleri sınır-

sızca kopyalandığı takdirde müzik eser sahipleri ve yapımcılar zarar edecek, bu durum bir süre sonra eser üretimi konusunda kısırlığa yol açacaktır. Bugün için internette bedava indirdiğimiz müzik eserleri ve tezgahlardan çok ucuza aldığımız müzik CD'leri kulağa ve cebe hoş gelse de, bir süre sonra kopyalanacak eser dahi bulunamayacaktır. ■

BİLİŞİM HUKUKU DANIŞMANIMIZ

Avukat M. Gökhan Ahi her ay bilişim hukuku konusundaki gelişmeleri sizlere aktarıyor ve somut problemlerinize pratik çözümler getiriyor. Yazılarına yön verecek olan soru ve düşüncelerinizi hukuk@chip.com.tr adresine gönderebilirsiniz.

PC'de TV

Bilgisayarların daha iyi birer daktilo veya faks cihazı oldukları şüphesiz. Peki daha iyi bir televizyon da olabilirler mi? CHIP, PC'lerin ve dizüstü bilgisayarların TV izleyicilerine ne gibi seçenekler sunduğunu açıklıyor.

Pratik

Geleceğin işlemcileri

Üreticiler silisyum yongalara alternatifler ararken ser verip sır vermemeyi tercih ediyorlar. Gerçekte CPU üreticileri çok daha ilerdedir. CHIP, Intel ve diğerlerinin gerçekte ne planladıklarını açıklıyor.

Donanım

En iyi sistem araçları

Windows'u her zaman optimize etmek mümkün: Dosyaların tamiri, bellek kontrolü, performansı düşüren unsurları ortadan kaldırmak gibi... Bunun için gerekli araçlar internette ücretsiz olarak mevcut.

VE DİĞERLERİ...

- **Yeni DVD kopyalayıcılar**
Yeni transcoder'lar ile çok daha hızlı kopyalama
- **Desktop Modding**
StyleXP ile yepyeni bir Windows XP arayüzü
- **Cep telefonu tehlikeleri**
Cepteki en önemli güvenlik açıkları

Windows & .NET Magazine TEMMUZ 2004

"BT Profesyonellerinin Yatırım & Çözüm Rehberi..." www.winnetmag.com.tr

KAPAK KONUSU:

Sürekli ayakta kalın!

Cluster'lar size de gerekli...

Artık sadece büyük kurumlar için geçerli değil. Sürekli ayakta kalabilecek bir cluster yapısını nasıl yapacağınızı ve bunun artık neden gerekli olduğunu öğrenin...

AD sınırlamalarını aşmak

AD'nin içerisinde bulunan sınırlamalar performansını optimum düzeyde tutabilmek için gerekli. Ancak bu sınırlar zaman zaman zorlanmanız gerekebilir. Bu durumda yapabileceğiniz oyunlar hakkında bilginiz var mı?

Yatırım rehberi: Yedekleme yazılımları

Çalıştığınız firmanın büyüklüğü ne olursa olsun, verinizi tam bir korumada tutmak çok önemli. Yatırım rehberimizde bulunan bu 26 ürün sizlere en güncel yedekleme ve geri alma seçeneklerini sunuyorlar.

Otomatik Defragmentasyon

Disk temizleme ve defragmentasyon işlemleri son derece önemli ancak çok zaman alıcı. Bu işlemleri otomatik hale getirmek istiyorsanız bu makalemizi mutlaka okumalısınız!

Snort ile Sniff

Snort oldukça yetenekli bir NIDS uygulaması. Hem Windows üzerinde çalışıyor hem de kaynak kodu açık olduğu için IT yöneticilerinin oldukça işine geliyor.

Windows Firewall'a ince ayar

Windows Firewall'ın iç dinamiklerini öğrenin ve yeni Group Policy ayarları, komut satırı seçenekleri ile Windows Firewall'ı ağınızın ihtiyaçlarına göre eğitin.

